

รายงานการวิจัยติดตามประเมินผล
โครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2

ศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา สัจจามันท์
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เสนอต่อ
สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอธ.)

2553

ชื่องานวิจัย	รายงานการวิจัยติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2
คณะผู้วิจัย	ศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา สัจจานันท์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์
พ.ศ.	2553
หน่วยงาน	สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ และ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประเมินผล มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 โดยใช้ทั้งระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนที่ได้รับรางวัลจากโครงการอบรมและการประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 จำนวน 10 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 10 คน ผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 589 คน ผู้ใช้บริการที่สนทนากลุ่ม จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 669 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามบรรณารักษ์ แบบสอบถามผู้ใช้บริการ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร และแบบสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตารางและแผนภาพประกอบการบรรยาย ในการประเมินกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 จึงถือว่าเรื่องที่เหมาะสมมีความเหมาะสมระดับมาก ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบสรุปความและความเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการติดตามประเมินโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 จัดโดยสอ.พบว่าทั้งบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าโครงการนี้โดยรวมมีความเหมาะสมในการดำเนินงาน มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ระดับมาก โครงการนี้ได้ก่อให้เกิดความตื่นตัว ความตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน การส่งเสริมนิสัย รักการอ่าน ใฝ่รู้ และรักการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการ ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต และขับเคลื่อนชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้ สร้างเจตคติที่ดี ความพึงพอใจและความภาคภูมิใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การได้รับรางวัลทำให้ห้องสมุดเป็นที่รู้จัก มีผู้มาศึกษาดูงาน เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและภาพลักษณ์ใหม่ของห้องสมุดและสร้างโอกาสในการพัฒนางานต่อเนื่อง

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการ พบว่ามีความเหมาะสมระดับมาก เรียงตามลำดับคือการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดประกวดห้องสมุดมีชีวิต และกระบวนการบริหารจัดการโครงการรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ได้แก่ วิทยากร ในการอบรมครั้งที่ 1 และ 2 และ การบริการของเจ้าหน้าที่

3. ผลการประเมินด้านผลผลิตโครงการ พบว่ามีความเหมาะสมระดับมาก บรรณารักษ์ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการโดยรวมระดับมาก ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับ

การพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่ได้รับ มีเจตคติที่ดี มีความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

4. ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ของโครงการ พบว่าอยู่ในระดับมาก บรรณารักษ์ผู้เข้าร่วมโครงการนำความรู้และประสบการณ์ และแนวคิดเชิงกลยุทธ์ไปใช้และมีเจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนและห้องสมุดได้รับการพัฒนาทางกายภาพ ภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม และการออกแบบภายใน ได้รับการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม และพัฒนาคุณภาพการบริการ เป็นห้องสมุดมีชีวิตและแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ผู้ใช้บริการมีจำนวนเพิ่มขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน และให้ความร่วมมือ สนับสนุนบทบาทและการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตในการขับเคลื่อนชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

5. แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตให้ยั่งยืนจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งหน่วยงานส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น โดยรัฐจัดสรรงบประมาณให้สรร เพื่อขยายและพัฒนาโครงการให้ยั่งยืน หน่วยงานที่กำกับดูแลหรือต้นสังกัดของห้องสมุดให้การสนับสนุนจัดสรรงบประมาณให้บรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการและให้มีการพัฒนาห้องสมุดอย่างต่อเนื่องหลังจากได้รับรางวัล บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ประชาชน/ผู้ใช้บริการ มีนิสัยรักการอ่าน เป็นชุมชนการเรียนรู้ และสรร. มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในสังคมวงกว้าง ทำงานเป็นเครือข่ายและสร้างองค์ความรู้ห้องสมุดมีชีวิต

park
อุทยานการเรียนรู้

Research Title: The Follow-up Evaluation of the Second “The Living Library Training and Contest Project”

Researchers: Professor Dr. Chutima Sacchanand
Associate Professor Dr Boonsri Prommapun

Year 2010

Institution TKpark and Sukhothai Thammathirat Open University

Abstract

The objective of this evaluation research was to follow-up and evaluate the second “living library training and contest” project of TKpark. Quantitative and qualitative methods were both used. The sample was ten awarded libraries. Key informants were ten library administrators, 589 library users who responded to the questionnaires and sixty users who attended the focus group. The total sample size was 669. Multi – stage random sampling was used. Research instruments used were questionnaires for librarians and library users; the interview questionnaire for library administrators and the interviewing guideline for focus group users. Quantitative data were analyzed using percentage, mean and standard deviation and presented in the form of tables and charts. The passing criterion used was 3.50. Qualitative data from focus groups, interviews and open-ended questions were interpreted through analysis of note-taking and tape transcripts and presented in an exposition style.

Research results were as follows:

1. Librarians, library administrators and user were all agreed that the second “living library training and contest project” of TK Park was on average rated at ‘very good’ level, according to its overall project, value and benefits. It helped awaken and create the awareness, the importance, and value of living library development in terms of lifelong learning resources of the community, In addition, it promoted reading habit, seeking knowledge, love of learning, good attitude, satisfaction and pride to all stakeholders. The award received helped library to be well known, resulting in more visitors, changes in library practices and new images, and opportunities for library development continuously.
2. The process evaluation of the project was on average rated at ‘ very good’ level: with the workshop, the living library contest and the management process respectively. The highest score was guest resource persons in the first and second training workshop and service of the organizers.

3. The product evaluation of the project was on average rated at the 'very good' level. Librarians were satisfied with the project, aware of the importance and value of knowledge learned, had good attitude, competencies, skills and experience in living library development.

4. The output evaluation of the project was on average rated at the 'very good' level. Librarians applied knowledge, experiences and strategic ideas acquired; libraries were developed in terms of physical surroundings, interior design, reading and learning environment, social responsibility and service quality. Libraries became living libraries and modern lifelong learning resources for the community. The number of library users was increased. Related organizations/ parties provided more attention to the development of living library towards sustainable community learning resource, with more collaborative and supportive effort to the living library's roles and performance pushing forwards to the learning community.

5. The development of the project proposed need cooperation of all stakeholders: the government supports the budget to TKpark to continue and sustain the project; the affiliation of the libraries supports the budget for librarians to participate in the project and sustain the library development after getting the award; librarians and library staff have knowledge and competencies in developing the living library; library users have reading habits; leading to the learning community. TKpark should play more proactive public relations, work collaboratively in network model, be the center for the development of living library network, and create living library knowledge.

TKpark
อุทยานการเรียนรู้

กิตติกรรมประกาศ

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอว.) สำนักและพัฒนาศูนย์ความรู้ (องค์การมหาชน) ได้ริเริ่มโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต (TK Park Library Award) เพื่อขยายแนวความคิดการจัดการห้องสมุดในรูปแบบห้องสมุดมีชีวิต ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2549 ผลจากการประกวดครั้งแรกได้จุดประกายให้เกิดการพัฒนาห้องสมุดในชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ สอว. จึงได้จัดโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2551 และเสร็จสิ้นโครงการเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2552 เพื่อเป็นการสานต่อโครงการฯ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ สอว. จึงจัดให้มีโครงการวิจัยติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลทั้ง 10 แห่ง และได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา สัจจามันท์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์ เป็นผู้ดำเนินการ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ โดยเฉพาะคุณทัศนัย วงศ์พิเศษกุล ผู้อำนวยการสอว. คุณวิวัฒน์ชัย วินิจจะกุล ที่ปรึกษาโครงการคุณรินศิริ ทองคำ ผู้จัดการโครงการ และบุคลากร สอว. ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย คณะผู้บริหารบรรณารักษ์ และผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัลทั้ง 10 แห่ง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง และผู้ช่วยนักวิจัยทุกท่านที่ทำให้การวิจัยติดตามประเมินผลโครงการนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ผลการวิจัยนั้นนอกจากจักอำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นความสำเร็จส่วนหนึ่งของสอว. ในการจุดประกายและถ่ายทอดแนวคิด และแนวทางการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต เพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่าน ใช้ห้องสมุด และร่วมสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

(ศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา สัจจามันท์)

หัวหน้าโครงการ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
Abstract.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
หลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์ของการประเมิน.....	2
ขอบเขตของการประเมิน.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
บทที่ 2 การปริทัศน์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
การประเมินโครงการ.....	5
โครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการห้องสมุด.....	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือการวิจัย.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบรรณารักษ์และผู้ใช้บริการห้องสมุด ที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2	43
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับรางวัล.....	44
ตอนที่ 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม.....	44
ตอนที่ 1.2 การเข้าร่วมโครงการและความคิดเห็นต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุด มีชีวิต ครั้งที่ 2.....	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 1.3 การนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุด มีชีวิต ครั้งที่ 2 ไปพัฒนางานและปัญหาอุปสรรค.....	55
ตอนที่ 1.4 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตจัดโดย สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.....	58
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัล.....	67
ตอนที่ 2.1 ข้อมูลผู้ให้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัล.....	67
ตอนที่ 2.2 การรับรู้และความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อห้องสมุดที่ได้รับรางวัล.....	70
ตอนที่ 2.3 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต.....	77
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บรรณารักษ์ และการสนทนา กลุ่มผู้ให้บริการ.....	86
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร.....	86
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มผู้ให้บริการห้องสมุด.....	124
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เพิ่มเติมบรรณารักษ์.....	143
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	146
สรุปผลการวิจัย.....	147
อภิปรายผลการวิจัย.....	166
ข้อเสนอแนะ.....	170
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้.....	170
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	173
บรรณานุกรม.....	174
ภาคผนวก	
ก แบบสอบถามบรรณารักษ์เพื่อการติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวด ห้องสมุดมีชีวิต.....	179
ข แบบสอบถามผู้ให้บริการห้องสมุดเพื่อการติดตามประเมินผลโครงการอบรมและ ประกวดห้องสมุดมีชีวิต.....	192

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ค แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต.....	199
ง แบบสนทนากลุ่มผู้ให้บริการเพื่อการติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต.....	203
จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	208
ฉ รายชื่อบรรณารักษ์และผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2	212
ช รายชื่อกลุ่มสนทนาผู้ให้บริการห้องสมุด.....	215
ช แนะนำผู้วิจัย.....	220

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย.....	35
3.2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน.....	39
3.3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	39
3.4 แนวทางการประเมินโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2.....	40
4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบรรณารักษ์ห้องสมุดผู้ตอบแบบสอบถาม (n=10).....	44
4.3 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 (n=10)...	48
4.4 การนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางาน (n=10).....	55
4.5 ปัญหาอุปสรรคของบรรณารักษ์ในการนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางาน (n=10).....	57
4.6 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต จัดโดยสำนักงานอุทยาน การเรียนรู้ตามความคิดเห็นของบรรณารักษ์(n=10).....	58
4.7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของบรรณารักษ์ต่อการพัฒนาโครงการ (n=10).....	65
4.8 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัล.....	67
4.9 การรับรู้ของผู้ใช้บริการห้องสมุดเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (n=589).....	70
4.10 ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อห้องสมุดที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุด มีชีวิต ครั้งที่ 2 โดยรวม (n=589).....	71
4.11 ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อห้องสมุดที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุด มีชีวิต ครั้งที่ 2 จำแนกตามห้องสมุดที่ใช้บริการ (n=589).....	73
4.12 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต จัดโดยสำนักงานอุทยาน การเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ (n=589).....	77
4.13 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ใช้บริการต่อแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวด ห้องสมุดมีชีวิต (n=589).....	84

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินโครงการกับกระบวนการดำเนินโครงการ.....	7
2.2 แบบจำลองการประเมินชิปปี.....	11
2.3 การประเมินผลตามแบบจำลองชิปปีกับการตัดสินใจ.....	12
2.4 ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ.....	20
4.1 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 จำแนกตามกรอบการประเมินของชิปปี.....	53
4.2 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 จำแนก จำแนกตามกรอบการประเมินโครงการ.....	54
4.3 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตตามความคิดเห็นของ บรรณารักษ์จำแนกตามกรอบการประเมินของชิปปี.....	63
4.4 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตตามความคิดเห็นของ บรรณารักษ์จำแนกตามกรอบการประเมินโครงการ.....	64
4.5 ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อห้องสมุดที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุด มีชีวิตครั้งที่ 2 จำแนกตามห้องสมุดที่ใช้บริการ.....	76
4.6 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตตามความคิดเห็นของผู้ใช้ บริการจำแนกตามกรอบการประเมินของชิปปี.....	82
4.7 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตตามความคิดเห็นของผู้ใช้ บริการจำแนกตามกรอบการประเมินโครงการ.....	83

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความสำคัญยิ่งในฐานะเป็นรากฐานของการสร้างสังคมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะห้องสมุดประชาชน บทบาทและความสำคัญของห้องสมุดประชาชนเป็นที่ตระหนักกันโดยทั่วไป โดยเฉพาะภาครัฐ ดังระบุไว้ในมาตรา 25 “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542” แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 นับเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรก ซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในด้านต่างๆ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ระบุ คำว่า “ห้องสมุดประชาชน” ไว้ในมาตรา 25 (หน้า 15) ดังนี้

“มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ”

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) สำนักนายกรัฐมนตรี มีภารกิจหลัก 3 ประการ คือ การให้บริการห้องสมุดรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ การกระจายองค์ความรู้ให้ทั่วถึงและการถ่ายทอดและจัดการองค์ความรู้ตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดและบทบาทในการพัฒนาห้องสมุด ให้ตอบสนองแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาและการพัฒนาประเทศสู่สังคมการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ห้องสมุดทั่วประเทศมีความตื่นตัวในการพัฒนาห้องสมุดในชุมชนของตนให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต และสามารถกระตุ้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักและสนใจการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน เป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ผู้ใช้บริการได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสร้างสรรค์ตลอดชีวิต จึงได้จัด “โครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต” ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2549 เพื่อให้มีการขยายแนวคิดการจัดการห้องสมุดในรูปแบบ “ห้องสมุดมีชีวิต” และโดยแนวคิดให้ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมในเรื่องการบริหารจัดการ การจัดทำแผนงาน และการจัดกิจกรรม ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาห้องสมุดในชุมชนทั่วประเทศ โดยดำเนินการเป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักที่ 1 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เน้นการปลูกฝังการรักการอ่าน โครงการส่งเสริมการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

ผลจากการดำเนินโครงการในครั้งแรกได้จุดประกายทำให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาห้องสมุดในชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้จึงได้จัดโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต TKpark Living Library Award ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2551 และเสร็จสิ้น

โครงการเมื่อเดือนมีนาคม 2552 มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งจากห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน จากทั่วประเทศจำนวนมาก เพื่อเป็นการสานต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต รวมถึง การที่จะให้ห้องสมุดที่มีแผนการดำเนินการดีเด่นได้มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้จึงได้จัดทำ “โครงการประเมินติดตามผลการดำเนินงานโครงการอบรม และประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2” มีห้องสมุดได้รับรางวัลทั้งสิบแห่ง (ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล 2552) การติดตามและประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตนอกจากจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการโครงการตามข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย อันจะทำให้การดำเนินโครงการนี้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนแล้ว ยังเป็นข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบ ของโครงการต่อชุมชนและสังคมการอ่านและการเรียนรู้ ทั้งนี้สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอ.ร.) ได้มอบหมายให้คณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชซึ่งประกอบด้วยผู้มีความรู้ ประสบการณ์และผลงานวิจัยทางด้านวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และด้าน การประเมินผล เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการ

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อติดตามและประเมินโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2
2. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2
3. เพื่อประเมินผลลัพธ์ของโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต

ขอบเขตของการประเมิน

1. **ประชากร** ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนที่ได้รับรางวัลจากการประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 จำนวน 10 แห่ง ดังนี้

1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสมุทรสงคราม
2. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสกลนคร
3. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงราย
4. ห้องสมุดประชาชนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดขอนแก่น

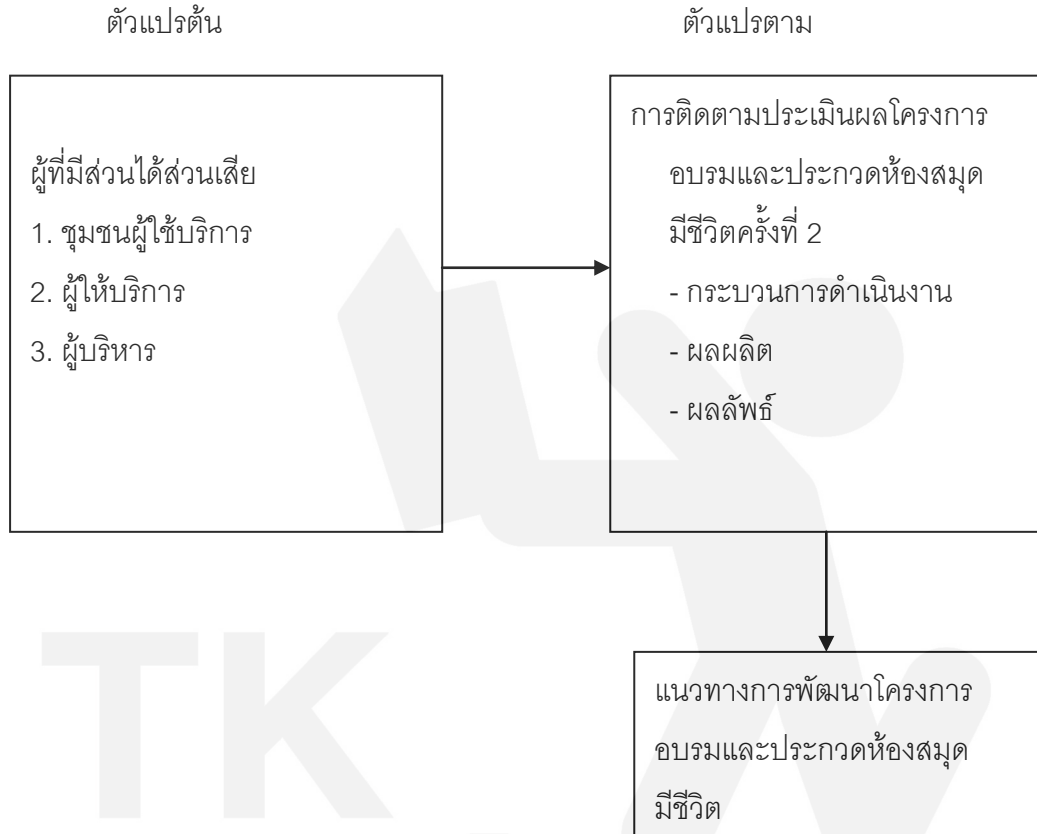
5. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
6. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
7. หอสมุดเทศบาลนครพิษณุโลก
8. ห้องสมุดโรงเรียนยางชุมนุ้มวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์
9. ห้องสมุดโรงเรียนปากท่อพิทยาคาร จังหวัดราชบุรี
10. ห้องสมุดประชาชนอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

2. **ประเด็นการประเมิน** เป็นการประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบผลสำเร็จของโครงการ จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรค และผลกระทบของ “โครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต” ครั้งที่ 2 อันจะเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.) ในการพัฒนาโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและยั่งยืน และตอบสนองภารกิจหลักในการให้บริการห้องสมุด การกระจายองค์ความรู้ให้ทั่วถึงและการถ่ายทอดและจัดการองค์ความรู้
2. เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา “โครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต” อันจะนำไปสู่การสร้าง ความเข้มแข็งของการขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมการเรียนรู้
3. ช่วยสร้างความตระหนักแก่หน่วยราชการที่กำกับดูแลห้องสมุดหรือองค์การต้นสังกัดของห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียนในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน ส่งเสริมและจูงใจให้ผู้ใช้บริการได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสร้างสรรค์ตลอดชีวิต
4. เป็นแนวทางพัฒนาเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.) กับหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะหน่วยราชการที่กำกับดูแลห้องสมุดหรือองค์การต้นสังกัดของห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียนเพื่อการถ่ายทอดและพัฒนาแนวคิดห้องสมุดมีชีวิตให้ต่อเนื่องและทั่วถึงทั่วประเทศ

กรอบแนวคิดการวิจัย

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

บทที่ 2

การปริทัศน์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2 นำเสนอการปริทัศน์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นต่อไปนี้

1. การประเมินโครงการ
2. โครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการห้องสมุด

การประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเกี่ยวข้องกับการจัดทำและการดำเนินโครงการซึ่งมีลักษณะเป็นงานพิเศษ ไม่ใช่งานประจำ อาจเป็นโครงการระยะสั้น หรือระยะยาว ตามความจำเป็นหรือความเร่งด่วน ลักษณะเด่นประการหนึ่งของโครงการ คือ การแสดงให้เห็นภาพที่ชัดเจนของสิ่งที่จะดำเนินการ ในทุกองค์ประกอบที่สำคัญต่อการบริหารจัดการและดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดโครงการอย่างชัดเจน นอกจากนี้โครงการยังเกี่ยวข้องกับการขออนุมัติใช้งบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นการประเมินโครงการจึงมีความจำเป็น

1. การจำแนกประเภทของโครงการ การประเมินโครงการอาจแบ่งตามระยะเวลาการประเมินเป็น (1) การศึกษาความเป็นไปได้ หรือ การประเมินก่อนดำเนินการ (feasibility study) เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญก่อนเริ่มดำเนินโครงการ (2) การประเมินระหว่างการดำเนินงานโครงการ (formative evaluation) เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและปรับปรุงโครงการ และ (3) การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (summative evaluation) เป็นการประเมินผลลัพธ์ที่ได้โดยรวมของโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ควรดำเนินการหรือขยายผลต่อไปหรือควรถูกยุติโครงการ

1.1 การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ เป็นการวิเคราะห์โครงการในแง่มุมต่างๆ โดยเฉพาะในด้านทรัพยากรการบริหารที่ต้องการ สภาพความพร้อมและองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และจำเป็นให้โครงการสำเร็จลุล่วงได้ โดยทั่วไปการศึกษความเป็นไปได้ของโครงการเน้นการประเมินความคุ้มค่าของโครงการ โดยโครงการจะมีความคุ้มค่าต่อเมื่อผลตอบแทน (benefit) ของโครงการมีค่าสูงกว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไป (ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ 2544: 424) อย่างไรก็ตาม โครงการบางโครงการ โดยเฉพาะโครงการของระบบสารสนเทศ อาจเป็นไปได้ยากในการตีค่าผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ยากที่จะคำนวณในรูปเงินตราได้ กรณีเช่นนี้ควรพิจารณาผลตอบแทนทางด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ด้านการศึกษา การเมือง สังคม วัฒนธรรม เป็นต้น การศึกษา

ความเป็นไปได้ของโครงการอยู่ที่การกำหนดแนวทาง เพื่อให้บรรลุผลผลิตหรือนโยบายตามต้องการ โดยประหยัดที่สุดหรือเสียค่าใช้จ่าย (cost) ต่ำสุด

ค่าใช้จ่ายกับผลตอบแทนโครงการ จำแนกได้ดังนี้

1.1.1 *ค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนทางตรง* ค่าใช้จ่ายทางตรง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการผลิตหรือการดำเนินการโครงการนั้น ๆ เช่น การขยายพื้นที่อาคารสถาบันบริการสารสนเทศจะมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนครั้งแรก คือ ค่าก่อสร้าง ค่าครุภัณฑ์ ค่าวัสดุอุปกรณ์ และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าบำรุงรักษา เป็นต้น ส่วนผลตอบแทนทางตรงหรือผลตอบแทนขั้นต้นเป็นมูลค่าของผลิตผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ เช่น การขยายพื้นที่อาคารสถาบันบริการสารสนเทศ ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นโดยตรงคือ ผู้ใช้สารสนเทศมีที่นั่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มมากขึ้น มีพื้นที่สำหรับจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศมากขึ้น เป็นต้น ผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายทางตรง จะสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ และมักจะปรากฏชัดเจน

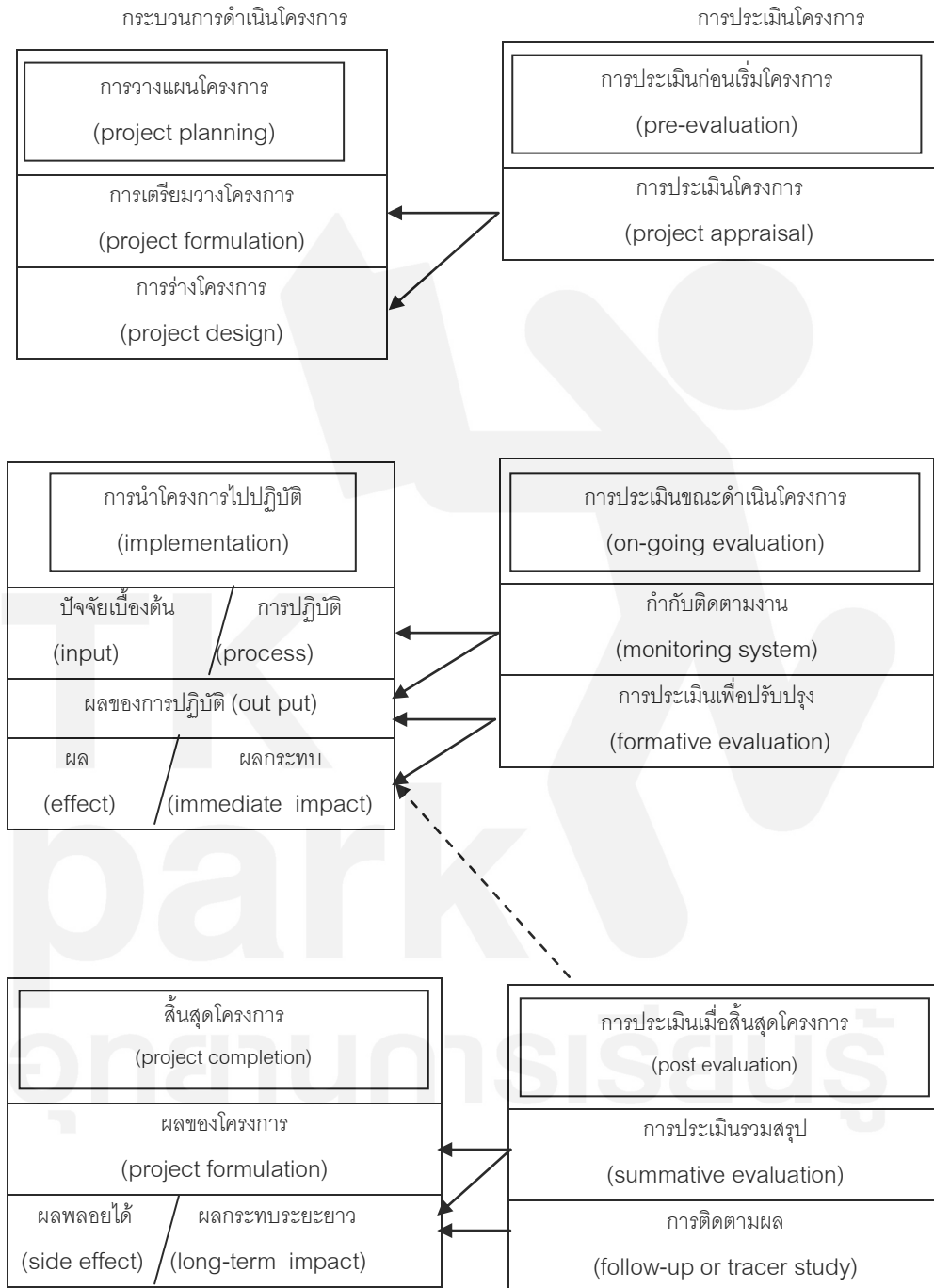
1.1.2 *ค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนทางอ้อม* เป็นผลกระทบขั้นที่สองและขั้นต่อ ๆ ไป หรือเป็นผลพลอยได้จากกิจกรรมหลักของโครงการ ผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายทางอ้อมอาจมองไม่เห็นชัดเจน แต่สามารถวัดค่าได้ถ้ามีข้อมูลและวิธีการที่เหมาะสม

ตัวอย่าง ผลตอบแทนทางอ้อมของโครงการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด มีผลทางตรงคือ เด็กรักการอ่านหนังสือมากขึ้น การที่เด็กรักการอ่านหนังสือมากขึ้น ผลทางอ้อมคือ เกิดความต้องการหนังสือ พ่อแม่ซื้อหนังสือให้เด็กอ่าน ทำให้มีการผลิตหนังสือเด็กที่ดี มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น หรือเด็กมีความสามารถในการอ่านการเขียนดีขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีผลตอบแทนที่เป็นรูปแบบอื่น เช่น ผลกำไรที่มองไม่เห็น ผลตอบแทนที่มองไม่เห็น เป็นสิ่งที่ไม่สามารถตีค่าเป็นตัวเงินหรือค่าทางเศรษฐกิจ ผลตอบแทนจากงานสารสนเทศส่วนใหญ่เป็นลักษณะนี้ เช่น การจัดตั้งห้องสมุดประชาชนทำให้ประชาชนได้รับความรู้ การศึกษาวิจัย การบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจ ความจรรโลงใจ อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างสังคมการเรียนรู้

1.2 *การประเมินระหว่างการทำงานโครงการ* เป็นการดำเนินการขณะที่โครงการ กิจกรรมหรือแผนงานนั้นกำลังดำเนินการอยู่ โดยมุ่งเน้นการรวบรวมข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ การประเมินระหว่างดำเนินการช่วยให้เรียนรู้ ความสำเร็จหรือความล้มเหลว เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินการได้ทันการ

1.3 *การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ* มุ่งเน้นที่คุณค่าโดยรวมของโครงการ กิจกรรมหรือแผนงาน ประสิทธิภาพคือบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ

ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินโครงการกับกระบวนการดำเนินโครงการ
 ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินโครงการกับกระบวนการดำเนินโครงการ

(สมคิด พรหมจ้อย 2546: 34)

2. องค์ประกอบของโครงการที่ใช้ในการประเมิน

การเขียนโครงการมีหลายรูปแบบ ที่นิยมใช้โดยทั่วไป มีการกำหนดรูปแบบหรือโครงสร้างและหัวข้อไว้แน่นอน โดยทั่วไปประกอบด้วย ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ งบประมาณและทรัพยากรที่ใช้ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และผู้รับผิดชอบการประเมินโครงการ

องค์ประกอบสำคัญของโครงการที่จะต้องประเมิน มีดังนี้

2.1 ชื่อโครงการ ชื่อโครงการควรมีความเฉพาะเจาะจง ชัดเจน เข้าใจง่าย บอกได้ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ถ้าโครงการอยู่ได้แผนงานใดให้ระบุด้วย

2.2 หลักการและเหตุผล หลักการและเหตุผลหรือความเป็นมาของปัญหาที่นำมาจัดทำโครงการ ควรเป็นการประเมินว่าเป็นปัญหาที่แท้จริงและมีความสำคัญจริงหรือไม่ มีทฤษฎี ข้อมูล ข้อเท็จจริงอ้างอิง มีการศึกษาและประเมินความจำเป็นและปัญหาหรือไม่ ข้อมูลส่วนนี้มีความสำคัญและมีผลต่อโอกาสการได้รับอนุมัติโครงการ

2.3 วัตถุประสงค์ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดผล โดยแบ่งเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์หลัก หรือวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือวัตถุประสงค์ระยะยาว (เกิน 1 ปี) วัตถุประสงค์ระยะสั้น มีข้อสังเกตว่าการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจนย่อมสะดวกแก่การประเมินโดยอาศัยเครื่องชี้วัดความสำเร็จ อาจเป็นเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพเพื่อแสดงให้เห็นว่าโครงการประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ดีควรมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ บางครั้งนิยมเรียกหลักในการเขียน วัตถุประสงค์ที่ดีเป็นคำย่อ คือ สมาร์ท (SMART) โดยอักษรแต่ละตัวแทนหลักการแต่ละข้อ ได้แก่

S = Specific มีความเฉพาะเจาะจง

M = Measurable สามารถวัดโดยระบุในเชิงปริมาณและคุณภาพ

A = Attainable ระบุสิ่งที่ต้องการปฏิบัติโดยชัดแจ้ง และเจาะจง

R = Relevant มีความเกี่ยวข้อง

T = Time-bound กำหนดระยะเวลาการดำเนินที่แน่นอน

2.4 เป้าหมาย หมายถึงผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากที่ได้ดำเนินกิจกรรมตามโครงการ อาจเป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามช่วงระยะเวลาในการดำเนินโครงการ หรือเป้าหมายโดยอาศัยเครื่องชี้วัดเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ การประเมินเป้าหมายเป็นการเปรียบเทียบสภาพการณ์ก่อนเริ่มโครงการกับเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยอาจประเมินเปรียบเทียบตามช่วงระยะเวลาในแผนงาน เป้าหมายของโครงการควรชัดเจนเพื่อความสะดวกในการประเมิน และถ้า

เป็นเป้าหมายเชิงปริมาณจะประเมินได้ง่ายกว่าเป้าหมายเชิงคุณภาพ ซึ่งจะต้องมีเครื่องมือการประเมินที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

2.5 วิธีดำเนินงานหรือกิจกรรม ระบุรายละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการซึ่งจะทำให้เกิดผลผลิตตามเป้าหมาย การประเมินเป็นการพิจารณาวิธีดำเนินงานหรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ อาจอยู่ในรูปแผนภูมิแกนต์ (Gantt chart) หรือแผนภูมิแท่ง (bar chart) รายละเอียดที่ระบุในวิธีดำเนินการควรพิจารณา ดังนี้

- 1) มีขั้นตอนที่เหมาะสมและทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ เกิดผลงานตามเป้าหมายในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่
- 2) ได้มาจากการประเมินทางเลือกหลาย ๆ ทางและคัดเลือกจากวิธีที่เหมาะสมที่สุดหรือไม่
- 3) ขั้นตอนการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานหรือระยะเวลาดำเนินงานที่กำหนดไว้หรือไม่ มีจุดอ่อนอย่างไร จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง วิเคราะห์สาเหตุว่างานใดเสร็จสิ้นก่อนเวลาหรือเสร็จล่าช้า

2.6 ระยะเวลาดำเนินงานตามโครงการ ระบุระยะเวลาดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการว่ามีความเหมาะสมและมีความสัมพันธ์กับวิธีดำเนินงาน หรือกิจกรรมและทรัพยากรที่ต้องการ

2.7 ทรัพยากรที่ต้องการ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า เช่น บุคลากรงบประมาณ วัสดุภัณฑ์ที่ต้องการในการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ การประเมินโครงการจะต้องพิจารณาทรัพยากรที่ต้องการว่า

- 1) มีความสัมพันธ์กับวิธีการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการหรือไม่
- 2) มีความเพียงพอหรือเหมาะสมที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลหรือไม่
- 3) มีความเป็นไปได้ เช่น สามารถหาได้ง่ายรวมทั้งการใช้ทรัพยากรสามารถทำได้คุ้มค่าหรือไม่
- 4) มีเงื่อนไขอะไรบางอย่างที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2.8 ประโยชน์ที่ได้รับ ระบุประโยชน์ที่จะได้รับหรือผลตอบแทนทั้งทางตรงและทางอ้อม และประโยชน์ที่มองไม่เห็น เป็นการประเมินความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการทั้งผลประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม และผู้ได้รับประโยชน์

2.9 ผู้รับผิดชอบการประเมินโครงการ ระบุชื่อ วุฒิการศึกษา ความรู้และประสบการณ์เป็นการประเมินศักยภาพความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของผู้ประเมินอันจะนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือได้ของผลการประเมิน

3. แบบจำลองการประเมินโครงการชิปปี้

แบบจำลองการประเมินโครงการที่นิยมใช้กันอย่างกว้าง และได้รับการนำมาใช้ในการประเมินโครงการระบบสารสนเทศด้วย คือแบบจำลองชิปปี้ (CIPP model) ของดี แอล สตัฟเฟิลบีม (D.L. Stufflebeam) ซึ่งได้เริ่มเผยแพร่เมื่อ ค.ศ. 1966 และได้ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การประเมินโครงการตามแบบจำลองชิปปี้ถือว่าเป็นกรอบการประเมินผลที่สมบูรณ์และนิยมใช้ในการประเมินโครงการ บุคลากร ผลผลิต สถาบัน และระบบ ชื่อแบบจำลองชิปปี้มาจากการรวมตัวอักษรตัวแรกขององค์ประกอบหลักที่ใช้ในการประเมินโครงการ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม โดยตั้งคำถามว่าจำเป็นต้องทำอะไร (what needs to be done?) มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและทรัพยากรต่าง ๆ ตลอดจนการกำหนดสภาพการณ์ดำเนินโครงการ และการตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดมุ่งหมาย เป็นการประเมินความจำเป็นของโครงการและปัญหาในสภาพแวดล้อมที่กำหนดไว้

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า โดยตั้งคำถามว่าจะทำได้อย่างไร (how should it be done?) เป็นการประเมินความสามารถของระบบ ปัจจัยต่าง ๆ กลยุทธ์ในการแข่งขัน แผนงาน และงบประมาณ เพื่อค้นหาปัจจัยนำเข้าหรือแนวทางที่เหมาะสมที่จะอำนวยความสะดวก วัตถุประสงค์และเป้าหมายได้ ผลของการประเมินจะทำให้ทราบว่าการจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการได้นั้น จะกำหนดวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างไร ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นหรือไม่

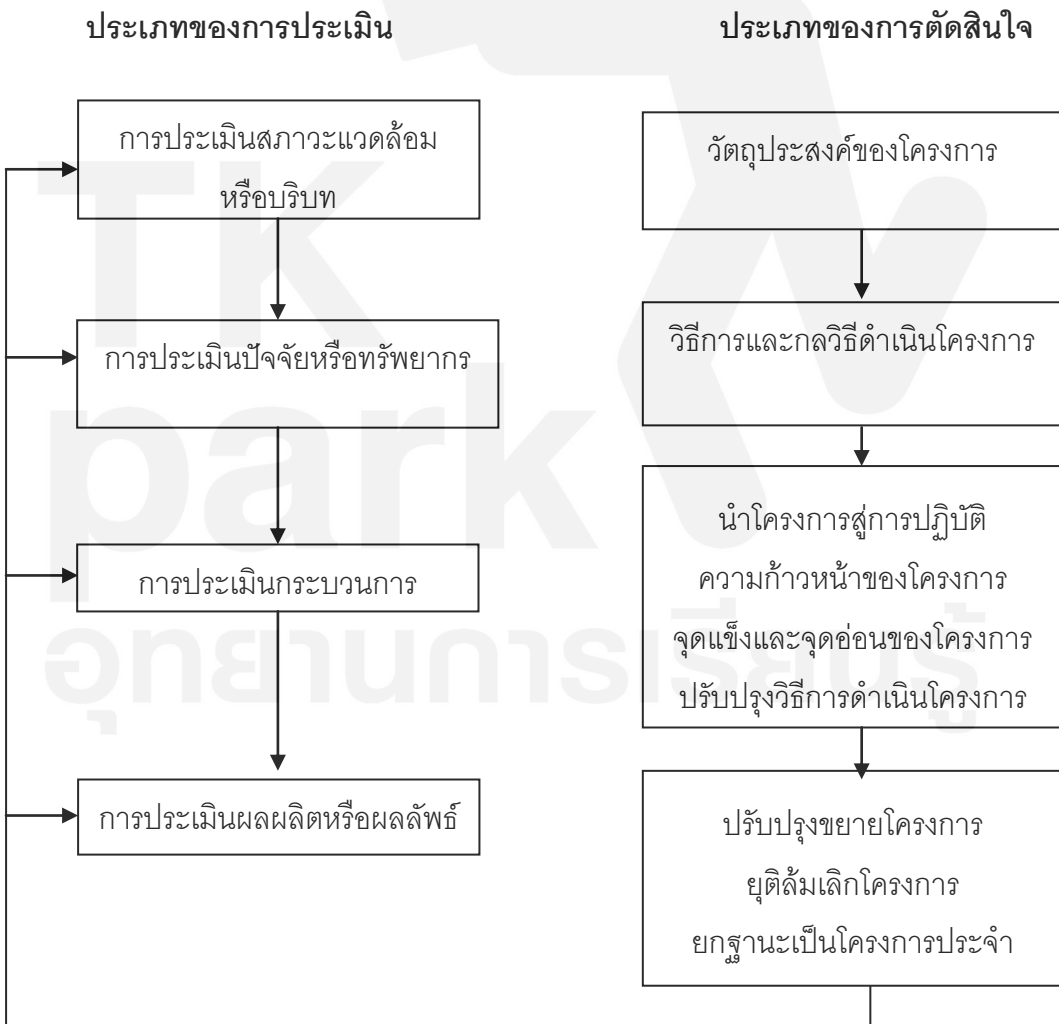
3.3 การประเมินกระบวนการ โดยตั้งคำถามว่ากำลังดำเนินการอยู่หรือไม่ (is it being done?) เป็นการประเมินการปฏิบัติหรือวิธีดำเนินโครงการ ตลอดจนข้อบกพร่องเพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่วางไว้

3.4 การประเมินผลผลิต โดยตั้งคำถามว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (did it succeed?) เป็นการประเมินโดยตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการและระหว่างที่กำลังดำเนินโครงการกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายหรือเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ระดับของความสำเร็จ คุณภาพ และความสำคัญของผลผลิต บทบาทสำคัญของ การประเมินผลผลิต คือ การได้ข้อมูล

เพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโครงการ เช่น จะดำเนินโครงการต่อ จะหยุดดำเนินการ จะปรับปรุงโครงการอย่างไร กิจกรรมใด หรือขั้นตอนใด เป็นต้น

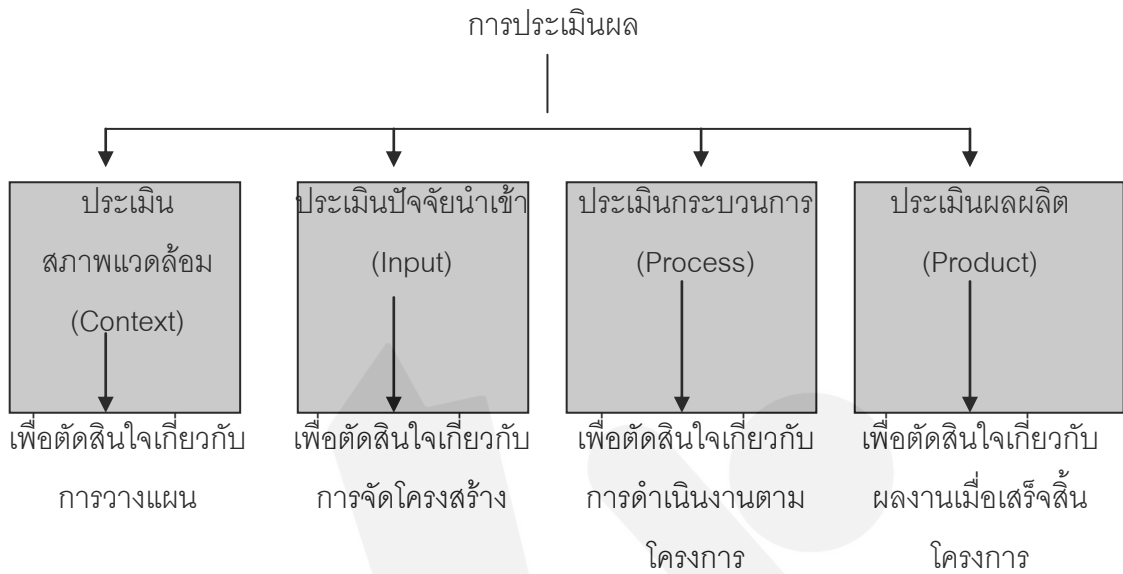
นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดทำรายการตรวจสอบ (checklist) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประเมิน มีการจัดทำข้อตกลงหรือพันธะสัญญาล่วงหน้า (contractual agreements) ร่วมกันระหว่างผู้ประเมินกับผู้ถูกประเมิน โดยสามารถปรับปรุงได้ตามความจำเป็นโดยตลอดเวลา การใช้มาตรฐานการประเมินที่เหมาะสมและยังมีการประเมินการนำโครงการนี้ไปประยุกต์ใช้ให้ประสบความสำเร็จ

การประเมินในแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันกับวัตถุประสงค์ของการประเมินและการตัดสินใจ ดังภาพที่ 2.2 และ 2.3

ภาพที่ 2.2 แบบจำลองการประเมินชิปปี

(สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2549 : 168)

ภาพที่ 2.3 การประเมินผลตามแบบจำลองซิปป์กับการตัดสินใจ

การประเมินตามแบบจำลองซิปป์ทั้งสี่องค์ประกอบหลักของการประเมินช่วยตอบคำถามว่าต้องทำอะไร ควรทำอะไร ทำแล้วหรือยัง และประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการผลการวิจัยระยะยาว 8 ปีของศูนย์การประเมินมหาวิทยาลัยมิชิแกนตะวันตก (Western Michigan University Evaluation Center)

ช่วงแรก ค.ศ. 1966 สตัฟเฟิลบีมเน้นเรื่องกระบวนการและผลลัพธ์

ช่วงที่ 2 ค.ศ. 1967 เพิ่มครบทั้งสี่องค์ประกอบ โดยเน้นให้มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางการประเมินบริบท การประเมินความจำเป็น การประเมินปัจจัยนำเข้าและกลยุทธ์ทางเลือก

ช่วงที่ 3 ค.ศ.1971 สตัฟเฟิลบีมและคณะ (Stufflebeam, Foley, Guba, Hammond, Merrman, and Provus 1971) ได้กำหนดการประเมินในกรอบที่มุ่งเน้นการปรับปรุง

ช่วงที่ 4 ค.ศ. 1972 สตัฟเฟิลบีมแสดงให้เห็นว่าแบบประเมินนี้สามารถและควรนำไปใช้ในการประเมินทั้งระหว่างดำเนินโครงการและภายหลังการดำเนินโครงการแล้วเสร็จ

ช่วงที่ 5 ค.ศ. 2002 แสดงเป็นรายการตรวจสอบโดยจำแนกการประเมินผลผลิตเป็นสี่ประเด็นย่อย ได้แก่ ผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และความสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานอื่น ช่วยในการตอบคำถามว่า บรรลุประโยชน์ที่ถูกต้องหรือไม่ บรรลุความต้องการหรือความจำเป็นหรือไม่ สิ่งที่ได้รับเป็นประโยชน์ที่ยั่งยืนหรือไม่ กระบวนการที่ใช้ได้รับการพิสูจน์ให้เห็น

ว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทอื่นๆ หรือไม่ (Stufflebeam 2002:1)

4. วิธีการประเมินโครงการห้องสมุด

การประเมินโครงการห้องสมุดที่นิยมแพร่หลายจำแนกได้ดังนี้

4.1 การประเมินโดยเน้นวัตถุประสงค์ (objective-based evaluation model) โดยวิธีการนี้วัตถุประสงค์ของโครงการจะถูกแยกย่อยออกเป็นงานหรือกิจกรรมที่บุคลากรแต่ละคนต้องปฏิบัติและจะต้องมีความชัดเจน หรือเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมสามารถวัดได้ โดยใช้เครื่องมือวัดหลักเกณฑ์เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์

4.2 การประเมินโดยเน้นกระบวนการ (process-based evaluation model) โดยวิธีการนี้การประเมินจะมุ่งเน้นวิธีการ กิจกรรม การดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคที่พบ

4.3 การประเมินโดยเน้นเป้าหมายหรือผลลัพธ์ (goal-based evaluation model) โดยวิธีการนี้การประเมินจะมุ่งเน้นสัมฤทธิ์ผลของโครงการโดยพิจารณาจากเป้าหมายที่กำหนดไว้

5. เครื่องมือการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการห้องสมุดจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเครื่องมือที่เชื่อถือได้ ถูกต้อง เทียบตรง เหมาะสมกับข้อมูลหรือคำตอบที่ต้องการ เครื่องมือแต่ละชนิดมีลักษณะ ข้อดี ข้อจำกัดแตกต่างกันไป ดังนั้น จึงอาจใช้เครื่องมือหลายชนิดประกอบกันได้ เครื่องมือที่นิยมใช้แพร่หลาย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบทดสอบ

5.1 แบบสอบถามหรือแบบวัด แบบสอบถาม หรือแบบวัดเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ เพื่อวัดทัศนคติ ความพึงพอใจ การรับรู้ เหมาะสำหรับการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก หรือกลุ่มประชากรที่กระจายในวงกว้างหรือห่างไกล นิยมจัดส่งให้ผู้ตอบจัดส่งคืนทางไปรษณีย์ หรือถ้าประชากรอยู่รวมกลุ่ม นิยมแจกถึงตัวผู้ตอบและรับกลับคืนตามกำหนดนัดหมาย เช่น การแจกแบบสอบถามเพื่อการประเมินโครงการการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ ให้ผู้เข้าประชุมตอบแบบสอบถามและนำรับกลับคืนเมื่อเสร็จสิ้นการประชุม

ตัวอย่าง การสำรวจความต้องการและความพึงพอใจของผู้ใช้สารสนเทศกลุ่มต่าง ๆ การใช้บริการของห้องสมุด ทัศนคติของผู้ใช้ต่อการดำเนินงาน กิจกรรมและบริการของห้องสมุด เป็นต้น

ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามหรือแบบวัดประกอบด้วยคำถามหลายลักษณะ ดังนี้

1) แบบเลือกตอบหรือแบบปลายปิด โดยครอบคลุมสิ่งที่คิดว่าจะเป็นคำตอบทั้งหมด และมีช่องว่างสำหรับคำตอบอื่น ๆ ที่อาจจะมีในลักษณะอื่น ๆ เช่น (โปรดระบุ)....

2) แบบให้ตอบโดยเสรีหรือที่เรียกว่าปลายเปิด ผู้ตอบจะตอบได้ตามข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นโดยอิสระในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

3) แบบประเมินค่า ผู้ตอบเลือกประเมินค่านำหนักตามตัวเลขที่ผู้ประเมินผลกำหนดค่าระดับไว้ เช่น 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด เป็นต้น

ตัวอย่าง การประเมินคุณภาพการบริการสารสนเทศที่นิยมใช้แพร่หลายในปัจจุบันคือ เซิร์ฟควอล (SERVQUAL) เป็นเครื่องมือที่นำมาจาก การวัดการบริการในภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และลิบควอลพลัส (Libqual+) ซึ่งเป็นแบบวัดคุณภาพการบริการห้องสมุดโดยตรง มีรายละเอียด ดังนี้

ก. เซิร์ฟควอล เป็นเครื่องมือวัดคุณภาพของการบริการ (service quality) พัฒนาโดยพาราสุรามาน เบอริและไซธามอล (Parasuraman, Berry and Ziethamal) เมื่อ ค.ศ.1988 ต่อมาใน ค.ศ. 1995 ค.ศ. 1997 และ ค.ศ. 1999 เซิร์ฟควอล ได้ถูกนำมาใช้ในการประเมินผู้บริโภคในภาครัฐ และปรับใช้ในภาคธุรกิจ รวมทั้งวงการห้องสมุดได้นำมาใช้ประเมินคุณภาพการบริการของห้องสมุด โดยการวัดความแตกต่างระหว่างความคาดหวังขั้นต่ำ (minimum expectation) เปรียบเทียบกับการรับรู้ (perceptions) ในการบริการใน 5 มิติหลัก ได้แก่

- สิ่งที่ต้องจับต้องได้ (tangibles) เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เครื่องมืออุปกรณ์ บุคลากร การสื่อสาร เป็นต้น

- ความน่าเชื่อถือ (reliability) ความสามารถในการดำเนินการบริการที่สัญญาไว้ได้อย่างถูกต้องและพึงพาได้

- ความสามารถตอบสนอง (responsiveness) ความเต็มใจช่วยเหลือลูกค้าและให้บริการตรงเวลา

- ความเชื่อมั่น (assurance) ความรู้ ความสุภาพของผู้ให้บริการและความสามารถในการสร้างความไว้วางใจและให้ความมั่นใจ

- การเข้าถึงจิตใจ (empathy) การเอาใจใส่ห่วงใยและให้ความสนใจต่อลูกค้าผู้รับบริการ

เครื่องมือวัดคุณภาพการบริการเซิร์ฟควอล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 22 ข้อ ครอบคลุมเกณฑ์ประเมินคุณภาพ 5 ด้าน โดยคำถามแต่ละข้อจะวัดระดับความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามและระดับของการได้รับบริการตามจริง แต่ละข้อจะประเมินค่า

7 ระดับ (ระดับ1-7) ความแตกต่างของคะแนนระหว่างความคาดหวังกับการได้รับบริการจริง แสดงถึงระดับคุณภาพการบริการของห้องสมุด

ข. ลิบควอลพลัส เป็นแบบวัดคุณภาพการบริการห้องสมุดซึ่งปรับปรุงมาจากแบบวัดเซิร์ฟควอล ให้เหมาะสมกับงานห้องสมุด พัฒนาโดยสมาคมห้องสมุดวิจัย และนักวิชาการของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา โดยเน้นผลลัพธ์ คือความพึงพอใจของผู้ใช้ โดยผู้ใช้เป็นผู้ประเมินคุณภาพ แบบวัดแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ผลการบริการ (affect of service) ห้องสมุดในฐานะเป็นแหล่งหรือสถานที่ (library as place) การควบคุมของบุคคล (personal control) และการเข้าถึงสารสนเทศ (information access) ทั้งนี้ ผู้ใช้เป็นผู้ประเมินในแต่ละเรื่องโดยระดับต่ำสุดคือ 1 และระดับสูงสุดคือ 9 ในสามประเด็นคือ การรับรู้ ความคาดหวัง และผลขั้นต่ำที่ผู้ใช้ได้รับ

ข้อดี-ข้อจำกัดของแบบสอบถาม มีดังนี้

1) ข้อดี คือ ประหยัด เสียค่าใช้จ่ายน้อย ประหยัดเวลา สามารถทำได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว กับประชากรจำนวนมาก ผู้ตอบสามารถตอบได้โดยอิสระ ไม่ต้องระบุชื่อหรือเผชิญหน้ากับผู้ประเมิน แบบสอบถามที่ดีควรมีรูปแบบที่น่าสนใจ กระชับรัด ชัดเจน ตรงประเด็น ภาษาถูกต้อง ไม่วกวน เยิ่นเย้อ ถูมนอกเรื่อง หรือถามปัญหาที่ผู้ประเมินสามารถหาคำตอบได้ด้วยตนเอง เพราะจะทำให้ผู้ตอบเกิดความเบื่อหน่าย รู้สึกเสียเวลาและเป็นภาระ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุไม่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามได้

2) ข้อจำกัด การนำไปใช้กับประชากรบางกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่มีการศึกษาน้อย มีความสามารถในการเขียนการอ่านจำกัด อัตราการได้รับแบบสอบถามกลับคืนต่ำ เนื่องจากผู้ตอบไม่เห็นความสำคัญ ไม่ให้ความสนใจ รวมทั้งปัจจัยเกี่ยวข้องอื่น ๆ อันอาจเกิดจากข้อบกพร่องของแบบสอบถาม การตั้งประเด็นคำถามถ้าไม่ชัดเจน มีการตีความหมายได้หลายนัย ทำให้ข้อมูลที่ได้แตกต่างกันไป

5.2 แบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เป็นการสื่อสารสองทางระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์โดยการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมาย คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแนวทางหรือประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์กำหนดไว้ การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง สามารถใช้ได้กับบุคคลทุกระดับการศึกษาโดยไม่จำกัดคุณสมบัติ

ตัวอย่าง การประเมินที่นิยมเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ เช่น การสัมภาษณ์เพื่อประเมินบุคลากรสารสนเทศที่จะบรรจุ แต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่ง การสัมภาษณ์ผู้ใช้ ผู้ปฏิบัติงาน หรือบุคลากรสารสนเทศเกี่ยวกับกระบวนการ เทคนิควิธีการ ปัญหา

อุปสรรคในการปฏิบัติงานสารสนเทศ การสัมภาษณ์นักเขียน ผู้ผลิต ผู้เผยแพร่ และผู้จัดจำหน่าย
ทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งอาจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มที่เรียกว่าสนทนากลุ่ม (focus group) เป็นต้น
ประเภทของการสัมภาษณ์ อาจจำแนกกว้าง ๆ ได้เป็น 2 ประเภท

1) การสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างตามแบบสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถาม
ตามประเด็นคำถาม และการจัดลำดับที่ถูกต้องที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเช่นเดียวกับการตั้งคำถามใน
แบบสอบถาม วิธีการนี้สะดวกในการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล

2) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างแน่นอน มีลักษณะเปิดกว้าง ให้ความรู้สึก
เป็นอิสระ ไม่เป็นอันตราย สามารถเสาะหา หรือเจาะลึกข้อมูลไปได้เรื่อย ๆ ผู้ประเมินมักเป็นผู้
สัมภาษณ์เอง ตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นไว้อย่างกว้าง ๆ และมีความยืดหยุ่น วิธีการ
ดังกล่าวที่นิยมใช้ คือ

ก. การสัมภาษณ์แบบเล่าเรื่อง โดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้แนวคิดโดยอิสระอย่าง
เปิดกว้างโดยไม่จำกัดคำตอบ ผู้สัมภาษณ์ยังไม่มีแนวคิดเฉพาะเจาะจงในเรื่องดังกล่าว และ
จะต้องนำข้อมูลมาตีความหมายโดยอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ ด้วย

ข. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (indepth interview) โดยผู้สัมภาษณ์จะต้องมี
ความชำนาญการสัมภาษณ์ สามารถซักถามติดตามประเด็นได้ครบถ้วนต้องใช้เวลาในการ
สัมภาษณ์ และแจ้งประเด็นการสัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ซึ่งมักเป็นผู้มีความรู้ความสนใจ
เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ โดยตรง ผู้บริหารหรือผู้นำชุมชนได้ทราบเป็นแนวทาง แต่ไม่ได้กำหนดคำถาม
ไว้ตายตัว

ข้อดี-ข้อจำกัด ของการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1) ข้อดี คือ การได้ข้อมูลเจาะลึกมีความยืดหยุ่น สามารถซักถามอธิบายขยาย
ความในประเด็นที่ไม่ชัดเจน สามารถให้รายละเอียดในบางเรื่องที่ไม่อยากเขียนเป็นหลักฐานโดย
ไม่ให้นักบันทึกคำตอบ ตลอดจนปรับเปลี่ยนปรับสถานการณ์เพื่อให้ได้คำตอบตรงตามวัตถุประสงค์ ได้
ข้อมูลตามจำนวนที่ต้องการ นอกจากนี้ ยังสามารถใช้ควบคู่กับเครื่องมืออื่น ๆ เช่น แบบสอบถาม
แบบสังเกต เป็นต้น

2) ข้อจำกัด คือ สิ้นเปลืองเวลา แรงงานและค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ากลุ่ม
ประชากรอยู่กระจัดกระจาย นอกจากนี้ ข้อมูลอาจมีความคลาดเคลื่อนได้ง่าย เพราะขึ้นอยู่กับตัวผู้
ถูกสัมภาษณ์ เช่น ความร่วมมือ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ สภาพทางจิตใจและอารมณ์
ความจำ เป็นต้น

5.3 แบบสังเกต การสังเกตเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งตามแบบสังเกต ผู้สังเกตจะต้องได้รับการฝึกฝนเทคนิคมาเป็นอย่างดี และมีการวางแผนการสังเกตกลุ่มตัวอย่างพฤติกรรมที่เป็นตัวแทน การสังเกตส่วนใหญ่ใช้ในการประเมินที่เกี่ยวกับบุคลลากร กระบวนการปฏิบัติงานหรือการให้ข้อมูลเสริม เช่น

การประเมินบุคลลากรสารสนเทศ ใช้การสังเกตพฤติกรรมการทำงาน

การประเมินผลการปฐมนิเทศหรือการสอนเรื่องการใช้เครื่องมือคั่นคั้น โดยการสังเกตพฤติกรรมการคั่นหนังสือในห้องสมุดว่า ผู้ใช้มีวิธีการอย่างไร เช่น เดินตรงไปที่ชั้นหนังสือเพื่อสอบถามชื่อเรื่อง ตามบรรณารักษ์หรือเดินไปที่คอมพิวเตอร์ และอาจสังเกตต่อไปว่าเมื่อคั่นข้อมูลจากรายการคั่นคั้นสารสนเทศออนไลน์และผู้ใช้ได้หนังสือที่ต้องการหรือไม่ เป็นต้น

5.3.1 ประเภทของการสังเกต ที่นิยมใช้กันโดยทั่วไปมี 2 ประเภท คือ

1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยผู้สังเกตอาจมีสถานภาพและบทบาทเช่นเดียวกับผู้ถูกสังเกต หรือเข้าไปใช้ชีวิตมีกิจกรรมร่วมกับผู้ถูกสังเกต การสังเกตแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วยกระบวนการ 3 ชั้น คือ การสังเกตหรือเฝ้าดู การซักถามซึ่งเป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการบันทึกกิจกรรม เช่น การจดบันทึก การถ่ายวิดีโอ เป็นต้น

2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้สังเกตเป็นบุคคลภายนอก หรือกระทำตนเป็นคนภายนอกที่ไม่ได้เข้าร่วมในการใช้ชีวิต ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่ทำอยู่

5.3.2 ข้อดี-ข้อจำกัดของการสังเกต มีดังนี้

1) ข้อดี คือ เหมาะสมสำหรับการศึกษาเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ค่อนข้างลึกซึ้ง การแสวงหาข้อเท็จจริงที่ไม่สามารถแสดงออกด้วยคำพูด ไม่ต้องการเปิดเผย สามารถใช้ได้กับบุคคลทุกระดับ และเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริง ๆ ได้ละเอียด

2) ข้อจำกัด คือ ใช้เวลานานในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพราะเหตุการณ์บางอย่างไม่ได้เกิดขึ้นบ่อย ๆ มีเหตุการณ์อื่นแทรกหรือผู้ถูกสังเกตเปลี่ยนพฤติกรรม ไม่สามารถสังเกตเหตุการณ์หลาย ๆ เหตุการณ์หรือบุคคลหลาย ๆ คนได้พร้อมกัน การวิเคราะห์ข้อมูลยากแก่การประเมินค่าเป็นตัวเลข และแปลความหมายถ้าผู้สังเกตมีอคติ เลือกสังเกตเหตุการณ์ บุคคล ตลอดจนการแปลความหมาย จะทำให้เกิดปัญหาความน่าเชื่อถือ และความเที่ยงตรงของการสังเกตได้ นอกจากนี้ยังต้องลงทุนสูง

5.4 แบบทดสอบ ในการประเมินงานห้องสมุดมีการนำแบบทดสอบมาใช้ตามความเหมาะสม

แบบทดสอบที่นำมาใช้ส่วนมากเกี่ยวข้องกับการประเมินผลงานของบุคลากร เช่น การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุ แต่งตั้ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังนิยมใช้ในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการศึกษาอบรม

อย่างไรก็ตาม ในการประเมินห้องสมุดนิยมใช้เครื่องมือการประเมินหลายชนิดเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในผลการประเมิน เช่น การประเมินบุคลากร หากอาศัยข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมอาจก่อให้เกิดอคติและความลำเอียงได้โดยง่าย จึงควรใช้เครื่องมืออื่น ๆ ที่เหมาะสมประกอบด้วย เช่น แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น

โครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอว.) สังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ 13 มกราคม พ.ศ.2547 เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้อย่างสร้างสรรค์ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของเด็กและเยาวชน ที่ได้เรียนรู้จากการผสมผสาน เชื่อมโยงกันระหว่างหนังสือ กิจกรรม และสื่อหลากหลายรูปแบบ มีพื้นที่ให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติจริง อันจะนำไปสู่การค้นหาตัวตนตามความถนัด

เพื่อให้มีการขยายแนวความคิดการจัดการห้องสมุดในรูปแบบ “ห้องสมุดมีชีวิต” และการนำไปประยุกต์ใช้ เป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสนใจในการสร้าง ปรับปรุง ห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ ทันสมัย เป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ผู้ให้บริการได้เรียนอย่างสร้างสรรค์ตลอดชีวิต โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะกระจายองค์ความรู้ไปสู่คนส่วนใหญ่ของนวัตกรรมขององค์ความรู้เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ โดยมีเอกลักษณ์และความงดงามในแบบเฉพาะตนตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สอว. จึงได้จัดโครงการประกวดและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ด้านการอ่าน “ห้องสมุดมีชีวิต (TKpark Living Library Award)” ขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์สำคัญประการหนึ่งของ สอว. คือการเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนกลไกโครงสร้างการศึกษาพื้นฐาน โดยการเผยแพร่องค์ความรู้ในการพัฒนาการจัดการ และการดำเนินการ “ห้องสมุดมีชีวิต” ให้เป็นทางเลือกใหม่ของการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างปัญญาให้สังคมได้อย่างแท้จริง โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ผลที่คาดว่าจะได้รับ ขั้นตอนการดำเนินงานและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้(สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ 2551)

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อเป็นการกระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุน ให้หน่วยงานต่าง ๆ เห็นความสำคัญ และเกิดการพัฒนาคณะกรรมการหอสมุดสาธารณะ ซึ่งเป็นแหล่งค้นคว้า แสวงหาความรู้ สำหรับเยาวชนและประชาชนในชุมชน ให้เป็น “ห้องสมุดมีชีวิต” โดยมีเอกลักษณ์และความงดงามในแบบเฉพาะตน ตามบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

1.2 เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและสร้างโอกาสให้หน่วยงานต่าง ๆ และผู้ที่สนใจได้พัฒนา “ห้องสมุดมีชีวิต”

1.3 เพื่อเป็นการแบ่งปันประสบการณ์และส่งต่อประกายความคิดของ “ห้องสมุดมีชีวิต” และนวัตกรรมการบริหารจัดการของอุทยานการเรียนรู้และนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้

1.4 เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปเกิดการแสวงหา สืบสม ความรู้ และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในชุมชนมากขึ้น

2. กลุ่มเป้าหมาย

ห้องสมุดทั่วประเทศที่ให้บริการแก่ประชาชน

2.1 ห้องสมุดประชาชนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ: ห้องสมุดประชาชนชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี หอสมุดรัชมังคลาภิเษก

2.2 ห้องสมุดประชาชนในสังกัดสำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร: ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร บ้านหนังสือ ห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่

2.3 ห้องสมุดประชาชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

2.4 ห้องสมุดของหน่วยงานเอกชนและองค์กรเอกชนต่าง ๆ

2.5 ห้องสมุดเฉพาะที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในกลุ่มวิชาเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่งและห้องสมุดเฉพาะอื่น ๆ

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

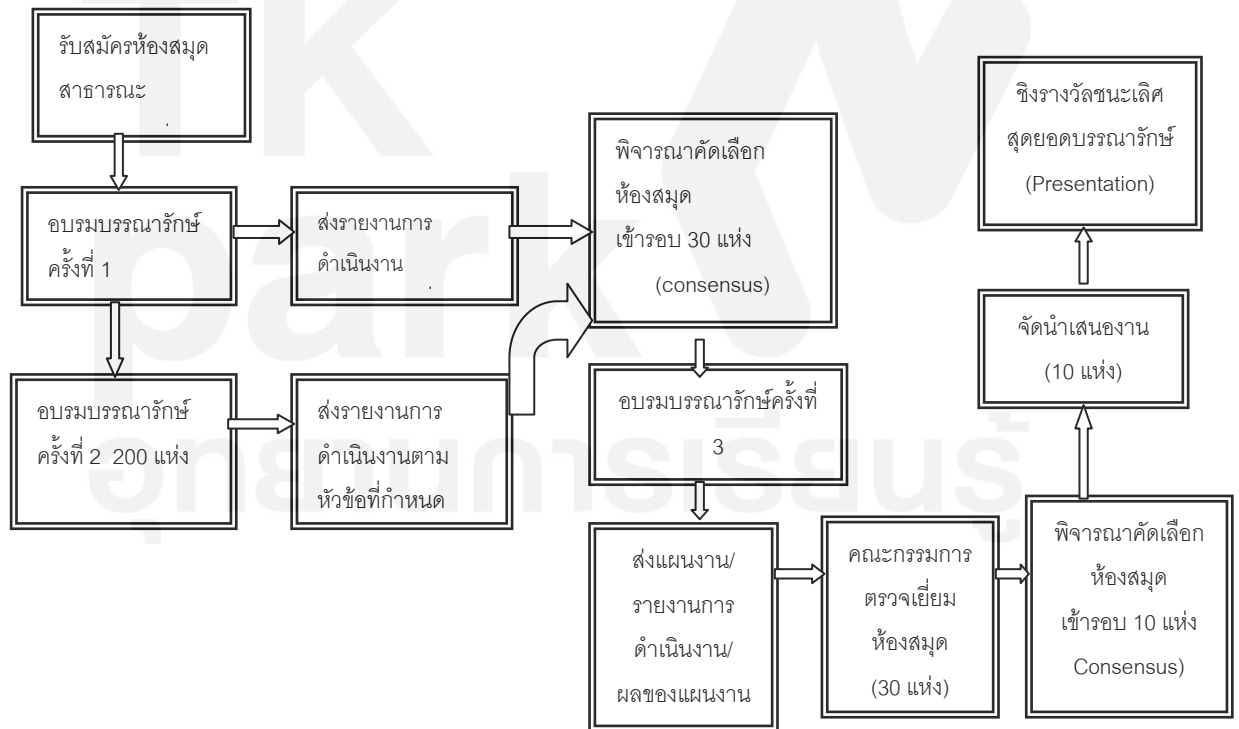
3.1 หน่วยงานต่าง ๆ เห็นความสำคัญ และเกิดการพัฒนาคณะกรรมการหอสมุดสาธารณะให้เป็น “ห้องสมุดมีชีวิต” ที่สอดคล้อง เหมาะสมกับบทบาทและภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยมีเอกลักษณ์และความงดงามในแบบเฉพาะตน ตามบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

3.2 ความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

3.3 เยาวชนและประชาชนมีเจตคติแสวงหา สังสมความรู้ และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในชุมชนมากขึ้น

โครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 เป็นส่วนหนึ่งของโครงการประกวดและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ด้านการอ่าน “ห้องสมุดมีชีวิต” ดำเนินการจัดเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2549 และจัดต่อเนื่องเป็นครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2551 ภายใต้การดำเนินการและควบคุมดูแลโดยสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.) ในสังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ องค์การมหาชน ดำเนินงานโดยบริษัทแพลน ฟอริคิสส์ จำกัด ในนาม “ศูนย์ประสานงานโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต”

4. ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ

ภาพที่ 2.4 ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ

5. วิธีการดำเนินงานโครงการ

วิธีการดำเนินงานโครงการแบ่งเป็น 4 ช่วง ช่วงการประชาสัมพันธ์โครงการ การรับสมัครและการคัดเลือกห้องสมุดเข้าร่วมโครงการ 200 แห่ง ช่วงการจัดอบรมครั้งที่ 1 และการจัดอบรมครั้งที่ 2 ช่วงการคัดเลือกห้องสมุดเข้าร่วม 30 แห่ง การจัดอบรมครั้งที่ 3 และการลงพื้นที่คัดเหลือ 10 แห่งและช่วงการประกวดห้องสมุดมีชีวิตรอบชิงชนะเลิศ การประกาศผลมอบรางวัล

5.1 การประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครห้องสมุดเข้าร่วมโครงการ

การประชาสัมพันธ์โครงการให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบ ผ่านหน่วยงานต้นสังกัด และทางไปรษณีย์ เว็บไซต์ของ Tkpark รวมถึงการจัดส่งเอกสารถึงผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของ Tkpark การรับสมัครห้องสมุดเข้าร่วมโครงการ 200 แห่ง พิจารณาจากคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด ความครบถ้วนของข้อมูล พร้อมจัดทำสรุปรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานของห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการ

คุณสมบัติของห้องสมุดที่มีสิทธิ์สมัครเข้าร่วมโครงการ

1. เป็นห้องสมุดที่เปิดให้บริการแก่สาธารณชนตลอดทั้งปีอย่างน้อย 5 วันต่อสัปดาห์
2. เป็นห้องสมุดที่เปิดให้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด
3. เป็นห้องสมุดที่มีกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการอ่านกับชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม
4. บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และผู้บริหาร ตลอดจนบุคลากรในห้องสมุดนั้น ๆ มีความสนใจ กระตือรือร้นในการพัฒนาห้องสมุดอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ
5. ห้องสมุดที่ได้รับการคัดเลือกเข้าโครงการ ต้องมีผู้แทน 1 คนเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการตั้งแต่ต้นจนจบโครงการ
6. กรอกรายละเอียด ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุดพร้อมภาพถ่ายสถานที่จริงของห้องสมุดทั้งภายในและภายนอกอาคาร ผลงานที่ทำในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี พร้อมแผนงานและรูปแบบกิจกรรมในปีที่ผ่านมาพร้อมภาพประกอบ (ถ้ามี) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการห้องสมุดส่งรายงานผลการดำเนินงานห้องสมุด จำนวนเอกสารรวมไม่เกิน 7 หน้ากระดาษ A4 พร้อมไฟล์

5.2 การอบรมครั้งที่ 1 และการอบรมครั้งที่ 2

ห้องสมุดที่ผ่านการพิจารณาให้เข้าโครงการ 200 แห่ง จะต้องส่งบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ 1 คน ที่สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร ระยะเวลาการอบรมครั้งละ 2 วัน

แนวคิดการจัดการอบรม

ห้องสมุดมีชีวิต หมายถึง ห้องสมุดที่มีผู้คนในชุมชนเข้าใช้บริการ เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ทันสมัย ส่งเสริมและจูงใจให้ผู้ใช้บริการได้เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์

บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด นับเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยพัฒนาห้องสมุดสู่การเป็นห้องสมุดมีชีวิต ให้มีผู้ใช้บริการมากขึ้น โดยผสมผสานความเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเข้ากับวัฒนธรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์

การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการทั้ง 2 ครั้ง เป็นการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาศักยภาพของบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ แนวคิดในการแก้ปัญหา การศึกษาข้อมูลและสร้างสรรค์กลยุทธ์ในการบริหารจัดการให้ “ห้องสมุดมีชีวิต” โดยผ่านกระบวนการคิด ผ่านงานที่วิทยากรมอบหมายในแต่ละครั้ง

เพื่อเป็นการเชื่อมร้อยความต่อเนื่องของโครงการประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 บรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากโครงการประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งแรกได้เข้าร่วมเป็นวิทยากรถ่ายทอดประสบการณ์และผลสำเร็จจากการเข้าร่วมโครงการครั้งก่อน และร่วมเป็นที่ปรึกษากลุ่มในการอบรมและการเตรียมแผนงานของห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 200 แห่งตลอดโครงการ

เนื้อหาการอบรมครั้งที่ 1

เป็นการปูพื้นฐาน ปรับความรู้ความเข้าใจในการเป็นห้องสมุดมีชีวิตให้กับตัวแทนห้องสมุดทั้ง 200 แห่ง ไม่เน้นการบรรยายเชิงทฤษฎี แต่เน้นการให้กรอบความคิดในเรื่องที่จำเป็นต่อการสร้างห้องสมุดมีชีวิต อาทิ

- วัฒนธรรม Living Library
- การพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดสู่มาตรฐานห้องสมุดประชาชน 2550
- เทคนิคการสื่อสารกับผู้ใช้บริการ
- ระดมสมองหาแนวคิดในการแก้ปัญหาและอุปสรรคของห้องสมุด (ประมวลจากใบ

สมัคร)

หลังการอบรมครั้งแรก ห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการจะต้องนำความรู้ที่ได้จากการอบรม ไปดำเนินการตามโครงการห้องสมุดจำลองที่วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิกำหนดหัวข้อให้ พร้อมจัดทำรายงานความคืบหน้าของการดำเนินการ เพื่อให้สามารถประเมินผลจากการนำความรู้จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ได้จริง (นำมาส่งในการอบรมครั้งที่ 2 เพื่อเก็บคะแนน)

เนื้อหาการอบรมครั้งที่ 2

การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งที่ 2 มุ่งเน้นให้บรรณารักษ์มีแนวคิดใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการ ดำเนินการสร้างชีวิตให้ห้องสมุด โดยการทดลองปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับห้องสมุดของตนเอง และเชิญให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัล TKpark Living Library Award ครั้งที่ 1 มาถ่ายทอดประสบการณ์ และเป็นพี่ปรึกษาพิเศษ เพื่อเป็นการเชื่อมต่อกับโครงการทั้ง 2 ครั้ง

- CSR กับการบริหารจัดการห้องสมุด
- เทคนิคการจัดทำแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ขององค์กร
- ระดมสมองสร้างพันธมิตร
- ความสำเร็จของการเติมชีวิตให้ห้องสมุดโดยห้องสมุดที่ได้รับรางวัล TKpark Living Library Award # 1

Living Library Award # 1

หลังการอบรมครั้งที่ 2 นี้ ผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องนำความรู้ที่ได้จากการอบรมทั้ง 2 ครั้งไปดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดของตนเองเพิ่มเติมจากโครงการจำลอง ทั้งนี้ มีการแบ่งเขตที่ปรึกษา โดยให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัล ครั้งที่ 1 เป็นที่ปรึกษาพิเศษ และต้องจัดทำแผนการดำเนินงานและสรุปผลสำเร็จของโครงการ ส่งภายในเวลาที่กำหนด (30 วัน โดยประมาณ)

การประเมินผลการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมอบรมทั้ง 2 ครั้งไปประยุกต์ใช้เป็นการกำหนดรูปแบบของการสร้างห้องสมุดมีชีวิตจำลองโดยวิทยากร เพื่อให้ทุกคนได้โจทย์และหัวข้อเดียวกัน เพื่อความชัดเจนและโปร่งใสในการพิจารณา

5.3 ช่วงการคัดเลือกห้องสมุดเข้ารอบ 30 แห่ง และการลงพื้นที่คัดเลือก 10 แห่ง การคัดเลือกห้องสมุดรอบแรก (จาก 200 แห่ง เหลือ 30 แห่ง)

การพิจารณาคัดเลือกจากผลงานที่ได้รับมอบหมายจากวิทยากรให้จัดทำหลังการเข้าร่วมอบรมและรายงานสรุปผลสำเร็จของการพัฒนาและการดำเนินการ รวมถึงการให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการโดยจะต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการคัดสรรและ สอ. โดยแบบฟอร์มการให้คะแนนและเกณฑ์การพิจารณาตัดสิน ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและ สอ. การประกาศผลห้องสมุดที่ผ่านเข้ารอบ 30 แห่ง ทางเว็บไซต์ TKpark และจดหมายแจ้งทางไปรษณีย์

ห้องสมุดที่ผ่านเข้ารอบ 30 แห่ง จะต้องเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 เพื่อให้แนวคิดและกลยุทธ์ในการบริหารจัดการห้องสมุด รวมถึงวิธีการเขียนแผนงานอย่างถูกต้อง อันเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาห้องสมุดอย่างมีทิศทาง

เนื้อหาการอบรมครั้งที่ 3

การอบรมในครั้งนี้ 3 เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ มุ่งเน้นให้บรรณารักษ์มีแนวคิดในเชิงกลยุทธ์การบริหารจัดการห้องสมุดมีชีวิต โดยให้เขียนแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับบริบทของห้องสมุดตน พร้อมทั้งดำเนินการตามแผนโครงการที่นำเสนอ ซึ่งเป็นการนำความรู้ที่ได้จากการอบรม ไปประยุกต์ใช้ ลงมือปฏิบัติจริง ถือเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (learning by doing) มีสาระสำคัญ ดังนี้

- เทคนิคการวางแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดมีชีวิต
- เทคนิคและวิธีการเขียนแผนงาน โครงการ
- เรียนรู้ดูงานจากห้องสมุดต้นแบบ

การอบรมครั้งนี้ห้องสมุดสามารถส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมอบรม 2 คน เพื่อแสดงให้เห็นความร่วมมือ ร่วมใจในการดำเนินงานเติมชีวิตให้ห้องสมุด (ผู้เข้าอบรม 1 คน ต้องเป็นผู้ที่เข้าร่วมอบรมครั้งที่ 1 และ 2 กับโครงการฯ) และจัดทำแผนงานส่งตามเวลาที่กำหนด

ระยะเวลาการอบรม 2 วัน ณ อุทยานการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร

การคัดเลือกห้องสมุดรอบสอง (จาก 30 แห่ง เหลือ 10 แห่ง) พิจารณาคัดเลือกจากแผนการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดของตนให้มีชีวิตที่ส่งมา ประกอบการลงพื้นที่เข้าเยี่ยมชมห้องสมุด เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและชุมชนในการดำเนินงานและกิจกรรมของห้องสมุดนั้น ๆ โดยจะต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการคัดสรรและ สอว. โดยใช้แบบฟอร์มการให้คะแนนและเกณฑ์การพิจารณาตัดสินผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและ สอว. เพื่อสรุปผลและประกาศผลห้องสมุดที่ผ่านเข้ารอบ 10 แห่ง ทางเว็บไซต์ TKpark และจดหมายแจ้งทางไปรษณีย์

5.4 การประกวดห้องสมุดมีชีวิตรอบชิงชนะเลิศ

ห้องสมุดที่ผ่านการคัดเลือกทั้ง 10 แห่ง เตรียมการนำเสนอ แผนกลยุทธ์เพื่อสร้างต้นแบบ ห้องสมุดมีชีวิต ภายใต้ข้อมูลที่กำหนดโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

การประกวดห้องสมุดมีชีวิตรอบชิงชนะเลิศ พิจารณาคัดเลือกโดยการนำเสนอของห้องสมุดทั้ง 10 แห่ง ต่อคณะกรรมการโดยการกำหนดเวลานำเสนอของแต่ละแห่ง 15 นาที รวมเวลาซักถามของคณะกรรมการ ผลการตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด องค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาการนำเสนอประกอบด้วย ความละเอียดชัดเจน และมีความเป็นไปได้จริงของแผนงาน ความคิดสร้างสรรค์ การเตรียมตัวและการนำเสนองาน และประกาศผลผู้ชนะเลิศ 1 รางวัล รองชนะเลิศ 5 รางวัล รางวัลชมเชย 4 รางวัล และรับมอบรางวัลภายในวันเดียวกัน

เกณฑ์การคัดเลือกห้องสมุดมีชีวิตจาก 200 แห่ง เหลือ 30 แห่งพิจารณาจาก แผนงานและรายงานความคืบหน้าที่ส่งเข้ามา โดยให้คะแนนแยกตามหัวข้อต่าง ๆ โดยจัดแบ่ง คะแนนเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การมีส่วนร่วมในโครงการหรือคะแนนจิตพิสัย คะแนนเต็ม 20 คะแนน ประกอบด้วยการส่งเอกสารต่าง ๆ ครบถ้วนและการเข้าร่วมอบรมอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบเอกสารแผนงานและรายงาน คะแนนเต็ม 80 คะแนน ประกอบด้วยความเป็นไปได้ของแผน การใช้ความรู้จากการอบรม และความคิดสร้างสรรค์ การจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างห้องสมุดกับ ชุมชนและ แผนงานมีรายละเอียดชัดเจนและครบถ้วน ในส่วนที่ 2 การประเมินจากเอกสาร แผนงานและรายงาน ประเมินด้วยเกณฑ์การประเมินเดียวกัน โดยกรรมการ/เจ้าหน้าที่ ต้องผ่านการอบรม เรื่องวิธีการและรูปแบบการประเมินแล้วและดำเนินการโดยการ Consensus จาก คณะกรรมการ 3 ครั้ง เพื่อให้ได้ห้องสมุด 30 แห่งที่เข้ารอบการ Field Audit

- การ Consensus ครั้งที่ 1 ดำเนินการโดย
 1. แบ่งกลุ่มห้องสมุดออกเป็น 3 กลุ่ม โดยคณะประเภทห้องสมุด
 2. แผนงานและรายงานของทุกห้องสมุดในแต่ละกลุ่ม ต้องผ่านการพิจารณา ร่วมจากกรรมการประเมิน 3 ท่าน

3. รวมคะแนนของห้องสมุดในแต่ละกลุ่ม เพื่อคัดห้องสมุดที่มีคะแนนสูง เข้ารอบการ Consensus ครั้งที่ 2

- การ Consensus ครั้งที่ 2 ดำเนินการโดย
 1. ห้องสมุดที่ผ่านการ Consensus ครั้งที่ 1 นำมาคละรวมกันและจัดแบ่ง ออกเป็น 3 กลุ่ม
 2. แผนงานและรายงานของทุกห้องสมุดในแต่ละกลุ่ม ต้องผ่านการพิจารณา ร่วมจากกรรมการประเมิน 3 ท่าน

3. รวมคะแนนของห้องสมุดในแต่ละกลุ่ม เพื่อคัดห้องสมุดที่มีคะแนนสูงสุด 13 อันดับแรก เข้ารอบการ Consensus ครั้งที่ 3

- การ Consensus ครั้งที่ 3 (รอบรวม) ดำเนินการโดย
 1. แผนงานและรายงานของทุกห้องสมุดในแต่ละกลุ่ม ต้องผ่านการพิจารณา ร่วมจากกรรมการประเมิน 9 ท่าน

2. รวมคะแนนของห้องสมุดในแต่ละกลุ่ม เพื่อคัดห้องสมุดที่มีคะแนนสูงสุด 30 อันดับแรก เข้ารอบ Field Audit 30 แห่ง

การตัดสินรอบชิงชนะเลิศ

ห้องสมุดที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องจัดเตรียมเอกสารรูปเล่ม “แผนงานห้องสมุดมีชีวิตฉบับสมบูรณ์” และซีดีบรรจุไฟล์ เอกสารรูปเล่ม พร้อมเตรียมการนำเสนอ การนำเสนอ กำหนดให้ผู้แทนห้องสมุดมีเวลาในการนำเสนอแผนงานประมาณ 10 นาที และมีเวลาตอบข้อซักถาม 5 นาที

เกณฑ์การพิจารณา พิจารณาจากองค์ประกอบ 9 ด้าน คือ

- 1) แผนงานมีรายละเอียดชัดเจนและครบถ้วน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่ตั้งไว้
- 2) แผนงานมีความเป็นไปได้ และสามารถปฏิบัติได้ภายใต้การจัดการทรัพยากรขององค์กรอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดจนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดที่ตั้งไว้
- 3) การสร้างความพึงพอใจให้กลุ่มเป้าหมาย
- 4) ชุมชนได้ประโยชน์และเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกของชุมชน
- 5) ความสามารถสร้างความร่วมมือเครือข่ายและพันธมิตรเพิ่มขึ้น
- 6) ความคิดสร้างสรรค์
- 7) การเตรียมตัวและการนำเสนอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการห้องสมุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการในศาสตร์และสาขาวิทยาการต่างๆ มีเป็นจำนวนมาก ในส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้และการประเมินโครงการและการประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนมีดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (2550) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 1 ในด้านต่าง ๆ มีค่าร้อยละใกล้เคียงกัน เรียงลำดับดังนี้ วิทยากร (ร้อยละ 66) ประโยชน์ของการนำเนื้อหาการอบรมไปใช้ (ร้อยละ 65) ความเข้าใจในเนื้อหาการอบรม (ร้อยละ 64) สถานที่อบรม (ร้อยละ 63) ระยะเวลาในการอบรม (ร้อยละ 61) รูปแบบ/วิธีการอบรม (ร้อยละ 60) และการติดต่อประสานงาน (ร้อยละ 54)

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (2551) สำรวจความพึงพอใจของบรรณารักษ์ผู้เข้ารับการอบรมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 ผลการประเมินพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในเนื้อหาการอบรมระดับมากที่สุด โดยเห็นว่าเนื้อหาการอบรมเป็นการบริหารจัดการสมัยใหม่ และสรุปบทเรียนการอบรมห้องสมุดมีชีวิตเป็นประโยชน์และใช้ได้จริง ส่วนเนื้อหาเทคนิคการนำเสนองานอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจด้านวิทยากร พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และการใช้เวลาเหมาะสม ส่วนการนำเสนออยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจสถานที่จัดอบรมอยู่ในระดับมาก ส่วนสถานที่ศึกษาดูงาน TKpark อยู่ในระดับมากที่สุด และมูลนิธิการศึกษาเอเชียระดับมาก และความพึงพอใจด้านการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนระยะเวลาการอบรม 2 วัน และการแบ่งเวลาแต่ละหัวข้อกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

2. การประเมินโครงการ

วิภาวี พงษ์อนันต์ (2539) ประเมินการดำเนินงานโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” พ.ศ. 2534-2539 โดยใช้รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ได้แก่ แบบสอบถาม ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ที่เปิดดำเนินการแล้วจำนวน 51 แห่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ฐานนิยมและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความสอดคล้องของปรัชญาและความมุ่งหมายโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” พบว่า ไม่สามารถประเมินได้ การประเมินกระบวนการดำเนินการ พบว่า ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ใช้แนวทางการจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชนแนวใหม่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โครงการ และการประเมินผลผลิตจากกระบวนการ พบว่า ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” มีผลผลิตจากกระบวนการดำเนินการสอดคล้องตามวัตถุประสงค์โครงการ

ภัทรี ภูมิหาทอง (2540) ประเมินโครงการการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูวิชาการโรงเรียน ในด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านการดำเนินงาน และด้านผลที่ได้รับ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์และครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 363 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามการวิเคราะห์ สังเคราะห์จากรูปแบบการประเมินของชิปปี้ (CIPP Model) และมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มี 54 ข้อ มีค่า

อำนาจจำแนกระหว่าง 0.37-0.70 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูวิชาการโรงเรียนต่อ

โครงการการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร พบว่าโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มพบว่า 1.1) ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อผลการประเมินโครงการ การจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลที่ได้รับ และด้านปัจจัยเบื้องต้น 1.2) ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อผลการประเมินโครงการการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน 1.3) ความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียนต่อผลการประเมินโครงการการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลที่ได้รับ และด้านปัจจัยเบื้องต้น

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูวิชาการโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าครูบรรณารักษ์ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าครูบรรณารักษ์ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ ในด้านการดำเนินงานและด้านผลที่ได้รับ ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูวิชาการโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็น

เกี่ยวกับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าครูบรรณารักษ์ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในด้านสภาพแวดล้อม ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า โครงการการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร ประสบปัญหาในด้านปัจจัยเบื้องต้น ขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ วัสดุครุภัณฑ์ ทำให้การดำเนินงานโครงการดังกล่าวไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายเท่าที่ควร ครูบรรณารักษ์และผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนควรให้การสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิวัฒน์ ศรีสมพงษ์ (2544) ประเมินโครงการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี โดยศึกษาใน 4 ด้าน คือ ความเหมาะสมขององค์ประกอบของโครงการ ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า ความมีประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และความมีคุณภาพของผลที่ได้รับ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี ปีการศึกษา 2543 จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี พบว่าแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยครูผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน

ณัฐกานต์ ภูมิคอนสาร (2551) ประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนในอำเภอวังชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 2 ในด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ กระบวนการปฏิบัติงาน และ ผลผลิตของโครงการห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนในอำเภอวังชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บรรณารักษ์ห้องสมุด และนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอวังชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาแพร่ เขต 2 รวมทั้งสิ้น 453 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงพรรณนาใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการห้องสมุดมีชีวิต พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบรรณารักษ์ห้องสมุดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (2) ด้านกระบวนการปฏิบัติงานของโครงการห้องสมุดมีชีวิต พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนบรรณารักษ์ห้องสมุดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และ (3) ด้านผลผลิตของโครงการห้องสมุดมีชีวิต พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบรรณารักษ์ห้องสมุดและนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3. การประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

ชุดิมา สัจจันันท์ บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และศิริพร สัจจันันท์ (2550) ประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยตามมาตรฐานห้องสมุดประชาชนและตัวชี้วัดที่ได้พัฒนาขึ้นในการวิจัยระยะที่ 1 และ 2 วิธีการวิจัยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยประกอบด้วย ห้องสมุดประชาชนสยามบรมราชกุมารี ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ สังกัดสำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ห้องสมุดประชาชนตำบล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จำแนกตามภูมิภาคและประเภทของห้องสมุดประชาชน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ได้ 269 แห่ง และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครและสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคละ 2 แห่ง รวม 10 แห่ง รวมกลุ่มตัวอย่างห้องสมุดประชาชนจำนวนทั้งสิ้น 279 แห่ง และประชาชนผู้ใช้และไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแห่งละ 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8,370 คน

เครื่องมือการวิจัยเพื่อการประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด ชุดแรกสำหรับผู้ให้ข้อมูล คือผู้บริหาร/ บรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และชุดที่สองสำหรับประชาชน ทั้งกลุ่มผู้ใช้และไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และแบบสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม แบบสอบถามผู้บริหาร/บรรณารักษ์/ผู้ปฏิบัติงาน ส่งออกไปจำนวน 279 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 244 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.46 และแบบสอบถามประชาชนผู้ใช้/ไม่ใช้บริการ ส่งออกไปจำนวน

8,370 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 7,260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.74 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์ผ่านการประเมิน กำหนดที่ค่าเฉลี่ย 3.00 ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากคำถามปลายเปิดและข้อมูลจากการ สัมภาษณ์ ใช้การสังเคราะห์เนื้อหา การสรุปประเด็นและการพรรณนาความ

ผลการประเมินการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยโดยเฉลี่ยรวมอยู่ใน ระดับน้อย เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยตามเกณฑ์การ ประเมินผล พบว่าห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยโดยรวม และเมื่อจำแนกตามประเภทของ ห้องสมุดประชาชน และจำแนกตามภูมิภาค มีผลการดำเนินงานไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน องค์ประกอบหลักที่มีผลการดำเนินงานน้อยที่สุดและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของห้องสมุดประชาชนทุก ประเภทและทุกภูมิภาค คือ งบประมาณและการเงิน และระดับน้อย คือการสื่อสารและการ ประชาสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยตามตัวชี้วัดจำแนก ตามประเภทของห้องสมุดประชาชน พบว่า ตัวชี้วัดที่ห้องสมุดประชาชนทุกประเภทผ่านเกณฑ์ มาตรฐาน มี 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ร้อยละของงานห้องสมุดที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ บริหารจัดการและดำเนินงาน เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหา การจัดชั้นหนังสือ/ ทรัพยากรสารสนเทศมีความถูกต้องผู้ใช้งานพบได้อย่างรวดเร็ว จำนวนชั่วโมงการบริการต่อ สัปดาห์ จำนวนครั้งที่บุคลากรห้องสมุดได้เข้ารับการพัฒนาศักยภาพในรูปแบบต่างๆ และ ลักษณะอาคารสถานที่ห้องสมุด

ผลการประเมินการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจากประชาชนทั้งผู้ใช้บริการและไม่ ใช้บริการ ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.8) อายุต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 33.9) การศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษา (ร้อยละ 35.4) รองลงมาปริญญาตรี (ร้อยละ 35.2) เป็นนักเรียน (ร้อยละ 21.7) ส่วนใหญ่ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ (ร้อยละ 69.8) ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 28.9) และใช้บริการห้องสมุดประชาชนเป็นระยะเวลา 1 ปี (ร้อยละ 46.3) มีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้า (ร้อยละ 62.6) รองลงมาเพื่อการศึกษา (ร้อยละ 59.1) และข้อมูลข่าวสาร (ร้อยละ 56.9) เหตุผลในการใช้ห้องสมุดประชาชน ได้แก่ มี เวลาว่าง/ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ร้อยละ 74.1) และรองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกันคือ สถานที่ตั้งของห้องสมุดอยู่ใกล้ สะดวกในการเดินทาง (ร้อยละ 57.6) และได้รับข้อมูล ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด (ร้อยละ 50.0) ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดที่ใช้บริการเป็น ประจำ ได้แก่ หนังสือ (ร้อยละ 82.1) และหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 63.3)

ผลการประเมินการรับรู้หรือการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ให้บริการในผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนตามมาตรฐานห้องสมุดประชาชนจำแนกตามประเภทห้องสมุดประชาชน และจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ตัวชี้วัดที่ประชาชนผู้ให้บริการจำนวนสูงสุดรับรู้หรือมีส่วนร่วมสามอันดับแรก ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดมีความสอดคล้องกับปรัชญาพันธกิจ วิสัยทัศน์ และวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชน (ร้อยละ 82.8) เคยใช้บริการแต่ละประเภทของห้องสมุด เช่น บริการการยืมคืน บริการตอบคำถาม (ร้อยละ 81.6) และเป็นสมาชิกห้องสมุด (ร้อยละ 80.5) ตัวชี้วัดที่ประชาชนผู้ให้บริการจำนวนสูงสุดใกล้เคียงกัน ไม่รับรู้หรือไม่มีส่วนร่วม ได้แก่ การใช้เครื่องมือช่วยค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด เช่น บัตรรายการหรือฐานข้อมูลรายการทรัพยากรสารสนเทศ-โอแพค (ร้อยละ 55.1) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมระดมทุนของห้องสมุดประชาชน (ร้อยละ 55.0) การใช้เว็บไซต์ของห้องสมุด (ร้อยละ 54.3) การเป็นอาสาสมัครหรือช่วยงานห้องสมุดประชาชน (ร้อยละ 51.8)

ผลการประเมินความพึงพอใจของประชาชนผู้ให้บริการ โดยรวมและเมื่อจำแนกตามประเภทของห้องสมุดและภูมิภาคอยู่ในระดับปานกลาง และมีตัวชี้วัดที่ประชาชนผู้ให้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดพึงพอใจระดับมาก ได้แก่ การบริหารจัดการและดำเนินงานห้องสมุด และการจัดชั้น/จัดเรียงหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ และประชาชนผู้ให้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครและองค์กรส่วนท้องถิ่นพึงพอใจระดับมาก ได้แก่ ความรวดเร็วในการบริการหรือลดขั้นตอนการดำเนินงาน ความหลากหลายของเนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศ

โดยสรุป เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า งานวิจัยประเมินโครงการห้องสมุดในประเทศไทยยังมีไม่มากนัก และเป็นการประเมินโครงการของห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียน โดยมีงานวิจัยเรื่องหนึ่งเกี่ยวข้องกับประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนด้วย ส่วนรูปแบบการประเมินที่ใช้มีทั้งรูปแบบของไทเลอร์และชิปปี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประเมินผล โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ และใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 จำนวน 10 แห่ง ดังนี้

1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสมุทรสงคราม
2. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสกลนคร
3. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงราย
4. ห้องสมุดประชาชนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดขอนแก่น
5. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
6. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
7. หอสมุดเทศบาลนครพิษณุโลก
8. ห้องสมุดโรงเรียนยางชุมนุมวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์
9. ห้องสมุดโรงเรียนปากท่อพิทยาคาร จังหวัดราชบุรี
10. ห้องสมุดประชาชนอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 จำนวน 10 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ จำแนกเป็นบุคคล 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้ใช้บริการ ได้แก่ ประชาชนที่มาใช้บริการ จำแนกตามเพศ (ชาย หญิง) วัย (เด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ) การศึกษาสูงสุด (ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา) อาชีพ (เช่น ครู นักเรียน ข้าราชการ พ่อค้า แม่ค้า เกษตรกร)

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้บริการ ได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน 10 แห่ง

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้กำกับดูแลห้องสมุดหรือหัวหน้าบรรณารักษ์ทั้ง 10 แห่ง

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างการวิจัย โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi – stage random sampling) ดังนี้

1. **เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)** เลือกห้องสมุดที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ 1 แห่ง รางวัลรองชนะเลิศ 3 แห่ง และรางวัลชมเชยอีก 1 แห่ง รวม 5 แห่ง กระจายตามภูมิภาค สำหรับการสัมภาษณ์ (focus group) / การสัมภาษณ์เจาะลึก (in depth interview) ดังนี้

1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสมุทรสงคราม
2. ห้องสมุดประชาชนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช

กุมารี จังหวัดขอนแก่น

3. หอสมุดเทศบาลนครพิษณุโลก
4. ห้องสมุดโรงเรียนยางชุมนุ้วิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์
5. ห้องสมุดประชาชนอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

ผู้วิจัยทำการสนทนากลุ่ม/สัมภาษณ์เชิงเจาะลึก ผู้บริหาร 10 แห่ง ๆ ละ 1 คน รวม 10 คน และกลุ่มผู้ใช้บริการ จำนวน 5 แห่ง ๆ ละ 12 คน รวม 60 คน ทั้งนี้สำหรับการสนทนากลุ่ม ผู้ใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนยางชุมนุ้วิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แยกการสนทนากลุ่มเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักเรียน และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มครูและประชาชนผู้มาใช้บริการ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็น

2. **สุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling)** ผู้ใช้บริการเพื่อให้ครอบคลุมเพศ ช่วงวัย การศึกษา อาชีพ รวม 650 คน จากห้องสมุดที่ได้รับรางวัล จำนวน 5 แห่ง ๆ ละ 130 คน ได้แก่

1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสกลนคร
2. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงราย
3. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
4. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
5. ห้องสมุดโรงเรียนปากท่อพิทยาคาร จังหวัดราชบุรี

นอกจากนี้ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงบรรณารักษ์ห้องสมุดทั้ง 10 แห่ง ที่ได้รับรางวัลซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบทางไปรษณีย์

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	การสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์ เจาะลึก		การส่งแบบสอบถามทาง ไปรษณีย์		รวม
	ผู้บริหาร	ประชาชน	บรรณารักษ์	ประชาชน	
1. ห้องสมุดที่ได้รับ รางวัลโดยการ เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 แห่ง	5	60	5	-	70
2. ห้องสมุดที่ได้รับ รางวัลโดยการสุ่ม แบบแบ่งชั้น จำนวน 5 แห่ง	5	-	5	650	660
รวมทั้งสิ้น	10	60	10	650	730

จากตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 730 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามบรรณารักษ์ แบบสอบถามผู้ใช้บริการ ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายเปิดและปลายปิดชนิดสำรวจรายการ และมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์และแบบสนทนากลุ่ม จำนวน 4 ชุด

1. ชุดที่ 1 แบบสอบถามบรรณารักษ์ มีลักษณะคำถามปลายเปิด และปลายปิดชนิดสำรวจรายการ และมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามและการใช้บริการห้องสมุด

ตอนที่ 2 การเข้าร่วมโครงการและความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว.

ตอนที่ 3 การนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางาน ปัญหาอุปสรรค ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว.

(ดูภาคผนวก ก)

2. ชุดที่ 2 แบบสอบถามผู้ใช้บริการ มีลักษณะคำถามปลายเปิด และปลายปิดชนิดสำรวจรายการ และมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามและการใช้บริการห้องสมุด

ตอนที่ 2 การรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุดที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว. ที่ใช้บริการ

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว.

(ดูภาคผนวก ข)

3. ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีลักษณะคำถามปลายเปิดครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการฯ การรับทราบว่าห้องสมุดได้รับรางวัล ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ การดำเนินงานของห้องสมุดที่กำกับดูแล ความพึงพอใจต่อบรรณารักษ์ ผู้ใช้บริการ ความร่วมมือและเครือข่ายห้องสมุดและแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว. (ดูภาคผนวก ค)

4. ชุดที่ 4 แบบสนทนากลุ่มผู้ใช้บริการ ใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้ใช้บริการ มีลักษณะคำถามปลายเปิดครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้ารับการสนทนากลุ่ม ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด การรับทราบข้อมูลข่าวสาร การรับทราบว่าห้องสมุดได้รับรางวัล ความพึงพอใจต่อบรรณารักษ์ ผู้ใช้บริการ ความร่วมมือและเครือข่ายห้องสมุดและแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว. (ดูภาคผนวก ง)

เครื่องมือการวิจัยทุกชนิดที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้มีวุฒิการศึกษา มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารห้องสมุด การบริหารการศึกษา การบริหารจัดการและการประเมินโครงการ ห้องสมุดประชาชน การวิจัย หรือชุมชน จำนวน 11 คน (ดูภาคผนวก จ) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เพื่อประเมินว่าข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหา เนื้อหาถูกต้องและตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด และการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร เพื่อหาความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยคำนวณความสอดคล้องภายในของแบบสอบถามที่มีลักษณะคำถามเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ใช้สูตรแอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แล้วนำคำตอบมาคำนวณหาความแปรปรวนของคำตอบแต่ละข้อ และความแปรปรวนของคำตอบทั้งฉบับ นำค่าที่ได้ไปแทนค่าในสูตรเพื่อคำนวณหาความสัมพันธ์แอลฟา (α -coefficient) หรือสัมประสิทธิ์ความเที่ยง กำหนดค่าความเที่ยงเกิน .70 จึงจะยอมรับว่าเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้

สูตรแอลฟา ของครอนบัค มีดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α สัมประสิทธิ์ของความเที่ยง

K จำนวนข้อคำถาม

S_i^2 ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถามบรรณารักษ์ นักวิจัยได้นำไปทดลองใช้กับบรรณารักษ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน 26 คน ได้ผลดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ จำนวน 137 ข้อ มีค่าเท่ากับ .9829

ค่าความเชื่อมั่นด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว. จำนวน 69 ข้อ มีค่าเท่ากับ .9805

ค่าความเชื่อมั่นด้านการนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางาน ปัญหาอุปสรรค ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ จำนวน 26 ข้อ มีค่าเท่ากับ .9661

ค่าความเชื่อมั่นด้านแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว. จำนวน 42 ข้อ มีค่าเท่ากับ .9725

2. แบบสอบถามผู้ใช้บริการ นักวิจัยได้นำไปทดลองใช้กับผู้ใช้บริการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน 40 คน ได้ผลดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ จำนวน 68 ข้อ มีค่าเท่ากับ .9756

ค่าความเชื่อมั่นด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว. จำนวน 26 ข้อ มีค่าเท่ากับ .9449

ค่าความเชื่อมั่นด้านแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว. จำนวน 42 ข้อ มีค่าเท่ากับ .9636

เกณฑ์การประเมินผล มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง เรื่องที่ประเมินมีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง เรื่องที่ประเมินมีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง เรื่องที่ประเมินมีความเหมาะสมปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง เรื่องที่ประเมินมีความเหมาะสมน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง เรื่องที่ประเมินมีความเหมาะสมน้อยที่สุด
 ในการประเมินครั้งนี้ ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 จึงถือว่าเรื่องที่ประเมินมีความเหมาะสมระดับมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในการจัดสนทนากลุ่มผู้ใช้บริการแห่งละ 12 คนและสัมภาษณ์ผู้บริหารเชิงเจาะลึกแห่งละ 1 คน จำนวน 5 แห่ง รวมทั้งสิ้น 65 คน ดังนี้
 วันที่ 21 พฤศจิกายน 2552 ห้องสมุดประชาชนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดขอนแก่น

วันที่ 4 ธันวาคม 2552 ห้องสมุดโรงเรียนยางชุมนุมวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์

วันที่ 8 ธันวาคม 2552 ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสมุทรสงคราม

วันที่ 22 ธันวาคม 2552 หอสมุดเทศบาลนครพิษณุโลก

วันที่ 23 ธันวาคม 2552 ห้องสมุดประชาชนอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดแห่งอื่น นอกเหนือจากที่จัดสนทนากลุ่ม ซึ่งมีจำนวน 5 แห่ง รวม 5 คน รวมเป็นผู้บริหารจำนวน 10 คน

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้บรรณารักษ์ทั้ง 10 แห่ง ที่เข้าร่วมโครงการซึ่งมีจำนวน 10 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 10 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 ของจำนวนที่ส่งออก

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ผู้ให้บริการ 5 แห่ง ๆ ละ 130 ชุด รวมเป็น 650 ชุด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบและส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ ระหว่างวันที่ 15 ธันวาคม 2552 – 15 มกราคม 2553 ดังนี้

1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสกลนคร
2. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงราย
3. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
4. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
5. ห้องสมุดโรงเรียนปากท่อพิทยาคาร จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 650 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 589 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.62 ของจำนวนที่ส่งออก ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน

ห้องสมุด	จำนวน ที่ส่งออก	ได้รับกลับคืน	คิดเป็น ร้อยละ
1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสกลนคร	130	100	76.92
2. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงราย	130	108	83.08
3. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอ บ้านตาก จังหวัดตาก	130	129	99.23
4. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอปาก ช่อง จังหวัดนครราชสีมา	130	124	95.38
5. ห้องสมุดโรงเรียนปากท่อพิทยาคม จังหวัด ราชบุรี	130	128	98.46
รวม	650	589	90.62

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เดินทางไปสังเกตการณ์ที่ห้องสมุดประชาชนเชียงรายเมื่อวันที่ 24-25 ตุลาคม 2552 เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น และผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เพิ่มเติมบรรณารักษ์ห้องสมุดทุกแห่ง โดยสัมภาษณ์บรรณารักษ์ 5 คนด้วยตนเองในช่วงที่ผู้วิจัยเดินทางไปจัดสนทนากลุ่มผู้ใช้บริการที่ห้องสมุดนั้นๆ และสัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุดอีก 5 คนทางโทรศัพท์

สรุป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น บรรณารักษ์ 10 คน และผู้บริหาร 10 คน (ดูภาคผนวก ฉ) ประชาชนที่ใช้สนทนากลุ่ม 60 คน (ดูภาคผนวก ช) และประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม 589 คน รวมทั้งสิ้น 669 คน

ตารางที่ 3.3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
1. บรรณารักษ์	10
2. ผู้บริหาร	10
2. ประชาชน (ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม)	60
4. ประชาชนผู้ใช้บริการ (ที่ตอบแบบสอบถาม)	589
รวม	669

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตารางและภาพประกอบการบรรยาย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบสรุปความและความเรียงเชิงพรรณนา

แนวทางการประเมินโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 สรุปดังตารางที่ 3.4 ตารางที่ 3.4 แนวทางการประเมินโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลและเครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์ประเมิน
1. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการบริหารจัดการ - การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ - การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ - การจัดประกวดห้องสมุดมีชีวิต 	<p>ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มได้แก่บรรณารักษ์ ผู้เข้าร่วมโครงการ และผู้บริหาร</p> <p>เครื่องมือได้แก่ แบบสอบถาม แบบสนทนา กลุ่ม แบบสัมภาษณ์</p>	<p>ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา</p> <p>เกณฑ์ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 ถือว่าเหมาะสมระดับมาก</p>
2. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> - ความพึงพอใจของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้ให้บริการ - ความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต - ความสามารถทักษะ และประสบการณ์ที่ได้ - เจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 	<p>ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร บรรณารักษ์ ผู้เข้าร่วมโครงการ และ ผู้ให้บริการ</p> <p>เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์</p>	<p>ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา</p> <p>เกณฑ์ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 ถือว่าเหมาะสมระดับมาก</p>

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลและเครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์ประเมิน
	<ul style="list-style-type: none"> - การแบ่งปันถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ 		
<p>3. เพื่อประเมินผลลัพธ์ของโครงการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต - การนำแนวคิดเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารจัดการ - ห้องสมุดได้รับการพัฒนาทางกายภาพ ภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต - ห้องสมุดได้รับการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม - ห้องสมุดได้รับการพัฒนาคุณภาพบริการ - การพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตและแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย 	<p>ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร บรรณารักษ์ ผู้เข้าร่วมโครงการ ผู้ใช้บริการ</p>	<p>ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา</p>

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลและเครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์ประเมิน
	- การพัฒนาเครือข่ายห้องสมุด		
4. เพื่อเสนอแนวทาง การพัฒนา โครงการ	- ความเป็นไปได้ของ แนวทางการพัฒนา โครงการ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุก กลุ่ม เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบ สนทนากลุ่ม และแบบ สัมภาษณ์	การวิเคราะห์เนื้อหา เกณฑ์ ความเป็นไปได้ในทาง ปฏิบัติ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของบรรณารักษ์และผู้ให้บริการห้องสมุด ที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นบรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับรางวัล

- ตอนที่ 1.1 ข้อมูลบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 1.2 การเข้าร่วมโครงการและความคิดเห็นต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2
- ตอนที่ 1.3 การนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางานและปัญหา อุปสรรค
- ตอนที่ 1.4 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ให้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัล

- ตอนที่ 2.1 ข้อมูลผู้ให้บริการห้องสมุด
- ตอนที่ 2.2 การรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุดที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2
- ตอนที่ 2.3 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

อุทยานการเรียนรู้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามบรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับรางวัล

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม (n=10)

ข้อมูลเกี่ยวกับบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	1	10.0
หญิง	9	90.0
2.อายุ		
20- 30 ปี	3	30.0
31 -40 ปี	5	50.0
มากกว่า 40 ปี	2	20.0
3.สถานภาพการสมรส		
โสด	4	40.0
สมรส	6	60.0
4.วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	8	80.0
วุฒิ		
ศิลปศาสตรบัณฑิต	(3)	(30.0)
ครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิต	(3)	(30.0)
นิเทศศาสตรบัณฑิต	(1)	(10.0)
บริหารธุรกิจ	(1)	(10.0)
วิชาเอก		
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	(5)	(50.0)
สังคมศึกษา	(1)	(10.0)
ภาษาอังกฤษ	(1)	(10.0)
นิเทศศาสตร์	(1)	(10.0)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาโท	2	20.0
วุฒิ		
การศึกษามหาบัณฑิต	(1)	(10.0)
วิชาเอก		
บริหารการศึกษา	(1)	(10.0)
5.พื้นฐานความรู้ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์		
มี	10	100.0
การศึกษาในระดับอุดมศึกษา	(7)	(70.0)
การอบรมจัดโดยหน่วยงานต้นสังกัด	(3)	(30.0)
การอบรมจัดโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ	-	-
ไม่มี	-	-
6.ตำแหน่งงาน		
บรรณารักษ์ระดับปฏิบัติการ/ชำนาญการ	3	30.0
ครู/อาจารย์ ระดับ 8	2	20.0
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด/ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดอัตราจ้าง	3	30.0
พนักงานอัตราจ้าง/ครูอัตราจ้าง	2	20.0
7.หน่วยงานที่สังกัดในขณะที่ได้รับรางวัล		
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	7	70.0
องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	1	10.0
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2	20.0
รวม	10	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า บรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 90.0) อายุระหว่าง 31 – 40 ปี (ร้อยละ 50.0) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 60.0) วุฒิกการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี (ร้อยละ 80.0) วุฒิศิลปศาสตรบัณฑิต ครุศาสตรบัณฑิตและศึกษาศาสตรบัณฑิต (ร้อยละ 30.0) สำเร็จการศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ

ศาสตร์ (ร้อยละ 50.0) มีพื้นฐานความรู้ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (ร้อยละ 100.0) โดยได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 70.0) มีตำแหน่งงานเป็นบรรณารักษะระดับปฏิบัติการ/ชำนาญการ เท่ากับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด/ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดอัตราจ้าง (ร้อยละ 30.0) สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ร้อยละ 70.0)

ตอนที่ 1.2 การเข้าร่วมโครงการและความคิดเห็นต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2

ตารางที่ 4.2 การเข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 ของบรรณารักษะ (n=10)

การเข้าร่วมโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
1. แหล่งที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
จดหมายจากสำนักงานอุทยานการเรียนรู้(สอว.)	10	100.0
เว็บไซต์สำนักงานอุทยานการเรียนรู้	6	60.0
ผู้บังคับบัญชา	3	30.0
หน่วยงานต้นสังกัด	6	60.0
2. การเข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ความสนใจของตนเอง	8	80.0
ผู้บริหารส่งเข้าร่วมโครงการ	6	60.0
ความสนใจของบุคลากรในหน่วยงาน	2	20.0
3.แหล่งงบประมาณสนับสนุนการเข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต		
งบประมาณของห้องสมุด	6	60.0
งบประมาณของสำนักงาน กศน.	2	20.0
งบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	1	10.0
งบประมาณส่วนตัว	1	10.0

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การเข้าร่วมโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
4.เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ตรงกับความสนใจ	10	100.0
เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ	9	90.0
ต้องการพัฒนาตนเอง	10	100.0
ต้องการเข้าร่วมการประกวดห้องสมุด	8	80.0
ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้มาเข้ารับการฝึกอบรม	7	70.0
อื่นๆ (ต้องการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กับบรรณารักษ์แห่งอื่น ความท้าทายและ น่าสนใจ)	5	50.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 จากจดหมายจากสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอว.) (ร้อยละ 100.0) เข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตด้วยความสมัครใจของตนเอง (ร้อยละ 80.0) แหล่งงบประมาณสนับสนุนการเข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ได้แก่ งบประมาณของห้องสมุด (ร้อยละ 60.0) เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ได้แก่ ตรงกับความสนใจ เท่ากับต้องการพัฒนาตนเอง (ร้อยละ 100.0)

อุทยานการเรียนรู้

ตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2
(n=10)

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	แปลความ
1. ด้านปัจจัยนำเข้า			
ความชัดเจนของโครงการ	4.25	.62	มาก
ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ	4.25	.62	มาก
แผนการดำเนินงานตามโครงการ	4.08	.79	มาก
ความสามารถและความพร้อมของบุคลากรโครงการ	4.17	.83	มาก
เทคนิควิธีการ กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	4.25	.87	มาก
เทคโนโลยี เครื่องมือ วัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน	4.08	.67	มาก
คุณสมบัติของห้องสมุดที่มีสิทธิสมัครเข้าร่วมโครงการ	4.00	.85	มาก
ความเหมาะสมของรางวัล	3.92	.67	มาก
รวมเฉลี่ย	4.13	.60	มาก
2. ด้านกระบวนการ			
การบริหารจัดการ			
การบริหารจัดการมีระบบและเป็นขั้นตอน	4.08	.67	มาก
การทำงานแบบมีส่วนร่วม	3.83	.94	มาก
การประสานงานมีประสิทธิภาพ	4.08	.90	มาก
การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ถึงกลุ่มเป้าหมาย	4.00	.74	มาก
วิธีการคัดเลือกห้องสมุดเข้ารอบในแต่ละรอบ(รอบที่ 1 – 3)	3.92	1.08	มาก
รวมเฉลี่ย	3.98	.73	มาก
การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1			
หลักสูตร	4.08	.99	มาก
หัวข้อการฝึกอบรม	4.08	.90	มาก
วิทยากร	4.25	.86	มาก
กิจกรรม	4.08	.79	มาก
ระยะเวลาการฝึกอบรม	3.58	.79	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	แปลความ
การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2			
หลักสูตร	4.17	.94	มาก
หัวข้อการฝึกอบรม	4.00	.85	มาก
วิทยากร	4.33	.89	มาก
กิจกรรม	4.17	.83	มาก
ระยะเวลาการฝึกอบรม	3.83	.72	มาก
เอกสารประกอบการฝึกอบรม	3.75	.62	มาก
สถานที่/ห้องประชุม	4.17	.72	มาก
อาหาร	4.17	.72	มาก
การบริการของเจ้าหน้าที่	4.25	.62	มาก
รวมเฉลี่ย	4.09	.63	มาก
การจัดประกวดห้องสมุดมีชีวิต			
กระบวนการดำเนินงานในการจัดประกวดห้องสมุดมีชีวิต	3.83	.58	มาก
การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกห้องสมุดที่ได้รับรางวัล	4.00	.85	มาก
รวมเฉลี่ย	3.92	.67	มาก
รวมเฉลี่ยด้านกระบวนการ	3.99	.56	มาก
3. ด้านผลผลิต			
ความพึงพอใจต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 โดยรวม	4.42	.67	มาก
ความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่ได้รับ	4.42	.90	มาก
ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับจากการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต	4.17	.72	มาก
เจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต	4.42	.67	มาก
การแบ่งปัน ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ห้องสมุดมีชีวิต	4.25	.62	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	แปลความ
โดยรวมผลผลิตมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.17	.72	มาก
รวมเฉลี่ย	4.31	.64	มาก
4.ด้านผลลัพธ์			
ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการห้องสมุดมีชีวิต	4.00	.60	มาก
ผู้เข้าร่วมโครงการนำแนวคิดเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารจัดการและดำเนินงาน ห้องสมุดมีชีวิต	4.08	.51	มาก
ผู้เข้าร่วมโครงการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน	4.25	.45	มาก
ผู้เข้าร่วมโครงการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้ได้มาตรฐาน	3.92	.79	มาก
ผู้เข้าร่วมโครงการมีเจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน	4.08	.79	มาก
ห้องสมุดได้รับการพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตและแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย	4.00	.60	มาก
ห้องสมุดได้รับการพัฒนาทางกายภาพ ภูมิทัศน์ และสภาพแวดล้อมของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต	4.00	.60	มาก
ห้องสมุดได้รับการออกแบบตกแต่ง จัดพื้นที่อย่างเหมาะสม	4.00	.60	มาก
ห้องสมุดได้รับการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม	4.08	.67	มาก
ห้องสมุดมีเทคโนโลยี ครุภัณฑ์ เครื่องมือ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและพร้อมใช้งาน	3.67	.65	มาก
ห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ	3.75	.45	มาก
ห้องสมุดมีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและสารสนเทศท้องถิ่น	3.67	.49	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	แปลความ
ห้องสมุดมีเครื่องมือช่วยค้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ผู้ใช้บริการในการเข้าถึง สืบค้นและใช้ทรัพยากร สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ	3.83	.58	มาก
ห้องสมุดได้รับการพัฒนาคุณภาพการบริการ	4.08	.67	มาก
ห้องสมุดมีคู่มือห้องสมุดมีชีวิตที่มีเนื้อหาสมบูรณ์มากขึ้น	3.83	.72	มาก
ผู้เข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตมีจำนวนเพิ่มขึ้น	3.92	.51	มาก
กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ มีจำนวน เพิ่มขึ้น	3.83	.39	มาก
เครือข่าย/ความร่วมมือกับห้องสมุด หน่วยงานและชุมชน เพื่อขับเคลื่อนชุมชน/ ส่งเสริมการเรียนรู้มีจำนวนเพิ่มขึ้น	4.00	.60	มาก
ผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ ความสำคัญในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นแหล่ง เรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน	4.00	.60	มาก
ผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความ ร่วมมือ สนับสนุนบทบาทและการดำเนินงานห้องสมุดมี ชีวิตในการขับเคลื่อนชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพิ่มขึ้น	4.00	.60	มาก
รวมเฉลี่ย	3.93	.43	มาก
ความคิดเห็นต่อโครงการโดยภาพรวม	4.09	.55	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า บรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$) เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{x}=4.31$) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x}=4.13$) ด้านกระบวนการ ($\bar{x}=3.99$) และด้านผลลัพธ์ ($\bar{x}=3.93$) และทุกกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก 3 รายการเท่ากัน โดยทุกกิจกรรมอยู่ในด้านผลผลิต ได้แก่ ความพึงพอใจต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 โดยรวม ความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่ได้รับ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ($\bar{x}=4.42$)

ด้านปัจจัยนำเข้า กิจกรรมที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความชัดเจนของโครงการความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ เทคนิควิธีการ กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และ เป้าหมาย ($\bar{x} = 4.25$)

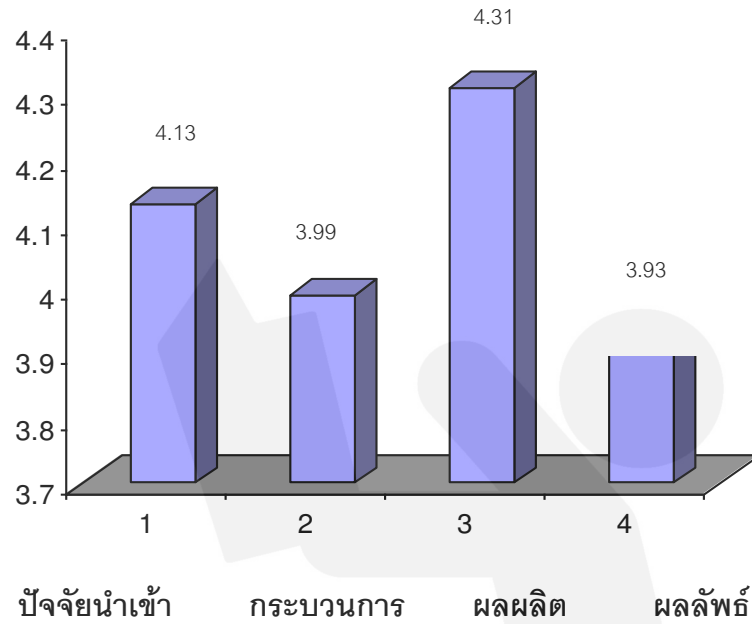
ด้านกระบวนการ การบริหารจัดการมีระบบและเป็นขั้นตอน และการประสานงานมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 และการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 ได้แก่ วิทยากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$ และ $\bar{x} = 4.33$) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากรองลงมาของการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันสามรายการ ได้แก่ หลักสูตร หัวข้อการฝึกอบรม และกิจกรรม ($\bar{x} = 4.08$) ส่วนการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 ได้แก่ การบริการของเจ้าหน้าที่ ($\bar{x} = 4.25$)

ด้านผลผลิต กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันมีสามรายการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความพึงพอใจต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 โดยรวม ความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่ได้รับ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ($\bar{x} = 4.42$)

ด้านผลลัพธ์ กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ได้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน ($\bar{x} = 4.25$) ค่าเฉลี่ยลำดับรองลงมา ได้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการนำแนวคิดเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารจัดการและดำเนินงาน ห้องสมุดมีชีวิต ผู้เข้าร่วมโครงการมีเจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน และห้องสมุดได้รับการพัฒนาคุณภาพการบริการ ($\bar{x} = 4.08$)

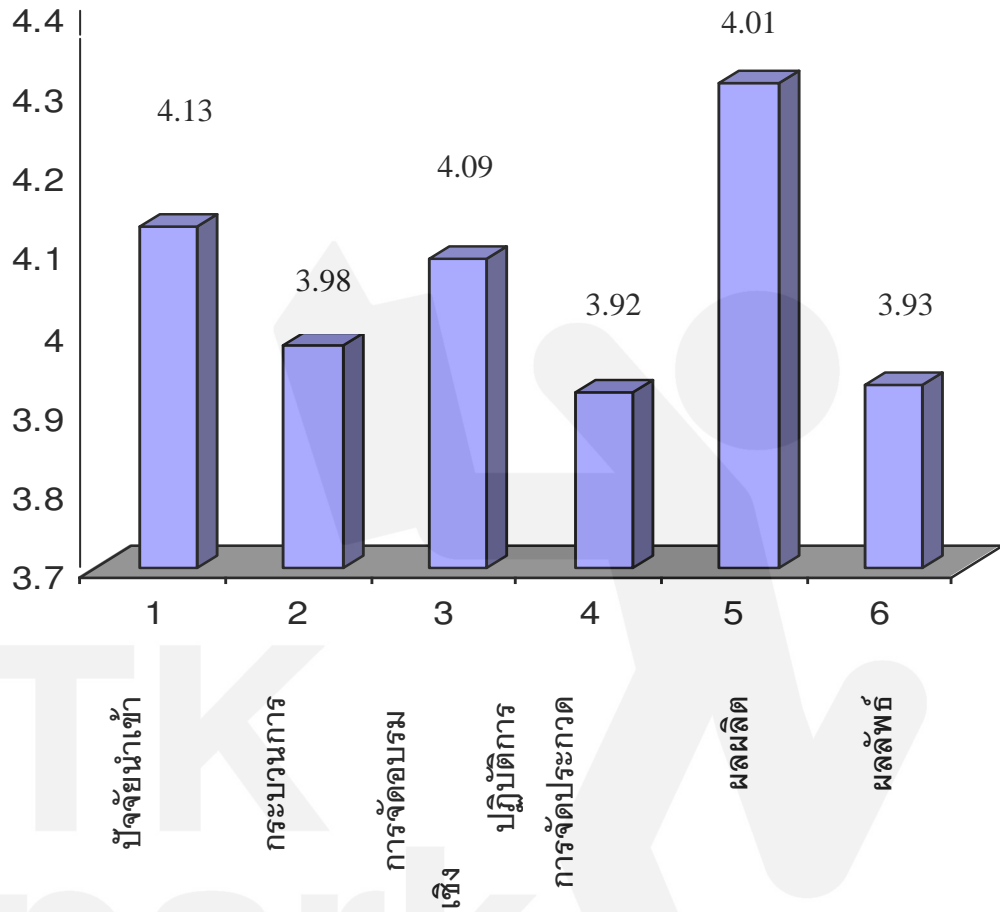
ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 แสดงผลดังภาพที่ 4.1 และ 4.2 ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย

ภาพที่ 4.1 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2
จำแนกตามกรอบการประเมินของซีบี

ค่าเฉลี่ย

ภาพที่ 4.2 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2
จำแนกตามกรอบการประเมินโครงการฯ

อุทยานการเรียนรู้

ตอนที่ 1.3 การนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 ไปพัฒนางานและปัญหาอุปสรรค

ตารางที่ 4.4 การนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางาน (n=10)

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	แปลความ
การบริหารจัดการห้องสมุดมีชีวิตโดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ บริบทสังคมและวัฒนธรรม	4.00	.60	มาก
การวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต	4.08	.67	มาก
การจัดทำแผนงาน /โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิต	4.12	.58	มาก
การพัฒนาห้องสมุดสู่มาตรฐาน	4.00	.74	มาก
การพัฒนากายภาพ ภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมของการเป็น ห้องสมุดมีชีวิต	4.17	.58	มาก
การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุด อย่างเหมาะสม	4.08	.51	มาก
การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และ ความรับผิดชอบต่อสังคม	4.17	.58	มาก
การจัดเทคโนโลยี ครุภัณฑ์ เครื่องมือ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ทันสมัยและพร้อมใช้งาน	3.75	.62	มาก
การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ บริการ	4.00	.60	มาก
การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและสารสนเทศท้องถิ่น	3.75	.62	มาก
การจัดหมวดหมู่หนังสือและทรัพยากรสารสนเทศเป็นระบบ	4.42	.51	มาก
การจัดทำเครื่องมือช่วยค้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการ เข้าถึงสืบค้นและใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมี ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.08	.29	มาก
การจัดบริการที่มีคุณภาพ (เช่น ความน่าเชื่อถือ ความ เชื่อมั่น การเข้าถึงจิตใจ และการตอบสนองของผู้ใช้บริการ)	4.17	.58	มาก

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	แปลความ
การจัดทำคู่มือห้องสมุดมีชีวิตที่มีเนื้อหาสมบูรณ์	3.50	.52	ปานกลาง
การจัดกิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจผู้ใช้และเติมชีวิตให้ห้องสมุด	4.33	.49	มาก
การสร้างเสริมนิสัย รักการอ่าน ใฝ่รู้ และรักการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการ	4.25	.62	มาก
การพัฒนาความรู้และทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้ห้องสมุดแก่ผู้ใช้บริการ	4.08	.51	มาก
การสื่อสารกับผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/ชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	.60	มาก
การพัฒนาความร่วมมือ/ เครือข่ายกับห้องสมุด หน่วยงาน และชุมชนเพื่อขับเคลื่อนสู่ชุมชนการเรียนรู้	4.08	.67	มาก
การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/อาสาสมัครห้องสมุด	3.67	.89	มาก
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชน	3.92	.67	มาก
รวมเฉลี่ย	4.03	.44	มาก

จากตารางที่ 4.4 บรรณารักษ์ห้องสมุดนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.03$) รายการที่อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดหมวดหมู่หนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ($\bar{x}=4.42$) การจัดกิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจผู้ใช้และเติมชีวิตให้ห้องสมุด ($\bar{x}=4.33$) และการสร้างเสริมนิสัย รักการอ่าน ใฝ่รู้ และรักการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการ ($\bar{x}=4.25$) รายการที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดทำคู่มือห้องสมุดมีชีวิตที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ ($\bar{x}=3.50$)

ตารางที่ 4.5 ปัญหา อุปสรรคของบรรณารักษ์ในการนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางาน (n=10)

ปัญหา อุปสรรคของบรรณารักษ์ในการนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร		
ให้ความสำคัญงานห้องสมุดประชาชนน้อย	1	10.0
บรรณารักษ์ผู้เข้าร่วมโครงการฯ		
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมีภาระงานสอน ไม่ได้ทำงานห้องสมุดเต็มเวลา	1	10.0
บรรณารักษ์อัตราจ้างที่ทำงานห้องสมุดประชาชน มีเพียงคนเดียวทำให้การประสานงานเครือข่ายลำบาก การจัดกิจกรรมไม่บรรลุผลเท่าที่ควร	1	10.0
งบประมาณและการเงิน		
งบประมาณไม่เพียงพอ	5	50.0
งบประมาณมีจำกัด ต้องใช้งบส่วนตัวและการรับบริจาค	1	10.0
เทคโนโลยี เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์		
ผู้ใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนมีจำนวนมาก ทำให้เครื่องมือชำรุดเสียหาย	1	10.0
มีจำนวนน้อยและเสียบ่อย	3	30.0
ผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชน/ชุมชน		
มีนิสัยรักการอ่านน้อยลง	4	40.0
ค่านหนังสือล่าช้าทำให้หนังสือหมุนเวียนไม่เพียงพอ	3	30.0
ทำหนังสือชำรุด	2	20.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่าปัญหาอุปสรรคในการนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางานของบรรณารักษ์ห้องสมุดส่วนใหญ่ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ (ร้อยละ 50.0) ผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชน/ชุมชน มีนิสัยรักการอ่านน้อย (ร้อยละ 40.0) และค่านหนังสือล่าช้าทำให้หนังสือหมุนเวียนไม่เพียงพอ (ร้อยละ 30.0)

ตอนที่ 1.4 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต

ตารางที่ 4.6 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต จัดโดยสำนักงาน
อุทยานการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของบรรณารักษ์ห้องสมุด (n=10)

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต	\bar{x}	S.D.	แปลความ
1.ด้านปัจจัยนำเข้า			
ผู้บริหารห้องสมุด			
มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการห้องสมุดมีชีวิต	4.42	.51	มาก
มีความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต	4.58	.51	มากที่สุด
ให้การสนับสนุนส่งเสริมบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ	4.58	.51	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.52	.46	มากที่สุด
บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด			
มีความรู้ ความสามารถและสมรรถนะทางวิชาชีพที่ เหมาะสม	4.33	.65	มาก
มีความตระหนัก ความสนใจ ความตื่นตัว เจตคติ และ ความมุ่งมั่นในการทำงาน	4.33	.65	มาก
มีภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์และความสามารถในการ ประสานงาน	4.33	.65	มาก
มีความสามารถถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น	4.42	.51	มาก
มีความสามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผลงาน การ บริการและกิจกรรมถึงกลุ่มเป้าหมาย	4.33	.65	มาก
มีความสามารถสร้างเนื้อหาสาระและคู่มือ	4.08	.67	มาก
มีการพัฒนาบุคลากรต่อเนื่อง	4.42	.51	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	.52	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต	\bar{x}	S.D.	แปลความ
กายภาพของห้องสมุด			
มีภูมิทัศน์/บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สวยงาม	4.50	.52	มาก
มีอาคารสถานที่ และทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม	4.33	.65	มาก
มีการออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุด อย่างเหมาะสม	4.33	.49	มาก
มีการจัดเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวกทันสมัย พร้อมใช้งาน	4.33	.65	มาก
รวมเฉลี่ย	4.38	.48	มาก
งบประมาณและการเงิน			
ห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการจัดสรรงบประมาณการดำเนินงานตามโครงการต่อเนื่อง	4.08	.99	มาก
มีการระดมทุนหรือจัดตั้งกองทุนพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต	3.92	1.24	มาก
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการโครงการให้อุทยานการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.00	.85	มาก
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการโครงการให้อุทยานการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเพื่อการสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายกว้างขึ้น	4.25	.87	มาก
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการให้ห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการฯ	4.00	1.04	มาก
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลเพื่อเป็นต้นแบบ	4.00	1.04	มาก
รวมเฉลี่ย	4.04	.95	มาก
เทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์			
มีเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยและพอเพียง	4.08	.99	มาก
มีการใช้เทคโนโลยี เครือข่ายอินเทอร์เน็ต	4.33	.65	มาก
มีเว็บไซต์ห้องสมุดที่เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย	4.25	.62	มาก
รวมเฉลี่ย	4.22	.67	มาก
รวมเฉลี่ยด้านปัจจัยนำเข้า	4.25	.46	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต	\bar{x}	S.D.	แปลความ
2. ด้านกระบวนการ			
การบริหารจัดการของห้องสมุด			
มีการกำหนดนโยบายและบรรจุแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุด และหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับโครงการไว้ชัดเจน	4.42	.51	มาก
มีการจัดสรรงบประมาณการเข้าร่วมโครงการและรับการอบรม เป็นการเฉพาะและต่อเนื่อง	4.17	.72	มาก
รวมเฉลี่ย	4.29	.58	มาก
ความร่วมมือและเครือข่าย			
มีความร่วมมือกับห้องสมุด แหล่งเรียนรู้หรือองค์กรอื่นใน ท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง	4.25	.75	มาก
มีเครือข่ายบุคคล/ชุมชน / เครือข่ายภูมิปัญญาหรือเครือข่าย ท้องถิ่น/เครือข่ายการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.17	.72	มาก
มีชมรมหรือโครงการเพื่อนห้องสมุดหรืออาสาสมัครห้องสมุด	4.00	.95	มาก
รวมเฉลี่ย	4.14	.77	มาก
ด้านการบริหารจัดการของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้			
มีการบริหารโครงการในลักษณะโครงการร่วมมือระหว่าง สำนักอุทยานการเรียนรู้กับหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นทางการ	4.25	.75	มาก
มีการบริหารโครงการในลักษณะภาคีความร่วมมือระหว่าง สำนักอุทยานการเรียนรู้กับสถาบันการศึกษาในวิชาชีพ สถาบันห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการ	4.25	.62	มาก
มีการพัฒนาและจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่อเนื่องใหม่ๆ	4.42	.79	มาก
รวมเฉลี่ย	4.31	.66	มาก
รวมเฉลี่ยด้านกระบวนการ	4.22	.65	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต	\bar{x}	S.D.	แปลความ
3. ด้านผลผลิต			
การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ	4.42	.79	มาก
การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ และดำเนินโครงการ	4.33	.65	มาก
การมุ่งเน้นความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ	4.58	.51	มากที่สุด
การมุ่งเน้นความสามารถ ทักษะและประสบการณ์การ พัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการให้สามารถนำไปใช้ในบริบทต่างๆ	4.42	.51	มาก
การสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เข้าร่วมโครงการในการพัฒนาห้องสมุด มีชีวิต	4.42	.51	มาก
รวมเฉลี่ย	4.33	.48	มาก
4. ด้านผลลัพธ์			
การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้ใช้บริการจากผลการดำเนินการโครงการ	4.42	.67	มาก
การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือของผู้ใช้บริการ ประชาชนและชุมชนในการสนับสนุนการดำเนินงาน	4.58	.51	มากที่สุด
การเพิ่มจำนวนสมาชิกห้องสมุด	4.42	.51	มาก
การส่งเสริมผู้ให้บริการ/ ประชาชน ให้ใช้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต	4.33	.65	มาก
การส่งเสริมผู้ให้บริการ/ ประชาชน ให้เป็นผู้ใ้รู้ รักการอ่าน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.42	.51	มาก
การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน	4.50	.52	มาก
รวมเฉลี่ย	4.44	.43	มาก
แนวทางการพัฒนาโดยภาพรวม	4.34	.49	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า บรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$) เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ($\bar{x} = 4.44$) ด้านผลผลิต ($\bar{x} = 4.33$) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x} = 4.25$) และด้านกระบวนการ ($\bar{x} = 4.22$)

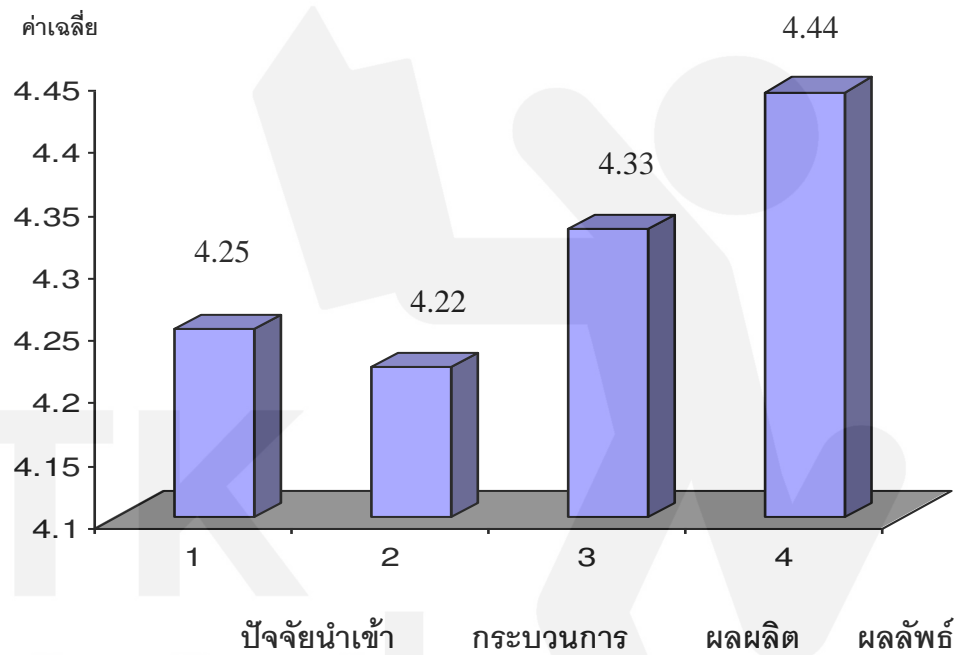
ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้บริหารห้องสมุด มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) ค่าเฉลี่ยระดับมากรองลงมาคือ กายภาพของห้องสมุด ($\bar{x} = 4.38$) และตัวบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด ($\bar{x} = 4.32$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านผู้บริหารห้องสมุด ได้แก่ ผู้บริหารห้องสมุดมีความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตมีค่าเฉลี่ยเท่ากับให้การสนับสนุนส่งเสริมบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ ($\bar{x} = 4.58$) เป็นสองรายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด และเป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านตัวบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด ได้แก่ มีความสามารถถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนและมีการพัฒนาบุคลากรต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.42$) ด้านกายภาพของห้องสมุด ได้แก่ มีภูมิทัศน์/บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ($\bar{x} = 4.50$) ด้านงบประมาณและการเงิน ได้แก่ รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการโครงการให้อุทยานการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเพื่อการสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายกว้างขึ้น ($\bar{x} = 4.25$) ด้านเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ ได้แก่ มีการใช้เทคโนโลยี เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ($\bar{x} = 4.33$)

ด้านกระบวนการ การบริหารจัดการของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) รองลงมาอยู่ในระดับมาก คือ การบริหารจัดการของห้องสมุด ($\bar{x} = 4.29$) และความร่วมมือและเครือข่าย ($\bar{x} = 4.14$) และทุกรายการมีค่าเฉลี่ยระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมากเท่ากัน คือ การบริหารจัดการของห้องสมุด มีการกำหนดนโยบายและบรรจุแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดและหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับโครงการไว้ชัดเจน และการบริหารจัดการของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ มีการพัฒนาและจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่อเนื่องใหม่ ๆ ($\bar{x} = 4.42$)

ด้านผลผลิต รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดได้แก่ การมุ่งเน้นความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ($\bar{x} = 4.58$) นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยระดับมาก

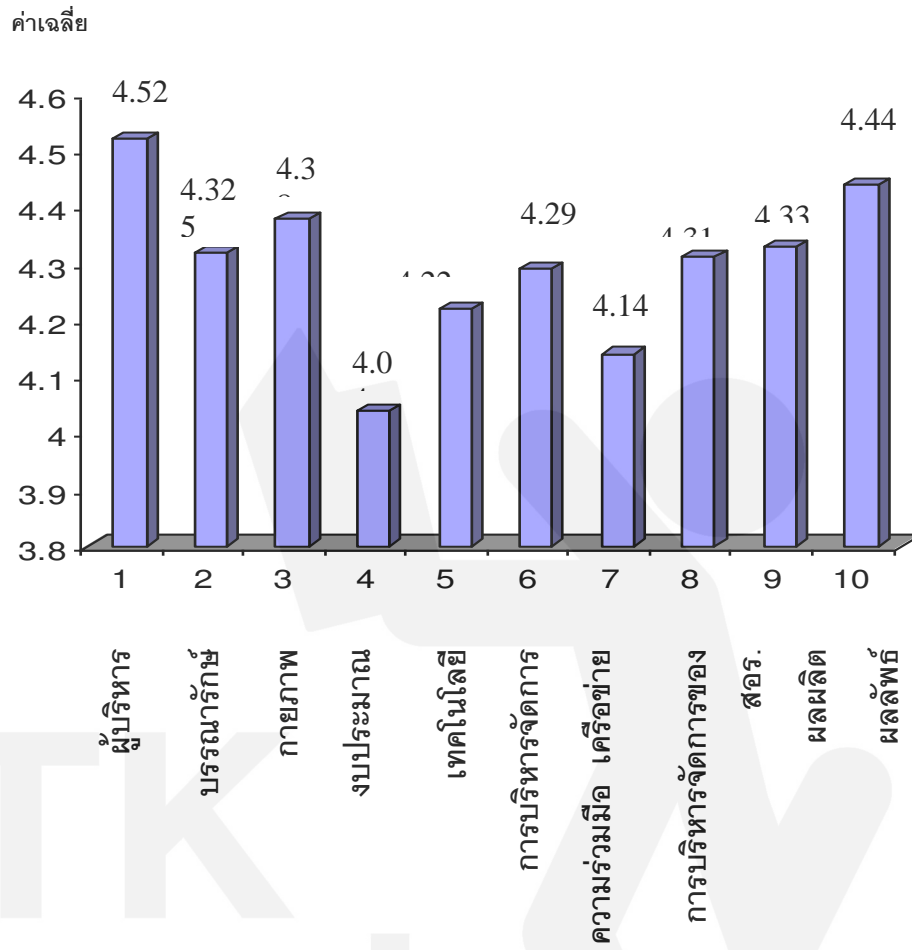
ด้านผลลัพธ์ รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ได้แก่ การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือของผู้ใช้บริการประชาชนและชุมชนในการสนับสนุนการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.58$) นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยระดับมาก

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 ตามความคิดเห็นของบรรณารักษ์แสดงผลดังภาพที่ 4.3 และ 4.4 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.3 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตตามความคิดเห็นของบรรณารักษ์จำแนกตามกรอบการประเมินของซีบีพี

อุทยานการเรียนรู้

ภาพที่ 4.4 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตตามความคิดเห็นของบรรณารักษ์จำแนกตามกรอบการประเมินโครงการฯ

ตารางที่ 4.7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของบรรณารักษ์ห้องสมุดต่อการพัฒนาโครงการฯ (n=10)
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.)		
จัดอบรมและประกวดอย่างต่อเนื่อง	7	70.0
มาเยี่ยมห้องสมุดที่ได้รับรางวัล เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ	3	30.0
จัดทำทำเนียบห้องสมุดที่ได้รับรางวัลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จุดเด่นของแต่ละแห่ง	2	20.0
หน่วยงานที่ห้องสมุดสังกัด/ผู้บริหาร		
ส่งบรรณารักษ์เข้ารับการอบรมเพื่อการพัฒนา	8	80.0
สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ด้านเทคโนโลยี	4	40.0
สนับสนุนบุคลากรดูงานทั้งในและต่างประเทศ	2	20.0
จัดสวัสดิการให้บรรณารักษ์อัตราจ้างค่าเบียดเบียนเท่ากับข้าราชการ	1	10.0
เพิ่มงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	8	80.0
จัดตั้งงบประมาณในการพัฒนาห้องสมุดโดยตรง	2	20.0
เพิ่มเทคโนโลยี ครูภัณฑ์ เครื่องมือ อุปกรณ์ ส่งอำนวยความสะดวกให้ทุกห้องสมุดเพื่อการบริการที่สมบูรณ์	3	30.0
เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน	2	20.0
มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายให้มากขึ้น	2	20.0
หน่วยงาน/บริษัทที่รับจัดอบรมและประกวด/ห้องสมุดมีชีวิต		
ควรมีการบริจาคนั่งสื่อนี้และคอมพิวเตอร์	2	20.0
ควรดูบริบทของห้องสมุดแต่ละแห่งอย่างเข้าใจ โดยไม่จำเป็นต้องจัดประกวด	2	20.0
กำหนดแนวทางและเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน	7	70.0
บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด		
มีจิตสำนึกในการให้บริการ	7	70.0
เป็นผู้ใฝ่รู้และพัฒนาวิชาชีพห้องสมุด	5	50.0
ผู้รับบริการ/ประชาชน/ชุมชน		
มุ่งเน้นความพึงพอใจระดับดี จึงต้องปรับปรุงการบริการให้ดียิ่งขึ้น	2	20.0
สร้างนิสัยรักการอ่าน โดยมาใช้บริการห้องสมุดให้มากขึ้น	6	60.0

จากตารางที่ 4.7 บรรณารักษ์ห้องสมุดส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ควรจัดอบรมและประกวดอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 70.0) หน่วยงานที่ห้องสมุดสังกัด/ผู้บริหาร ส่งบรรณารักษ์เข้ารับการอบรมเพื่อการพัฒนา และในจำนวนเท่ากันเพิ่มงบประมาณในการพัฒนา ทรัพยากรสารสนเทศ (ร้อยละ 80.0) หน่วยงาน/บริษัทที่รับจัดอบรมและประกวด/ห้องสมุดมีชีวิต กำหนดแนวทางและเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน (ร้อยละ 70.0) บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด มีจิตสำนึกในการให้บริการ (ร้อยละ 70.0) ผู้รับบริการ/ประชาชน/ชุมชนสร้างนิสัยรักการอ่านโดย มาใช้บริการห้องสมุดให้มากขึ้น (ร้อยละ 60.0)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัล

ตอนที่ 2.1 ข้อมูลผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัล

ตารางที่ 4.8 ข้อมูลผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัล (n=589)

ข้อมูลผู้ใช้บริการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	216	36.7
หญิง	373	63.3
2 อายุ		
ไม่เกิน 18 ปี	298	50.6
19 - 25 ปี	105	17.8
26 - 35 ปี	75	12.7
36 - 45 ปี	70	11.9
46 - 55 ปี	36	6.1
มากกว่า 55 ปี	5	.8
3.ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	50	8.5
มัธยมศึกษา	287	48.7
อาชีวศึกษา	59	10.0
อนุปริญญา	43	7.3
ปริญญาตรี	127	21.6
สูงกว่าปริญญาตรี	17	2.9
อื่นๆ	6	1.0
4. อาชีพ		
ข้าราชการ	37	6.3
ครู อาจารย์	43	7.3
นักเรียน	247	41.9
นิสิต นักศึกษา	102	17.3
เกษตรกร	12	2.0

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อมูลผู้ใช้บริการ	จำนวน	ร้อยละ
นักธุรกิจ/ค้าขาย	17	2.9
สื่อมวลชน	1	.2
อาชีพส่วนตัว/อาชีพอิสระ	62	10.5
แม่บ้าน	25	4.2
อื่นๆ เช่น ลูกจ้าง	43	7.3
5. ห้องสมุดที่ใช้บริการ		
ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสกลนคร	100	17.0
ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงราย	108	18.3
ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อ.บ้านตาก จ.ตาก	129	21.9
ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา	124	21.1
ห้องสมุดโรงเรียนปากท่อพิทยาคม จ.ราชบุรี	128	21.7
6. วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด		
ข้อมูลข่าวสาร	326	55.3
การศึกษา	326	55.3
การค้นคว้า	384	65.2
ความบันเทิง / พักผ่อนหย่อนใจ	280	47.5
ใช้สถานที่ของห้องสมุด	95	16.1
7. บริการห้องสมุดที่ใช้เป็นประจำ		
บริการการอ่าน/การศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด	377	64.0
บริการยืมคืน	316	53.7
บริการอินเทอร์เน็ต	264	44.8
บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	86	14.6
8. ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้เป็นประจำ		
หนังสือ	457	77.6
วารสาร	191	32.4
หนังสือพิมพ์	255	43.3
จุลสาร	35	5.9

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
กฤตภาค	19	3.2
ภาพ	52	8.8
เทปเสียง	17	2.9
วีดิทัศน์	18	3.1
ของเล่น/เครื่องเล่น	35	5.9
ซีดี/ดีวีดี	96	16.3
อินเทอร์เน็ต	232	39.4
ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์	68	11.5
เครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด	20	3.4
รวม	589	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.3) อายุไม่เกิน 18 ปี (ร้อยละ 50.6) รองลงมาได้แก่ อายุ 19 – 25 ปี (ร้อยละ 17.8) ระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษา (ร้อยละ 48.7) รองลงมาคือ ปริญญาตรี (ร้อยละ 21.6) เป็นนักเรียน (ร้อยละ 41.9) นิสิต นักศึกษา (ร้อยละ 17.3) อาชีพส่วนตัว/อาชีพอิสระ (ร้อยละ 10.5) ตามลำดับ ส่วนใหญ่ใช้บริการห้องสมุด 1 - 2 ปี (ร้อยละ 28.5) ความถี่โดยเฉลี่ยในการใช้บริการห้องสมุดสัปดาห์ละ 2 - 3 วัน (ร้อยละ 36.2) วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด ได้แก่ การค้นคว้า (ร้อยละ 65.2) ข้อมูลข่าวสารและการศึกษา จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 55.3) บริการห้องสมุดที่ใช้เป็นประจำ คือ บริการการอ่าน/การศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด (ร้อยละ 64.0) บริการยืมคืน (ร้อยละ 53.7) ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้เป็นประจำ ได้แก่ หนังสือ (ร้อยละ 77.6) หนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 43.3) และอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 39.4) ตามลำดับ

ตอนที่ 2.2 การรับรู้และความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อห้องสมุดที่ได้รับรางวัล
 ตารางที่ 4.9 การรับรู้ของผู้ใช้บริการห้องสมุดเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต
 สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (n=589)

การรับรู้	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต		
ทราบ	358	60.8
ไม่ทราบ	231	39.2
2. แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับโครงการ		
บรรณารักษ์	288	48.9
สื่อประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด	251	42.6
สื่อประชาสัมพันธ์ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้	23	3.9
สื่อมวลชน	20	3.4
อื่นๆ เช่น วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	7	1.2
3. ข้อมูลข่าวสารการได้รับรางวัลห้องสมุดมีชีวิต		
ทราบ	364	61.8
ไม่ทราบ	225	38.2
4. แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับการได้รับรางวัล		
บรรณารักษ์	315	53.5
สื่อประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด	211	35.8
สื่อประชาสัมพันธ์ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้	21	3.6
สื่อมวลชน	19	3.2
อื่นๆ (เช่น วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น)	23	3.9
รวม	589	100.0

จากตารางที่ 4.9 พบว่าผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (ร้อยละ 60.8) แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ คือ บรรณารักษ์ (ร้อยละ 48.9) รองลงมาคือ สื่อประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด (ร้อยละ 42.6) และรับรู้ว่าการได้รับรางวัลห้องสมุดมีชีวิต (ร้อยละ 61.8) จากบรรณารักษ์ (ร้อยละ 53.5) และสื่อประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด (ร้อยละ 35.8) เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อห้องสมุดที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 โดยรวม (n=589)

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	แปลความ
การพัฒนา กายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต	3.98	.71	มาก
การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุด อย่างเหมาะสม	3.99	.72	มาก
การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม	3.96	.75	มาก
การจัดเทคโนโลยี ครุภัณฑ์ เครื่องมือ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและพร้อมใช้งาน	3.90	.80	มาก
การจัดการทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ	3.86	.79	มาก
การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและสารสนเทศท้องถิ่น	3.85	1.82	มาก
การจัดหมวดหมู่หนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	3.94	.87	มาก
การจัดทำเครื่องมือช่วยค้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสืบค้นและใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมีชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.92	.84	มาก
การจัดบริการที่มีคุณภาพ (เช่น ความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น การเข้าถึงจิตใจ และการตอบสนองผู้ใช้บริการ)	3.96	.78	มาก
การจัดทำคู่มือห้องสมุดมีชีวิตที่มีเนื้อหาสมบูรณ์	3.76	.79	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	แปลความ
การสร้างเสริมนิสัย รักการอ่าน ใฝ่รู้ และรักการเรียนรู้แก่ ผู้ให้บริการ	3.98	.82	มาก
การพัฒนาความรู้และทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้ ห้องสมุดแก่ผู้ให้บริการ	3.88	.81	มาก
การสื่อสารกับผู้ให้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/ชุมชนอย่างมี ประสิทธิภาพ	3.83	.85	มาก
การประชาสัมพันธ์ถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยรูปแบบหรือ ช่องทางต่าง ๆ	3.77	.87	มาก
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชน	3.78	.82	มาก
การสร้างความร่วมมือ/เครือข่ายกับห้องสมุด หน่วยงาน และชุมชน เพื่อขับเคลื่อนสู่ชุมชนการเรียนรู้	3.82	.78	มาก
การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/อาสาสมัครห้องสมุด	3.89	.85	มาก
ผู้ให้บริการมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้	3.97	.79	มาก
ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน	4.10	.77	มาก
ห้องสมุดช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต	4.04	.76	มาก
ห้องสมุดมีบทบาทในการขับเคลื่อนชุมชน เป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้	4.03	.80	มาก
รวมเฉลี่ย	3.91	.56	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ให้บริการห้องสมุด มีความคิดเห็นต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.91$) รายการที่อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน ($\bar{x}=4.10$) ห้องสมุดช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{x}=4.04$) ห้องสมุดมีบทบาทในการขับเคลื่อนชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.03$) การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุดอย่างเหมาะสม ($\bar{x}=3.99$) การพัฒนากายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการเป็นห้องสมุดมีชีวิตและการสร้างเสริมนิสัย รักการอ่าน ใฝ่รู้และรักการเรียนรู้แก่ผู้ให้บริการ ($\bar{x}=3.98$)

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อห้องสมุดที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวด
ห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 จำแนกตามห้องสมุดที่ใช้บริการ (n=589)

ห้องสมุด	จ.สกลนคร (n=100)		จ.เชียงราย (n=108)		เฉลิมราช กุมารี จ.ตาก (n=129)		เฉลิมราช กุมารี จ. นครราชสีมา (n=124)		ร.ร.ปากท่อ พิทยาคาร จ.ราชบุรี (n=128)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การพัฒนากายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต	3.98	.56	3.48	.79	4.03	.65	4.06	.63	4.24	.68
การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุดอย่างเหมาะสม	4.02	.66	3.58	.75	3.96	.65	4.04	.77	4.28	.59
การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม	4.11	.69	3.62	.73	3.91	.71	3.93	.77	4.16	.71
การจัดเทคโนโลยี คุ่มือ วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและพร้อมใช้งาน	3.94	.74	3.54	.82	4.01	.78	3.88	.77	4.08	.75
การจัดการทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัยหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ	3.90	.68	3.44	.84	3.92	.77	3.81	.75	4.17	.68
การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและสารสนเทศท้องถิ่น	3.88	.75	3.41	.91	3.91	.83	3.78	.78	3.90	.82
การจัดหมวดหมู่หนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	4.00	.72	3.52	.85	4.03	.84	3.80	.95	4.28	.74
การจัดทำคู่มือช่วยค้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึง สืบค้นและใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมีชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.05	.74	3.49	.85	4.07	.82	3.80	.88	4.11	.70
การจัดบริการที่มีคุณภาพ (เช่น ความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น การเข้าถึงจิตใจ และการตอบสนองของผู้ใช้บริการ)	4.11	.69	3.51	.81	4.10	.67	3.87	.82	4.15	.72
การจัดทำคู่มือห้องสมุดมีชีวิตที่มีเนื้อหาสมบูรณ์	3.83	.68	3.37	.82	3.85	.77	3.74	.81	3.96	.73
การจัดกิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลายตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจผู้ใช้และเติมชีวิตให้ห้องสมุด	3.92	.76	3.42	.79	3.77	.93	3.70	.82	4.10	.73
การสร้างเสริมนิสัย รักการอ่าน ใฝ่รู้ และรักการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการ	4.04	.75	3.47	.81	4.06	.82	3.94	.80	4.32	.66
การพัฒนาความรู้และทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้ห้องสมุดแก่ผู้ใช้บริการ	4.11	.70	3.40	.78	3.91	.81	3.89	.80	4.07	.76
การสื่อสารกับผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.94	.77	3.32	.82	4.11	.70	3.70	.91	4.01	.77
การประชาสัมพันธ์ถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยรูปแบบหรือช่องทางต่าง ๆ	3.91	.72	3.31	.89	3.94	.85	3.65	.92	3.96	.75

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ห้องสมุด	จ.สกลนคร (n=100)		จ.เชียงราย (n=108)		เฉลิมราช กุมารี จ.ตาก (n=129)		เฉลิมราช กุมารี จ. นครราชสีมา (n=124)		ร.ร.ปากท่อ พิทยาคาร จ.ราชบุรี (n=128)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชน	3.93	.68	3.37	.85	3.91	.79	3.69	.88	3.96	.76
การสร้างความร่วมมือ/เครือข่ายกับห้องสมุด หน่วยงานและชุมชน เพื่อขับเคลื่อนสู่ชุมชนการ เรียนรู้	3.90	.71	3.38	.80	3.93	.76	3.79	.81	4.01	.67
การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/อาสาสมัครห้องสมุด	4.00	.81	3.25	.82	4.10	.73	3.77	.84	4.24	.70
ผู้ใช้บริการมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ เป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้	4.14	.72	3.46	.76	4.04	.76	3.97	.75	4.16	.75
ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของ ชุมชน	4.15	.77	3.62	.82	4.14	.70	4.20	.71	4.28	.66
ห้องสมุดช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต	4.16	.67	3.53	.85	4.13	.65	4.12	.70	4.20	.72
ห้องสมุดมีบทบาทในการขับเคลื่อนชุมชนเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้	4.09	.69	3.51	.89	4.16	.76	4.12	.71	4.17	.75
รวมเฉลี่ย	4.00	.46	3.46	.60	4.00	.46	3.88	.55	4.13	.42

ตารางที่ 4.11 พบว่าผู้ใช้บริการห้องสมุดมีความคิดเห็นต่อห้องสมุดที่ได้รับรางวัลโครงการ
อบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 ที่ใช้บริการโดยภาพรวมระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่
ห้องสมุดโรงเรียนปากท่อพิทยาคาร จังหวัดราชบุรี ($\bar{x} = 4.13$) ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสกลนคร
และห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี จังหวัดตาก ($\bar{x} = 4.00$) ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี
จังหวัดนครราชสีมา ($\bar{x} = 3.88$) ส่วนห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{x} = 3.46$)

เมื่อจำแนกเป็นรายห้องสมุดพบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน จังหวัดสกลนคร มีความ
คิดเห็นในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใกล้เคียงกัน ได้แก่ ห้องสมุดช่วยพัฒนา
คุณภาพชีวิต ($\bar{x} = 4.16$) ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน ($\bar{x} = 4.15$)
ผู้ใช้บริการมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.14$) การสร้างบรรยากาศที่
ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดบริการที่มีคุณภาพ (เช่น
ความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น การเข้าถึงจิตใจและการตอบสนองผู้ใช้บริการ)และการพัฒนาความรู้
และทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้ห้องสมุดแก่ผู้ใช้บริการ ($\bar{x} = 4.11$)

ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่มีความคิดเห็นในระดับมาก 8 รายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงไป ได้แก่ การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน ($\bar{x} = 3.62$) การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุดอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 3.58$) การจัดเทคโนโลยีครุภัณฑ์ เครื่องมือ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและพร้อมใช้งาน ($\bar{x} = 3.54$) ห้องสมุดช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{x} = 3.53$) การจัดหาหมวดหมู่หนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 3.52$) การจัดบริการที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับห้องสมุดมีบทบาทในการขับเคลื่อนชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.51$) รายการอื่นๆนอกจากนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

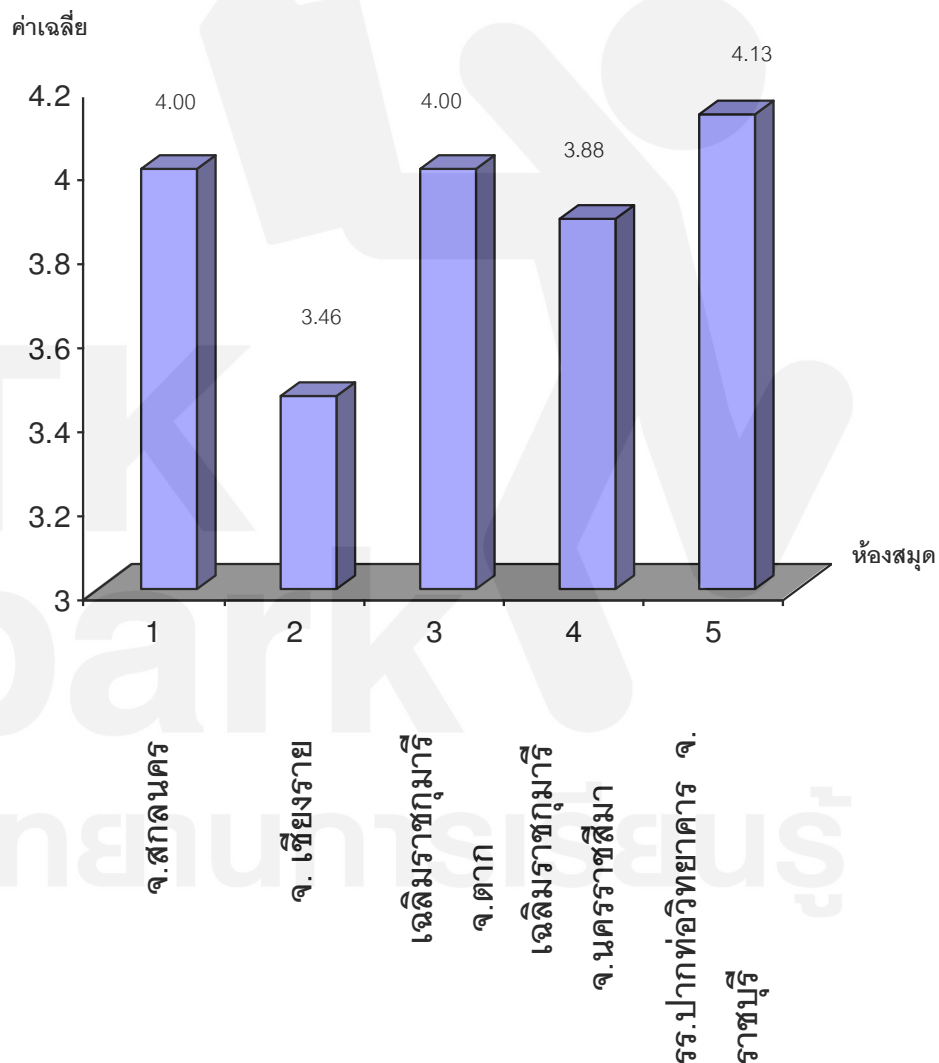
ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอบ้านตาก จังหวัดตากมีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับลงไป ได้แก่ ห้องสมุดมีบทบาทในการขับเคลื่อนชุมชน เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.16$) ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน ($\bar{x} = 4.14$) ห้องสมุดช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{x} = 4.13$) การสื่อสารกับผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/ชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 4.11$) การจัดบริการที่มีคุณภาพ (เช่น ความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น การเข้าถึงจิตใจ และการตอบสนองผู้ใช้บริการ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/อาสาสมัครห้องสมุด ($\bar{x} = 4.10$)

ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับลงไป ได้แก่ ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน ($\bar{x} = 4.20$) ห้องสมุดช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ห้องสมุดมีบทบาทในการขับเคลื่อนชุมชน เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.12$) การพัฒนากายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต ($\bar{x} = 4.06$) การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุดอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.04$) และผู้ใช้บริการมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.97$)

ผู้ใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนปากท่อพิทยาคาร จังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับลงไป ได้แก่ การสร้างเสริมนิสัย รักการอ่าน ใฝ่รู้ และรักการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการ ($\bar{x} = 4.32$) การพัฒนากายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับการจัดหมวดหมู่หนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ และห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน ($\bar{x} = 4.28$)

การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/อาสาสมัครห้องสมุด ($\bar{x}=4.24$) ห้องสมุดช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{x}=4.20$) ห้องสมุดมีบทบาทในการขับเคลื่อนชุมชน เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.17$) และผู้ใช้บริการมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.16$)

ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อห้องสมุดที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 ที่ใช้บริการ แสดงผลดังภาพที่ 4.5 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.5 ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อห้องสมุดที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 จำแนกตามห้องสมุดที่ใช้บริการ

ตอนที่ 2.3 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2

ตารางที่ 4.12 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต จัดโดยสำนักงาน
อุทยานการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ (n=589)

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต	\bar{x}	S.D.	แปลความ
1.ด้านปัจจัยนำเข้า			
ผู้บริหารห้องสมุด			
มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการห้องสมุดมีชีวิต	4.00	.80	มาก
มีความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต	4.04	.74	มาก
ให้การสนับสนุนส่งเสริมบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ	4.07	.78	มาก
รวมเฉลี่ย	4.04	.68	มาก
ตัวบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด			
มีความรู้ ความสามารถและสมรรถนะทางวิชาชีพที่ เหมาะสม	4.03	.78	มาก
มีความตระหนัก ความสนใจ ความตื่นตัว เจตคติ และ ความมุ่งมั่นในการทำงาน	4.08	.79	มาก
มีภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์และความสามารถในการ ประสานงาน	4.06	.76	มาก
มีความสามารถถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น	4.01	.78	มาก
มีความสามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผลงาน การ บริการและกิจกรรมถึงกลุ่มเป้าหมาย	3.98	.78	มาก
มีความสามารถสร้างเนื้อหาสาระและคู่มือ	3.90	.78	มาก
มีการพัฒนาบุคลากรต่อเนื่อง	3.97	.79	มาก
รวมเฉลี่ย	4.00	.63	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต	\bar{x}	S.D.	แปลความ
กายภาพของห้องสมุด			
มีภูมิทัศน์/บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สวยงาม	4.11	.79	มาก
มีอาคารสถานที่ และทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม	4.09	.81	มาก
มีการออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุด อย่างเหมาะสม	4.06	.83	มาก
มีการจัดเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก ทันสมัย พร้อมใช้งาน	4.00	.85	มาก
รวมเฉลี่ย	4.07	.69	มาก
งบประมาณและการเงิน			
ห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการจัดสรรงบประมาณการดำเนินงาน ตามโครงการต่อเนื่อง	3.87	.79	มาก
มีการระดมทุนหรือจัดตั้งกองทุนพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต	3.81	.82	มาก
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการโครงการให้อุทยานการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.83	.82	มาก
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการโครงการให้อุทยานการ เรียนรู้เพิ่มขึ้นเพื่อการสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายกว้างขึ้น	3.86	.87	มาก
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการให้ห้องสมุดที่เข้าร่วม โครงการฯ	3.88	.86	มาก
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการให้ห้องสมุดที่ได้รับ รางวัลเพื่อเป็นต้นแบบ	3.92	.84	มาก
รวมเฉลี่ย	3.83	.71	มาก
ด้านเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์			
มีเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยและพอเพียง	3.87	.88	มาก
มีการใช้เทคโนโลยี เครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.90	.87	มาก
มีเว็บไซต์ห้องสมุดเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย	3.95	.86	มาก
รวมเฉลี่ย	3.91	.79	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต	\bar{x}	S.D.	แปลความ
2. ด้านกระบวนการ			
การบริหารจัดการของห้องสมุด			
มีการกำหนดนโยบายและบรรจุแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุด และหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับโครงการไว้ชัดเจน	3.94	.81	มาก
มีการจัดสรรงบประมาณการเข้าร่วมโครงการและรับการอบรม เป็นการเฉพาะและต่อเนื่อง	3.85	.80	มาก
รวมเฉลี่ย	3.90	.73	มาก
ความร่วมมือและเครือข่าย			
มีการร่วมมือกับห้องสมุด แหล่งเรียนรู้หรือองค์กรอื่นในท้องถิ่น อย่างกว้างขวาง	3.88	.82	มาก
มีเครือข่ายบุคคล/ชุมชน/เครือข่ายภูมิปัญญาหรือเครือข่าย ท้องถิ่น/เครือข่ายการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.88	.80	มาก
มีชมรมหรือโครงการเพื่อนห้องสมุดหรืออาสาสมัครห้องสมุด	3.87	.86	มาก
รวมเฉลี่ย	3.88	.73	มาก
การบริหารจัดการของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้			
มีการบริหารโครงการในลักษณะโครงการร่วมมือระหว่างสำนัก อุทยานการเรียนรู้กับหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นทางการ	3.91	.81	มาก
มีการบริหารโครงการในลักษณะภาคีความร่วมมือระหว่าง สำนักอุทยานการเรียนรู้กับสถาบันการศึกษาในวิชาชีพ สถาบันห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการ	3.87	0.83	มาก
มีการพัฒนาและจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่อเนื่องใหม่ ๆ	3.90	.81	มาก
รวมเฉลี่ย	3.89	.74	มาก
รวมเฉลี่ยด้านกระบวนการ	3.89	.67	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต	\bar{x}	S.D.	แปลความ
3. ด้านผลผลิต			
การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ	3.93	.84	มาก
การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการและดำเนินโครงการ	4.00	.79	มาก
การมุ่งเน้นความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ	3.96	.82	มาก
การมุ่งเน้นความสามารถ ทักษะและประสบการณ์การพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ให้สามารถนำไปใช้ในบริบทต่าง ๆ	3.95	.81	มาก
การสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เข้าร่วมโครงการในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต	3.97	.80	มาก
รวมเฉลี่ย	3.96	.69	มาก
4. ด้านผลลัพธ์			
การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้ใช้บริการจากผลการดำเนินการโครงการ	4.00	.78	มาก
การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือของผู้ใช้บริการประชาชนและชุมชนในการสนับสนุนการดำเนินงาน	4.02	.77	มาก
การเพิ่มจำนวนสมาชิกห้องสมุด	3.99	.79	มาก
การส่งเสริมผู้ให้บริการ/ประชาชน ให้ใช้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต	4.01	.80	มาก
การส่งเสริมผู้ให้บริการ/ประชาชน ให้เป็นผู้ใฝ่รู้ รักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.05	.78	มาก
การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน	4.06	.82	มาก
รวมเฉลี่ย	3.96	.69	มาก
แนวทางการพัฒนาโดยภาพรวม	3.96	.61	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดให้ความเห็นต่อแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.96$)เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ($\bar{x}=4.02$) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x}=3.98$) ด้านผลผลิต ($\bar{x}=3.96$) และด้านกระบวนการ ($\bar{x}=3.89$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก อยู่ในด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ กายภาพของห้องสมุด มีภูมิทัศน์บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ($\bar{x}=4.11$) รองลงมาคืออาคารสถานที่และทำเลที่ตั้งเหมาะสม ($\bar{x}=4.09$) และค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือ ตัวบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดมีความตระหนัก ความสนใจ ความตื่นตัว เจตคติและความมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{x}=4.08$) ผู้บริหารห้องสมุด ให้การสนับสนุนส่งเสริมบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ ($\bar{x}=4.07$)

ด้านปัจจัยนำเข้า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก ได้แก่ กายภาพของห้องสมุด มีภูมิทัศน์/บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ($\bar{x}=4.11$) รองลงมาได้แก่ บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดมีความตระหนัก ความสนใจ ความตื่นตัว เจตคติและความมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{x}=4.08$) ผู้บริหารห้องสมุดให้การสนับสนุน ส่งเสริมบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ ($\bar{x}=4.07$) งบประมาณและการเงิน รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลเพื่อเป็นต้นแบบ ($\bar{x}=3.92$) และด้านเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ มีเว็บไซต์ห้องสมุดเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ($\bar{x}=3.95$)

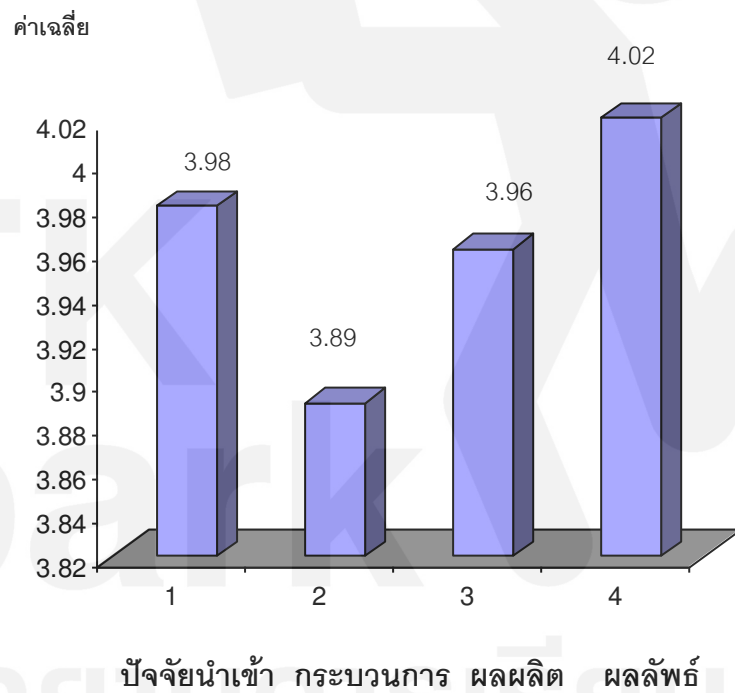
ด้านกระบวนการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก ได้แก่ การบริหารจัดการของห้องสมุด มีการกำหนดนโยบายและบรรจุแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดและหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับโครงการไว้ชัดเจน ($\bar{x}=3.94$) รองลงมาได้แก่ การบริหารจัดการของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ มีการบริหารโครงการในลักษณะโครงการร่วมมือระหว่างสำนักงานอุทยานการเรียนรู้กับหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นทางการ ($\bar{x}=3.91$) ความร่วมมือและเครือข่าย มีความร่วมมือกับห้องสมุด แหล่งเรียนรู้หรือองค์กรอื่นในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับมีเครือข่ายบุคคล/ชุมชน / เครือข่ายภูมิปัญญาหรือเครือข่ายท้องถิ่น/เครือข่ายการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{x}=3.88$) และค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน มีชมรมหรือโครงการเพื่อนห้องสมุดหรืออาสาสมัครห้องสมุด ($\bar{x}=3.87$)

ด้านผลผลิต รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก ได้แก่ การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ และดำเนินโครงการ ($\bar{x}=4.00$) รองลงมา การสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เข้าร่วมโครงการในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ($\bar{x}=3.97$) และในจำนวนใกล้เคียง

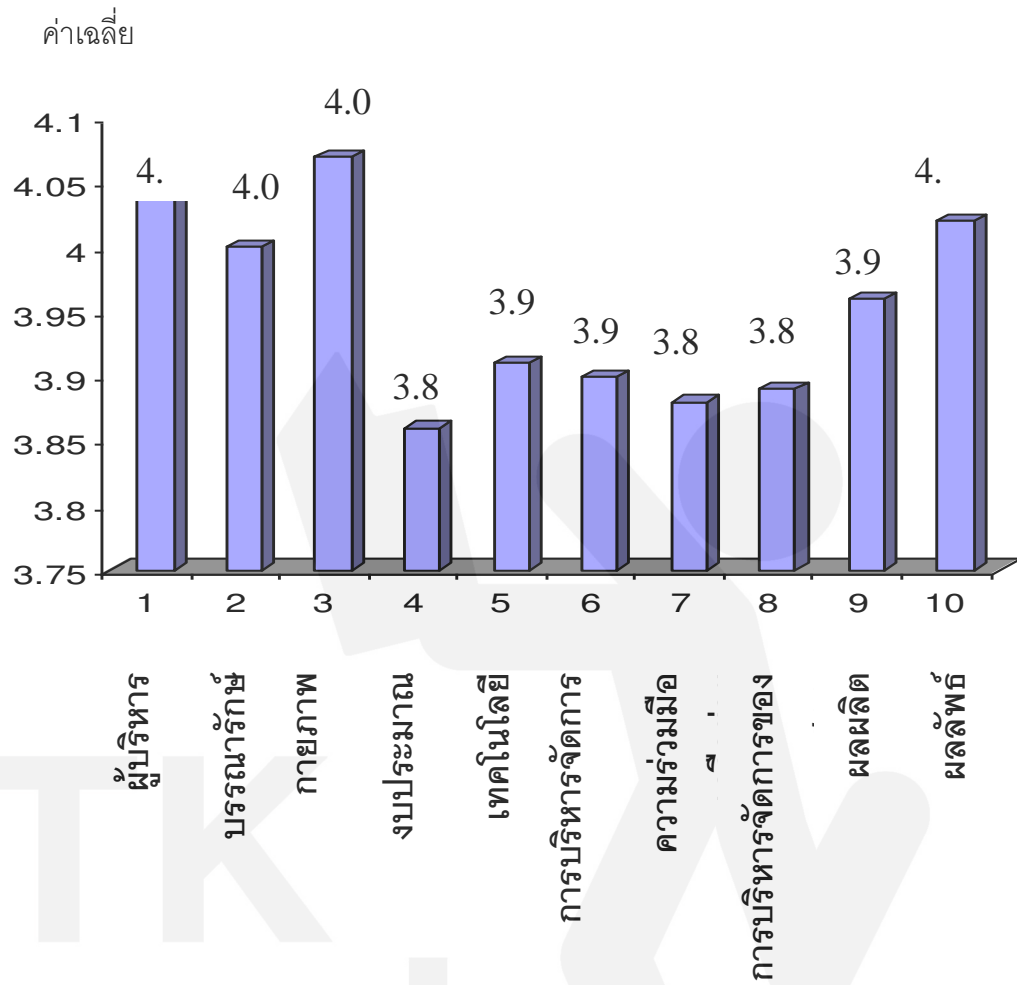
กันการมุ่งเน้นความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ($\bar{x} = 3.96$) และการมุ่งเน้นความสามารถ ทักษะและประสบการณ์การพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ให้สามารถนำไปใช้ในบริบทต่างๆ ($\bar{x} = 3.95$)

ด้านผลลัพธ์ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน ($\bar{x} = 4.06$) มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับการส่งเสริมผู้ใช้บริการ/ ประชาชน ให้เป็นผู้ใฝ่รู้ รักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{x} = 4.05$)

ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 แสดงผลดังภาพที่ 4.6 และ 4.7 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.6 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตตามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการจำแนกตามกรอบการประเมินของซีบีपी

ภาพที่ 4.7 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตตามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ จำแนกตามกรอบการประเมินโครงการฯ

อุทยานการเรียนรู้

ตารางที่ 4. 13 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ใช้บริการต่อแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและ
ประกวดห้องสมุดมีชีวิต (n=589)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.)		
ประชาสัมพันธ์ให้รู้จัก สอร. มากกว่านี้	75	12.7
จัดการประกวดอย่างต่อเนื่อง	10	1.7
ติดตามผลงานและพัฒนาการของห้องสมุดที่ได้รับรางวัล	28	4.8
จัดอบรมเรื่องห้องสมุดมีชีวิต	12	2.0
จัดนิทรรศการการเรียนรู้ให้เด็กในชุมชนต่างๆ	3	.6
2. ห้องสมุดที่ให้บริการ		
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาใช้ห้องสมุดประชาชนให้มากขึ้น	17	2.9
จัดหาหนังสือธรรมะ ให้มากและครบชุด	2	.3
ปรับปรุงคอมพิวเตอร์ให้ทันสมัย ใช้งานได้สะดวก	5	.8
จัดกิจกรรมที่หลากหลายในโอกาสสำคัญ	12	2.0
ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ	5	.8
เพิ่มความสว่างในห้องสมุดให้สว่างมากขึ้น	3	.5
ต้นสังกัดควรสนับสนุนห้องสมุดให้มากขึ้น	7	1.2
3. บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด		
ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของห้องสมุด	28	4.8
เพิ่มจำนวนบรรณารักษ์	7	1.2
มีผู้ช่วยบรรณารักษ์	3	.5

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
4. ผู้รับบริการ/ประชาชน/ชุมชน		
ควรมีนิสัยรักการอ่านให้มากขึ้น	35	5.9
ควรชักชวนให้ผู้อื่นเข้ามาใช้บริการให้มากขึ้น	28	4.8
คืนหนังสือที่ยืมออกไปให้ตรงเวลา	8	1.4
รักษาภาวะเปียบในการใช้ห้องสมุด	6	1.0
5. ความร่วมมือและเครือข่าย		
เน้นความร่วมมือจากเครือข่ายหลายฝ่าย	32	5.4
เครือข่ายควรมีบทบาทในการพัฒนาห้องสมุดให้มากขึ้น	27	4.6

จากตารางที่ 4.13 พบว่าผู้ให้บริการจำนวนสูงสุดให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ได้แก่ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอว.) ควรประชาสัมพันธ์ให้รู้จัก สอว. มากกว่านี้ (ร้อยละ 12.7) และควรติดตามผลงานและพัฒนาการของห้องสมุดที่ได้รับรางวัล (ร้อยละ 4.8) ห้องสมุดที่ใช้บริการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาใช้ห้องสมุดประชาชนให้มากขึ้น (ร้อยละ 2.9) ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายในโอกาสสำคัญ (ร้อยละ 2.0) บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของห้องสมุด (ร้อยละ 4.8) ผู้รับบริการ/ประชาชน/ชุมชน ควรมีนิสัยรักการอ่านให้มากขึ้น (ร้อยละ 5.9) และ ควรชักชวนให้ผู้อื่นเข้ามาใช้บริการให้มากขึ้น (ร้อยละ 4.8) ด้านความร่วมมือและเครือข่าย ควรเน้นความร่วมมือจากเครือข่ายหลายฝ่าย (ร้อยละ 5.4) และเครือข่ายควรมีบทบาทในการพัฒนาห้องสมุดให้มากขึ้น (ร้อยละ 4.6)

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บรรณารักษ์ และการสนทนากลุ่มผู้ใช้บริการ

บทที่ 5 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากการประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 และผลการสนทนากลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากการประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 ที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอเชิงพรรณนาประกอบ นอกจากนี้ยังนำเสนอสรุปผลการสัมภาษณ์เพิ่มเติมบรรณารักษ์นอกจากความคิดเห็นที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในบทที่ 4 แล้ว

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร

การสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากการประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวม 7 แห่ง ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา 1 แห่ง และผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นเพศชาย 9 คน เพศหญิง 1 คน เป็นผู้บริหารที่มีส่วนร่วมในโครงการฯ จำนวน 8 คน และ อีก 2 คนเพิ่งย้ายมาเข้ารับตำแหน่งหลังจากที่ห้องสมุดได้รับรางวัลแล้วจึงไม่ได้มีส่วนร่วมในโครงการ

ผลการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากการประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 ประมวลนำเสนอในประเด็นหลักดังต่อไปนี้

- 1) ด้านปัจจัยนำเข้า เน้นประเด็นเกี่ยวข้องกับการรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ และการเข้าร่วมโครงการ
 - 2) ด้านกระบวนการ เกี่ยวข้องกับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ การบริหารจัดการโครงการ
 - 3) ด้านผลผลิตเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการอบรมต่อผู้ใช้บริการห้องสมุดมีชีวิต และต่อความร่วมมือและเครือข่าย
 - 4) ด้านผลลัพธ์ เกี่ยวข้องกับผลการพัฒนาห้องสมุดที่กำกับดูแลในด้านต่างๆ
- นอกจากนี้ยังได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ให้ต่อเนื่องและยั่งยืนและประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

1.1 ปัจจัยนำเข้า เน้นประเด็นเกี่ยวข้องกับการรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้และการเข้าร่วมโครงการ

1.1.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ

ผู้บริหารรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจากหลายแหล่งทั้งจากจดหมายที่สื่อ. ส่งผ่านมายังหน่วยงานต้นสังกัดในท้องถิ่น โดยห้องสมุดประชาชนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของอำเภอ ห้องสมุดประชาชน สังกัดเทศบาล ได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสำนักงานเทศบาล ผู้บริหารโรงเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และส่งมายังโรงเรียนโดยตรง นอกจากนี้บรรณารักษ์ยังรับทราบข้อมูลข่าวสารการประกวดที่ สื่อ. ส่งมายังห้องสมุดโดยตรงด้วย

1.1.2 การเข้าร่วมโครงการ

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารพบว่า การเข้าร่วมโครงการฯของห้องสมุดมีการเริ่มต้นการดำเนินการในหลายลักษณะและหลายระดับทั้งจากการพิจารณาของเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกับหน่วยงาน การพิจารณาของผู้บริหาร การนำเสนอโดยบรรณารักษ์ และการพิจารณา ร่วมกันของผู้บริหาร บรรณารักษ์ รวมทั้งชุมชนเป็นความตั้งใจและเป็นความเต็มใจของทุกฝ่ายในการเข้าร่วมโครงการ

1) การพิจารณาของเขตพื้นที่การศึกษาโดยมีการกลั่นกรองในเบื้องต้นจากต้นสังกัดในท้องถิ่นและถามความสมัครใจของหน่วยงานและขั้นตอนสุดท้าย การเข้าร่วมโครงการฯ เป็นไปตามความสมัครใจของหน่วยงาน

“ รับทราบข่าวจากทางเขตแจ้งมา เขตจะแจ้งเฉพาะโรงเรียนที่มีปัจจัยพื้นฐานทางด้านการพัฒนาห้องสมุด การพัฒนาการส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียน โรงเรียนใดที่ทำงานดีในเขตพื้นที่ และเขาถามความสมัครใจที่จะเข้ากับโครงการนี้ จะยินดีไหม เราก็ตอบว่ายินดี มาก ๆ โครงการใดก็ตามที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน เกี่ยวกับการอ่านการอะไร ก็ยินดี เป็นตัวแทนเขตเข้าไปอบรม”

2) การพิจารณาของผู้บริหารที่กำกับดูแลห้องสมุด ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารห้องสมุดและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งบรรณารักษ์และชุมชน มีความสำคัญยิ่งต่อการเข้าร่วมโครงการและการได้รับรางวัล

ผู้บริหารห้องสมุดมีการเตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้านทั้งตัวผู้บริหารเองในการศึกษารายละเอียดของโครงการ มีความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนและกระบวนการตามข้อกำหนดของโครงการ นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดเพื่อทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งในบริบทของการประกวดนี้ คือ บรรณารักษ์ คณะกรรมการห้องสมุด คณะครู กศน. นักศึกษา กศน. และชุมชน มีการมอบหมายงานและมีการเตรียมการอย่างเป็นระบบและมียุทธศาสตร์และมองการเข้าร่วมโครงการฯ ในเชิงบวกว่าเป็นการนำผลงานไปเผยแพร่ และไม่สนใจในเรื่องการได้รับรางวัล

“ได้ศึกษาวัตถุประสงค์ นโยบายและแผน และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ เมื่อได้ศึกษาจนเข้าใจแล้วได้ชี้แจงอธิบายให้บรรณารักษ์และผู้เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการห้องสมุด คณะครู กศน. ในการประกวดครั้งนี้ได้ทราบเพื่อเตรียมเข้ารับการประกวด...ได้มอบหมายให้บรรณารักษ์จัดทำแผนงานเป็นลักษณะแผนกลยุทธ์เชิงรุก ทั้งแผนงานที่จัดกิจกรรมในห้องสมุด และแผนกิจกรรมในชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนและนักศึกษา กศน. มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่จัด และได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งงบประมาณจากสำนักงาน กศน. จังหวัดพิจิตร และงบประมาณจากศูนย์ กศน.อำเภอเอง.... .ในเรื่องคนได้เตรียมการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของห้องสมุด คือ บรรณารักษ์และครู กศน. ตลอดจนพนักงานบริการได้มีความรู้ความสามารถในงานบทบาทหน้าที่ทั้งหน้าที่ประจำ และหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตอื่น ๆ โดยการบอกโดยวาจาจากการประชุมการได้ไปศึกษาดูงานสถานที่อื่นเพื่อให้มีเจตคติที่ดี พัฒนาบุคลิกภาพ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ ความกระตือรือร้น โดยเฉพาะเน้นมากในเรื่องของความเต็มใจให้บริการเพื่อตอบสนองต่อผู้ใช้บริการทุกวัย ทุกระดับ”

“ครูที่รับผิดชอบมารายงานผอ. ว่าหลังจากได้รับคัดเลือกจากเขตแล้ว จะต้องเข้าร่วมอบรม ไม่ทราบว่ากรอบเป็นโครงการประกวดหรือเปล่า พิสูจน์มาแจ้งว่า เป็นการอบรมเป็นระยะ ๆ โดยเราจะต้องมีโปรเจค (โครงการ) งาน หมายความว่ามีการไปเสนอทุกครั้ง ว่าเรามีความก้าวหน้า ไปคราวนี้ห้องสมุดเรามีกิจกรรมอะไรบ้าง ที่ส่งเสริมรักการอ่าน และห้องสมุดเรามีอะไรที่เปลี่ยนแปลงสามารถที่จะพัฒนานักเรียน พัฒนาชุมชนให้มีความตั้งใจ หมายความว่ามีความกระตือรือร้น อยากมาใช้บริการ มีเทคนิควิธีการอย่างไรบ้าง ก็จะได้แนวคิดนี้ไป นำโครงการไปเสนอกิจกรรมโครงการที่ทำอยู่ เขาก็ทราบมาว่าท่าน ผอ. เขาจะคิดแล้วนะ แสดงว่าจะมีการประกวดใช้ใหม่ ใช้คะ หลาย ๆ โรง หลาย ๆ

ห้องสมุดที่เข้าไปนิจะมีการเสนอผลงาน ทางคณะกรรมการจะให้แนวคิด กลับมาก็มา นำเสนอกิจกรรมหรือโครงการของโรงเรียนใด หรือห้องสมุดใด ที่เป็นที่พอใจของ คณะกรรมการ เขาก็จะคัดเลือกและเอาไปอีกรอบหนึ่ง รู้สึกว่าจะสองหรือสามรอบนี้แหละ ถ้า ผมจำไม่ผิด ผมก็เลยบอกว่าไหน ๆ เราก็ทำแล้วนี่จะเป็นการประกวดหรือการแข่งขันก็ตาม อย่างน้อย ๆ การประกวดก็เป็นการได้นำผลงานต่าง ๆ ที่เราทำอยู่ไปเผยแพร่ให้เพื่อน ห้องสมุดได้รับทราบ การจะได้ชนะหรือได้รางวัลนั้นไม่ใช่ประเด็น เพราะผมตั้งใจไว้แล้วว่า เราจะทำไปอย่างนี้ละ ถ้าเทวดาเห็นก็เห็นไป มนุษย์เห็นก็เห็นไป ถ้าคิดว่าดีก็ส่งเสริม ถ้า คิดว่าเฉย ๆ ก็เฉย ๆ ไป แต่เราคิดว่าขณะนี้เราสร้าง อานิสงส์ให้คนได้รู้หนังสือ ให้คนได้ รับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ด้วยกิจกรรมของเรา แค่นี้ก็เป็นบุญแล้ว

“บรรณารักษ์ที่ส่งไปนี่ตั้งใจ และก็ทุ่มเทมาก มาทำงานตั้งแต่เช้า ผอ. มาทำงานก็เจอแล้ว เป็นครูผู้หญิงอาจจะกลับเร็วกว่า ผอ. นิดหนึ่ง ผอ. ทุ่ม สองทุ่มถึงจะกลับ ทุ่มเทอยู่กับเด็ก ตลอด ผมก็คิดว่าคนนี้น่าจะดูแลเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ดีที่สุด กอปรกับเขาจบด้านห้องสมุด และเขาทำงานในห้องสมุดอยู่แล้ว”

“ทราบข้อมูลเบื้องต้นจากจดหมายจาก สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ที่แจ้งผ่านจังหวัด และมอบให้ครูอาสาที่รับผิดชอบงานห้องสมุดสืบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม”

3) การนำเสนอโดยบรรณารักษ์ โดยบรรณารักษ์เป็นต้นเรื่องและตัดสินใจในเบื้องต้น

“โรงเรียนได้รับหนังสือแจ้งการเข้าร่วมโครงการฯ จาก สพท. รบ.1 เมื่อทราบข้อมูลได้แจ้ง ให้งานห้องสมุดทราบ ซึ่งทางห้องสมุดก็ได้ทราบโครงการนี้จากการประชาสัมพันธ์ด้วยอยู่ แล้ว บรรณารักษ์ก็ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการฯ จึงสมัครพร้อมหลักฐานผ่าน สพท.รบ.1”

4) การพิจารณาร่วมกันของผู้บริหาร บรรณารักษ์ รวมทั้งชุมชนมีการนำเสนอเข้า ที่ประชุมโดยมีแนวคิดว่าการเข้าร่วมโครงการนี้ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันพัฒนา ไม่ใช่เฉพาะ บรรณารักษ์และผู้อำนวยการ

“โครงการห้องสมุดมีชีวิตที่ดำเนินการร่วมกับอุทยานการเรียนรู้ขั้นตอนแรก บรรณารักษ์จะ สอบถามก่อน และในฐานะผู้บริหารผมสนับสนุนเพราะอยากเข้าร่วมโครงการตั้งแต่ ปังบประมาณที่แล้วแต่เนื่องด้วยการเข้าร่วมโครงการจะเข้าร่วมได้ 1 แห่งต่อ 1 จังหวัดซึ่ง สกจนครมีห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการแล้วจึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ แต่ในปีนี้

เมื่อเริ่มเปิดโครงการให้บรรณารักษ์สมัครเข้าร่วมโครงการได้ทันที เพราะนโยบายของสำนักงาน กศน. สนับสนุนในการพัฒนาห้องสมุดและมีแผนงานโครงการที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว และเราก็รับรู้ด้วยกันเกี่ยวกับโครงการนี้ ทั้งบุคลากร บรรณารักษ์และผู้บริหาร กศน. ในทุกภาคส่วนและได้นำเรื่องนี้เข้าที่ประชุมและการพัฒนาก็ทำร่วมกันไม่ใช่เฉพาะบรรณารักษ์และ ผอ. เท่านั้น”

1.2 ด้านกระบวนการ เน้นประเด็น ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ การบริหารจัดการโครงการ

1.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโดยรวม

ผู้บริหารทุกคนเห็นว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ดีมาก มีประโยชน์ เป็นการกระตุ้น จุดประกาย ก่อให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต การพัฒนาบรรณารักษ์ และการพัฒนาสู่สังคมการอ่านและการเรียนรู้ อีกทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์และก่อให้เกิดห้องสมุดภาพลักษณ์ใหม่ และสร้างการมีส่วนร่วม นอกจากนี้โครงการนี้ยังมีกระบวนการดำเนินการครบวงจร โดยเฉพาะมีการประเมินและติดตามผล ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการและรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้รับรางวัล ผู้บริหารจึงคาดหวังให้มีการดำเนินการต่อเนื่องและต่อยอด

“สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.) มีความชัดเจนในวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการบริหารจัดการโครงการที่ดี มีการประสานงานอย่างดีเยี่ยม มีกลยุทธ์และเทคนิควิธีสามารถให้การดำเนินการสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รางวัลมีความเหมาะสมเกิดการจุดประกายให้มีการพัฒนาห้องสมุด รูปแบบการบริหารจัดการโครงการเน้นการมีส่วนร่วมและเกิดการสร้างเครือข่าย”

“TKpark นี้ ผมรับทราบตั้งแต่เริ่มโครงการแรก ๆ ทางโทรทัศน์ ซึ่งคิดว่าเป็นโครงการที่ดีมาก และคิดอยู่ตลอดเวลาว่าห้องสมุดของเรา จะทำอย่างไรถึงจะทำได้ขนาดนั้น จึงได้มีโครงการที่มีลักษณะที่เอาส่วนแนวคิดนี้มาทำไดโนเสาร์ขึ้นมาส่วนหนึ่ง”

“เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้มีโครงการอบรม และประกวดห้องสมุด เพราะว่าการอบรมที่ผ่านมาส่วนอื่น พออบรมไปไม่มีการติดตามประเมินผล อบรมเสร็จก็แล้วกันไปแล้ว ซึ่งสิ่งงบประมาณไปหลายหมื่นหลายล้านบาท แต่เอาบุคลากรไปอบรมนี้ มี TKpark ที่ผมเห็น ไปเสนอกิจกรรม

กิจกรรมเข้าทำ กลับมาแล้วมาปรับปรุงงาน และนำไปเสน่ออีก ผมมองว่ามันครบวงจร อยากให้หน่วยงานอื่นได้ทำแบบนี้ด้วย หน่วยงานราชการก็ควรจะทำ ไม่ใช่เรียกไปอบรมแล้วมีกิจกรรม มีโครงการมีเป้าหมายเท่านั้นอบรมเสร็จแล้วก็จบไป ไม่รู้มันเกิดผลได้อย่างไร อย่างเช่นที่กลุ่มอาจารย์มาติดตามผลงาน ยังเห็นว่าให้ความสำคัญเรื่องนี้อยู่ โครงการนี้คงจะไม่เล็กล้ม โครงการนี้คงจะมีการต่อยอด และถ้าโครงการนี้ถ้าเป็นไปได้ จะให้มีทุก ๆ ปี เพราะว่ามันเป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานโดยเฉพาะที่รับผิดชอบด้านห้องสมุดทั้งหลายทั้งปวงได้มีการพัฒนาตัวเอง ผมไม่อยากจะให้ห้องสมุดที่มีสภาพห้องสมุดคือเก็บหนังสือเก่า ๆ มองเข้าไปแล้วไม่มีชีวิตชีวาเลย ไม่รู้จะเข้าไปทำไม มองเข้ามาแล้วไม่น่าเข้า เป็นห้องเก็บอะไรก็ไม่รู้ ผมไปเห็นสภาพตามโรงเรียนต่าง ๆ ยิ่งเป็นโรงเรียนประถมด้วยกัน ผมไปเห็นแล้วน้ำใจ “

“เป็นโครงการที่ดี ทำให้ห้องสมุดตื่นตัวที่จะปรับปรุง น่าจะมีการติดตามกิจกรรมโครงการอย่างต่อเนื่อง ถ้าไม่ทำต่อเนื่อง จะทำให้คนทำรู้สึก “ไฟมอด” และควรมีการแนะนำแนวทางการจัดกิจกรรม เพราะคนทำ ทำแล้วอาจมองไม่เห็น จุดที่ควรเติมเต็ม”

“เป็นโครงการที่ดีมากมีการจัดอบรมให้ความรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่บรรณารักษ์ได้รับประโยชน์ในการนำมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดในการประกวดนั้นอยู่ที่บรรณารักษ์ที่เข้ารับการอบรมจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการวางแผนงานสู่การปฏิบัติได้ในระดับใด ในการวางแผนการทำงานมีขั้นตอนที่ชัดเจน เหมาะสม ส่วนงบประมาณที่สนับสนุนก็พอใจตามที่ได้รับ”

“โครงการนี้เป็นโครงการที่ดีมาก มีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีผลดีกับบรรณารักษ์ห้องสมุด และผู้ใช้บริการ ควรมีการดำเนินโครงการนี้ต่อไป”

“การดำเนินการเกี่ยวกับห้องสมุดมีชีวิตมีความสำคัญกับท้องถิ่นและสถานศึกษาและผู้ที่มาใช้ห้องสมุด ปกติห้องสมุดจะเน้นการให้บริการในเชิงรับเพียงอย่างเดียว เมื่อมีโครงการนี้เกิดขึ้นก็เข้ากับแนวทางและนโยบายของสำนักงาน กศน. ในการร่วมกันสร้างสังคมการอ่านและการเรียนรู้”

“เป็นโครงการที่ดีมาก การเปิดโอกาสให้ห้องสมุดเข้าแข่งขัน ทำให้ห้องสมุดเกิดการตื่นตัว กระตือรือร้น ได้ศึกษากิจกรรมของห้องสมุดอื่น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเมื่อได้รางวัล ก็ได้นำเงินรางวัลที่ได้มาปรับปรุงกิจกรรมห้องสมุดให้ดียิ่งขึ้น”

“โครงการนี้ให้ประโยชน์มาก และทำให้ได้เรียนรู้การทำงานทั้งในระบบ และนอกระบบ เป็นการแข่งขันกันทางความคิด รู้กันด้วยการจัดกิจกรรมต่างๆ และได้เรียนรู้ว่าการจัดกิจกรรมของห้องสมุดนั้นบางครั้งก็ไม่จำเป็นต้องใช้เงินมาก ก็ทำได้”

“การบริหารโครงการในลักษณะภาคีเครือข่ายได้อย่างเหมาะสมส่งเสริม สนับสนุน และสร้างโอกาสให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้พัฒนาห้องสมุดโดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ตามบริบททางสังคมของชุมชนมีการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาห้องสมุดในชุมชน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่อย่างยั่งยืน โดยนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการอ่านอย่างเหมาะสมตามเงื่อนไขสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่”

“ผมคิดว่ามีประโยชน์และควรจะเป็นโครงการที่ต้องสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง”

“โครงการนี้เป็นการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ทำให้ประชาชนรับรู้ความสำคัญของห้องสมุด ทำให้เด็กและเยาวชนเห็นว่าห้องสมุดของตนมีคุณค่า การได้รับรางวัลเป็นการประชาสัมพันธ์สร้างการมีส่วนร่วมในระดับหน่วยงานและประชาชน มีการติดตามผล ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเองมีความสำคัญ”

“สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ จุดประกายห้องสมุดมีชีวิต ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมิติการเรียนรู้ผ่านห้องสมุดมีชีวิต และสื่อที่น่าสนใจ เป็นรูปแบบที่ควรพัฒนาเป็นต้นแบบและกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ควรเป็นองค์การที่สร้างความรู้ให้ประโยชน์ในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง”

“สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ นับว่าเป็นหน่วยงานเดียวที่ เป็นผู้บุกเบิกงานด้านนี้ และสามารถทำได้ตามแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้อง กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจ แม้จะมีงบประมาณด้านสนับสนุนเพียงน้อยนิด แต่งบประมาณของท่านไม่จำเป็นต้องเป็นยอดจำนวนเงิน แต่เป็นยอดความรู้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อประเทศชาติที่ดีที่สุดแล้ว”

“มีการอบรมในหัวข้อที่มีประโยชน์ เช่น การจัดทำแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับการพัฒนาห้องสมุด การกำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ชัดเจน นอกจากนี้มีการจัดสรรงบประมาณการเข้าร่วมโครงการอบรมฯ ได้เหมาะสมมีการส่งเสริม สนับสนุน และโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาห้องสมุด โดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ สภาพแวดล้อม ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน”

“แม้ไม่ได้มีส่วนร่วมโดยตรงในช่วงที่ห้องสมุดเข้าร่วมโครงการ แต่ก็ได้รับทราบและเห็นว่าโครงการนี้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาห้องสมุดสู่ภาพลักษณ์ห้องสมุดสมัยใหม่”

1.2.2 *ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดประกวด* ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินและเกณฑ์การตัดสินการประกวดและวิธีการ โดยเห็นว่าค่อนข้างกว้าง ยังไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของบริบทและขนาดขององค์กร ขาดความชัดเจน และไม่แจ้งให้ทราบว่าผู้ชนะหรือแม้แต่ห้องสมุดของตนเองที่ได้รับรางวัลมีจุดเด่นอย่างไร รวมทั้งวิธีการประเมินและคัดเลือกห้องสมุดแต่ละรอบ และการนำเสนอผลงานในช่วงการตัดสินควรกำหนดให้เป็นแนวทางเดียวกัน

“เกณฑ์ที่กำหนดสำหรับโครงการที่เข้าประกวด บางอย่างค่อนข้างกว้าง เช่น ให้ทำแผนยุทธศาสตร์ห้องสมุดมีชีวิต ไม่รู้ว่าต้องการให้ทำอย่างไร การประเมิน อยากให้ประเมินตามที่เป็นจริง เป็นการประเมินเชิงประจักษ์ และควรสอบถามผู้ใช้บริการด้วยเกณฑ์การตัดสินควรมีความชัดเจน ผู้แพ้ควรได้ทราบว่าที่แพ้เพราะอะไร ควรมีข้อสรุปให้มี “Best practice” เพื่อผู้แพ้จะได้แก้ไขปรับปรุง “ควรมีคำตอบ”

“การตัดสิน น่าจะใช้วิธีถามใจคนดูด้วย ต้องระวังไม่ให้ผู้เข้าประกวด รู้สึกว่ากรรมการลำเอียง เพราะที่แปลกคือ ห้องสมุด..... (ที่ชนะ) รู้ข้อมูลของห้องสมุด..... ในการนำเสนอแผน ควรให้ผู้ปฏิบัติงานนำเสนอด้วยตนเองของห้องสมุด..... ผู้ปฏิบัติการนำเสนอ แต่ของห้องสมุด..... ผู้ปฏิบัติงาน ไม่ได้เป็นผู้นำเสนอ ผู้นำเสนอคือที่ปรึกษาห้องสมุด”

“หลักเกณฑ์ต้องชัดเจนและสมดุล พิจารณาบริบทและความแตกต่างขององค์กรห้องสมุด และจำแนกให้ชัดเจนว่าจะเน้นการประกวดด้านใด ไม่ทราบวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน”

“การตัดสินใจของคณะกรรมการ น่าจะเป็นแบบเชิงประจักษ์มากกว่ามานั่งซักถามในห้องแคบ ๆ โดยกรรมการในห้องแอร์เย็น ๆ 4-5 ท่าน ส่วนด้านอื่น ๆ ดีแล้ว”

1.2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรางวัลที่ได้รับ ผู้บริหารไม่ได้เน้นเงินรางวัลในด้านจำนวนเงินมากนัก แต่สังเกตเห็นว่าทำให้การบริหารจัดการคล่องตัวขึ้น จะนำไปสู่การต่อยอดในสิ่งในห้องสมุดต้องการดำเนินการและขาดแคลนงบประมาณ และเสนอแนะให้ให้รางวัลผู้ปฏิบัติงานโดยการพาไปศึกษาดูงานในประเทศหรือต่างประเทศ

“มีการบริหารจัดการที่คล่องตัวขึ้น โดยมีการนำเงินรางวัลที่ได้มาพัฒนาบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น อาทิ มีการจัดกิจกรรมบ้านหลังเรียนดึงดูดให้นักเรียนมาร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ หลังเลิกเรียนที่ห้องสมุด มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ “ปัญญา”

“จากที่ได้วางรูปแบบและลักษณะเอาไว้ก็จะนำไปสู่การปฏิบัติ ยิ่งเมื่อทราบข่าวว่าเราจะได้รับรางวัลเจ็ดหมื่นบาท เราก็มองเห็นแล้วว่าส่วนหนึ่งเราจะได้ครุภัณฑ์มาอย่างไร เทคโนโลยี สื่อต่าง ๆ เรามีที่ดี ดีวิถีเกี่ยวกับเรื่องการสอนวิชาชีพส่วนหนึ่ง มีห้องให้ดู นอกจากเป็นคาราโอเกะ และอีกส่วนหนึ่งเรามีรถตู้ออกไปตามชุมชนไปฉายให้ชุมชนได้เห็น เวลาโครงการ กศน. เคลื่อนที่ จังหวัดเคลื่อนที่ เทศบาลเคลื่อนที่ เราก็ไปด้วยบริการ ตัดผม เสริมสวย และมีทีวีไปด้วย คอมพิวเตอร์มีบริการที่ชั้นสาม แต่พบว่ากำลังมีปัญหาเรื่องความเร็วต่ำ ต้องมาดูอีกทีว่าจะพัฒนาได้อย่างไร เพิ่มศักยภาพได้ตรงไหนบ้าง”

“คิดว่าจะนำเงินมาใช้ในกิจกรรมที่ได้วางแผนเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นการจัดหายานพาหนะสำหรับออกไปบริการ Delivery บริการหนังสือ จัดหาสื่อ IT สำหรับออกไปบริการชุมชน อาจจะได้ไม่เยอะ แต่โครงการนี้เป็นจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ จัดหากีตาร์โปร่ง เพื่อให้ครูออกไปสอนให้กับเด็กเร่ร่อน ตามชุมชน เพื่อจะเอาเด็กส่วนนี้เข้ามาหาเรา เขาอาจจะชอบดนตรีใหม่ หรือเขาอาจจะชอบกีฬาหรือเปลา่ ซ้อมฟุตบอล ตะกร้อบ้าง”

“ควรให้กำลังใจห้องสมุดที่เข้าประกวดและได้รับรางวัล เช่น การพาไปศึกษาดูงานในประเทศหรือต่างประเทศ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาและเป็นกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงาน”

1.2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การได้รับรางวัล

ผู้บริหารรับทราบข้อมูลข่าวสารการได้รับรางวัลของห้องสมุดจากบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการ จากจดหมายแจ้งผลการประกวดของสอ. โดยตรงและจากที่ประชุมกศน. โดยผู้บริหารทราบข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวผลการพิจารณาแต่ละรอบจากบรรณารักษ์ โดยบรรณารักษ์รายงานผลให้ผู้บริหารทราบเป็นระยะๆ ในทุกขั้นตอนที่กำหนดในโครงการ นอกจากนี้ยังทราบจากเว็บไซต์ของสอ.

ในส่วนของห้องสมุดและหน่วยงานที่ได้รับรางวัลก็ได้มีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การได้รับรางวัลต่อ โดยใช้สื่อที่หลากหลายและเหมาะสมกับท้องถิ่น ตั้งแต่สื่อพื้นฐาน เช่น บอร์ดหรือป้ายประกาศ สถานีวิทยุ หอกระจายข่าว เสียงตามสาย และ สื่อบุคคล คือ ครู ศลข. ผู้ใช้บริการบอกต่อ รวมถึงสื่อทันสมัย คือ SMS และเว็บไซต์ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ห้องสมุดยุคใหม่ ขณะเดียวกันห้องสมุดบางแห่งก็ไม่ได้ประชาสัมพันธ์การได้รับรางวัลมากนัก เพราะผู้เกี่ยวข้องย้ายงาน

“พอบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ ทุกขั้นตอนที่ร่วมกิจกรรมก็ตั้งแต่การเข้าร่วมอบรมได้มีการรายงานให้ทราบ มีการรายงานผลงานต่าง ๆ เป็นระยะ เมื่อได้รับรางวัลก็แจ้ง ผอ. ทราบ นอกจากแจ้ง ผอ.แล้ว ทางบรรณารักษ์ได้รายงานผลรางวัลให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนทราบด้วย ได้ประกาศประชาสัมพันธ์ไว้บนบอร์ดเมื่อได้รับรางวัลมาแล้วทางห้องสมุดได้นำเงินมาดำเนินการต่ออย่างไรบ้าง”

“รับทราบจากหนังสือแจ้งผลการคัดเลือกห้องสมุดเข้ารอบ 30 แห่ง และผลคัดเลือกห้องสมุด 10 แห่งที่ผ่านเข้ารอบสุดท้าย หนังสือแจ้งผลการคัดเลือกห้องสมุดเข้ารอบชิงชนะเลิศโครงการประกวดห้องสมุดมีชีวิต เว็บไซต์สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สื่อประชาสัมพันธ์ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้”

“มีความภูมิใจเพราะว่าได้รับการยอมรับจากอุทยานการเรียนรู้และได้นำเสนอในที่ประชุมผู้บริหาร และผู้บริหารทุกคนรับรู้ว่าการได้รับรางวัล การที่เราทำแผนงานเราทำแต่เราไม่ได้หวังว่าเราจะนำเข้าประกวด เราทำเพื่อให้บริการแก่ประชาชน ได้เท่านี้เราก็ภูมิใจมากแล้ว กิจกรรมหรือโครงการทำให้ห้องสมุดเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น เนื่องจากบางคนเคยได้

ยีนแต่ไม่รู้จักการเรียนรู้ตามอรรถาจารย์จึงทำให้คนรู้จักมากขึ้น และเราได้เปรียบที่มีอาสาสมัครเป็นคณินในพื้นที่ จึงมีการประชาสัมพันธ์โดยเสียงตามสาย โดยเรามีเงินเดือนให้”

“การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การได้รับรางวัล จากเอกสาร และได้เผยแพร่ออกรายการช่อง 11 วิทยุท้องถิ่น เอ็มเอสเอ็น งานเทศบาล งานสายใยสายใจชุมชน นายกฤษฎาภูมิใจในรางวัลมาก”

“ด้านการประชาสัมพันธ์สู่ชุมชนมีช่องทางสถานีวิทยุ คือ การศึกษานอกระบบของเรา มีสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา มอบหมายให้การศึกษานอกระบบจังหวัดขอนแก่น จัดรายการทุกวันพฤหัสบดี เวลา 17.00 -18.30 น. อีกช่องทางหนึ่งคือ ทำป้ายประชาสัมพันธ์ไปติดตามชุมชน อีกช่องทางหนึ่งคือ ทางตรง ครู ศลช. เองซึ่งมีอยู่ในชุมชนทุกแห่ง มีอยู่ในตำบลทุกตำบล เขาจะต้องเดินประชาสัมพันธ์ตัวต่อตัวกับชาวบ้าน กับกลุ่มเป้าหมายให้รู้ว่าขณะนี้เรากำลังจะมีโครงการเหล่านี้ละ เป็นหน้าที่ของครู ศลช. เองที่จะต้องติดต่อกับวิทยุชุมชนเพราะเขาอยู่ในชุมชนนั้นติดต่อกับครูชุมชนอันดับแรกเพราะเขามีอยู่ในทุกพื้นที่อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นเขาจะต้องติดต่อหอกระจายข่าวซึ่งมีอยู่ทุกหมู่บ้านทุกชุมชน สถานีวิทยุชุมชนทุกแห่ง พอพูดถึงครู ศลช. มันจะครอบคลุมไปในทุกพื้นที่ ส่วนเรื่องสถานีวิทยุโทรทัศน์คงจะยากหน่อยเพราะค่าใช้จ่ายสูงเหลือเกินมันเกินความสามารถในส่วนนี้”

“หลังจากที่ได้รับรางวัลห้องสมุดมีชีวิตแล้ว ผู้มาใช้บริการมีการแนะนำบอกต่อผู้อื่นเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนอำเภอโพทะเลที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ”

“เนื่องจากบรรณารักษ์ย้าย ผอ.ย้าย คนที่รู้งานเป็นอย่างดีย้ายทั้ง 2 คน จึงไม่ได้ประชาสัมพันธ์ว่าหน่วยงานได้รางวัลมากนัก”

1.3 ด้านผลผลิต เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการต่อผู้ใช้บริการห้องสมุดมีชีวิต และต่อความร่วมมือและเครือข่าย

1.3.1 ความพึงพอใจต่อบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการอบรมฯ ผลการสัมภาษณ์พบว่าผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการมาก ตั้งแต่แรกเริ่มการเสนอเข้าร่วม

โครงการและหลังจากได้พัฒนาตนเองและพัฒนาห้องสมุดจนได้รับรางวัล บรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการ เป็น”บรรณารักษ์ดี” ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ความกระตือรือร้น ความเต็มใจ และความตั้งใจในการทำงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ ความสามารถในการประสานงาน การทำงานกับชุมชน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การจัดบริการและกิจกรรมการสร้างเครือข่าย ความใฝ่รู้ การพัฒนาตนเอง การยอมรับการเปลี่ยนแปลง การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ การนำความรู้ไปขยายผล ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและอื่น ๆ ผู้บริหารท่านหนึ่งได้เน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ภาพลักษณ์และความมีไหวพริบของบรรณารักษ์

“พึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์มาก มีความรู้ ความสามารถ มีความตั้งใจ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความตั้งใจในการทำงานร่วมกับชุมชน มีมนุษยสัมพันธ์ดีเยี่ยม มีความรู้ที่ได้รับการอบรมจากการเข้าร่วมโครงการมาพัฒนาห้องสมุดจนเป็นแบบอย่างที่ดีได้”

“พอใจต่อผลการดำเนินงานของบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการห้องสมุดมีชีวิต บรรณารักษ์ปฏิบัติงานโดยความรู้ ความเข้าใจในบริบทของสังคม จัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชน เช่น โครงการบ้านเด็กตอนเย็น โครงการวันเด็ก และกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ บรรณารักษ์ห้องสมุดเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในงานหน้าที่อย่างดีเยี่ยม มีทัศนคติ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเป็นบรรณารักษ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความกระตือรือร้นและความเต็มใจในการให้บริการ จัดกิจกรรมหลากหลายตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ สามารถนำความรู้ไปขยายผล ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี”

“ขณะนี้ บรรณารักษ์ดีปฏิบัติหน้าที่ทั้งบรรณารักษ์และการเรียนการสอนด้วย มันอาจจะยังไม่เต็มที่เท่าไร ทำอย่างไรถึงจะสนองคำว่า บรรณารักษ์ดี เราอยากมีงบประมาณหนึ่งที่จะมาช่วย ที่มีจิตใจที่ไม่จำเป็นต้องเป็นบรรณารักษ์ จ้างใครก็ได้สัก 4,000-5,000 บาท มาช่วยงานครู เป็นผู้ช่วยบรรณารักษ์ จะดีมาก ห้องสมุดก็จะทำงานได้ดี ณ ขณะนี้เราจะต้องเจียดเวลา เพราะส่วนใหญ่จะทำได้หลังจากเลิกเรียน”

“ในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดเรา ผู้อำนวยการมีความพึงพอใจอยู่ก่อนแล้ว เพราะเป็นผู้มีความมุ่งมั่น ตั้งใจทำงาน ศึกษาหาความรู้และทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ทำให้ห้องสมุดพัฒนาขึ้น พอบรรณารักษ์ขอเข้าร่วมโครงการจึงไม่ขัดข้อง เพราะว่าต้องเกิดผลดีทั้งในส่วนที่พัฒนาตัวบรรณารักษ์เองและพัฒนางานห้องสมุด และหลังจากที่เข้าร่วมโครงการก็แสดงถึงความมุ่งมั่นในส่วนที่ทำอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น”

“บรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการประสบผลสำเร็จมากไป จนสอบเป็นข้าราชการ เลยย้ายไป จนต้องรับลูกจ้างใหม่มาสอนงานโดยใช้แนวทางของสำนักงานอุทยานเป็นต้นแบบ”

“ผมมาเห็นแนวคิด 3 ดี ผมคิดว่าจริงนะ ดีที่หนึ่งคือ บรรณารักษ์เอง คือพัฒนาตัวเอง ดีที่สองคือ สภาพแวดล้อม จัดภูมิทัศน์ให้สวยงาม จัดสถานที่ให้สวยงาม ดีที่สามคือ หนังสือดีน่าอ่าน “

“บุคลากรได้เข้ารับการอบรม 3 ดีมาแล้ว เพิ่งไปรับนโยบาย 3 ดีมา จะไปรับนโยบายอื่นมาทำไม ถ้ามันไม่ได้อะไร ถ้าคุณทำตามที่กระทรวงกำหนดมา สำนักกำหนดมารับนโยบายจากจังหวัดและของผมก็ไปทำ ผมว่าดังระเบิดแล้วไม่ต้องไปดูอย่างอื่น”

“การติดต่อกับสมาชิก ตัวห้องสมุดไม่ได้ทำแผนเชิงรุกได้เลย บรรณารักษ์ไม่ได้คิดถึงจุดนี้เลยในการส่งข่าวผ่าน E-mail ถึงนักเรียน ตั้งรับอย่างเดียว อยู่ที่ตัวเขา ไปอบรมร้อยครั้ง ถ้าเขายังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ไม่คิดเชิงรุกเขาก็จะยังตั้งรับอยู่แบบนี้ไปเรื่อย ๆ เห็นด้วยที่จะให้มีโครงการจัดอบรมบุคลากร”

1.3.2 ความพึงพอใจต่อผู้ใช้บริการห้องสมุดมีชีวิต ผู้ใช้บริการและผู้เข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีเพิ่มมากขึ้น แต่บางแห่งยังมีจำนวนน้อย ชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุดในรูปแบบต่างๆ ผู้บริหารและชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา การเรียนรู้ และการบริการของห้องสมุด และห้องสมุดก็มีการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่เน้นชุมชนและกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง การตอบสนองและสร้างความพึงพอใจของผู้ใช้ ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น

“ห้องสมุด มีสมาชิก 1,000 กว่าคน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนค่อนข้างมาก มีผู้ใช้บริการเฉลี่ยต่อวัน 35 คน บริการอินเทอร์เน็ต มีสื่อการเรียนรู้หลากหลาย เช่น โทรทัศน์ ซีดี จัดกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ชุมชนได้ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุด”

“พึงพอใจมาก ผู้ใช้ให้ความร่วมมือดี เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดกิจกรรมของห้องสมุด ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเพื่อสำรวจความคิดเห็น ให้คำแนะนำต่างๆแต่มีความเสียดาย ที่ห้องสมุดจัดบริการและกิจกรรมได้น้อยกว่าที่ต้องการจะทำ...เพราะมีข้อจำกัดหลายด้าน”

“ผู้ใช้ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุด การให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมกับห้องสมุดในด้านต่าง ๆ การแนะนำ/บอกต่อผู้อื่นให้รู้จักห้องสมุดและมาใช้บริการห้องสมุดของเรา”

“ชุมชนมีส่วนร่วมดีมาก มีนิสัยรักการอ่าน นายกเข้าถึงชุมชน เห็นความสำคัญของการศึกษา”

1.3.3 ความพึงพอใจต่อความร่วมมือและเครือข่าย ผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาความร่วมมือและเครือข่ายของห้องสมุดกับหน่วยงานต่างๆ และเครือข่ายกับบุคคล ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด และท้องถิ่น ที่มีมากขึ้น เป็นการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณ สื่อการศึกษา ทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย แม้จะมีปัญหาอุปสรรคจากกฎระเบียบบางประการ เช่น การอยู่นอกสังกัดทำให้ไม่สามารถให้การสนับสนุนเป็นต้นทุนได้

“พอใจการเข้าร่วมโครงการทำให้เกิดเครือข่ายระหว่างภายในองค์กรเดียวกัน คือ ผู้บริหาร บรรณารักษ์ เกิดเครือข่ายระหว่างห้องสมุดกลางกับห้องสมุดรอบนอก เกิดเครือข่ายระหว่างส่วนราชการกับส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง เกิดเครือข่ายระหว่างศิษย์เก่า เช่น อบต. อสม. โดยมีเป้าหมายที่ให้บริการร่วมกัน ผลลัพธ์โดยภาพรวมทำให้ กศน. มีเครือข่ายมากขึ้น มีมากขึ้น เช่นในปีงบประมาณ 2553 ศูนย์การเรียนรู้ประจำตำบลทุกแห่งให้ครูจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยให้ ครู 1 คน ต้องมีเครือข่ายสมาชิก 100 คน เรามีครู 32 คน จะได้

3,200 คน ของบรรณารักษ์ก็มีรถเคลื่อนที่ของจังหวัด และเมื่อมีการประชุมของหน่วยราชการเราต้องนำเรื่องนี้เข้าที่ประชุม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการให้บริการหรือความต้องการของเราเพื่อให้หน่วยงานอื่นช่วยสนับสนุนกิจกรรมของเรา”

“มีองค์กรและบุคคลภายนอกให้การสนับสนุนมาอย่างต่อเนื่อง อย่างดีมากทำให้ห้องสมุดพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิต”

“มีความพึงพอใจมากต่อชุมชนที่ให้การสนับสนุนต่อวัตถุประสงค์ของห้องสมุดฯ”

“ห้องสมุดของเราได้รับความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มก่อสร้างห้องสมุด สร้างห้องสมุดธรรมชาติ จัดหาครุภัณฑ์ต่าง ๆ ระบบโปรแกรมห้องสมุด หนังสือ เรียกได้ว่าห้องสมุดมีชีวิตได้เพราะชุมชนมีส่วนร่วม มีหลายองค์กร เช่น กฟผ. อบต.ปากท่อ มูลนิธิคุณพ่อดีคุณ คุณแม่สมพงษ์ เจียมตระกูล”

“งบประมาณที่สนับสนุนโครงการเราต้องใช้งบประมาณแต่ได้รับจากต้นสังกัดปีละ 50,000 บาท ไม่พอในการใช้ในกิจกรรมต่างๆแต่เราได้รับเพิ่มเติมจากเครือข่ายที่สนับสนุน บางที่มีข้อจำกัดเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถสนับสนุนเป็นตัวแทนได้เนื่องจากอยู่นอกสังกัดสนับสนุนได้โดยการซื้อหนังสือให้และได้รับเพิ่มเติมจากการเปิดการเรียนวิชาชีพ”

1.4 ด้านผลลัพธ์ เกี่ยวข้องกับผลการพัฒนาห้องสมุดที่กำกับดูแลในด้านต่างๆ

1.4.1 ภาพรวม การได้รับรางวัลทำให้ห้องสมุดเป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น เกิดการพัฒนาบรรณารักษ์และห้องสมุดในทุกๆด้าน มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดและเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดเพิ่มขึ้น การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ในรูปหนังสือ สื่อการศึกษาและอื่นๆเพิ่มขึ้น มีผู้มาศึกษาดูงานห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น และได้รับการยกย่องให้เป็นต้นแบบทั้งห้องสมุดต้นแบบและบรรณารักษ์ต้นแบบ รางวัลเป็นเครื่องการันตีคุณภาพ

“จากการที่ห้องสมุดได้รับรางวัล ยิ่งทำให้บรรณารักษ์ต้องการจัดกิจกรรมให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น เห็นได้ชัดเจนมากขึ้นว่าบรรณารักษ์ได้พยายามที่จะนำความรู้ที่ได้จากการอบรมจากสำนักงานอุทยานการเรียนรู้มาปรับใช้กับห้องสมุดของตนเอง เป็นการกระตุ้นผู้ใช้บริการทั้งภายในและภายนอก ”

“การที่ห้องสมุดได้รับรางวัล ทำให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ทำให้ได้รับหนังสือและสิ่งของบริจาคเพิ่มมากขึ้น ได้รับการสนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์จากอำเภอมากขึ้น มีการปรับปรุงมุมคอมพิวเตอร์มีส่วนขึ้น ห้องสมุดมีการจัดทำเว็บไซต์ของตัวเองโดย “เขวอน” ไว้กับเว็บของศูนย์ฯ มีจำนวนผู้ใช้เพิ่มมากขึ้นเป็นวันละ 200-300 คน จากเดิมประมาณวันละ 100 คน”

“สมาชิกของห้องสมุดเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด มีผู้มาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น โดยเฉพาะหลังจากที่ได้รับรางวัลห้องสมุดมีชีวิตแล้ว ผู้มาใช้บริการมีการแนะนำบอกต่อผู้อื่นเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนอำเภอโพทะเลที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ ผู้ได้รับการบอกกล่าวมาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น ทำให้เพิ่มจำนวนผู้รักการอ่านและส่งเสริมสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้”

“สมัยก่อน ห้องสมุดเงียบมาก คนมาใช้บริการน้อยมาก ปัจจุบันมีคนใช้บริการมากขึ้น โดยเฉพาะเสาร์ อาทิตย์ คิดว่าเป็นสวนสนุก คนมาใช้บริการวันละ 400-500 คน”

“มีห้องสมุดโรงเรียนอื่น/หน่วยงานที่นำบรรณารักษ์ห้องสมุดเข้ามาศึกษาดูงานห้องสมุดของเรา”

“ห้องสมุดได้พัฒนาไปมาก จนเป็นแหล่งศึกษาดูงาน และต้นแบบของห้องสมุดฯ ในระบบและนอกระบบ และจะพัฒนาไปสู่ระบบสากลได้แน่นอน”

“ไม่เฉพาะแต่ภาคอีสาน ทัวประเทศห้องสมุดประชาชน ของ กศน มาดูงานที่นี่ ใช้ที่นี่เป็นต้นแบบ ไม่ว่าจะสภาพ บรรยากาศ ภูมิทัศน์ การจัดหาสื่อ แม้แต่ตัวบรรณารักษ์เอง ที่นี้สามารถเป็นต้นแบบให้ทั่วประเทศได้”

“รางวัลเป็นเครื่องการันตี”

1.4.2 การบริหารจัดการ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการคือหัวใจสำคัญของการพัฒนา ผลการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัลล้วนให้ความสำคัญกับการพัฒนาห้องสมุด และมีแนวคิดการพัฒนาห้องสมุดในเชิงบูรณาการกับการเรียนการสอน วิถีชีวิตไทย การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม นอกจากนี้ยังเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะจากชุมชน การมีคณะกรรมการห้องสมุดประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องทั้งจากภายในและภายนอก โดยเฉพาะชุมชนได้เข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวาง การใช้ข้อมูล สถิติเพื่อการวางแผนและประเมินผลการดำเนินงาน นอกจากนี้ผู้บริหารบางแห่งยังให้บรรณารักษ์เข้าร่วมประชุมระดับจังหวัดด้วย

ในด้านการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ มีหลายลักษณะ ห้องสมุดบางแห่งมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ ของห้องสมุดเองโดยเฉพาะบางแห่งห้องสมุดนำวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต้นสังกัดมาทำแผน และห้องสมุดบางแห่งหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้จัดทำและมีแผนงานของห้องสมุดรวมอยู่ด้วย โดยมีข้อสังเกตคือ กระบวนการจัดทำแผนได้ใช้หลักการมีส่วนร่วม เช่น คณะกรรมการห้องสมุดร่วมกันจัดทำ การร่วมกับฝ่ายบริหาร และฝ่ายแผนงานและมุ่งเป้าหมายการพัฒนาห้องสมุดในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านผู้ใช้บริการ สถานที่ เครือข่าย บริการและกิจกรรม

“ถ้าชุมชนใดขาดแหล่งเรียนรู้ ชุมปัญญาในห้องสมุดนี้ เสรีจเลยไม่รู้จะไปเอาตรงไหน ณ ขณะนี้เราพอพึ่งได้ ทุกหมู่บ้านยังมีห้องสมุด ยังมีโรงเรียน และถ้าถามว่าห้องสมุดแต่ละโรงเรียนมีที่ ดี ๆ แล้วหรือยัง”

“การพัฒนาห้องสมุดผมถือว่าผมพัฒนาได้เร็วมาก เพราะวก่อนปี 46 นั้นก็จะเงียบ ๆ เป็นห้องเก็บหนังสือธรรมดา ปริมาณตามสมควรตามที่รัฐบาลจัดให้ ไม่ได้ทำงาน ไม่ได้ประชาสัมพันธ์ ไม่ได้ขอบริจาค ไม่ได้ทำอะไรเลย ในช่วงห้องสมุดนี้ อยู่ เมื่อผมเข้ามาเมื่อปี 36 ...ไปเป็นผู้แทนข้าราชการครู พยายามไปต่อสู้อาทรพยากรต่าง ๆ ทรัพยากรบุคคลงบประมาณต่าง ๆ เข้ามา ในช่วงนั้นมีการพัฒนาใหม่ มี แต่ไปได้ช้า เพราะขาดแคลนบุคลากร คนที่จะมาเป็นหัวเรือให้ผม บรรณารักษ์โดยตรงไม่มี ถ้าฟังที่จะหาคนมาสอนนักเรียนให้ครบตามกลุ่มสาระลำบากมาก... จนมีครูบรรณารักษ์โดยตรง ครูพิบูลเป็นหลัก จัดในรูปของคณะกรรมการช่วยกันดูแล มีคณะครู นักเรียน มีผู้แทนจากชุมชน เป็นกลุ่มคนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย มีบารมี เป็นคนมีชื่อเสียง มีแนวคิดตรงกันที่จะพัฒนาการศึกษา เอามาจะก่อนพอที่จะช่วยเรื่องนี้ได้ใหม่ ผมจะสอบถามก่อนว่าพอจะมีเวลาใหม่ พอจะมี

ความสนใจเรื่องนี้ใหม่ ไม่ได้มาทุกวันหรอก เขาก็จะบอกว่าตกลงครับ ผอ. สำหรับนักเรียน ก็เอาคนที่มีความจิตอาสา มาช่วย นักเรียนเขาชอบหลังจากที่พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต”

“...จะต้องมีการบอกก่อน ทุกครั้งที่ผมทำงานผมจะบอกก่อน ถ้าผมจะทำห้องสมุด ผมจะต้องทำเสียก่อนเพื่อให้เขาเห็นว่า ตอนนี้องค์กรโรงเรียนทำแล้วนะ พี่น้องจะช่วยเหลืออะไรก็ช่วยให้มีส่วนร่วมแม้จะน้อยนิด ให้เขามีส่วนร่วม”

“การบริหารจัดการห้องสมุดประชาชนจัดการโดยรูปแบบคณะกรรมการ คณะกรรมการ จะได้มาจากหลากหลายอาชีพ หลากหลายสาขา เช่น ข้าราชการ พระสงฆ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียน ประชาชนผู้ใช้บริการทั่วไป จะมีการประชุมคณะกรรมการห้องสมุดอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อรับทราบความต้องการในการให้บริการของห้องสมุด และร่วมปรึกษาหารือ ในโครงการต่าง ๆ ของห้องสมุด...มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และจัดทำแผนงาน โครงการต่าง ๆ โดยจัดทำร่างแผนและจัดประชุมคณะกรรมการห้องสมุดเพื่อเสนอ แผนงาน โครงการให้คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มเติม ปรับปรุง แก้ไข เพื่อจัดทำเป็น แผนปฏิบัติการต่อไป ได้ศึกษาเกณฑ์มาตรฐานของห้องสมุดประชาชนและเกณฑ์ของ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน”

“มีการจัดทำแผนงานของเทศบาลรวมถึงแผนงานของห้องสมุดด้วย แต่ละปีมีงบประมาณ ค่าหนังสือปีละประมาณห้าแสนบาท งบแต่ละปีประมาณหนึ่งล้านบาท มีแผนงานที่เกี่ยวข้องเช่นนำผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดไปดูงานห้องสมุดประชาชนที่อียิปต์ จัดโดย สมาคมห้องสมุดฯ และกลับมาจัดตั้งห้องสมุดมีชีวิต ห้องสมุดในสวน “

“บรรณารักษ์ได้วางแผนไว้อย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ของโรงเรียน มีการปรึกษากับฝ่ายบริหารและฝ่ายแผนงานของโรงเรียน ทุกฝ่ายร่วมกันจัดหางบประมาณ เพื่อสนับสนุนแผนงานที่วางไว้ให้ลุล่วง”

“ยังอยากพัฒนาต่อไป ให้ผู้ใช้ได้เรียนรู้มากกว่านี้ ใช้ห้องสมุดเป็นฐานการมีส่วนร่วมในวิถีไทย การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม”

“การพัฒนาห้องสมุดประชาชนมีชีวิตโดยการนำวิทยาศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการ มีมาตรการที่ว่าพบเห็น เย็นตา เข้ามา เย็นใจ ภูมิทัศน์สดใส ถูกใจประชาชน ยุทธศาสตร์ การให้บริการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย มีมาตรการที่ว่าบริการเป็นเลิศเกิดความประทับใจ ยุทธศาสตร์ภาคีเครือข่ายร่วมมือในห้องสมุดมีมาตรการที่ว่ากิจกรรมหลากหลายเครือข่าย เข้มแข็ง”

“ให้บรรณารักษ์เข้าร่วมประชุมในการประชุมของจังหวัด เพื่อการมีส่วนร่วมและได้มองเห็นภาพกว้าง”

“การจัดทำสถิติผู้ใช้ห้องสมุดโดยแยกประเภทหญิงชาย และสถิติการอ่านเพื่อทำการวิจัย ว่าทำไมผู้มาใช้บริการจึงชอบอ่านหนังสือประเภทไหนมาก”

“บรรณารักษ์ได้ทำการสำรวจความพึงพอใจ ในการใช้บริการห้องสมุด และสำรวจนิสัยรัก การอ่านของผู้ใช้บริการ และได้รายงานผู้อำนวยการทำให้ทราบว่าความพึงพอใจและนิสัย รักการอ่านอยู่ในระดับมาก ข้อมูลจากการสำรวจได้นำมาใช้ในการวางแผนการ ดำเนินงานห้องสมุดและการตัดสินใจต่อไป”

“ต้องรายงานจำนวนผู้ใช้เป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดของหน่วยงาน ผู้ใช้ยังมีจำนวนน้อยยังไม่ ถึงชุมชน”

1.4.3 การพัฒนากายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ผู้บริหารทุกท่าน ให้ความสำคัญในเรื่องภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ของห้องสมุด และถือเป็นเป้าหมายหลักของการ พัฒนา เรื่องภูมิทัศน์เน้นการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ร่มรื่น สวยงาม ตื่นตา ตื่นใจ สดใส มีชีวิตชีวา เชื้อต่อการเรียนรู้ แนวคิดสำคัญที่พบจากผู้บริหารคือ มุ่งเน้นการสร้าง สภาพแวดล้อมและบรรยากาศโดยใช้ธรรมชาติ จัดสวน ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ บริเวณรอบ ห้องสมุด มีการพุดถึงห้องสมุดในสวน ห้องสมุดธรรมชาติ การจัดบริเวณห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น สมุนไพร นอกจากทำให้เกิดความสวยงามแล้วยังเป็นประโยชน์และให้ ความรู้ เชื่อมโยงไปสู่การจัดกิจกรรมของห้องสมุด เช่น โครงการห้องสมุดพาเที่ยว จัดทำเส้นทาง

เดินศึกษาธรรมชาติแล้วมาศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดฯ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องอาคารสถานที่ กายภาพของห้องสมุด การออกแบบ ตกแต่งภายใน ให้มีมุมพักผ่อน ดูหนังฟังเพลง มีมุมสำหรับผู้ให้แต่ละกลุ่ม เช่น มุมเด็ก มุมวัยรุ่น มีสถานที่ขายเครื่องดื่ม ขนม อาคารสถานที่ที่กว้างขวาง เป็นสัดส่วน เป็นเอกเทศ เสริมด้วยเครื่องปรับอากาศ และมุ่งสร้างความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ในด้านทำเลที่ตั้งมีความสำคัญยิ่งต่อการมาใช้บริการ เช่น ในใจกลางเมือง ใกล้ชุมชน ใกล้สถานศึกษา ทำให้มีผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น การมีสถานที่ทานอาหาร และขยายแนวคิดของการใช้สถานที่ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน และการใช้สถานที่ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

“ผมมาดูสภาพแวดล้อมทั้งหลายทั้งปวง อันดับแรกผมต้องปรับพื้นที่ บริเวณภูมิทัศน์ทั้งหลายทั้งปวงก่อนให้เข้าท่า ระยะเวลาที่สองผมจะขึ้นสู่ห้องต่าง ๆ ห้องพิเศษ ห้องต่าง ๆ ตามกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่จำเป็น โดยเฉพาะห้องสมุดถือเป็นหัวใจสำคัญ ผมจะต้องพัฒนา... การปรับปรุงบริบทรอบ ๆ อาคาร แล้วผมกำลังคิดว่า และปรึกษากับคณะครูว่า สมมุติว่าเราจะลงทุนปรับตบแต่งภายในและทำให้มันดูดี ประตุนหน้าต่าง เราคิดว่ามันจะเหมาะสมไหม ทำเท่าที่งบประมาณได้ แต่ก็พยายามรักษาสภาพนี้ให้ดีไว้ก่อน แต่ผมมีแนวคิดอยู่แล้ว ผมจะต้องทำห้องสมุดให้เป็นเอกเทศแน่นอน และก็กว้างขวาง คืออยากจะทำแยกจากห้องเรียน เพราะว่าอาคารเรียนเราจำกัด คือควรแยกห้องเรียน ปัจจุบันห้องสมุดใช้ 2 ห้องเรียนและขยายด้านหลังออกไป และได้รับความอนุเคราะห์จากพระที่นับถือ แต่ท่านมรณภาพเลยยังไม่ได้วางศิลาฤกษ์ ตั้งใจว่าจะสร้างห้องสมุด คิดว่าจะเอาแบบอาคารห้องสมุดของพระเทพฯมาสร้างให้ เป็นแบบของห้องสมุดประชาชนท่านจะสร้างให้ แต่เราก็ยังจะยึดตามเจตนารมณ์ของท่าน”

“พัฒนาในด้านกายภาพเน้นใช้ 5 ส. เพื่อปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ให้มีบรรยากาศ ร่มรื่น สวยงาม เป็นสัดส่วน มีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและท้องถิ่น เน้นความพึงพอใจของผู้รับบริการ เช่น โครงการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ จัดทำสวนหย่อม สวนสมุนไพร โครงการปรับปรุงมุมให้มีชีวิต เพื่อพิชิตใจผู้อ่าน เช่น มุมเด็ก มุมบริการอินเทอร์เน็ต ที่อ่านหนังสือบริเวณด้านนอกโดยจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการแบ่งสัดส่วนระหว่างที่อ่านหนังสือ และส่วนจัดกิจกรรม เป็นต้น”

“ในเรื่องการรักษาความสะอาด การจัดภูมิทัศน์ ให้ดูสดชื่น เมื่อก่อนนี้จะไม่มีการมาเดิน ออกกำลังกายในตอนเช้า ๆ เย็น ๆ เพราะมันรก ทุกวันนี้มีคนแก่เขามาเดินออกกำลังกาย ในสวน มันเหมือนสวนสาธารณะแห่งหนึ่ง เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้”

“ได้จัดตกแต่งภูมิทัศน์ บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมจนเป็นที่พอใจของอำเภอ โดยเฉพาะโครงการห้องสมุดพาเที่ยว...ได้จัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติแล้วมาศึกษา ค้นคว้าในห้องสมุดฯ เมื่อมีข้อสงสัยและมีใบงาน ใบความรู้แก่ผู้มาศึกษาเส้นทางเดินโดย เดินผ่านฐานความรู้ต่าง ๆ เช่น สวนกล้วย สวนไม้ สมุนไพร

“ปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ให้มีบรรยากาศ ร่มรื่น สวยงาม เป็นสัดส่วน มีการสัดส่วนการเรียนรู้ ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เช่น โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ จัดทำ สวนหย่อม จัดมุมบริการอินเทอร์เน็ตแยกเป็นสัดส่วน เพื่อสะดวกต่อผู้ใช้บริการเชื่อมต่อ การเรียนรู้ เน้นความพึงพอใจของผู้รับบริการ”

“มีการปรับปรุงสภาพอย่างมาก ปลูกต้นไม้ จัดโครงสร้างพื้นฐานของห้องสมุดเพื่อให้ เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน คำนึงถึงการปรับปรุงบรรยากาศทั้งภายในและ ภายนอกให้สะอาด ร่มรื่น สะดวก สบาย น่าดู น่าทำงาน การบริการดี และมีการส่งเสริม การเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและท้องถิ่นเน้นให้ดึงดูดใจ ประชาชนมาใช้บริการ “

“ห้องสมุดจัดสภาพแวดล้อมได้ร่มรื่น สวยงาม มีมุมสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ และจัดสร้าง เวทีสำหรับการแสดงออกของเยาวชนในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันขึ้นปีใหม่ และ กิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตอื่น ๆ จัดทำสถานที่ออกกำลังกายบริเวณห้องสมุด ปลูกไม้ดอก ไม้ ประดับไว้อย่างสวยงาม จัดครุภัณฑ์เพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ ได้ดำเนินการปรับภูมิทัศน์ บริเวณห้องสมุดทั้งบริเวณ ทาสีใหม่ในส่วนที่ทรุดโทรม ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ชู่ม่าน หนังสือ มุมกาแฟ ”

“ปรับปรุงจัดห้องสมุดในสวน ขยายพื้นที่เพราะมีปัญหาพื้นที่ มีอาคารพื้นที่สำหรับคน พิกการ แต่ยังขาดห้องสำหรับคนพิกการ”

“บรรยากาศที่ดีของห้องสมุดเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะกระตุ้น ให้ผู้ใช้บริการมีความพอใจที่จะเข้าใช้บริการห้องสมุด และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้ ในเรื่องบรรยากาศนี้ห้องสมุดให้ความสำคัญและจัดไว้ดีมาก มีหลายส่วนหลายมุม ตามที่ผู้ใช้ห้องสมุดจะเลือกใช้ตามความพอใจ คุณมีชีวิตชีวาสมเป็นห้องสมุดมีชีวิต”

“การพัฒนาบรรยากาศภายในห้องสมุดให้ส่งเสริมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ได้จัดให้มีมุมต่างๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้น่าดูขึ้น”

“ด้านบรรยากาศกำลังทำให้ดี ภายในจะปรับปรุง รู้สึกว่าตอนนี้ผมกำลังหางบฯ ในส่วนหนึ่งที่จะตกแต่งภายใน และก็จะปรับให้เป็นบรรยากาศ พอเข้าไปให้มันตื่นตา ตื่นใจ และจะปรับเสริมเครื่องปรับอากาศเข้าไป”

“มีการปรับปรุงทั้งภายในและภายนอกโดยรอบ แต่เนื่องด้วยงบประมาณมีจำกัดจึงไม่สามารถทำใหม่ได้ ทำได้เฉพาะปรับปรุงให้ดีขึ้น และอยากจะเปลี่ยนกระเบื้องหลังคาให้สวยงามมากขึ้นและได้มีการปรับปรุงมุมของเด็กโดยการบูรณาการให้เด็กเล่น และได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาเนื่องจากตัวเดิมมีเสียงดัง”

“การพัฒนาห้องสมุดประชาชนมีชีวิตโดยการใช้ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการ มีมาตรการที่ว่าพบเห็น เย็นตา เข้ามา เย็นใจ ภูมิทัศน์สดใส ภูมิใจประชาชน”

“เป็นสถานที่ที่ผู้ใช้ได้ใช้เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้า พักผ่อนหย่อนใจได้ด้วย มีคอมพิวเตอร์ที่เข้าใช้อินเทอร์เน็ตได้ มีมุมพักผ่อน ผู้ใช้ดูหนังฟังเพลงได้ มีมุมเด็ก ที่มีของเล่น ผู้ใช้ที่เข้าห้องสมุด ไม่จำเป็นต้องอ่านหนังสืออย่างเดียว น่าจะมีที่ทานขนม มีที่ขายขนม น่าจะมีการใช้สถานที่ของห้องสมุด บริเวณห้องสมุดให้เกิดประโยชน์สูงสุด”

“ห้องสมุดของเราตั้งอยู่ชั้น 1 ของอาคารทำให้สะดวกต่อการเข้าใช้บริการ และขยายพื้นที่ด้านข้างออกไปให้กว้างขวางขึ้น ห้องสมุดจัดแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ตามความต้องการของผู้ใช้ มีความร่วมมือกันจากส่วนที่เป็นห้องสมุดธรรมชาติ ซึ่งในส่วนนี้ผู้ใช้บริการและผู้ที่มา

เยี่ยมชมศึกษาดูงานพอใจมาก เพราะนอกจากर्मั่นด้วยพรรณไม้ต่าง ๆ แล้วยังให้ความรู้พรรณไม้นั้นด้วย”

“ด้านกายภาพของห้องสมุด ทำเลที่ตั้งเหมาะสมมากคืออยู่ติดกับโรงเรียนมัธยมของอำเภอ โรงเรียนอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้ เช่น โรงเรียนบ้านคลองตาวง โรงเรียนอนุบาลโพทะเล “รัฐบำรุง” ตลอดจนชุมชนในเขตเทศบาลก็อยู่ใกล้เช่นเดียวกัน ห้องสมุดประชาชนอำเภอโพทะเลตั้งอยู่ระหว่างชุมชนเขตเทศบาลและที่ว่าการอำเภอโพทะเล คือชุมชนเทศบาลประกอบไปด้วย โรงเรียน ชุมชนในเขตเทศบาล สำนักงานที่ดิน อำเภอ ศูนย์ฯ กศน. อำเภอ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ส่วนที่ว่าการอำเภอประกอบไปด้วย สถานีตำรวจภูธร ส่วนราชการอื่น ๆ ของอำเภอ และวิทยาลัยชุมชน”

1.4.4 *ทรัพยากรสารสนเทศ* ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบหลากหลาย นอกจากสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์แล้ว ยังจัดหาสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ในด้านเนื้อหา มีการพิจารณาความหลากหลายของเนื้อหา ความทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ การให้ความสำคัญกับผู้ใช้งาน โดยสอบถามความต้องการของผู้ใช้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การส่งแบบสอบถาม การจัดทำสมุดเสนอแนะ มีคณะกรรมการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศและมีแผนการดำเนินงาน ห้องสมุดที่มีปัญหาขาดแคลนงบประมาณได้ใช้แนวทางสร้างความรู้โดยการผลิตเอง และที่สำคัญห้องสมุดให้ความสนใจและความสำคัญกับสารสนเทศท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น

“ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและสารสนเทศท้องถิ่น จัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกหนังสือ/สื่อ มีตัวแทนนักศึกษา กศน. ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดทำแบบสำรวจความต้องการสื่อของผู้ใช้บริการเพื่อให้ได้สื่อที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการอยู่เสมอ จัดทำแผนการจัดซื้อหนังสือและสื่อโดยจัดช่วงเวลาที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้รับบริการ และจัดหาหนังสือ/สื่อที่ทันสมัย ตรงใจผู้อ่าน เหมาะสมกับวัย สนุกสนาน ใจผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน ส่งเสริมจินตนาการ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตได้”

“ถ้าเป็นผู้สูงอายุจะสนใจหนังสือเกี่ยวกับธรรมะ ขอให้เป็นตัวหนังสือตัวโต ๆ หน่อย ส่วนใหญ่ตัวหนังสือธรรมดาเขาสนใจในเรื่องจิตวิญญาณ การเวียนว่ายตายเกิด การประเมิณผลเข้าไปในชุมชนโดยการเสวนา (การโสกัน) ถ้าเป็นคนรุ่นใหม่หน่อย คนรุ่นใหม่ที่มีครอบครัวแล้ว เขาจะสนใจหนังสือคู่สร้างคู่สม เกี่ยวกับดาราคณันัน คนนี้ เป็นก๊อดชิปลักษณะนั้น ถ้าเป็นเด็กจะชอบการ์ตูน เหมือนที่เป็นข่าวพบว่าเด็กชอบหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น เราจะหาการ์ตูนญี่ปุ่นดี ๆ ที่มีคุณค่ามาให้เขาอ่านได้หรือเปล่าแค่นั้น”

“ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร หลากหลายตามที่ใช้ต้องการ ให้ผู้ใช้เสนอซื้อหนังสือ และร่วมในการจัดซื้อ นอกจากนี้ยังจัดหาและบริการภูมิปัญญาราชาชนูรีของดีของจังหวัด จัดทำเว็บไซต์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับราชาชนูรี เผยแพร่ไว้บนเว็บไซต์ของโรงเรียน เป็นผลงานการค้นคว้าและการจัดทำของนักเรียนและมีส่งประกวดได้รับรางวัลด้วย”

“มีการสอบถามความสนใจ การทำแบบสอบถาม มีการจัดเก็บข้อมูลท้องถิ่น และจัดทำหนังสือประวัติศาสตร์พิษณุโลก”

“เน้นการจัดให้มีหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการกับผู้มาใช้บริการอย่างเพียงพอหนังสือพิมพ์ จำนวน 4 ฉบับต่อวัน วารสาร จำนวน 11 ชื่อเรื่อง”

“จะต้องเป็นสื่อที่หลากหลาย เหมาะกับวัย เหมาะกับเพศ อายุ เหมาะกับบริบท เหมาะกับอาชีพ จะต้องมื่อสื่อที่หลากหลาย อย่างเช่น ชาวไร่ ชาวนา เขาต้องการอะไร ต้องการรู้อะไร สื่อตัวนั้นจะต้องมาเป็นแนวทาง หรือเป็นตัวแทนของรัฐบาล ต้องเป็นความรู้เดิมที่เชื่อมโยงกับเขา ไม่ให้เขาเริ่มต้นใหม่ทำอะไรถึงจะดี ที่ผมยกตัวอย่างเพราะอะไร เอนักวิชาการมาพูดการปลูกมัน การปลูกอ้อย ทั้งที่เขาไม่ได้แตะ ไม่ได้จับเขาก็จะพูดไปตามทฤษฎี ที่ผมพูดถึงสื่อที่ต่อยอดได้เลย ทำอย่างไรถึงจะหาคนที่ประสบผลสำเร็จเกี่ยวกับเรื่องนั้น ในท้องถิ่นเรานี้แหละมาต่อยอดให้ ...ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จแล้วที่จะมาต่อยอด”

“ให้แนวทางไปว่าจะทำอะไรให้หนังสือเพิ่ม นอกจากนี้เราจัดหามาในราคาแพง ๆ เราสามารถที่จะทำเสริมได้ใหม่ เช่น สาระท้องถิ่น หรือสื่อต่าง ๆ เช่น ครูที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์สามารถที่จะทำสื่อไอทีได้ใหม่ เขาก็ทำ มีซีดี สรภัญญะ นอกนั้นก็เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ใครมีแนวคิดใหม่ ๆ ลองสร้างมา ถือว่าเป็นเบสแพรคทิส (best practice) ของแต่ละคน ทุกคนจะต้องเรียนรู้และทำเป็น ก็รวบรวมผลมา คำนม (ทางโรงเรียนมีการให้ทำใบงานใส่ในบั้ความรู้นำไปให้ผู้ปกครอง) ตัวนั้นผมให้แนวทางสร้างความรู้ ฝากความรู้ให้ผู้ปกครอง”

1.4.5 เทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาห้องสมุดสมัยใหม่ในทุกๆ ด้าน ห้องสมุดมีการจัดหาและให้บริการเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้มีจำนวน เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต ได้เข้ามามีบทบาททั้งในด้านการบริการและการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของห้องสมุด และได้รับความสำคัญจากผู้บริหารในการขยายบริการเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามห้องสมุดบางแห่งยังประสบปัญหาเรื่องเครือข่ายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

“จัดให้มีคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้น และอินเทอร์เน็ตไว้บริการเพื่อการสืบค้นอย่างเพียงพอโดยบริการฟรี จัดให้มีโทรทัศน์และเครื่องเล่นซีดี เพื่อชมรายการต่าง ๆ ตามความสนใจ มีมุมดูหนังฟังเพลง”

“มีเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้ใช้บริการที่ทันสมัย สามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

“เทศบาลจะมีศูนย์ไอซีทีที่ของเทศบาลกำลังดำเนินการและเมื่อแล้วเสร็จ มีแผนจะเชื่อมโยงกับห้องสมุด และสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต”

“มีปัญหาระบบอินเทอร์เน็ตของเรา การค้นอินเทอร์เน็ตยังช้าบางวันก็เร็ว บางวันก็ช้าและตอนกลางคืนจะเร็วกว่ากลางวัน ผมจึงคิดว่ามันคุ้ม ถ้ามีคนใช้ มีนักเรียนต้องการใช้บุคลากรต้องการใช้ มีแล้วราคาถูกและใช้คุ้มในงบประมาณที่เราได้อยู่ มีแนวคิดที่จะเพิ่ม

คอมพิวเตอร์ให้กับห้องสมุดแน่นอน ขณะนี้มี 3 ห้อง 1 ห้องไว้สืบค้น และอีก 2 ห้องเอาไว้เรียน”

1.4.6 เครื่องมือเข้าถึง/สืบค้น/ค้นหา/ใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ห้องสมุดให้ความสำคัญกับจัดระบบสืบค้นที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย บางแห่งจัดระบบง่าย ๆ เช่น การใช้ซีดี สัญลักษณ์ หลายแห่งจัดระบบอิงมาตรฐานวิชาชีพ และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ ห้องสมุดหลายแห่งสามารถสืบค้นและค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้สามารถสืบค้นด้วยตนเอง มีบรรณารักษ์และนักเรียนช่วยงานห้องสมุดให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด

“ห้องสมุดของเรามีระบบสืบค้นที่สะดวก รวดเร็วและทันสมัย โดยสามารถสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ต นักเรียนอยู่ที่ไหนก็สามารถสืบค้นหนังสือของห้องสมุดได้ วิธีการก็คือผู้ใช้พิมพ์หัวข้อเรื่องที่ต้องการ ก็จะได้ว่าอยู่ในหนังสือชื่ออะไร หมวดใด มีผู้ยืมไปหรือการจัดทำเครื่องมือเข้าถึง/สืบค้น/ค้นหา/ใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดที่สะดวกแก่ผู้ใช้”

“มีการจัดทำระบบสืบค้นด้วยตัวเองไว้บริการสมาชิก 2 ชุด”

“จัดทำป้ายแนะนำการสืบค้นข้อมูลห้องสมุดด้วยโปรแกรม P/S เพื่อให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงสืบค้นและใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ”

1.4.7 การบริการห้องสมุด แนวคิดของผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัลในการบริการเน้นการบริการที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง ห้องสมุดประชาชนมีกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ทุกเพศ ทุกวัย หลากหลายภูมิหลังด้านการศึกษา และอาชีพ ตลอดจนสนใจและความต้องการและอื่นๆ ส่วนห้องสมุดโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายหลักคือครูและนักเรียน ขณะเดียวกันก็ได้ขยายบทบาทถึงชุมชนด้วย บริการของห้องสมุดเป็นการบริการเชิงรุก เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ การบริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย การเปิดบริการนอกเวลาทำการและในวันหยุดราชการ การบริการที่มีคุณภาพ สร้างความเชื่อถือ ความเชื่อมั่น เข้าถึงจิตใจและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ มีการใช้จิตวิทยาการบริการ บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้แต่ละกลุ่ม เช่น การบริการสอนการบ้านแก่เด็กนักเรียน การบริหารจัดการการบริการที่มีประสิทธิภาพ การบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (one stop service) การลดขั้นตอนการดำเนินงาน เช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ

บริการยืม-คืนโดยใช้ระบบบาร์โค้ด การร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และการจัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด การบริการที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากผู้ใช้และห้องสมุดทุกแห่งมีบริการคือบริการ อินเทอร์เน็ตของห้องสมุดเป็นบริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย มุ่งเน้นการให้การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และการบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจของบุคคลและห้องสมุดบางแห่งมีบริการสำหรับหน่วยงาน ในชุมชนด้วย รวมถึงบริการสารสนเทศท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นบทบาทสำคัญของ ห้องสมุด

“บริการยืม-คืน หนังสือ/สื่ออิเล็กทรอนิกส์ใช้ระบบเครื่องอ่านบาร์โค้ดเข้ามาช่วยลด ขั้นตอนการให้บริการ พัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลายจัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) จัดทำแฟ้มแนะนำเว็บไซต์ที่น่าสนใจเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ศึกษาค้นคว้า จัดทำคู่มือการใช้ ห้องสมุดเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ทราบระเบียบการใช้ห้องสมุด”

“เพราะครูแจ้งว่าการเตรียมการสอนส่วนใหญ่จะมาค้นหาคำความรู้เพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต เปิดฟรีตลอด ชุมชนอยากใช้ก็เข้ามาใช้บริการ โดยเฉพาะนักเรียน ขณะนี้ให้บริการห้อง อินเทอร์เน็ตถึง 20.00 น ห้องสมุดจะเปิดบริการถึง 18.00 น. เพราะ ผอ. จะอยู่โรงเรียน ตลอด และในวันเสาร์-อาทิตย์ที่เปิดบริการ”

“ขยายเวลาบริการจาก 16.30 ถึง 18.30 น. มีห้องสมุดเคลื่อนที่ ร่วมกับอำเภออื่น มี ทีมงานจัดตกแต่งห้องสมุดแก่ผู้สนใจในระบบโรงเรียน สพฐ.”

“การจัดบริการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย จัดทำโครงการ one stop service พิถีพิถันลูกค้า บริการยืม-คืน หนังสือ/สื่อใช้ระบบเครื่องอ่านบาร์โค้ดเข้ามาช่วยลดขั้นตอนการให้บริการ เปิดบริการหลังเวลาราชการ เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ ได้ศึกษาค้นคว้า “จัดบริการยืม-คืน โดยบาร์โค้ด สามารถบริการได้อย่างรวดเร็ว เปิดบริการนอกเวลาในวัน ปกติจนถึงเวลา 18.00 น. บริการสอนการบ้านเด็กนักเรียนนอกเวลาโดยไม่คิดค่าบริการ โดยบรรณารักษ์ห้องสมุด”

“ห้องสมุดให้บริการยืม-คืนที่สะดวก และรวดเร็ว โดยใช้ระบบบาร์โค้ดในการยืมคืนหนังสือ ผู้ใช้ยืมหนังสือโดยไม่ต้องมีบัตร ใช้เลขประจำตัว ซึ่งช่วยลดปัญหาความยุ่งยากในการยืม

หนังสือ ห้องสมุดของเราให้บริการในวันหยุด ผู้ที่เข้าใช้บริการเป็นนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนด้วย”

“การบริการของแต่ละแหล่ง จะต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ เช่น สมมุติว่าผมไปห้องสมุดประชาชน ผมจะต้องสามารถรู้ได้ว่าประวัติความเป็นมาของไทย อักษรไทยมันมีที่มาอย่างไร มันมีกี่รูปแบบ และพยัญชนะ วรรณยุกต์ ตัวสะกดการันต์ มันมีความเป็นมาอย่างไร ผมเข้าไปนั่นผมจะต้องรู้ทั้งหลายทั้งปวงเกี่ยวกับภาษาไทย บริบทภาษาไทย จะต้องตอบได้ทุกอย่าง หรือตอบไม่ได้ผมก็ต้องค้นได้ทุกอย่างในตรงนั้น สารระสังคัมก็เช่นเดียวกันเป็นแนวคิดที่เจาะลึกได้ทุกแขนงของกลุ่มสารระสังคัม วิชาภูมิศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ห้องสมุดโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายอันดับหนึ่งเป็น นักเรียนเป็นตัวยืน ผู้ปกครอง รองลงมา และประชาชน นิสิต นักศึกษา คิดว่าคนจะมาใช้บริการที่นี้เยอะเลย นักเรียนที่จบไปจากที่นี้ทั้งจากที่นี้และที่อื่นมาใช้บริการที่ห้องสมุดเรา ส่วนมากเป็นศิษย์เก่าพาเพื่อนมา จะค้นอะไรก็ตาม”

“ผมมองในสามส่วน ส่วนแรกคือหนังสือ ส่วนที่สอง คือ ไอที เน้นความสนุกสนานเมื่อเข้าสู่ IT เน้นความสนุกสนานเป็นหลัก จะเน้นให้เด็กเข้ามาใช้บริการให้มากขึ้น มาใช้บริการก่อนแล้วค่อยเสริมเข้าไป ส่วนที่สามเป็นกิจกรรมในด้านหน้า จะเป็นสิ่งเล็กๆ น้อยๆ เช่น การแสดงดนตรี ใครสนใจดนตรี มาเรียนดนตรีที่ลานใต้ สนใจวาดรูป มาเรียนวาดรูป ใครสนใจปั้นเล็บ ใครสนใจดอกไม้ประดิษฐ์ หรืออาหาร เราสามารถเคลื่อนเข้าไปสู่ชุมชนได้ และดึงเข้ามาตรงนี้ก็ได้อีก ให้เกิดความหลากหลาย ไอทีจะนำเข้าสู่ชุมชนต่อไปนะ ดนตรีกับไอที และหนังสือ จะเคลื่อนเข้าสู่ชุมชน เราวางรูปแบบไว้พอสมควร เราจะไม่พูดถึงจบเราจะทำไปก่อนทำตามศักยภาพของเราจะทำได้ เพราะส่วนหนึ่งเป็นนักศึกษาของเราซึ่งอยู่ในชุมชนอยู่แล้ว เราต้องเข้าไปบริการเขา และส่วนที่ได้มาคือ พวกห้องเพื่อนฝูง พี่น้อง นักศึกษาเขาสนใจ เขาก็มารับบริการตรงนี้ได้ มาร่วมกันได้”

“มีระบบสารสนเทศที่ทันสมัยตอบสนองต่อผู้มารับบริการ จนต้องขยายเวลาจาก 16.30-18.30 น. เพื่อสนองตอบต่อกลุ่มเป้าหมาย มีห้องภูมิปัญญาท้องถิ่นและกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถติดต่อได้แบบตัวต่อตัวเมื่อผู้ใช้บริการต้องการ”

“ใช้เทคโนโลยีและทำให้ประชาชนเข้าใจและสามารถใช้เทคโนโลยีได้ง่ายๆ”

ขณะเดียวกัน ผู้บริหารก็ยังคาดหวังจะพัฒนาการบริการห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของคนโดยเพิ่มศักยภาพและบทบาทเชิงรุก บริการถึงตัวผู้ใช้ และแสดงถึงบทบาทของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางความคิดด้วย

“จะต้องพัฒนาไปสู่จุดนั้น ห้องสมุดมีชีวิต ไม่ใช่ที่เราทำอยู่อย่างเดียว ทันสมัย แต่คนใช้ไม่มาใช้บริการเลย หากเกิดประโยชน์ไม่ เพราะฉะนั้นกลุ่มประชากรที่จะมาใช้ จะต้องให้เขาเห็นความสำคัญว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตฉัน ทำอย่างไรจะพัฒนาว่าฉันต้องไปห้องสมุด เมื่อวานฉันไม่ได้ห้องสมุด ฉันไม่ไปวันนี้ฉันต้องไปแล้วละ ถ้าไม่มาฉันขาดอะไรไปแน่ ๆ ทำอย่างไรจะพัฒนาไปสู่ตรงนั้นได้ แล้วคนที่บริการจะต้องมีศิลปะพอสมควร มีเทคนิควิธีการ ผู้บริหารก็เช่นกัน ไม่ใช่ว่าบรรณารักษ์จะเอาอย่างไร ก็ว่ากัน ยังไงก็เอา ผู้บริหารต้องเป็นหัวเธอไปเห็นอะไรมาดี ๆ เธอจะต้องนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แต่ทั้งหลายทั้งปวงต้องสอดคล้องกัน เริ่มตั้งแต่ผู้บริหาร บรรณารักษ์ นักเรียน ผู้ใช้บริการทุกคน ทำอย่างไรจะเหมือนเซเว่นอีเลเว่น ทำอย่างไรจะพัฒนาไปสู่ตรงนั้นได้ ไม่ใช่ว่าลงทุนซะเยอะแยะ และประชากรที่มาใช้ไม่คุ้มค่า ตอนนี้อยู่กำลังหาเทคนิควิธีการจะทำอย่างไร ให้ผ่านให้ได้ ฉันขาดไม่ได้หรอก ฉันจะต้องอ่านหนังสือ ไม่จำเป็นต้องมาห้องสมุดก็ได้ เธอฉันอยากอ่านหนังสือโทรศัพท์มาบรรณารักษ์สามารถนำไปส่งได้ เหมือนร้านอาหาร ทำอย่างไรเราถึงจะบริการได้ขนาดนั้น สมมุติว่าวันนี้ผมอยู่ที่บ้านอยากอ่านหนังสือเรื่องนี้หรือว่าผมอาจติดใจหนังสือเรื่องหนึ่งที่ขณะนี้กำลังออกข่าว ที่ห้องสมุดเรามีหรือเปล่า โทรศัพท์มาโอมีซี ถ้าเขาเข้าอินเทอร์เน็ตไม่เป็นทำอย่างไรเขาจะใช้อินเทอร์เน็ตได้”

1.4.8 กิจกรรมของห้องสมุด ห้องสมุดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ทั้งเป็นงานปกติของห้องสมุดและเป็นโครงการพิเศษ กิจกรรมของห้องสมุดเป็นกิจกรรมเชิงรุก เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ สัปดาห์เยี่ยมบ้าน มีกิจกรรมที่หลากหลาย เปลี่ยนแปลง ทันต่อเหตุการณ์ ings ตอบสนองความต้องการ ความพึงพอใจผู้ใช้และเติมชีวิตให้ห้องสมุด เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างเสริมนิสัยใฝ่รู้และรักการอ่าน การพัฒนาความรู้และทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้ห้องสมุดแก่ผู้ใช้ การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/มีอาสาสมัครห้องสมุด การสร้างคู่มือถ่ายทอดความรู้และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตได้รับความสนใจมากขึ้น มีการบริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการลงนามความร่วมมือในการทำงาน การสร้างเครือข่าย มีการวางแผนการจัดกิจกรรม

อย่างต่อเนื่อง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ และกิจกรรมของห้องสมุดยังมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

“ส่งเสริมการจัดกิจกรรมและการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเครือข่าย เช่น อำเภอ โรงเรียน อาสาสมัคร บรรณารักษ์น้อย ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้ง 7 ตำบล เช่น โครงการอาสาพาไป โดยอาสาสมัครช่วยงานห้องสมุด นำหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ที่ได้รับบริจาคนำไปยังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ร้านค้า ที่จอดรถโดยสารประจำทาง เป็นต้น ประสานงานร่วมกับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้ง 7 ตำบล จัดเตรียมหนังสือ วารสาร ให้ศูนย์การเรียนรู้ละ 50 รายการ แต่ละเดือนให้หมุนเวียนไป”

“ส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนเกิดการแสวงหา สังคมความรู้และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิตจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน โดยนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้เป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ผู้ใช้บริการได้เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ผสมผสานภูมิปัญญาของท้องถิ่นเข้ากับนวัตกรรม องค์ความรู้ โดยดำรงรักษาเอกลักษณ์ตามบริบททางสังคมของชุมชน”

“เราต้องจัดกิจกรรมในเชิงรุกเพื่อเข้าหาประชาชน เช่น ผมทำกิจกรรมหมุนเวียนกระเป๋าหนังสือโดยให้สถานศึกษาในจังหวัดเข้าร่วมโครงการและเชิญบรรณารักษ์มาชี้แจงแนวทาง แต่ละเดือนหนังสือจะถูกหมุนเวียนไปตามสถานศึกษาฯ สิ้นเดือนหนังสือจะกลับเข้ามาที่ห้องสมุดและเปลี่ยนหนังสือใหม่เพื่อนำไปให้บริการต่อไป และประเด็นที่ 2 คือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องที่มีคนมาติดต่องาน เช่น สำนักงานที่ดินจังหวัด ขนส่ง ศาล ก็นำหนังสือหรือวารสารไปให้บริการสิ้นเดือนก็นำมาเปลี่ยนก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี และในส่วนของตัวเองก็พัฒนาในเรื่องบรรยากาศภายในห้องสมุดโดยการจัดให้โล่ง เพื่อให้คนเข้ามาใช้บริการได้อย่างสบาย และเนื่องจากห้องสมุดมีขนาดเล็ก ไม่มีงบประมาณในการต่อเติมทำได้เพียงปรับปรุงบรรยากาศภายในให้โล่งและแสงสว่างเพียงพอและให้ผู้มาใช้บริการมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือ โดยการใช้แบบสอบถามในการสำรวจความต้องการของผู้มาใช้บริการ”

“จัดกิจกรรมห้องสมุดเชิงรุกที่หลากหลาย เช่น โครงการห้องสมุดบ้านที่ตำบลพะนง โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ โครงการ Book Start โครงการขนาดย่อม จัดให้มีอาสาสมัครห้องสมุด”

“ผมบอกว่าคุณจะเอาอะไรก็ได้ ไม่ต้องเอามาก สมมุติว่า ณ ขณะนี้กำลังฮอต (นิยม) เรื่องอะไร อย่างเมื่อกี้ เรื่องใช้ขวดสลายพันธู์ใหม่ 2009 เอาวิธีการป้องกันทำอย่างไรฝากไปให้ผู้ปกครอง ผู้ปกครองอ่านไม่ได้ให้ลูกอ่านให้ฟัง แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าเขาอ่านหรือไม่อ่าน ผมก็จะตั้งครูประจําคุ่มไปติดตามดูซิ ไปสอบถามผู้ปกครองดูซิ เพราะจะมีสัปดาห์เยี่ยมบ้านถามว่าลูกได้อ่านหนังสือให้ฟังหรือเปล่า ที่ฝากความรู้มาถึงหรือเปล่า ที่เป็นตัวการ์นต์ (เป็นการประเมิน) ไปสอบถาม เพราะว่าส่วนมากครูก็อยู่ใกล้ ๆ ถ้าบอกเยี่ยมบ้านวันเดียวก็เสร็จ จุดแข็งของห้องสมุด น่าจะเป็นกิจกรรมที่เราเสริมสร้างขึ้นมาที่เปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา มีหนังสือใหม่เข้ามาตลอดเวลา มีข่าวใหม่ ๆ เข้ามาให้นักเรียนใช้ตลอดเวลา และเวลาเข้าไปใช้บริการจะอบอุ่น ถือเป็นจุดแข็ง มีหนังสือหลากหลายพอสมควร”

“เดิมห้องสมุดไม่ได้จัดกิจกรรมเชิงรุก ปัจจุบันมีการจัดกิจกรรมเชิงรุกเพิ่มมากขึ้น เช่น กิจกรรม “หนังสือขึ้นดอย” “รถพ่วงปัญญา” ได้สนับสนุนส่งเสริมให้ห้องสมุดจัดกิจกรรมเพื่อให้เข้าถึงผู้ใช้ให้มากขึ้น”

“พัฒนารูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง โดยจัดทำปฏิทินความรู้เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ทราบเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดแต่ละสัปดาห์ที่จัดขึ้น เช่น โครงการภาพสวยด้วยมือน้อง โครงการส่งเสริมอาชีพ การทำการบูรพื้กทอง น้ำยาล้างจาน ดอกไม้จากผ้าใยบัว เป็นต้น”

“ห้องสมุดไปสอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้ของการศึกษานอกระบบของเราเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย กศน.เองมีแนวคิดตลอดว่าจะพัฒนาส่วนนี้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ชาวบ้านชุมชนได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ให้เกิดการต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมบันเทิง สนุกสนาน จะได้รับความรู้กลับไปเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ซึ่งขณะนี้ การส่งเสริมการอ่านทำโครงการในลักษณะ Books Smiley IT เริงรำ Drama ลานเมือง มีทั้งกิจกรรม Books Smiley จะจัดหาหนังสือที่คนอ่าน ได้รับความบันเทิง สนุกสนาน ไม่เครียด ให้ อย่าง ขายหัวเราะ พวก

ชาวบ้านเขาชอบ เช่นคู่สร้างคู่สม เราจะพยายามหลีกเลี่ยงการ หนังสือวิชาการเขาจะไป สืบค้นได้ในแหล่งมหาวิทยาลัยที่เป็นเฉพาะของเขา แต่ของห้องสมุดประชาชนของเราจะ คิดถึงชาวบ้าน ”

“การจัดกิจกรรมของห้องสมุดมีการจัดอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องหลากหลาย บางกิจกรรมครู ทั้งโรงเรียนร่วมมือกันจัดกิจกรรมและดูแลการอ่านของนักเรียน นักเรียนทุกคนต้องร่วม กิจกรรมมีชั่วโมงรักการอ่าน กิจกรรมการอ่านผ่านช่วงชั้น มีกิจกรรมที่จัดให้กับทั้งนักเรียนใน โรงเรียนและต่าง ๆ โรงเรียนด้วย คือ ค่ายรักการอ่านจัดขึ้นด้วยการสนับสนุนจากองค์กร ภายนอก”

“เน้นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและวิถีไทย จัดห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อการเรียนรู้ ในสี่ โซน 54 ชุมชน ใช้รถตู้มาดัดแปลง และเชื่อมโยง ต่อยอดการจัดกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ เช่น เติญอาสาสมัครมาประดิษฐ์ ชมรมจักรยาน”

“มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย มีอาสาสมัครห้องสมุด มีการจัดทำคู่มือการใช้ ห้องสมุด มีการทำโครงการความร่วมมือ MOU กับห้องสมุดโรงเรียน 10 กว่าแห่งภายใน อำเภอปากช่อง”

“เน้นอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต ห้องสมุดเคลื่อนที่ “อำเภอยิ้ม” มีครูคน. ตำบลและ ภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นเครือข่ายถ่ายทอดความรู้”

“จัดโครงการห้องสมุดเชิงรุก เช่น โครงการอาสาพาไป มีการประชาสัมพันธ์สมาชิกห้องสมุด นำหนังสือ วารสารที่ได้รับบริจาคไปให้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อบริการคนใน ชุมชนที่ห่างไกล จัดโครงการสื่อหมุนเวียนสู่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประสานงานความร่วมมือ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 7 ตำบล โดยจัดเตรียมหนังสือ และวารสาร หมุนเวียนตามไปศูนย์ การเรียนรู้”

“เราทำในรูปแบบที่จะเอามอเตอร์ไซด์ คล้าย ๆ ดิลิเวอรี เหมือนพิซซา เป็นรูปแบบของเรา เลียนแบบมา แล้วเราจัดถุงหนังสือ หรือจัดกล่องหนังสือเข้าไปสู่ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน ซึ่ง

เป็นหนังสือลักษณะสนุกสนาน เน้นชาวบ้านเป็นหลัก เอาไปวางไว้ เมื่อถึงหนึ่งสัปดาห์ เราก็จะไปดับเปลี่ยนหมุนเวียนไป กระจายไปเราจะเน้นเขตเทศบาลก่อนอื่น”

“โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ ร่วมกับทางอำเภอจัดโครงการอำเภอเคลื่อนที่พบประชาชน โดยห้องสมุดจัดแนะนำหนังสือ/สื่อ ที่น่าสนใจให้บริการ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนในพื้นที่และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็ก ๆ เช่น ภาพระบายสี เกมตอบปัญหา เป็นต้น”

“มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับโรงเรียนในชุมชน ภายในอำเภอ มีการจัดมุมหนังสือตามหมู่บ้าน นำหนังสือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพไว้บริการ มีนักเรียนที่อยู่ในชุมชนนั้นช่วยกันดูแล และจัดหาหนังสือ/ครูและนักเรียนร่วมกัน ซึ่งเลือกหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัยไปบริจาคให้กับโรงเรียนประถมในอำเภอ”

“บรรณารักษ์จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ได้นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในจังหวัด แล้วให้นักเรียนนำมาเผยแพร่จัดนิทรรศการ จัดทำโปสเตอร์ ทำหนังสือเล่มเล็ก จัดทำเว็บไซต์แนะนำจังหวัด”

“ห้องสมุดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกโรงเรียน จัดตั้งชุมชนห้องสมุด อาสาสมัครผู้นำเยาวชนรักการอ่านเพื่อร่วมจัดกิจกรรม มีการเรียนการสอนวิชา มีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน มีการเผยแพร่ผลงานบนเว็บไซต์ จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านรูปแบบค่ายรักการอ่าน”

“มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วม สามารถปรับและประยุกต์ใช้ได้ตามสภาพความพร้อมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น”

“จัดโครงการแนะนำการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับประชาชน เพื่อให้คนในชุมชนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง รักการค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเองทางอินเทอร์เน็ตเพื่อให้คนในชุมชนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต”

1.4.9 การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ถึงผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย ทั้งภายในและภายนอกด้วยรูปแบบหรือช่องทางและวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ตั้งแต่สื่อดั้งเดิม เช่น ป้ายประกาศ แผ่นพับ จดหมายข่าว นิทรรศการ สถานีวิทยุ หอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เคเบิลทีวีและ สื่อบุคคล คือ ครู ศลช. ผู้ให้บริการบอกต่อ รวมถึงมีการเปลี่ยนแปลงโดยใช้สื่อทันสมัย คือ เว็บไซต์ มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการสื่อสารภายในและเว็บไซต์ของห้องสมุดเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ อย่างไรก็ตามมุมมองที่น่าสนใจคือการดำเนินการในด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดยังมีลักษณะตั้งรับและมีข้อจำกัดหลายประการ

“มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อต่าง ๆ จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของห้องสมุดจากวิทยุชุมชน เสียงตามสายของเทศบาล อบต. จัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม เช่น แผ่นพับโครงการหนังสือเล่มแรก เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กก่อนวัยเรียนและจัดทำเว็บไซต์แนะนำห้องสมุดมีการประชาสัมพันธ์หลากหลายผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้ประชาชนรู้จักห้องสมุดมากขึ้น เช่น เว็บไซต์ เสียงตามสาย วิทยุชุมชน แผ่นพับ เป็นต้น”

“ในส่วนของงานแนะนำการให้บริการห้องสมุด ผู้อำนวยการให้ดำเนินการติดป้ายประชาสัมพันธ์ไว้จุดสำคัญของอำเภอ และได้นำป้ายประชาสัมพันธ์การให้บริการไว้ตามห้องสมุดต่าง ๆ ในอำเภอมีห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเทศบาล”

“เดิมมีการจัดรายการวิทยุชุมชน จัดทำจดหมายข่าว ซึ่งทั้งสองอย่าง ใช้เวลามาก ปัจจุบันจึงเปลี่ยนมาเป็นการจัดทำเว็บไซต์ห้องสมุดแทน”

“ห้องสมุดมีบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต โดยใช้ระบบแลนไร้สาย ผู้ใช้สะดวกในการใช้ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของห้องสมุด ซึ่งอยู่บนเว็บไซต์ของโรงเรียน ซึ่งพบว่าข้อมูลที่ผู้ใช้ติดต่อกับห้องสมุดได้ทางนี้อินเทอร์เน็ตไว้ให้บริการ ผู้ใช้เข้าใช้ได้โดยไม่ต้องเสียค่าบริการ”

“ขอแรงครู ศลช. เหมือนเดิม เข้าพื้นที่รับสมัครสมาชิก อันดับแรกสมาชิกที่ควรจะได้คือนักศึกษาของเขานั้นแหละ นักศึกษาจะต้องเข้ามาศึกษาค้นคว้า ทำรายงานอยู่ที่นั่นอยู่แล้ว

เพราะฉะนั้นเมื่อคุณมาใช้บริการอยู่แล้ว คุณต้องสมัครสมาชิก การสมัครก็ไม่ได้เสียอะไร เป็นบริการฟรี เพราะเป็นโครงการเรียนฟรี 15 ปี เด็กนักเรียนยังไม่ทราบข่าวการสมัครสมาชิกฟรี เพราะที่ผ่านมามีตัวห้องสมุดเองไม่สามารถไปพูดคุยกับครูเขาได้”

“มีกิจกรรมเยี่ยมบ้าน เรียกเป็นคุ่ม ไม่ได้เรียกว่าชุมชน มีวิทยุกระจายเสียงของ อบต. และของกำนันผู้ใหญ่บ้านแต่ละคุ่ม ให้ครูของเราออกไปประชาสัมพันธ์ มีครูสัมพันธ์กับชุมชน และผอ. ออกไปประชาสัมพันธ์ เมื่อก่อนมีสถานีวิทยุกระจายเสียง วิद्यุชุมชนและยกเล็กไป และมาต่อแล้วทุกวันอังคารเราจะไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานในโรงเรียนของเรา โดยเฉพาะเกี่ยวกับห้องสมุด มีการค้นหาบริการในเรื่องใดบ้าง เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้บริการอะไรบ้าง มีกิจกรรมฝากความรู้ผู้ปกครอง เมื่อเวลาว่างงานเช่น การประกวดหมู่บ้านหรือมีงานประเพณีตามชุมชนต่าง ๆ คณะครูเราก็จะไปจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงาน นำนักเรียน ผลงานของโรงเรียนของเราไปเผยแพร่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริม โดยเฉพาะเกี่ยวกับกิจกรรมห้องสมุดนี้แหละ ส่งเสริมการอ่านนี่ละ เราจะขนไปเลย ขนไปให้เป็นที่ตั้ง ...เราไปให้แบบมีชีวิตชีวาชะหน่อย เมื่อมีกิจกรรมอะไร ชาวบ้านจัดกิจกรรมประกวดอะไร เราก็เอาไปตั้งตรงนั้นเป็นการโฆษณาเลย เอาเด็กไปแสดงเป็นการดึงความสนใจเด็ก เด็กร้องสรรภัญญะ เด็กฟ้อนรำต่าง ๆ เขาก็จะไปทำนองนั้น เมื่อมีกิจกรรมเราจะร่วมกับชุมชน โดยสอดแทรกเกี่ยวกับกิจกรรมรักการอ่าน...ในโรงเรียนมีเสียงตามสายในโรงเรียน การประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุดคือการไปแสดงผลงานของโรงเรียนตามที่ต่าง ๆ “

“ประชาสัมพันธ์ของเรายังเป็นการตั้งรับเป็นส่วนใหญ่ ใช้เคเบิลทีวีและวิทยุชุมชน มีข้อจำกัดหลายด้าน”

1.4.10 ความร่วมมือและเครือข่าย ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลได้พัฒนาความร่วมมือและเครือข่ายกับชุมชนทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีรูปแบบเครือข่ายบุคคล ในรูปคณะกรรมการห้องสมุด อาสาสมัครห้องสมุด เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสถาบัน เช่น กับสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ห้องสมุดเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และโดยเฉพาะเพื่อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารตระหนักว่าตนจะต้องมีบทบาทในการดำเนินการและบรรณาธิกรรทำเองตามลำพังไม่ได้

“สรรหาคณะกรรมการห้องสมุด มีการประชุมคณะกรรมการเพื่อระดมความคิด แลกเปลี่ยนเสนอแนะทางการบริหาร จัดการพัฒนาห้องสมุด (ปีละ 4 ครั้ง) จัดตั้งอาสาสมัคร หน่วยงานห้องสมุด เช่น โครงการอาสาพาไป โครงการบรรณารักษ์น้อย จัดทำ MOU (ข้อตกลงความร่วมมือ) กับเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมทำกิจกรรม”

“การร่วมมือกับชุมชนในรูปแบบของคณะกรรมการห้องสมุดและอาสาสมัครห้องสมุด และกิจกรรมต่าง ๆ เช่น Book Start กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ กิจกรรมร่วมมือเทศบาลโพทะเล”

“มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชน เมื่อมีวันสำคัญต่าง ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ มีอาสาสมัครห้องสมุดทุกวันเสาร์ อาทิตย์ มาร่วมทำงานกับเจ้าหน้าที่”

“ในด้านความร่วมมือ นอกจากผู้ปกครอง มีห้องสมุดเครือข่ายในพื้นที่ มีการทำเอ็มโอยู (ลงนามความร่วมมือ) ...ผมบอกว่าเอาอย่างนี้แล้วกันห้องสมุดผมก็เหมือนห้องสมุดท่านใน ส่วนใดที่ท่านไม่มีให้มายืมที่ห้องสมุดผมไป ในส่วนใดที่ห้องสมุดผมไม่มีที่ท่านมีเกินผม ผมจะยืมจากห้องสมุดของท่าน”

“ภายในหน่วยงาน การดำเนินงานยังเป็นไปตามระบบเดิม แต่มีการประสานงานโดยใช้ระบบเครือข่ายภายนอกมากขึ้น มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกมากขึ้น เช่น กับมหาวิทยาลัยราชภัฏ เทศบาล มีความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น ฟังพอใจ มีเครือข่ายเพิ่มขึ้น ได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นจากหลายด้าน”

“ในการพัฒนาห้องสมุดตามที่ได้วางแผนไว้ นั้น ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกหลายองค์กร มีผลทำให้ห้องสมุดพัฒนามาได้ระดับนี้ ห้องสมุดมีอาสาสมัครที่จัดตั้งขึ้น ซึ่งเป็นนักเรียนที่ช่วยด้วยความสมัครใจมีทั้งที่ช่วยงานด้านบริการ และช่วยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน”

“หน่วยงานใกล้เคียงกันทำงานแข่งกัน ที่นี้ก็มึลักษณะเดียวกัน แต่ส่วนหนึ่งที่จะทำได้ในเรื่องของเครือข่าย เครือข่ายในลักษณะไอที ซึ่งเป็นจุดอ่อนอยู่แล้ว หลายส่วนอาจมา

ร่วมมือกัน ...เอาห้องสมุดเข้าไปเชื่อมโยงในการส่งเสริมการอ่าน คือ Book Smiley IT เร็งร่า ให้แทรกเข้าไปทุก ๆ ส่วน เราจะจัดถ้าเด็กสนใจดนตรี เราจะจัดครูดนตรีไปสอนให้ ถ้าเด็กสนใจกิจกรรมการละเล่น การแสดงมายากล การแสดงแจ๊ส เราก็จะหาครูส่วนนี้ ไปสนับสนุน”

“จุดของเราที่จะทำ คือ ขยายเครือข่ายจากจุด ๆ นี้จุดเดียวเข้าไปในชุมชน”

“ความร่วมมือ กับโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้เป็นหน้าที่ที่งานบริหารเองต้องไปทำข้อตกลง กับสถานที่โรงเรียนต่าง ๆ มีแผนตอนที่ผมอยู่อำเภอได้ดำเนินการ แต่ในจังหวัดมีข้อจำกัด ต้องค่อย ๆ แก้ไขกันไป”

“ยุทธศาสตร์การให้บริการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย มีมาตรการที่ว่าบริการเป็นเลิศเกิด ความประทับใจ ยุทธศาสตร์ภาคีเครือข่ายร่วมมือในห้องสมุดมีมาตรการที่ว่ากิจกรรม หลากหลายเครือข่ายเข้มแข็ง สองยุทธศาสตร์เชื่อมโยงกัน”

1.5 แนวทางการพัฒนา

การพัฒนามาตบตาของห้องสมุดให้เป็นมากกว่าห้องสมุด โดยเน้นการเป็นแหล่งเรียนรู้ ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์

“แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่มีชีวิต เมื่อเข้าไปจะรู้เลยว่าฉันอยู่ที่ไหน มาจากไหน กภาพสินธุ์ ทำคันทอ ยางค้อม คืออะไร และทุกอำเภอของ กภาพสินธุ์คืออะไร จะรู้ เอากภาพสินธุ์เป็นหลักก่อน อำเภอต่าง ๆ ตอนนี้อยากก็รวมข้อมูลใน เขตพื้นที่... อีกด้านหนึ่งจะเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ จัดตามกลุ่มการศึกษา คือเข้ามาจะเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งหมด ภายใต้ห้องสมุดมีชีวิต เข้ามาที่นี้คำว่าห้องสมุดหรือน่าจะเป็นอุทยานการศึกษามากกว่ามันจะใหญ่กว่าห้องสมุด เป็นปัจจัยหนึ่งของตัวนั้น ห้องสมุดมีชีวิตมันมีอะไรบ้างมันจะไม่มีเฉพาะหนังสือ จะมีหลาย ๆ สิ่งหลาย ๆ อย่าง กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ เมื่อเข้าไปคุณจะมีสัมผัสความเป็นวิทยาศาสตร์ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนหรือชุมชนหรือประชาชนให้มากขึ้น”

1.6 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ให้ต่อเนื่องและยั่งยืนและประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

ผู้บริหารต้องการได้องค์ความรู้ การเป็นเครือข่ายของसर.และต้องการให้सर.ทำงานเชิงรุกถึงห้องสมุดในต่างจังหวัด ประชาสัมพันธ์หน่วยงานและโครงการให้มากขึ้น เนื่องจากในต่างจังหวัด ยังมีระดับผู้บริหารที่ไม่รู้จักจำนวนหนึ่ง และมีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้ห้องสมุดมีชีวิต

“ทำอย่างไรเราถึงจะเป็นเครือข่ายของ TKpark ได้ ทำอย่างไร TK Park ถึงจะบริการพวกเรา TK Park ไม่จำเป็นต้องอยู่ที่กรุงเทพฯ น่าจะมี TKpark ที่มุกก้อย TKpark ทำอย่างไรถึงจะทำตรงนั้นได้ และก็รูปแบบในการจัด ทำอย่างไรเราถึงจะได้รูปแบบของ TKpark ถ้าเราไม่เดินไปดู TKpark TKparkควรจะมาหาเรา ณ ขณะนี้ต้องยอมรับกลยุทธ์ในการขับเคลื่อน และประชาสัมพันธ์ TK Park จะต้องออกมาก่อน มาหากลุ่มประชากร เหมือนที่โรงเรียนเราออก ณ ขณะนี้ ...ทำอย่างไร TK Park ถึงจะทำอย่างนั้นได้ในเรื่องของโครงการอบรมและประกวดน่าจะต่อเนื่อง ถ้าไม่ต่อเนื่องน่าจะเสียดายที่สุดในด้านบุคลากร ควรได้รับการพัฒนาให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ ไม่จำเป็นต้องส่งบรรณารักษ์ไปพัฒนาควรที่จะเป็นใครก็ได้”

“ ณ ขณะนี้ถามว่า คนรู้จัก TKpark มากน้อยเพียงใด เพราะฉะนั้นทำอย่างไร ที่อื่นยังไม่ทราบเลย บางโรงเรียนไม่รู้เลย ตอนที่ได้รับรางวัลของ TKpark เขาประกาศในที่ประชุมผู้บริหาร ผู้บริหารบางคน หรือครูบางคนของโรงเรียนอื่นยังไม่รู้จัก TKpark นี่คือการถามว่าตัวนี้จะทำอย่างไร โดยเฉพาะห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ ทำอย่างไร เขาถึงจะรู้ TKpark หรือผู้บริหารสถานการศึกษาที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ น่าจะรู้จักเกี่ยวกับ TKpark กลุ่มผู้บริหารยังถามกันอยู่เลยว่า TKpark คืออะไร เพราะฉะนั้นจึงเป็นปัญหา เป็นคำถามกลับไปยัง TKpark ...TKparkจะต้องมีกลยุทธ์วิธีการที่จะออกสู่ประชาชน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบ ผมชื่นชมเสมอ เมื่อก่อนสมัยของ ดร.สิริกร มณีรินทร์ จะมีรายการ TKpark ทุกวันพฤหัสบดี ของทางช่อง 11 ”

“เสนอแนะให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการในภาพกว้างเพื่อส่งเสริมภาคย่อยของแต่ละคน.เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เสนอให้มีการผลิตสื่อในเชิงประชาสัมพันธ์โครงการและผลิตสื่อที่ให้ความรู้ที่สอดคล้องกับโครงการเพื่อให้เราเผยแพร่”

“การให้เงินของसर. เป็นการจุดประกายการทำงานต่อเนื่อง सर. ควรพัฒนาองค์ความรู้ของตนเอง เป็นรูปแบบของตนเอง การถ่ายทอดความรู้”

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุด

ผลการสนทนากลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดครอบคลุมประเด็นผู้ใช้และการใช้ห้องสมุด การรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 และการได้รับรางวัลความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด ด้านสภาพ ภูมิทัศน์และบรรยากาศของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดทำเครื่องมือ สืบค้น เข้าถึงสารสนเทศการจัดบริการห้องสมุดที่มีคุณภาพการจัดกิจกรรมห้องสมุด การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดการสร้างความร่วมมือความพึงพอใจด้านต่างๆ ต่อบรรณารักษ์ สมาชิกผู้ใช้บริการ ความร่วมมือและเครือข่าย แนวทางในการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตเพื่อให้ต่อเนื่องและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้ใช้และการใช้ห้องสมุด

กลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดมีหลากหลาย ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ทุกวัย ทั้งเด็กวัยรุ่น ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ ทั้งกลุ่มนักเรียนอนุบาล นักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา นักศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้ประกอบอาชีพหลากหลาย เช่น ครู อาจารย์ ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ พ่อค้า แม่ค้า เกษตรกร แม่บ้าน ผู้ประกอบอาชีพอิสระ เป็นต้น

ผู้ใช้มีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันไป ได้แก่ เพื่อการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ เพื่อใช้สถานที่อ่านหนังสือ สถานที่นัดพบ พบปะเพื่อน ส่วนใหญ่มาใช้บริการสัปดาห์ละ 3-5 วัน ผู้มาใช้บริการเป็นประจำทุกวัน ให้เหตุผลว่าห้องสมุดอยู่ใกล้บ้าน

บริการของห้องสมุดที่ผู้ใช้ใช้เป็นประจำ ได้แก่ บริการอ่านหนังสือ บริการยืมคืนหนังสือ บริการอินเทอร์เน็ต

ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดที่นิยมใช้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสารและนิตยสาร หนังสือ ซีดีรอม เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่สนใจอ่าน แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ เช่น นักเรียน นักศึกษาใช้ทรัพยากรสารสนเทศทางวิชาการเนื่องจากมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าเขียนรายงาน ทำการบ้านส่งครู ส่วนผู้ใหญ่ เช่น แม่บ้าน อ่านหนังสือสารคดี นวนิยาย ผู้สูงอายุสนใจเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพและธรรมะ นอกจากนี้ยังพบว่าห้องสมุดประชาชนหลายแห่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นโดยครูพานักเรียนมาศึกษาดูงาน มา

ค้นคว้าจากห้องสมุด และครูอนุบาลพาเด็กมาห้องสมุดและร่วมกับบรรณารักษ์จัดกิจกรรมเล่านิทาน เนื่องจากห้องสมุดมีมุมเด็กและมีหนังสือเด็กที่ทันสมัย

2.2 การรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 และการได้รับรางวัล

ผู้ให้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้ใช้ที่เพิ่งมาใช้บริการในช่วงไม่นานมานี้จะไม่รับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 และการได้รับรางวัล บางคนเคยเห็นโล่รางวัล หลายคนไม่เคยเห็น

“เคยเห็นว่าติดป้ายใหญ่เมื่อปีที่แล้ว แต่ปัจจุบันรี้อออกไปแล้วเพราะปลวกขึ้น ไม่ทราบว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการได้จากการรับรางวัล อาจจะเป็นเพราะว่าห้องสมุดต้องการเปลี่ยนแปลงเอง”

“บรรณารักษ์ไม่จัดทำป้ายประกาศว่าได้รับรางวัล คิดว่า บรรณารักษ์สมณะเกินไป ภูมิใจอยู่คนเดียว”

“เห็นโล่รางวัล แต่ไม่ทราบว่าได้รับรางวัลอะไร เพราะตั้งไว้ในชั้นวางสูงกว่าสายตา”

“โล่รางวัลตั้งวางไว้หลังเคาน์เตอร์บริการ ไม่สะดุดตา ผู้ใช้มองไม่เห็น ไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อเนื่อง”

อย่างไรก็ตามผู้ใช้แสดงการมีส่วนร่วมและทัศนคติที่ดีต่อการได้รับรางวัลของห้องสมุด ดังตัวอย่าง

“ตอนสมัคร ก็ลุ้นรางวัลการประกวดด้วย”

“ผู้ให้บริการเชียร์ให้เข้าประกวด ไม่คาดคิดว่าจะชนะเลิศ แต่เห็นว่าบรรณารักษ์มีส่วนร่วมกับชุมชนดี หากไม่ได้รางวัลก็ไม่ใช่ไร”

“เคยเห็นโล่รางวัล เพราะบรรณารักษ์ถือออกมาอวด”

“ทุกคนที่ทราบว่าห้องสมุดได้รางวัลชนะเลิศ ดีใจมาก”

“คิดว่าห้องสมุดได้รางวัลชนะเลิศ เพราะมีกิจกรรมกับชุมชนดีมาก”

“รู้สึกปลื้มใจมากที่ห้องสมุดได้รับรางวัล”

“รู้สึกภูมิใจที่ห้องสมุดได้รับรางวัล สมควรบอกต่อ เพราะมีคนมาใช้หมุนเวียน เสาร์-อาทิตย์คนแน่นมาก มีคนใช้วันละ 400-500 คน หนังสือไม่พอ ต้องมารอคิว”

“รางวัลทำให้เกิดการกระตือรือร้น เป็นที่เชิดชูของจังหวัด”

ผู้ใช้บริการห้องสมุดที่รับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 และการได้รับรางวัลรับทราบข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อบุคคล คือ บรรณารักษ์ ครูอาจารย์ เพื่อนสมาชิก การบอกข่าวกันต่อๆ และผ่านสื่อ หลากหลาย ได้แก่ ป้ายประกาศของห้องสมุดและของหน่วยงานที่สังกัด ประกาศเสียงตามสายในโรงเรียนได้รางวัล สื่อมวลชนในท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เคเบิลทีวี วิทยุชุมชน แผ่นพับประชาสัมพันธ์ เป็นที่น่าสังเกตว่าสื่อท้องถิ่นเป็นช่องทางสำคัญที่มีบทบาทในการกระจายข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ มีผู้ใช้บางคนทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง และอินเทอร์เน็ต

ผู้ใช้บริการจำนวนมากรู้จัก TKpark สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ มีบางคนแต่เป็นจำนวนน้อยเคยไปที่สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ การรับรู้เกี่ยวกับสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ส่วนใหญ่รับทราบว่าเป็นสถานที่ใหญ่โต เป็นห้องสมุดมีชีวิต ที่ทันสมัย มีสื่อและบริการให้เลือกหลากหลาย เช่น มุมอ่านหนังสือ มุมดูทีวี ผู้ใช้บริการได้รับการบริการได้อย่างที่ต้องการ

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดโดยรวม

โดยรวม ผู้ใช้บริการเห็นว่าห้องสมุดได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเพิ่มมากขึ้น ห้องสมุดสวยงามมีทรัพยากรสารสนเทศใหม่ๆ และเทคโนโลยีใหม่ๆ มีการทำงานเป็นระบบมากขึ้นและการบริการที่ดีและความสำเร็จของการพัฒนาห้องสมุดย่อมต้องอาศัยผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหาร ชุมชนและในโรงเรียน คือครูอาจารย์ที่เล็งเห็นความสำคัญของห้องสมุด ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุด

“เคยมาใช้ห้องสมุดตั้งแต่เป็นเด็กชั้นเดียว จนกระทั่งปัจจุบันนี้ที่เป็นเด็กหลายชั้น ทำให้เห็นว่า ห้องสมุดมีพัฒนาการที่เปลี่ยนไป”

“...ห้องสมุดพัฒนาไปจากเดิมมาก”

“...โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเข้าร่วมโครงการฯ ห้องสมุดมีการพัฒนามากขึ้น”

“ก่อนเข้าร่วมโครงการ บรรณารักษ์มีบุคลิกนิ่งเงียบ หลังจากได้รับรางวัลแล้วมีการปรับบุคลิก มีความเป็นกันเอง มีความมั่นใจมากขึ้น”

นอกจากนี้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลยังมีการพัฒนาในแต่ละด้านหลังจากการได้รับรางวัล

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดด้านสภาพ ภูมิทัศน์และ

บรรยากาศของห้องสมุด

สถานที่ตั้งของห้องสมุดมีความสำคัญต่อการมาใช้บริการพบว่าผู้ใช้เห็นว่าสถานที่ตั้งของห้องสมุดที่ได้รับรางวัลมีความเหมาะสม คือ อยู่ใกล้ชุมชน หรือในศูนย์กลางของชุมชน เช่น ใกล้ตลาด ใกล้โรงเรียน ใกล้สถานที่ราชการ เดินทางสะดวก มีรถเมล์ผ่าน หรือห้องสมุดโรงเรียน อยู่ชั้นล่างของโรงเรียน นอกจากนี้มีการจัดภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ลักษณะภายนอก ทำให้เห็นเด่นชัดมากกว่าเป็นห้องสมุด มีการจัดมุมสวนหย่อม ดึงดูดสายตา เชิญชวนผู้เข้ามาใช้ห้องสมุด สถานที่สะอาด ร่มรื่น มีต้นไม้ใหญ่ และมีที่นั่งที่ทำเป็นที่นั่งคอนกรีตเพื่อให้ผู้ใช้สามารถนั่งอ่านหนังสือได้ต้นไม้ หรือภายนอกห้องสมุดได้ การจัดออกแบบภายในให้มีสีส้ม แสงสว่างเพียงพอ จัดแบบเปิด เข้าถึงง่าย แบ่งพื้นที่ที่สามารถใช้เสียง และพื้นที่เงียบสงบสำหรับผู้ที่ต้องการความสงบเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ บรรยากาศสบาย ผ่อนคลาย ให้รู้สึกเหมือนอยู่บ้าน มีมุมต่างๆ ตามกลุ่มความสนใจ มีโซฟาให้นั่งแบบสบายๆ เย็นสบาย และต้องการให้ห้องสมุดให้ความสนใจในเรื่องการจัดส่วนรับฝากของผู้ใช้ก่อนเข้าใช้บริการ ห้องสมุดและบริการสถานที่จอดรถยนต์และรถมอเตอร์ไซด์

“ห้องสมุดจัดภูมิทัศน์ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดเพื่อให้เกิดบรรยากาศเชิญชวนผู้เข้ามาใช้ห้องสมุด ถึงแม้ว่าห้องสมุดจะมีขนาดเล็ก แต่ก็ทำให้ผู้ใช้อยากเข้ามาใช้ เนื่องจาก การจัดบรรยากาศดี มีสวนหย่อมหน้าห้องสมุด และภายในห้องสมุดเองก็มีบรรยากาศทำ

ให้ผู้เข้าใช้ห้องสมุดรู้สึกน่าเข้ามาใช้ ไม่ว่าจะห้อง Mini Theater ที่มีมุมสบายสามารถนอนหลับได้ ทั้งนี้เพราะว่าบรรณารักษ์ไม่เคร่งครัดในกฎกติกา ทำให้ผู้ใช้รู้สึกผ่อนคลายมากกว่า”

“มีบรรยากาศที่ดี นำเข้ามาใช้ และให้ความรู้สึกเหมือนบ้าน เพราะมีมุมต่างๆ ให้กับผู้ใช้ได้พักผ่อน ได้อย่างเต็มที่ เช่น สนวนนียาย ซึ่งเป็น Collection นวนิยายให้บริการอยู่ภายนอกอาคารห้องสมุด มีที่นั่งอ่านและสามารถหยิบนิยายอ่านได้ตามความสนใจเพราะเป็นชั้นเปิด เข้าถึงได้ง่าย”

“มาใช้สถานที่นั่งอ่านหนังสือ เพราะห้องสมุดเงียบ และเย็นสบาย”

“ความสะอาดของห้องสมุดทำให้เกิดความสบายใจ นำเข้ามาใช้ การตกแต่งภายในห้องสมุดด้วยสีอ่อน ไม่ว่าจะผนังของห้องสมุด ชั้นหนังสือ ที่นั่งอ่านเฟอร์นิเจอร์ ทำให้รู้สึกว่ามีชีวิตชีวามากขึ้น”

“อยากให้แบ่งเป็นพื้นที่ที่ต้องการความเงียบ และพื้นที่ที่พูดคุยกันได้ภายในห้องสมุดและห้องเด็กที่แยกเป็นสัดส่วน...เวลาเข้ามาในห้องสมุดแล้วไม่อยากส่งเสียงดังรบกวนคนอื่น”

“ห้ามพูดคุยเสียงดังในห้องสมุด บางครั้งจึงรู้สึกอึดอัด น่าจะจัดโซนให้พูดคุยกันได้”

“อยากให้ห้องสมุดจัดสภาพแวดล้อมให้ทันสมัย ให้มีเพลงเบาๆ เป็นเสียงดนตรี หรือทำนองเพลงไม่ในห้องสมุดเงียบเหงา”

“ห้องสมุดให้บรรยากาศเหมือนบ้าน สามารถนอนพักผ่อนได้” ผู้ใช้วัยเด็ก ตอบเป็นเสียงเดียวกัน

“ก่อนการประกวดห้องสมุดดูทึบ แสงสว่างไม่มาก ยุ่งเยอะ บริเวณรอบๆ เป็นป่าหญ้า รุงรัง แต่หลังประกวดแล้วห้องสมุดมีการปรับปรุงเพิ่มแสงสว่าง น่าอยู่เหมือนบ้านจัดมุมหลากหลาย มีสถานที่ออกกำลังกาย”

“ห้องสมุดสวยงามมาก สะอาด น่าเข้า เหมือนห้างสรรพสินค้า”

“ชั้นหนังสือวางเป็นระบบหาง่าย”

“ห้องสมุดทาสีสวยงาม...อยากให้ขยายห้องสมุดให้กว้างขวางกว่านี้”

“ความสะอาดของห้องสมุดทำให้เกิดความสบายใจ น่าเข้ามาใช้”

“ประทับใจในเรื่องสถานที่ สะอาด ใกล้บ้านอยู่ใจกลางเมือง ไปมาสะดวก”

“มีมุมดูทีวี มีโซฟา จัดดอกไม้ สวยงาม รู้สึกเคลื่อนไหวตลอดเวลา”

“อยากให้ปรับปรุงที่จอดรถมอเตอร์ไซด์ให้มากขึ้น เพราะร้อนมาก”

“อยากให้เพิ่มเก้าอี้ด้านนอกมากขึ้น”

สิ่งที่น่าสนใจพบว่าผู้ใช้ที่เป็นผู้ประกอบการมีความรู้สึกไว้วางใจห้องสมุด เห็นว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยและช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

“นำลูก 5 ขวบ มาใช้บริการห้องสมุด จะได้รับการอ่านหนังสือและรู้สึกปลอดภัย ตอนเย็นแวะมารีบ”

“มีลูก 2 ขวบ มาไว้ที่ห้องสมุด เลิกงานจึงมารีบ บางทีมีเด็กอายุ 8 ขวบ ก็มาเล่นกับลูก จึงคุ้นเคยกัน”

“เป็นความเชื่อใจของผู้ประกอบการที่นำลูกมาไว้ที่ห้องสมุด เพราะเป็นสถานที่ปลอดภัย”

2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด

ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย ทั้งเนื้อหาและรูปแบบทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

และผู้ใช้เห็นว่าทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมีน้อย ยังไม่พอเพียง อยากให้มีทรัพยากรสารสนเทศใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ผู้ใช้บริการบางคนต้องการได้หนังสือใหม่ ๆ ที่เขียนโดยนักวิชาการ นักเรียนอยากได้หนังสือเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย คนวัยทำงานและแม่บ้านอยากได้เพิ่ม หนังสือพิมพ์ธุรกิจ ซีดี ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนที่ทันสมัย ที่สำคัญ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะหรือเลือกซื้อทรัพยากรสารสนเทศมีความสำคัญยิ่ง ห้องสมุดบางแห่งแก้ไขปัญหาไม่มั่งบประมาณจัดหาหนังสือใหม่ โดยการผลิตหนังสือซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นเอง และการได้รับบริจาค

“บรรณารักษ์จัดทำหนังสือพิมพ์กำแพง และทำหนังสือเล่มเล็กเพื่อใช้ในห้องสมุด และมีครูในโรงเรียนเขียนหนังสือเกี่ยวกับประวัติของหมู่บ้าน และอำเภอเพื่อไว้ให้บริการสารสนเทศ ท้องถิ่น”

“หากบรรณารักษ์ไม่สามารถจัดหาทรัพยากรให้เหมาะสมกับผู้ใช้ได้ ก็หาวิธีการทำขึ้นเอง โดยร่วมมือกับครูที่สอนวิชาต่างๆ ในโรงเรียน ก็ทำให้ได้สื่อสารสนเทศที่เหมาะสมกับเพศวัยของผู้ใช้บริการได้อีกทางหนึ่ง”

“ของเล่นมุกเด็กน้อยเกินไป การ์ตูนมีน้อย หนังสือสารคดี ประวัติศาสตร์ มีน้อยเกินไป. หนังสือพิมพ์ประเภทข่าวธุรกิจไม่มีเลย มุกเด็กเล่น ของเล่นน้อย ซีดีไม่ทันสมัย ควรหาเพิ่มเติม มุกหนังสือพิมพ์ มีน้อย มีเฉพาะไทยรัฐ และเดลินิวส์ ควรเปลี่ยนเป็นข่าวเศรษฐกิจ 1 ฉบับ และคงไว้เฉพาะเดลินิวส์หรือไทยรัฐ 1 ฉบับ ควรหาหนังสือท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น”

“อยากได้หนังสือใหม่ ๆ ประเภท IT เกษตร อาชีพมากกว่านี้”

“อยากให้มีหนังสือเตรียมสอบโอเน็ตด้วย”

“ทรัพยากรห้องสมุดแม้จะน้อยเกินไป แต่ก็ใช้คุ้มค่ามาก ทั้งชุมชนมาใช้ในวันเสาร์ อาทิตย์ เพื่อใช้วัสดุตีพิมพ์ด้านการอาชีพ ส่วนใหญ่แล้วทรัพยากรสิ่งตีพิมพ์ได้จากการบริจาค”

“...เข้าใจดีว่างบประมาณมีจำกัด แต่พอใจที่บรรณารักษ์มาสอบถามว่าต้องการหนังสือประเภทใดบ้าง”

“เมื่อมีหนังสือวางแผงหนังสือตามร้านหนังสือ ก็ควรมีในห้องสมุด”

“บรรณารักษ์เคยมีแบบสอบถามเพื่อขอทราบความต้องการของผู้ใช้”

“หน่วยงานท้องถิ่นและสังกัด กศน. ควรให้การสนับสนุนในเรื่องทรัพยากรสารสนเทศมากขึ้น”

“ควรหาเงินบริจาคเพื่อซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด....ทุกฝ่ายต้องช่วยกัน”

2.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่า ห้องสมุดมีการจัดหาและบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย ห้องสมุดมีคอมพิวเตอร์ไว้บริการผู้ใช้สืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด แต่ห้องสมุดบางแห่งไม่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้อบรม ทำให้ผู้ใช้เข้าใจผิดว่าคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นหาสารสนเทศนั้นเป็นเครื่องที่จัดเตรียมไว้ให้ใช้เฉพาะอินเทอร์เน็ต จึงไม่มีผู้ใช้เข้าไปใช้ ทั่วๆ ที่ห้องสมุดได้มีการจัดเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้สืบค้นอินเทอร์เน็ตไว้ให้กับผู้ใช้แล้วเป็นการเฉพาะ ในอีกชั้นหนึ่ง ผู้ใช้ทุกกลุ่มต้องการให้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพราะตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยี โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน นอกจากนี้ห้องสมุดทุกแห่งมีบริการอินเทอร์เน็ตแต่จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในการใช้อินเทอร์เน็ตยังไม่พอเพียง

“อยากให้เป็นห้องใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะ”

“ห้องสมุดจัดหาอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยสะดวกต่อผู้ใช้ แต่มีจำนวนน้อยเกินไป”

“คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการค้นหาหนังสือมีเครื่องเดียวและอยู่ที่เคาน์เตอร์ของเจ้าหน้าที่”

“มีมูมินเทอร์เน็ต หรืออินเทอร์เน็ตคาเฟ่แต่มีเครื่องใช้งานจำนวนน้อย ต้องเอาเครื่องมาใช้เองหรือต้องขึ้นไปชั้นบนเพื่อไปขอใช้บริการแทนข้างล่าง”

“เว็บไซต์ของห้องสมุดยังไม่มี มีแต่เว็บไซต์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด”

2.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือ สืบค้น เข้าถึงสารสนเทศ

ห้องสมุดส่วนใหญ่จัดหมวดหมู่หนังสือ เป็นระบบ ง่ายต่อการทำงาน เช่น ใช้สีเป็นสัญลักษณ์ แยกกลุ่มหนังสือตามเนื้อหา เช่น นวนิยาย หนังสือสำหรับเด็กเพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาหนังสือด้วยตนเอง บางห้องสมุดจัดหมวดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้ มีการจัดทำโอแพค เพื่อเป็นเครื่องมือสืบค้นด้วยคอมพิวเตอร์ บางห้องสมุดยังไม่มีการจัดทำบัตรรายการ แต่จัดทำป้ายบอกชื่อหมวดหมู่ และมีบรรณารักษ์หรืออาสาสมัครห้องสมุดช่วยให้คำแนะนำ

2.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการห้องสมุด

ผู้ใช้บริการทุกกลุ่มอาชีพระบุว่าบริการของห้องสมุดเป็นประโยชน์ ห้องสมุดตอบสนองผู้ใช้บริการดีมาก จัดบริการรูปแบบหลากหลาย เพื่อส่งเสริมการอ่านในชุมชน การจัดการของห้องสมุดทำให้ผู้ใช้ได้สารสนเทศตามที่ต้องการ และเป็นประโยชน์กับผู้ใช้บริการ ห้องสมุดมีการจัดบริการห้องสมุดเชิงรุก และการจัดบริการที่มีคุณภาพ และบริการอินเทอร์เน็ตได้รับความสนใจมากจากผู้ใช้ทุกกลุ่ม ห้องสมุดหลายแห่งยังมีปัญหาการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์การบริการ เช่น มีห้องสมุดแห่งหนึ่งผู้สันทนากลุ่มไม่มีผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกเพราะไม่ทราบว่าปัจจุบันสามารถสมัครเป็นสมาชิกโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ทราบแต่ว่าในอดีตต้องจ่ายค่าสมัครเป็นสมาชิก นอกจากนี้ความร่วมมือระหว่างบรรณารักษ์กับผู้ใช้บริการช่วยส่งเสริมให้มีผู้มาใช้บริการและได้รับประโยชน์จากการบริการมากขึ้น

“บริการธนาคารของเด็กเล่น ผู้ใช้เห็นความแปลกใหม่ของการจัดบริการ และยังเป็นห้องบริการแยกต่างหากจากอาคารของห้องสมุด โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ใช้ประจำของห้องสมุดจะรู้จักบริการนี้ และบอกต่อกันเพื่อให้เด็กๆได้เข้ามาใช้บริการ”

“ได้แนะนำให้เด็กที่โรงเรียนมาใช้บริการ เพราะมีประโยชน์ ซึ่งเด็กสามารถอ่านนิทานมีของเล่นเด็ก”

“บริการของห้องสมุดที่ทำเป็นความร่วมมือระหว่างบรรณารักษ์ ครู นักเรียน ชุมชนเด่นชัดมาก คือ บัณฑิตความรู้ ครูจะเป็นผู้ผลิตใบความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ความรู้เรื่องสุขภาพ การเกษตร เป็นต้น แล้วให้ นักเรียนนำไปอ่านให้ผู้ปกครองฟังที่บ้าน และยังมีการทำสมุดเล่มเล็ก โดยครูบรรณารักษ์เป็นผู้สอนให้นักเรียนอาสาที่เข้ามาทำงานห้องสมุด และนักเรียนอาสาจะผลัดเปลี่ยนเวรมาสอนให้กับรุ่นน้องต่อไป”

นักเรียนให้เหตุผลในการมาใช้ห้องสมุดประชาชนนอกเหนือจากการใช้บริการห้องสมุดโรงเรียน

“โรงเรียนมีหนังสือให้ยืม แต่ให้โควตายืมแค่ 2 เล่ม จึงไม่เพียงพอ”

ผู้ใช้แสดงทัศนคติต่อวันเวลาเปิดทำการของห้องสมุดบางแห่งซึ่งเปิดเฉพาะเวลาราชการหรือไม่เปิดทำการในวันหยุด

“ห้องสมุดเปิด 8.00-18.00 น. ปิดเสาร์-อาทิตย์ น่าจะเปิดบริการวันเสาร์บ้าง โดยทดลองเปิด 1-2 เดือน เพื่อให้ นักเรียนและข้าราชการมาค้นคว้าในวันหยุด”

“ห้องสมุดควรเปิดสายแต่ปิดบริการประมาณ 3-4 ทุ่ม ให้ นักเรียนและคนทำงานมาใช้บริการหลังเลิก เรียนหรือเลิกงาน ”

“ไม่ทราบว่าจำเป็นต้องเป็นสมาชิกห้องสมุด บรรณารักษ์ไม่ได้เชิญชวนหรือบอกกล่าว เป็นหรือไม่ เป็นสมาชิกก็ไม่ได้รับบริการอะไรต่างกันมากนัก มาใช้สถานที่อ่านหนังสือ ไม่ได้ยืมหนังสือ ”

“ไม่ได้เป็นสมาชิก ต้องใช้เอกสาร และรูปถ่าย ยุ่งยาก โดยเฉพาะเรื่องของรูปภาพ แล้วต้องกรอกใบสมัครอีกมากมาย”

“ไม่ได้สมัครเป็นสมาชิก ไม่ทราบว่าสามารถสมัครเป็นสมาชิกโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ทราบแต่ว่าในอดีตต้องจ่ายค่าสมัครเป็นสมาชิก”

“เวลาบรรณารักษ์ไม่อยู่ ออกพื้นที่ จะมีนักเรียนเป็นอาสาสมัครคอยบริการ ผู้ใช้บริการมีวินัย จดบันทึกการยืม คืนห้องสมุด”

2.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมห้องสมุด

ห้องสมุดให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ความบันเทิง รวมทั้งกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ใช้นิสัยรักการอ่าน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ กิจกรรมที่จัดมีหลากหลาย สำหรับผู้ใช้ทุกกลุ่ม มีทั้งกิจกรรมที่จัดต่อเนื่องเป็นประจำ เช่น การจัดนิทรรศการ และกิจกรรมเป็นครั้งคราว เช่น โอกาสพิเศษงานสัปดาห์ห้องสมุด เทศกาลต่างๆ

ในการจัดกิจกรรมห้องสมุดอาจจัดกิจกรรมเองหรือร่วมกับหน่วยราชการอื่นในสังกัด ในท้องถิ่น หรือภาคเอกชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ การนำหนังสือและห้องสมุดสู่ชุมชน ในรูปห้องสมุดเคลื่อนที่ เน้นการจัดกิจกรรมเชิงรุกถึงตัวผู้รับบริการและ บุคลากรความรู้ความสามารถหลายๆ ด้านกับหนังสือและการอ่าน เช่น ด้านศิลปะ การประกวดวาดภาพ ด้านการนำเสนอโดยการพูดและการเขียน เช่น การแนะนำหนังสือเล่มโปรด แต่อย่างไรก็ตามพบจุดอ่อนคือ ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เนื่องจากผู้ใช้ได้รับทราบไม่ทั่วถึง มักรับทราบโดยการบอกต่อจากผู้ใช้คนอื่น นอกจากนี้ผู้ใช้ยังต้องการการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ต้องการ และผู้ใช้นี้ดีเป็นอาสาสมัครห้องสมุด

“ห้องสมุดจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น มุมหนังสือเล่มโปรด ทั้งนักเรียนและครูร่วมกันจัดกิจกรรมหนังสือที่ตนเองชอบแล้วไปนำเสนอเสียงตามสายที่หน้าเสาธง เพื่อให้ นักเรียนและครูในโรงเรียนได้ทราบหนังสือแต่ละเล่ม เป็นการกระตุ้นให้ผู้มาอ่านหนังสือและมาใช้ห้องสมุดมากขึ้น”

“มีการทำหนังสือเล่มเล็กโดยนักเรียนภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมเขียนภาพและเขียนเรื่องราวลงในกระดาษ แล้วทำเป็นเล่มหนังสือขนาดเล็ก เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนสนใจเข้าห้องสมุดมากขึ้น”

“กิจกรรมที่ห้องสมุดจัด เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอนให้กับครู และนักเรียน เช่น การจัดนิทรรศการตามวันสำคัญประจำปี การจัดบอร์ดเรื่องต่างๆที่บรรณารักษ์เห็นว่าสำคัญ เช่น ห้องสมุดมีชีวิต ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นการเสริมสร้างความรู้ให้กับผู้ใช้

ห้องสมุดได้เข้าใจ และเรียนรู้จากบอร์ดนั้นๆ หนังสือกำแพงก็เป็นกิจกรรมที่น่าภาคภูมิใจของห้องสมุดที่ทั้งครู บรรณารักษ์ และนักเรียนได้เข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกันในการจัดทำหนังสือกำแพงแต่ละเรื่องราวเพื่อนำเสนอให้เห็นความคิดสร้างสรรค์ของการจัดทำกิจกรรม นอกจากนั้นแล้วกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านที่เข้าถึงครูและนักเรียนได้เป็นอย่างดี นั่นคือ การนำเสนอหนังสือเล่มโปรดของตนเอง ทั้งครูและนักเรียนจะนำเสนอหนังสือเล่มโปรดของตนเองที่หน้าเสาธงทุกเช้า จะเห็นว่ากิจกรรมนี้เป็นการส่งเสริมการอ่านให้กับผู้ใช้ห้องสมุดได้มีส่วนร่วมกับห้องสมุด โดยที่บรรณารักษ์เป็นเพียงผู้จัดการ แต่ให้ผู้ใช้ได้นำเสนอจากความคิดของตัวเอง”

“ห้องสมุดเห็นว่าคนในชุมชนต้องได้รับการพัฒนาและการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาคน ห้องสมุดจึงจัดกิจกรรมสารสนเทศสู่ชุมชน เช่น บั๊งความรู้ ทำจากไม้ไผ่ ครูเป็นผู้ผลิตใบความรู้แล้วนำไปใส่ในกระบอกไม้ไผ่ให้นักเรียนนำกลับไปบ้านอ่านให้พ่อแม่หรือคนในครอบครัวฟัง หรือบางครั้งครูเป็นผู้นำเอาบั๊งไม้ไผ่ไปแขวนไว้ที่หน้าบ้านของคนในชุมชนเอง นอกจากนั้นยังมีตะกร้าความรู้ กระเป๋าความรู้ วัสดุที่จัดใส่ความรู้เป็นสิ่งของที่มิในท้องถิ่น ซึ่งทั้งบรรณารักษ์ ครู และชุมชนช่วยกันคิดสร้างสรรค์ นำความรู้สู่ชุมชน”

“ต้องทำหน้าที่ให้บริการชุมชน โดยไม่จำกัด เพศ วัย และอาชีพ แม้เป็นห้องสมุดโรงเรียนแต่ไม่ได้จัดกิจกรรมส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนและครูภายในโรงเรียนเท่านั้น แต่กิจกรรมที่จัดยังคงครอบคลุมถึงชุมชน เน้นการเรียนรู้ภายในครอบครัว”

“จัดกิจกรรมดี สม่่าเสมอ เช่น ให้ความรู้เรื่องการนวด การทำอาหาร การฝีมือ เอาความรู้มาจากหนังสือ วารสารในห้องสมุด ทำให้ผู้ใช้ตื่นตัวที่จะมายืมหนังสือจากห้องสมุดมากขึ้น”

“ประทับใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัด เช่น โครงการสนับสนุนให้รักการอ่าน จัดโครงการได้ทันสมัยทันเหตุการณ์ ผู้ใช้บริการได้แนะนำห้องสมุดให้จัดโครงการสำหรับเด็ก ผู้ใช้บริการได้เรียนรู้จากโครงการ”

“ห้องสมุดยังไม่มีอาสาสมัครห้องสมุด มีการจัดประกวด จัดนิทรรศการวันเด็ก มีปราชญ์ชาวบ้านมาสอน มีการสอนวาดรูป สอนทำดอกไม้ สอนหมากล้อม โดยใช้วิทยากรในชุมชน”

“เวลาบรรณารักษ์ไม่อยู่ ออกพื้นที่ จะมีนักเรียนเป็นอาสาสมัครคอยบริการ ผู้ใช้บริการมีวินัย จดบันทึกการยืม คืนห้องสมุด”

“หากห้องสมุดต้องการให้ช่วยเป็นอาสาสมัครห้องสมุด ก็ยินดีเต็มที่”

“อยากให้มีโอกาสเคลื่อนไหว มีการเล่านิทาน อยากให้เป็นห้องสมุดที่มีอะไรมากกว่ามีแต่หนังสือ”

“โรงเรียนประสานงานกับห้องสมุดเพื่อจัดประกวดวันพ่อ ก็ขอความร่วมมือเรื่องยืมหนังสือจากห้องสมุด”

“บรรณารักษ์ร่วมมือกับเทศบาลเข้าโครงการ Book start โดยทำหนังสือแจ้งสถานีอนามัย ให้คัดเลือกคนเข้ามาในโครงการ”

“บรรณารักษ์ที่นี้ทำงานเชิงรุกเคลื่อนที่ มีส่วนร่วมกับกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ โดยออกพื้นที่ในชุมชน”

“มีการจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ มีการจัดนิทรรศการริมน้ำ จัดประกวดรูปพ่อลูกคู่เหมือน จัดงานปีใหม่ ทำให้สมาชิกคุ้นเคยมีส่วนร่วมมาก”

“ห้องสมุดพยายามเชื่อมโยงกับผู้ให้บริการโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชุมชนโดยมีห้องสมุดเคลื่อนที่ไปให้บริการหนังสือ ไปให้บริการตามชุมชนที่มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยจัดหนังสือไปให้บริการกับนักเรียนการศึกษานอกโรงเรียน บางครั้งครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนก็ได้พานักเรียนการศึกษานอกโรงเรียนเข้ามาศึกษา ค้นคว้าที่ห้องสมุด ห้องสมุด

ควรมีการจัดชมรม หรืออาสาสมัคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีใจรักในห้องสมุดเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งน่าจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งเพื่อได้สร้างเครือข่าย

“ห้องสมุดจัดกิจกรรมหลากหลาย และให้กับผู้ใช้บริการทุกเพศ ทุกวัย เช่น จัดงานสงกรานต์ จัดประกวดโป๊พ็ชของ กิจกรรมการส่งเสริมอาชีพ ห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดกระเป๋าไปบริการในชุมชน เป็นต้น แต่ไม่ค่อยทราบเรื่องการจัดกิจกรรมของห้องสมุด มักจะเป็นการบอกกล่าวปากต่อปาก ... การติดประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆภายในห้องสมุดไม่ชัดเจน และไม่เป็นที่ดึงดูดสายตาให้กับผู้ใช้”

“อยากให้ห้องสมุดพัฒนาโดยจัดให้มีช่องทางการติวเตอร์ เพราะนักเรียนที่กำลังเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยมักมาห้องสมุดเพื่อติวกันเอง”

“อยากให้มีการจัดกิจกรรมในบีกซี โลตัส คล้ายห้องสมุดเคลื่อนที่โดยจัดวันเสาร์ อาทิตย์”

“ห้องสมุดน่าจะจัดกิจกรรมสะสมคะแนนหรือสะสมแต้มเช่นเดียวกับห้างสรรพสินค้า ใครยืมหนังสือ เข้าร่วมกิจกรรม ก็จะได้รัลแต้ม และมีรางวัลให้ จะจูงใจผู้ใช้โดยเฉพาะกลุ่มเด็กๆ ได้ดี”

“ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของห้องสมุด ห้องสมุดคงต้องจัดกิจกรรมตามความต้องการของชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการเสนอความคิดเห็นว่าต้องการอะไร ช่วงเวลาใด”

2.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

ห้องสมุดใช้ช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย หลายช่องทาง นอกจากสื่อบุคคลที่ใช้เป็นสื่อหลักแล้ว ในห้องสมุดยังมีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ภายในโดยติดบอร์ดประกาศข่าวสารของห้องสมุด ติดป้ายประชาสัมพันธ์ที่เคาน์เตอร์และยังมีสื่อกิจกรรมและสื่ออื่นๆ ในท้องถิ่น เช่น สื่อธรรมชาติ สื่อเคลื่อนที่หรือสื่อกลางแจ้ง สื่อพื้นบ้านหรือสื่อประเพณี เคเบิลทีวีท้องถิ่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าว แต่ผู้ใช้อีกยังเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงและเป็นจุดอ่อนของห้องสมุด

“การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือเสียงตามสาย ประกาศให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารทุกอย่าง หรือมีฉะนั้นครูประจำชั้นก็จะเป็นผู้บอกกล่าวให้นักเรียนได้ทราบ แล้วนักเรียนก็จะไปบอกต่อให้กับครอบครัว”

“ครูและบรรณารักษ์ทำป้ายประชาสัมพันธ์ไปปักที่กระถางปลูกผัก ซึ่งจัดเรียงไว้ตามถนน ทำให้ชุมชนที่ผ่านไปมาได้เห็นและรับทราบข้อมูลข่าวสารของห้องสมุด”

“ครูและชุมชนนิยมส่งข่าวทางโทรศัพท์มือถือ เป็นช่องทางที่เข้าถึงได้สะดวกและรวดเร็ว หากเป็นการส่งข่าวประชาสัมพันธ์ทางอีเมลคงต้องเสียเวลาในการตรวจสอบ ไม่สะดวกในการเข้าใช้ การใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะใช้เพื่อการสืบค้นประกอบการเรียนการสอนมากกว่าการใช้อีเมล”

“อีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้การประชาสัมพันธ์เข้าถึงชุมชนได้ดีมาก คือหนังสือกำแพงจัดทำขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์บริการของห้องสมุดและกิจกรรมพิเศษต่างๆ ที่ห้องสมุดจัดขึ้น แล้วนำไปตั้งไว้ในชุมชน เป็นการประชาสัมพันธ์ที่แปลกใหม่ของห้องสมุด เป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารให้กับชุมชนได้อีกทางหนึ่ง”

“ไม่เคยทราบว่าสมัครเป็นสมาชิกห้องสมุดฟรี หรือเมื่อมาใช้บริการห้องสมุดจะทำให้ผู้ใช้ได้รับอะไร ถ้าประชาสัมพันธ์ให้ทราบก็จะทำให้จำนวนสมาชิกและผู้ใช้บริการมากขึ้น “

“มีรถเคลื่อนที่ แต่สมาชิกไม่ค่อยทราบ เรื่องเครือข่ายห้องสมุดมากนัก เพราะขาดประชาสัมพันธ์สู่ชุมชน”

“ห้องสมุดควรสร้างความร่วมมือกับชุมชนเพื่อใช้ศักยภาพของชุมชน เช่น วิทยุชุมชน วิทยุท้องถิ่น หรือประสานกับกศน. ให้ช่วยเรื่องเว็บไซต์ ซึ่งจะทำให้ห้องสมุดเป็นที่รู้จักมากขึ้น หรือเป็นช่องทางในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดได้”

“น่าจะประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุท้องถิ่น ทางอินเทอร์เน็ต ส่งเข้าอีเมลล์ของผู้ใช้ห้องสมุดโดยตรง”

“ควรตั้งผู้ไม่ใช้บริการให้มามีส่วนร่วม โดยประชาสัมพันธให้รู้จักห้องสมุดมากขึ้น”

“ห้องสมุดมีบทบาทพัฒนาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้ใช้บริการมากขึ้น แต่การพัฒนาขับเคลื่อนชุมชนสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ยังทำได้ไม่มากนัก เพราะขาดการประชาสัมพันธ ขาดการขอความร่วมมือจากชุมชน”

2.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและเครือข่าย

ห้องสมุดมีความร่วมมือและเครือข่ายกับบุคคล องค์กรในท้องถิ่น ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายปฐมภูมิกับประชาชนในชุมชน และเป็นศูนย์กลางการสร้างเครือข่ายของชุมชน

“สมาชิกเต็มใจให้ความร่วมมือกับห้องสมุด เช่น สมาชิกยินดีถอดรองเท้าทั้ง ๆ ที่ห้องสมุดไม่ได้บอกให้ถอด แต่ทุกคนอยากให้เป็นเหมือนบ้านตัวเอง อยากให้สะอาด สมาชิกช่วยปิดไฟ ปิดหน้าต่าง เพราะมีความรู้สึกเหมือนอยู่บ้าน”

“สมาชิกคุ้นเคยกันสนิทสนมกันดี เป็นเหมือนคนในครอบครัว”

“ห้องสมุดสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆภายนอก เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล โรงเรียนต่างๆ ที่อยู่ในเขตพื้นที่ใกล้เคียง และชุมชนได้เป็นอย่างดี เครือข่ายเหล่านี้ช่วยสนับสนุนงบประมาณ และหรือหากชุมชนครอบครัวใดไม่มีกำลังทรัพย์ ก็จะบริจาคเป็นสิ่งของมาให้ ศิษย์เก่าของโรงเรียนก็เป็นอีกกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือ อาจจะเป็นเพราะว่าเป็นคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดสำนึกรักบ้านเมืองตนเอง”

“ผู้บริหารเป็นคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดเครือข่าย ความช่วยเหลือระหว่างโรงเรียน และมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน”

“ห้องสมุดมีคณะกรรมการห้องสมุด แต่กรรมการห้องสมุดประชุมกันไม่บ่อย ทุกคนเข้ามาเป็นกรรมการด้วยใจรัก เสียสละ เพราะไม่มีค่าตอบแทน”

“ห้องสมุดควรจัดตั้งเครือข่ายแม่บ้าน เช่น มีมุมหนังสือสำหรับแม่บ้าน จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำอาหารฝีมือ และนำไปสู่การผลิตที่หลากหลายได้”

“หอสมุดสร้างความร่วมมือกับเครือข่าย เช่น จัดกิจกรรมงานลอยกระทง จัดนิทรรศการประกวดต่าง ๆ แต่ไม่มีการจัดตั้งอาสาสมัครห้องสมุด อยากให้จัดตั้งชมรมห้องสมุด”

“อยากให้ห้องสมุดขอความร่วมมือจากผู้นำองค์กรในท้องถิ่นมากกว่าเดิมเพื่อจะได้รับการบริจาคงบประมาณมากขึ้น”

2.12 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อบรรณารักษ์

ผู้ให้บริการแสดงความพึงพอใจต่อบรรณารักษ์ ในด้านต่างๆ ด้านความรู้ ความสามารถ และโดยเฉพาะคุณสมบัติส่วนบุคคล เช่น การอุทิศตน ความทุ่มเทในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความกระตือรือร้น ความเต็มใจให้บริการ การตอบสนองต่อผู้ให้บริการ การพัฒนาตนเอง การนำความรู้ไปขยายผล ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและอื่น ๆ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นแบบอย่างที่ดี แต่ยังมีปัญหาในด้านภาพลักษณ์ของบรรณารักษ์ และห้องสมุดบางแห่ง มีผู้ให้บริการหลายคน ผู้ใช้ไม่สามารถแยกได้ว่าใครคือบรรณารักษ์วิชาชีพหรือเจ้าหน้าที่ บรรณารักษ์ขาดการประชาสัมพันธ์ตนเอง และจำนวนบรรณารักษ์ไม่พอเพียง บางแห่งมีบรรณารักษ์คนเดียว นอกจากนี้ผู้ใช้อ้างอิงคาดหวังให้บรรณารักษ์มีบทบาทในการสอนการสืบค้นสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีบริการในห้องสมุดด้วย

“บรรณารักษ์ทุ่มเทการทำงาน จัดกิจกรรมเพื่อเอื้อต่อการเรียนการสอน แม้ว่าบรรณารักษ์จะไม่สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่วก็ตาม แต่ก็ไม่เคยปฏิเสธที่จะจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาให้บริการในห้องสมุด และยังรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานและผู้ให้บริการ”

“บรรณารักษ์สามารถทำงานได้หลายหน้าที่ มีความเป็นกันเองและเป็นมิตรกับผู้ให้บริการ สามารถตอบสนองต่อผู้ให้บริการได้เป็นอย่างดี”

“บรรณารักษ์มีความรู้ ความสามารถ ดี มนุษย์สัมพันธ์ดี ใจเย็น เต็มใจให้บริการ มี กาลเทศะในการให้บริการดี ประทับใจการให้บริการ ที่เป็นกันเอง ให้คำแนะนำผู้ใช้บริการ ดีมาก”

“ชอบที่มีความเป็นกันเอง มีความรู้ความสามารถให้คำแนะนำดี และบรรณารักษ์ยังจัดทำ แบบสอบถามความพึงพอใจจากผู้ใช้บริการด้วย”

“บรรณารักษ์มาตรงต่อเวลา ชยันมาก มีความเป็นกันเอง กระตือรือร้นไม่อยู่นิ่ง เต็มใจ ให้บริการ มีการพัฒนาตนเองโดยเรียนต่อปริญญาโท”

“อยากให้บรรณารักษ์ช่วยสอนวิธีการสืบค้น โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสืบค้น ข้อมูลได้ด้วยตนเอง และอินเทอร์เน็ต บรรณารักษ์มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องจัดหา เครื่องมือการสืบค้นให้ผู้ใช้ และสอนให้ผู้ใช้เอง ไม่ต้องมาบริการในสิ่งเล็กๆ น้อยที่ผู้ใช้ สามารถค้นหาเอง แล้วบรรณารักษ์จะได้มีเวลาไปทำอย่างอื่น ”

“บรรณารักษ์คือผู้ที่ให้บริการที่เคาเตอร์และบอกว่าหนังสืออยู่ที่ไหน เป็นคนที่ดูแล ห้องสมุด ”

“คนที่เคาเตอร์ คือ คนที่ให้บริการและมักหมุนเวียนมาให้บริการ เป็นคนที่สำคัญที่สุด”

2.13 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตให้ต่อเนื่อง

กลุ่มผู้ใช้เห็นความสำคัญของโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตและการ ดำเนินการให้ต่อเนื่อง แนวทางของความสำเร็จเกิดจากการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตอย่างต่อเนื่อง ในทุกๆด้าน ทั้งด้านบรรยากาศ ทรัพยากรสารสนเทศที่มีความหลากหลาย ทันสมัย มีการใช้และ การบริการเทคโนโลยี ไม่มีกฎเกณฑ์ห้องสมุดที่เข้มงวดมากเกินไป และโดยเฉพาะเรื่องการบริหาร และการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และความสนใจอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของผู้ใช้และชุมชน รวมถึงบทบาทของบรรณารักษ์ โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารและการ ประชาสัมพันธ์ การถ่ายทอดความรู้ และการสนับสนุนจากผู้บริหารว่ามีความจำเป็นยิ่ง

“การได้เข้าร่วมทำกิจกรรมในห้องสมุดทำให้เกิดการเรียนรู้ อีกทั้งคุณบรรณารักษ์ได้กระตุ้นให้ทำกิจกรรม และสิ่งที่ได้เห็นจากห้องสมุดทำให้อยากอ่าน อยากใช้เทคโนโลยีให้เป็น”

“ห้องสมุดมีชีวิตต้องมีกิจกรรมหลากหลายและผู้ใช้ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีเทคโนโลยีการสื่อสารโดยเฉพาะด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการเรียนรู้ทั้ง เช่น อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดต้องมีการจัดบรรยากาศที่ชวนเชิญผู้ใช้ และไม่เป็นการจัดบรรยากาศที่ซ้ำซาก”

“ควรพัฒนาให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตอย่างต่อเนื่อง ไม่ควรพัฒนาเพียงครั้งเดียวเพื่อให้ได้รางวัลแล้วไม่พัฒนาต่อ ห้องสมุดควรส่งเสริมการอ่านให้กับชุมชน”

“ต้องรู้จักยืดหยุ่นในกฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อไม่ให้ผู้ใช้รู้สึกลำบากใจในการเข้ามาใช้ห้องสมุด”

“มีบรรณารักษ์เพียงคนเดียวเท่านั้นซึ่งไม่เพียงพอ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศคอยให้คำแนะนำในการใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่างๆ เหมือนห้างสรรพสินค้าที่จัดให้มีพนักงานคอยให้คำแนะนำ”

“บรรณารักษ์ควรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น ผู้ใช้บริการควรร่วมมือกันพัฒนาห้องสมุด”

“ห้องสมุดต้องมีความคึกคัก มีสิ่งที่ใช้บริการได้ตามความสนใจ เช่น มุมเด็ก มุมคอมพิวเตอร์ มุมหลากหลาย”

“ผู้บริหารต้องเพิ่มงบประมาณ การซื้อคอมพิวเตอร์ และหนังสือใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น”

2.14 บทบาทของสอร.

ผู้ใช้ส่วนใหญ่อยู่ในต่างจังหวัดจึงไม่ค่อยรู้จักและไม่ได้มาใช้บริการห้องสมุดสอร. ส่วนใหญ่ไม่ทราบเรื่องเกี่ยวกับโครงการและการได้รับรางวัล และส่วนใหญ่ได้ให้ข้อเสนอแนะให้สอร. ประชาสัมพันธ์หน่วยงานและกิจกรรมเจาะกลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น

“ไม่ทราบว่า ปัจจุบัน TKpark มีอะไรบ้าง”

“TKpark มีมุมดูหนังหรือไม่”

“सर.ควรประชาสัมพันธ์ แนะนำให้ผู้ใช้บริการทราบว่า สอ.คืออะไร ห้องสมุดมีชีวิตคืออะไร โดยจัดทำเป็นบอร์ดเฉพาะ สอ. ในห้องสมุดที่ได้รับรางวัล และน่าจะประชาสัมพันธ์โครงการให้เป็นที่รู้จักมากกว่านี้”

“सर.ควรส่งข้อมูลไปให้โรงเรียนช่วยประชาสัมพันธ์ให้ สอ.เป็นที่รู้จัก สมาชิกจะได้บอกต่อ ๆ กัน และข่าวความเคลื่อนไหวของสอ. ถ้ามีก็ควรส่งให้ทุกแห่งทราบ จะได้นำมาติดบอร์ดให้รู้จัก”

“ सर. ควรจัดประกวดต่อเนื่อง และมีการติดตามประเมินอย่างต่อเนื่อง”

“TKpark ควรจัดกิจกรรมเป็นครั้งคราว ควรมีการฉายวิดีโอเพื่อให้ทราบกิจกรรมของ TKpark”

“อยากให้มี Package เคลื่อนที่ เพื่อให้ชาวบ้านรับทราบกิจกรรม ความเคลื่อนไหวของ สอ.อยากให้สอ.เป็นพี่เลี้ยงห้องสมุดที่ได้รับรางวัลต่อเนื่อง โดยจัดอบรมบรรณารักษ์ต่อเนื่อง”

“ผู้ให้บริการส่วนใหญ่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้จัก TKpark จึงอยากให้ TKpark ออกมาจัดกิจกรรมต่างจังหวัด และประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้มากขึ้นแบบเจาะกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นที่รู้จักของประชาชนในต่างจังหวัด”

“อยากให้มีการประชาสัมพันธ์ว่า TK park คืออะไร เหมือนเป็นเรื่องใหม่ของคนต่างจังหวัด”

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เพิ่มเติมบรรณารักษ์

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เพิ่มเติมบรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลในบางประเด็น นอกจากเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามเป็นหลักและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในบทที่ 4 แล้ว ผลการสัมภาษณ์เพิ่มเติมวิเคราะห์ได้ดังนี้

บรรณารักษ์มีเจตคติที่ดีต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ มีความคิดเห็นและมีความพึงพอใจต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 ที่สำคัญบรรณารักษ์เห็นว่าโครงการฯ มีความสำคัญและคุณค่าต่อการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต และการพัฒนาตัวบรรณารักษ์เองในด้านความรู้ ความสามารถ แนวคิด วิสัยทัศน์และมุมมองใหม่ในการบริหารจัดการและการดำเนินงานห้องสมุดในยุคการเปลี่ยนแปลง

“พอพูดถึงห้องสมุดมีชีวิต ใครๆก็นึกถึง TKpark และ TKpark ก็สามารถปลุกกระแสห้องสมุดมีชีวิตในสังคมไทยได้อย่างน่าชื่นชม โครงการฯนี้จึงเป็นการถ่ายทอดความรู้และแนวคิดห้องสมุดมีชีวิตที่มีคุณค่ายิ่ง ได้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ”

บรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลต้องการให้บรรณารักษ์ห้องสมุดอื่นๆ ได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการ แต่เนื่องจากสำนักงานอุทยานการเรียนรู้มีข้อกำหนดสำหรับห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการจะต้องดำเนินการหลายขั้นตอนและหลายกิจกรรม จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากผู้บริหารห้องสมุดและชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องงบประมาณ บรรณารักษ์ห้องสมุดหลายแห่งสนใจเข้าร่วมโครงการฯ แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารห้องสมุดหรือห้องสมุดบางแห่ง ผู้บริหารยังไม่รู้จักหรือไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการฯ คำถามของบรรณารักษ์ที่เป็นโจทย์ให้สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ รับผิดชอบดำเนินการต่อคือ

“ทำอย่างไรผู้บริหาร วงการศึกษาและวงการห้องสมุดจะรู้จักและนึกถึงรางวัลนี้ ให้เป็นรางวัลระดับชาติ สอ.จะต้องประชาสัมพันธ์และมีเครือข่ายมากขึ้น ผู้บริหารจะได้สนับสนุนให้บรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการมากขึ้น”

“อยากให้สอ. จัดหางบประมาณสนับสนุนบรรณารักษ์มาเข้าร่วมโครงการ จัดเป็นทุนสำหรับบรรณารักษ์ที่ไม่มีงบประมาณแต่มีศักยภาพที่จะพัฒนาได้ ”

ในส่วนอื่นๆ บรรณารักษ์เห็นว่าสอ. ดำเนินการได้อย่างเหมาะสมมาก มีสิ่งที่ยังบรรณารักษ์ต้องการ คือ เกณฑ์การตัดสินให้มีความชัดเจน การติดตามประเมินผลต่อเนื่อง การสร้างเครือข่าย และการจัดสรรรางวัลเพิ่มเติมเพื่อให้ห้องสมุดพัฒนาได้ต่อเนื่องและยั่งยืน

“หนูยังไม่ทราบเลยว่าห้องสมุดของหนูมีจุดเด่นตรงไหน จึงได้รับรางวัล และก็ยังไม่ทราบว่าห้องสมุดที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ หรือรางวัลรองชนะเลิศ มีจุดเด่นตรงไหน หลายคนเกิด

ความรู้สึกแปลกใจ ว่าเอ๊ะห้องสมุดที่ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ ที่ได้เห็นมา ดูดีกว่าห้องสมุดที่ได้รับรางวัลชนะเลิศเสียอีก เขาอาจจะมองกายภาพ ...อยากให้มีเกณฑ์ที่ชัดเจน มีรางวัลในแต่ละด้านด้วย เช่น ด้านกายภาพ ด้านบริการ และพิจารณาความเหมาะสม สำหรับห้องสมุดที่มีขนาดหรือบริบทต่างกัน และในการประกาศผล ควรประกาศจุดเด่นของห้องสมุดแต่ละแห่งที่ได้รับรางวัลด้วย”

“ เกณฑ์ต่างๆ ควรแจ้งให้ห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการทราบแต่แรก และเมื่อแจ้งผลผ่านการคัดเลือกแต่ละขั้นตอน ควรระบุผลให้ทราบด้วย”

“สอ. หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการต้องพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ตามหลักวิชาการอย่างเป็นระบบ และควรมีรางวัลหลายประเภท

ประเด็นสุดท้ายบรรณารักษ์ต้องการให้การพัฒนาห้องสมุดมีความยั่งยืน จึงเห็นด้วยและชื่นชมที่สอ. จัดให้มีการติดตามและประเมินผลโครงการ และเห็นควรดำเนินการต่อเนื่อง เพราะการพัฒนาหลายเรื่องไม่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาสั้น และต้องการให้สอ. จัดทำเป็นเครือข่ายห้องสมุดที่ได้รับรางวัลเพื่อการถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง และมีรางวัลสำหรับห้องสมุดที่ได้รับรางวัลที่มีการพัฒนาต่อเนื่อง รวมทั้งรางวัลสำหรับผู้บริหารหรือหน่วยงานที่สนับสนุนห้องสมุดเพื่อว่าผู้บริหารและหน่วยงานจะได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาห้องสมุดต่อเนื่อง

“ ถ้ามีรางวัลให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลที่มีการพัฒนาต่อเนื่องก็จะเป็นแรงจูงใจแก่ห้องสมุดทั้งผู้บริหารและบรรณารักษ์ การที่สอ. จัดให้มีการติดตามและประเมินผลโครงการ จึงเป็นสิ่งที่มีความหมายมาก”

“สอ. ควรจัดทำเครือข่ายห้องสมุดที่ได้รับรางวัลเพื่อถ่ายทอดความรู้และพัฒนาห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง และให้บรรณารักษ์ได้กลับมาพัฒนาความรู้อย่างน้อยปีละครั้ง”

“ สอ. ควรจัดรางวัลให้ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่สนับสนุนห้องสมุดโดดเด่น เพื่อกระตุ้นให้ ผู้บริหารและหน่วยงานให้ความสำคัญต่อการพัฒนาห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง บางทีเมื่อเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร สิ่งที่วางแผนจะทำ ก็ทำต่อไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุน”

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประเมินผลโดยใช้ทั้งระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2
2. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2
3. เพื่อประเมินผลลัพธ์ของโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากการประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2

จำนวน 10 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ จำแนกเป็นบุคคล 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้บริการ ได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับรางวัล 10 แห่ง

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้กำกับดูแลห้องสมุดหรือหัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับรางวัล 10 แห่ง

กลุ่มที่ 3 ผู้ใช้บริการ ได้แก่ ผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัลซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างการวิจัย โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

รวมกลุ่มตัวอย่างผู้ให้บริการที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 589 คน ผู้ใช้บริการที่สนทนากลุ่ม จำนวน 60 คน บรรณารักษ์จำนวน 10 คน ผู้บริหารจำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 669 คน

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามบรรณารักษ์ แบบสอบถามผู้ให้บริการ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร และแบบสนทนากลุ่ม ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร เพื่อหาความเที่ยงหรือความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรแอลฟาของครอนบัก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการสนทนากลุ่มกลุ่มผู้ให้บริการ จำนวน 5 แห่ง ๆ ละ 12 คน รวม 60 คน
2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 10 แห่ง รวม 10 คน

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้บรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 10 คน และกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการ 5 แห่ง ๆ ละ 130 คน โดยส่งแบบสอบถามไปให้ทางไปรษณีย์

4. ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพิ่มเติมบรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจำนวน 10 คนโดยสัมภาษณ์บรรณารักษ์ 5 คนด้วยตนเองในช่วงที่ผู้วิจัยเดินทางไปจัดสนทนากลุ่มผู้ใช้บริการที่ห้องสมุดนั้นๆ และสัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุดอีก 5 คนทางโทรศัพท์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางและภาพประกอบการบรรยาย ในการประเมินกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 จึงถือว่าเรื่องที่ประเมินมีความเหมาะสมระดับมาก

ข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปสรุปความและความเรียงเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามบรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับ

รางวัล

1. ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับรางวัล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 90.0) มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี (ร้อยละ 50.0) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 60.0) วุฒิมัธยมศึกษาสูงสุดปริญญาตรี (ร้อยละ 80.0) วุฒิศิลปศาสตรบัณฑิต ครุศาสตรบัณฑิตและศึกษาศาสตรบัณฑิต (ร้อยละ 30.0) วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (ร้อยละ 50.0) มีพื้นฐานความรู้ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (ร้อยละ 100.0) โดยได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 70.0) มีตำแหน่งงานเป็นบรรณารักษ์ระดับปฏิบัติการชำนาญการเท่ากับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดอัตราจ้าง (ร้อยละ 30.0) สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย(ร้อยละ 70.0)

2. บรรณารักษ์ส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตจากจดหมายของ สอว. (ร้อยละ 100.0) เข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจของตนเอง (ร้อยละ 80.0) แหล่งงบประมาณสนับสนุน ได้แก่ งบประมาณของห้องสมุด (ร้อยละ 60.0) เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ตรงกับความสนใจเท่ากับต้องการพัฒนาตนเอง (ร้อยละ 100.0)

3. บรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$) เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{x}=4.31$) ด้าน

ปัจจัยนำเข้า ($\bar{x}=4.13$) ด้านกระบวนการ ($\bar{x}=3.99$) และด้านผลลัพธ์ ($\bar{x}=3.93$) และทุกรายการมีค่าเฉลี่ยระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก 3 รายการเท่ากัน อยู่ในด้านผลผลิต ได้แก่ ความพึงพอใจต่อโครงการ โดยรวม ความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่ได้รับ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ($\bar{x}=4.42$)

3.1 ด้านปัจจัยนำเข้า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความชัดเจนของโครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ เทคนิควิธีการ กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และ เป้าหมาย ($\bar{x}=4.25$)

3.2 ด้านกระบวนการ การบริหารจัดการมีระบบและเป็นขั้นตอน และการประสานงานมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ($\bar{x}=4.08$) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 และการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 ค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ได้แก่ วิทยากร ($\bar{x}=4.25$ และ $\bar{x}=4.33$) รองลงมาของการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ยระดับมากเท่ากัน ได้แก่ หลักสูตร หัวข้อการฝึกอบรม และกิจกรรม ($\bar{x}=4.08$) ส่วนการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 ได้แก่ การบริการของเจ้าหน้าที่ ($\bar{x}=4.25$)

3.3 ด้านผลผลิต รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความพึงพอใจต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 โดยรวม ความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่ได้รับ และ เจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ($\bar{x}=4.42$)

3.4 ด้านผลลัพธ์ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ได้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน ($\bar{x}=4.25$) ค่าเฉลี่ยระดับมากลำดับรองลงมา ได้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการนำแนวคิดเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารจัดการและดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิต ผู้เข้าร่วมโครงการมีเจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน และ ห้องสมุดได้รับการพัฒนาคุณภาพการบริการ ($\bar{x}=4.08$)

4. บรรณารักษ์นำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางานโดยภาพรวมระดับมาก ($\bar{x}=4.03$) เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดหมวดหมู่หนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ($\bar{x}=4.42$) การจัดกิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการและ ความพึงพอใจผู้ใช้และเติมชีวิตให้ห้องสมุด ($\bar{x}=4.33$) และการสร้างเสริมนิสัย รักการอ่าน ใฝ่รู้ และรักการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการ ($\bar{x}=4.25$) รายการที่อยู่ในระดับปานกลางมีรายการเดียว ได้แก่ การจัดทำคู่มือห้องสมุดมีชีวิตที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ ($\bar{x}=3.50$) และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีปัญหาอุปสรรคใน

การนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางาน ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ (ร้อยละ 50.0) ผู้ให้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชน/ชุมชน และมีนิสัยรักการอ่านน้อยลง (ร้อยละ 40.0)

5. บรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$) เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ($\bar{x} = 4.44$) ด้านผลผลิต ($\bar{x} = 4.33$) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x} = 4.25$) และด้านกระบวนการ ($\bar{x} = 4.22$)

5.1 ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้บริหารห้องสมุด มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดคือ กายภาพของห้องสมุด ($\bar{x} = 4.38$) ตัวบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด ($\bar{x} = 4.32$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านผู้บริหารห้องสมุด ผู้บริหารห้องสมุดมีความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดเท่ากับให้การสนับสนุนส่งเสริมบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ ($\bar{x} = 4.58$) โดยเป็นสองรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านตัวบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด มีความสามารถแบ่งปันความรู้ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับมีการพัฒนาบุคลากรต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.42$) ด้านกายภาพของห้องสมุด มีภูมิทัศน์/บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ($\bar{x} = 4.50$) ด้านงบประมาณและการเงิน รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการโครงการให้สำนักงานอุทยานการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเพื่อการสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายกว้างขึ้น ($\bar{x} = 4.25$) ด้านเทคโนโลยีเครื่องมือ อุปกรณ์ มีการใช้เทคโนโลยี เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ($\bar{x} = 4.33$)

5.2 ด้านกระบวนการ ทุกรายการอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารจัดการของหอสมุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) รองลงมา คือ การบริหารจัดการของห้องสมุด ($\bar{x} = 4.29$) และความร่วมมือและเครือข่าย ($\bar{x} = 4.14$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดเท่ากัน คือ มีการกำหนดนโยบายและบรรจุแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดและหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับโครงการไว้ชัดเจน และ สอ. มีการพัฒนาและจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่อเนื่องใหม่ ๆ ($\bar{x} = 4.42$)

5.3 ด้านผลผลิต รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดได้แก่ การมุ่งเน้นความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ($\bar{x} = 4.58$) นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยระดับมาก

5.4 ด้านผลลัพธ์ รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดได้แก่ การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือของผู้ให้บริการ ประชาชนและชุมชนในการสนับสนุนการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.58$) นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาในระดับมาก ได้แก่ การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน ($\bar{x} = 4.50$)

6. บรรณารักษ์ห้องสมุดส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะต่อ สอว. ควรจัดอบรมและประกวดอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 70.0) หน่วยงานที่ห้องสมุดสังกัด/ผู้บริหาร ควรส่งบรรณารักษ์เข้ารับการอบรมเพื่อการพัฒนา และในจำนวนเท่ากันควรเพิ่มงบประมาณในด้านการพัฒนาสื่อ (ร้อยละ 80.0) หน่วยงาน/บริษัทที่รับจัดอบรมและประกวด/ห้องสมุดมีชีวิต ควรให้แนวทางและเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน (ร้อยละ 70.0) บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด ควรมีจิตสำนึกในการให้บริการ (ร้อยละ 70.0) ผู้รับบริการ/ประชาชน/ชุมชน ควรสร้างนิสัยรักการอ่าน โดยมาใช้บริการห้องสมุดให้มากขึ้น (ร้อยละ 60.0)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามผู้ใช้บริการห้องสมุด

7. ผู้ใช้บริการห้องสมุด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.3) อายุไม่เกิน 18 ปี (ร้อยละ 50.6) ระดับการศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษา (ร้อยละ 48.7) เป็นนักเรียน (ร้อยละ 41.9) และอาชีพส่วนตัว/อาชีพอิสระ (ร้อยละ 10.5) ตามลำดับ ใช้บริการห้องสมุด 1 - 2 ปี (ร้อยละ 28.5) ความถี่โดยเฉลี่ยในการใช้บริการห้องสมุดสัปดาห์ละ 2 - 3 วัน (ร้อยละ 36.2) วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด ได้แก่ การค้นคว้า (ร้อยละ 65.2) ข้อมูลข่าวสารและการศึกษา จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 55.3) บริการห้องสมุดที่ใช้เป็นประจำ คือ บริการการอ่าน/การศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด (ร้อยละ 64.0) บริการยืมคืน (ร้อยละ 53.7) ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้เป็นประจำ ได้แก่ หนังสือ (ร้อยละ 77.6) หนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 43.3) และอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 39.4) ตามลำดับ

8. ผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต (ร้อยละ 60.8) แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร คือ บรรณารักษ์ (ร้อยละ 48.9) รองลงมาคือ สื่อประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด (ร้อยละ 42.6) และรับทราบว่าห้องสมุดได้รับรางวัลห้องสมุดมีชีวิต (ร้อยละ 61.8) จากบรรณารักษ์ (ร้อยละ 53.5) และสื่อประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด (ร้อยละ 35.8) เช่นเดียวกัน

9. ผู้ใช้บริการห้องสมุดมีความคิดเห็นต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.91$) รายการที่อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน ($\bar{x}=4.10$) ห้องสมุดช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{x}=4.04$) ห้องสมุดมีบทบาทในการขับเคลื่อนชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.03$) การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุดอย่างเหมาะสม ($\bar{x}=3.99$) การพัฒนา กายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการเป็นห้องสมุดมีชีวิตและการสร้างเสริมนิสัย รักการอ่าน ใฝ่รู้ และรักการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการ ($\bar{x}=3.98$)

เมื่อจำแนกเป็นรายห้องสมุด พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุด มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนปากท่อพิทยาคม จังหวัดราชบุรี ($\bar{x} = 4.13$) ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสกลนคร เท่ากับห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี จังหวัดตาก ($\bar{x} = 4.00$) และห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีจังหวัดนครราชสีมา ($\bar{x} = 3.88$) ส่วนห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$)

10. ผู้ใช้บริการห้องสมุดให้ความเห็นต่อแนวทางการพัฒนาโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$) และระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ($\bar{x} = 4.02$) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x} = 3.98$) ด้านผลผลิต ($\bar{x} = 3.96$) และด้านกระบวนการ ($\bar{x} = 3.89$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก อยู่ในด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ กายภาพของห้องสมุด มีภูมิทัศน์ บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ($\bar{x} = 4.11$) มีอาคารสถานที่และทำเลที่ตั้งเหมาะสม ($\bar{x} = 4.09$) บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด มีความตระหนัก ความสนใจ ความตื่นตัว เจตคติและความมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{x} = 4.08$) ผู้บริหารห้องสมุด ให้การสนับสนุนส่งเสริม บรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ ($\bar{x} = 4.07$)

10.1 ด้านปัจจัยนำเข้า กายภาพของห้องสมุด มีภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สวยงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) รองลงไป ได้แก่ บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด มีความตระหนัก ความสนใจ ความตื่นตัว เจตคติ และความมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{x} = 4.08$) ผู้บริหารห้องสมุดให้การสนับสนุนส่งเสริมบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ ($\bar{x} = 4.07$) มีเว็บไซต์ห้องสมุดเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ($\bar{x} = 3.95$) และ รัฐสนับสนุนงบประมาณดำเนินการให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลเพื่อเป็นต้นแบบ ($\bar{x} = 3.92$)

10.2 ด้านกระบวนการ การบริหารจัดการห้องสมุด มีการกำหนดนโยบายและบรรจุแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดและหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับโครงการไว้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) อันดับต่อไปได้ ได้แก่ สอว.มีการบริหารโครงการในลักษณะโครงการร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นทางการ ($\bar{x} = 3.91$) มีการพัฒนาและจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่อเนื่องใหม่ ๆ ($\bar{x} = 3.90$) ความร่วมมือและเครือข่าย มีความร่วมมือกับห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ หรือองค์กรอื่นในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับมีเครือข่ายบุคคล/ชุมชน / เครือข่ายภูมิปัญญาหรือเครือข่ายท้องถิ่น/เครือข่ายการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{x} = 3.88$) และมีชมรมหรือโครงการเพื่อนห้องสมุดหรืออาสาสมัครห้องสมุด ($\bar{x} = 3.87$)

10.3 ด้านผลผลิต การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ และดำเนินโครงการ ($\bar{x} = 4.00$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ใกล้เคียงกับ การสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เข้าร่วมโครงการในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ($\bar{x} = 3.97$) การมุ่งเน้นความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ($\bar{x} = 3.96$) และการมุ่งเน้นความสามารถ ทักษะและประสบการณ์การพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ให้สามารถนำไปใช้ในบริบทต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.95$)

10.4 ด้านผลลัพธ์ การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน ($\bar{x} = 4.06$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ใกล้เคียงกับการส่งเสริมผู้ใช้บริการ/ ประชาชน ให้เป็นผู้ใฝ่รู้ รักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{x} = 4.05$) การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือของผู้ใช้บริการ ประชาชนและชุมชนในการสนับสนุนการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.02$) การส่งเสริมผู้ใช้บริการ/ประชาชน ให้ใช้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต ($\bar{x} = 4.01$) และการมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้ใช้บริการจากผลการดำเนินการโครงการ ($\bar{x} = 4.00$)

11. ผู้ใช้บริการจำนวนสูงสุด ให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ได้แก่ สอว. ควรประชาสัมพันธ์ให้รู้จัก สอว. มากกว่านี้ (ร้อยละ 12.7) และควรติดตามผลงานและพัฒนาการของห้องสมุดที่ได้รับรางวัล (ร้อยละ 4.8) ห้องสมุดที่ใช้บริการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาใช้ห้องสมุดประชาชนให้มากขึ้น (ร้อยละ 2.9) ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายในโอกาสสำคัญ (ร้อยละ 2.0) บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด ควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของห้องสมุด (ร้อยละ 4.8) ผู้รับบริการ/ประชาชน/ชุมชน มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น (ร้อยละ 5.9) และชักชวนให้ผู้อื่นเข้ามาใช้บริการให้มากขึ้น (ร้อยละ 4.8) ด้านความร่วมมือและเครือข่าย เน้นความมือจากเครือข่ายหลายฝ่าย (ร้อยละ 5.4) และเครือข่ายควรมีบทบาทในการพัฒนาห้องสมุดให้มากขึ้น (ร้อยละ 4.6)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัล

ผลการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากการประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 เป็นผู้บริหารที่มีส่วนร่วมในโครงการฯ จำนวน 8 คน และ อีก 2 คนเพิ่งย้ายมาเข้ารับตำแหน่งหลังจากที่ห้องสมุดได้รับรางวัลแล้วจึงไม่ได้มีส่วนร่วมในโครงการ

12. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสรุปตามประเด็นดังต่อไปนี้

12.1 ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้บริหารรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ จากหลายแหล่ง ทั้งจากจดหมายที่สอว. ส่งผ่านมายังหน่วยงานต้นสังกัดในท้องถิ่น โดยห้องสมุดประชาชนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านศูนย์

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของอำเภอ ห้องสมุดประชาชนสังกัดเทศบาล ได้รับข้อมูลผ่านสำนักงานเทศบาล ผู้บริหารโรงเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารจากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และส่งมายังโรงเรียนโดยตรง นอกจากนี้บรรณารักษ์ยังรับทราบข้อมูลข่าวสารการ ประกวดที่ สอ. ส่งมายังห้องสมุดโดยตรงด้วย

การเข้าร่วมโครงการฯของห้องสมุดดำเนินการในหลายลักษณะและหลายระดับ ทั้งจาก การพิจารณาของเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับหน่วยงาน การพิจารณาของผู้บริหารหน่วยงานใน พื้นที่ต้นสังกัดของห้องสมุด การนำเสนอโดยบรรณารักษ์และการพิจารณาร่วมกันของผู้บริหาร บรรณารักษ์ รวมทั้งชุมชน มีการนำเสนอเข้าที่ประชุมโดยมีแนวคิดว่าการเข้าร่วมโครงการนี้ทุก ภาคส่วนต้องร่วมกันพัฒนา ไม่ใช่เฉพาะบรรณารักษ์และผู้บริหาร

12.2 ด้านกระบวนการ ผู้บริหารทุกคนเห็นว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ดีมาก มีประโยชน์ เป็นการกระตุ้น จุดประกาย ก่อให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต การพัฒนา บรรณารักษ์ และการพัฒนาสู่สังคมการอ่านและการเรียนรู้ อีกทั้ง เป็นการประชาสัมพันธ์และ ก่อให้เกิดห้องสมุดภาพลักษณ์ใหม่ และสร้างการมีส่วนร่วม นอกจากนี้โครงการนี้ยังมีกระบวนการ ดำเนินการครบวงจร โดยเฉพาะมีการประเมินและติดตามผล ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการ และรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้รับรางวัล ผู้บริหารจึงคาดหวังให้มีการดำเนินการต่อเนื่องและต่อยอด

ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินและเกณฑ์การตัดสินการประกวด และวิธีการ โดยเห็นว่าค่อนข้างกว้าง ยังไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของบริบทและขนาดของ องค์กร ขาดความชัดเจน และไม่แจ้งให้ทราบว่าผู้ชนะหรือแม้แต่ห้องสมุดของตนเองที่ได้รับรางวัล มีจุดเด่นอย่างไร รวมทั้งวิธีการประเมินและคัดเลือกห้องสมุดแต่ละรอบ และการนำเสนอผลงาน ในช่วงการตัดสินควรกำหนดให้เป็นแนวทางเดียวกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรางวัลที่ได้รับ ผู้บริหารไม่ได้เน้นเงินรางวัลในด้านจำนวนเงินมากนัก แต่เล็งเห็นว่าทำให้การบริหารจัดการคล่องตัวขึ้น จะนำไปสู่การต่อยอดในสิ่งที่ห้องสมุดต้องการ ดำเนินการและขาดแคลนงบประมาณ และเสนอแนะให้เงินรางวัลผู้ปฏิบัติงานโดยการพาไปศึกษา ดูงานในประเทศหรือต่างประเทศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ มีความเหมาะสม ผู้บริหาร รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการและการได้รับรางวัล จากบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการฯ จากจดหมายและเว็บไซต์ของสอ. และที่ประชุมภค. ขณะเดียวกันห้องสมุดและหน่วยงานได้ สื่อสารและประชาสัมพันธ์การได้รับรางวัลต่อ โดยใช้สื่อที่หลากหลายและเหมาะสมกับท้องถิ่น ตั้งแต่สื่อพื้นฐาน เช่น บอร์ดหรือป้ายประกาศ สถานีวิทยุ หอกระจายข่าว เสียงตามสาย และ

สื่อบุคคล คือ ครู ศลช. ผู้ให้บริการบอกต่อ รวมถึงสื่อทันสมัย คือ เอส เอ็ม เอส และเว็บไซต์ ได้เข้ามา มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ห้องสมุดยุคใหม่ ขณะเดียวกันห้องสมุดบางแห่งก็ไม่ได้ประชาสัมพันธ์การได้รับรางวัลมากนัก เพราะผู้เกี่ยวข้องยุ่งงาน

12.3 ด้านผลผลิต เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการ ต่อผู้ใช้บริการห้องสมุดมีชีวิต และต่อความร่วมมือและเครือข่าย

ความพึงพอใจต่อบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการ ผู้บริหารมีความพึงพอใจบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการมาก ตั้งแต่แรกเริ่มการเสนอเข้าร่วมโครงการและหลังจากได้พัฒนาตนเองและพัฒนาห้องสมุดจนได้รับรางวัล บรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการเป็น "บรรณารักษ์ดี" ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ความกระตือรือร้นความเต็มใจและความตั้งใจในการทำงานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ ภาวะผู้นำ ความสามารถในการประสานงาน การทำงานกับชุมชน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การจัดบริการและกิจกรรม การสร้างเครือข่าย ความใฝ่รู้ การพัฒนาตนเอง การยอมรับการเปลี่ยนแปลง การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ การนำความรู้ไปขยายผล ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและอื่น ๆ ผู้บริหารท่านหนึ่งได้เน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ภาพลักษณ์และความมีไหวพริบของบรรณารักษ์

ความพึงพอใจต่อผู้ใช้บริการห้องสมุดมีชีวิต ผู้ใช้บริการและผู้เข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีเพิ่มมากขึ้น แต่บางแห่งยังมีจำนวนน้อย ชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุดในรูปแบบต่างๆ ผู้บริหารและชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา การเรียนรู้ และการบริการของห้องสมุด และห้องสมุดก็มีการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่เน้นชุมชนและกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง การตอบสนองและสร้างความพึงพอใจของผู้ใช้ ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น

ความพึงพอใจต่อความร่วมมือและเครือข่าย ผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาความร่วมมือและเครือข่ายของห้องสมุดกับหน่วยงานต่างๆ และเครือข่ายกับบุคคล ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด และท้องถิ่น ที่มีมากขึ้น เป็นการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณ สื่อการศึกษา ทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย แม้จะมีปัญหาอุปสรรคจากภาวะเบียดบังประการ เช่น การอยู่นอกสังกัดทำให้ไม่สามารถให้การสนับสนุนเป็นตัวเงินได้

12.4 ด้านผลลัพธ์ เกี่ยวข้องกับผลการพัฒนาห้องสมุดที่กำกับดูแลในด้านต่างๆ

ภาพรวม ผู้บริหารเห็นว่า การได้รับรางวัลทำให้ห้องสมุดเป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น เกิดการพัฒนาบรรณารักษ์และห้องสมุดในทุกๆ ด้าน มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดและเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดเพิ่มขึ้น การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ในรูปหนังสือ สื่อการศึกษาและอื่นๆ เพิ่มขึ้น มีผู้มาศึกษาดูงานห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น และได้รับการยกย่องให้เป็นต้นแบบทั้งห้องสมุดต้นแบบและบรรณารักษ์ต้นแบบ

ด้านการบริหารจัดการ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัลล้วนให้ความสำคัญกับการพัฒนาห้องสมุด และมีแนวคิดการพัฒนาห้องสมุดในเชิงบูรณาการกับการเรียนการสอน วิถีชีวิตไทย การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม นอกจากนี้ยังเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะจากชุมชน การมีคณะกรรมการห้องสมุดประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องทั้งจากภายในและภายนอก โดยเฉพาะชุมชนได้เข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวาง การใช้ข้อมูล สถิติเพื่อการวางแผนและประเมินผลการดำเนินงาน นอกจากนี้ผู้บริหารบางแห่งยังให้บรรณารักษ์เข้าร่วมประชุมระดับจังหวัดด้วย

ในด้านการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ มีหลายลักษณะ ห้องสมุดบางแห่งมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ ของห้องสมุดเองโดยเฉพาะ บางแห่งห้องสมุดนำวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต้นสังกัดมาทำแผน และห้องสมุดบางแห่งหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้จัดทำและมีแผนงานของห้องสมุดรวมอยู่ด้วย โดยมีข้อสังเกตคือ กระบวนการจัดทำแผนได้ใช้หลักการมีส่วนร่วม เช่น คณะกรรมการห้องสมุดร่วมกันจัดทำ การร่วมกับฝ่ายบริหารและฝ่ายแผนงาน และมุ่งเป้าหมายการพัฒนาห้องสมุดในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านผู้ให้บริการ สถานที่ เครือข่าย บริการและกิจกรรม

การพัฒนากายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม เรื่องกายภาพ ภูมิทัศน์ของห้องสมุดได้รับความสำคัญจากผู้บริหารทุกท่านและเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา ผลการวิจัยพบว่าห้องสมุดเน้นการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ร่มรื่น สวยงาม ตื่นตา ตื่นใจ สดใส มีชีวิตชีวา เอื้อต่อการเรียนรู้ อาคารสถานที่กว้างขวาง เป็นสัดส่วน เป็นเอกเทศ มีการออกแบบตกแต่งภายใน ให้มีมุมพักผ่อน ดูนั่งฟังเพลง มีมุมสำหรับผู้ใช้แต่ละกลุ่ม เช่น มุมเด็ก มุมวัยรุ่น เสริมด้วยเครื่องปรับอากาศ มีสถานที่ขายเครื่องดื่ม ขนม และมุ่งสร้างคามพึงพอใจของผู้ใช้บริการ นอกจากนี้ยังพบว่าทำเลที่ตั้งมีความสำคัญต่อการมาใช้บริการ เช่น ในใจกลางเมือง ใกล้ชุมชน ใกล้สถานศึกษา ทำให้มีผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น และแนวคิดสำคัญที่พบจากผู้บริหารคือ การสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศโดยใช้ธรรมชาติ จัดสวน ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ บริเวณรอบห้องสมุด มีการพูดถึงห้องสมุดในสวน ห้องสมุดธรรมชาติ การจัดบริเวณ

ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น สมุนไพร นอกจากทำให้เกิดความสวยงามแล้ว ยังเป็นประโยชน์และให้ความรู้ เชื่อมโยงไปสู่การจัดกิจกรรมของห้องสมุด เช่น โครงการห้องสมุดพาเที่ยว จัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติแล้วมาศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดฯ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การมีสถานที่ทานอาหาร และขยายแนวคิดของการใช้สถานที่ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน การใช้สถานที่ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ทรัพยากรสารสนเทศ ผู้บริหารเห็นว่าห้องสมุดได้มีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบหลากหลาย นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งโดยทั่วไป ได้แก่ หนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์แล้ว ยังจัดหาสื่อโสตทัศนศึกษาและสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ในด้านเนื้อหา มีการพิจารณาความหลากหลายของเนื้อหา ความทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ การให้ความสำคัญกับผู้ใช้งาน โดยมีการสอบถามความต้องการของผู้ใช้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การส่งแบบสอบถาม การจัดทำสมุดเสนอแนะ มีคณะกรรมการคัดเลือกและมีแผนการดำเนินงานห้องสมุดบางแห่งมีปัญหาขาดแคลนงบประมาณได้ใช้แนวทางสร้างความรู้โดยการผลิตเอง และที่สำคัญการให้ความสำคัญและความสำคัญกับสารสนเทศท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาห้องสมุดสมัยใหม่ในทุกๆด้าน ห้องสมุดจัดหาและให้บริการเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้งานจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต ได้เข้ามามีบทบาททั้งในด้านการบริการและการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของห้องสมุด อย่างไรก็ตามห้องสมุดบางแห่งยังประสบปัญหาเรื่องเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

เครื่องมือเข้าถึง/สืบค้น/ค้นหา/ใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ห้องสมุดให้ความสำคัญกับจัดระบบสืบค้นที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย บางแห่งจัดระบบง่ายๆ เช่น การใช้ดี สัญลักษณ์ ห้องสมุดหลายแห่งจัดระบบอิงมาตรฐานวิชาชีพ และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ ห้องสมุดหลายแห่งสามารถสืบค้นและค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้สามารถสืบค้นด้วยตนเอง มีบรรณารักษ์และนักเรียนช่วยงานห้องสมุดให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด

การบริการห้องสมุด แนวคิดของผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัลสนับสนุนการบริการที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง ห้องสมุดประชาชนมีกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ทุกเพศ ทุกวัย หลากหลายภูมิหลังด้านการศึกษา และอาชีพ ตลอดจนความสนใจและความต้องการและอื่นๆ ส่วนห้องสมุดโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายหลักคือครูและนักเรียน ขณะเดียวกันก็ได้ขยายบทบาทถึงชุมชนด้วย บริการของห้องสมุดเป็นการบริการเชิงรุก เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ การบริการโดยไม่

คิดค่าใช้จ่าย การเปิดบริการนอกเวลาทำการและในวันหยุดราชการ การบริการที่มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้แต่ละกลุ่ม เช่น การบริการสอนการบ้านแก่เด็กนักเรียน การบริหารจัดการการบริการที่มีประสิทธิภาพ การบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว การลดขั้นตอนการดำเนินงาน เช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการยืมคืนโดยใช้ระบบบาร์โค้ด การร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และการจัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด การบริการที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากผู้ใช้และห้องสมุดทุกแห่งมีบริการ คือบริการอินเทอร์เน็ตของห้องสมุดเป็นบริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย มุ่งเน้นการให้การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และการบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจของบุคคล และห้องสมุดบางแห่งมีบริการสำหรับหน่วยงานในชุมชนด้วย รวมถึงบริการสารสนเทศท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นบทบาทสำคัญของห้องสมุด ขณะเดียวกัน ผู้บริหารก็ยังคงคาดหวังจะพัฒนาการบริการห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของคนโดยเพิ่มศักยภาพและบทบาทเชิงรุก บริการถึงตัวผู้ใช้ และแสดงถึงบทบาทของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางความคิดด้วย

กิจกรรมของห้องสมุด ห้องสมุดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ และการใช้ห้องสมุด ทั้งเป็นงานปกติของห้องสมุดและเป็นโครงการพิเศษ กิจกรรมของห้องสมุดเป็นกิจกรรมเชิงรุก เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ สัปดาห์เยี่ยมบ้าน มีกิจกรรมที่หลากหลาย เปลี่ยนแปลง ทันต่อเหตุการณ์ ตอบสนองความต้องการ ความพึงพอใจผู้ใช้และเติมชีวิตให้ห้องสมุด เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างเสริมนิสัยใฝ่รู้และรักการอ่าน การพัฒนาความรู้และทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้ห้องสมุดแก่ผู้ใช้ การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/มีอาสาสมัครห้องสมุด การสร้างคู่มือถ่ายทอดความรู้และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตได้รับความสนใจมากขึ้น มีการบริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการลงนามความร่วมมือในการทำงาน การสร้างเครือข่าย มีการวางแผนการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ และกิจกรรมของห้องสมุดยังมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ถึงผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย ทั้งภายในและภายนอก ด้วยรูปแบบหรือช่องทางและวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ตั้งแต่สื่อดั้งเดิม เช่น ป้ายประกาศ แผ่นพับ จดหมายข่าว นิทรรศการ สถานีวิทยุ หอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เคเบิลทีวีและสื่อบุคคล คือ ครู ศลช ผู้ใช้บริการบอกต่อ รวมถึงมีการเปลี่ยนแปลงโดยใช้สื่อทันสมัย คือ เว็บไซต์ มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการสื่อสารภายใน และเว็บไซต์ของห้องสมุดเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ อย่างไรก็ตามมุมมองที่

น่าสนใจคือการดำเนินการในด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดยังมีลักษณะตั้งรับ และมีข้อจำกัดหลายประการ

ความร่วมมือและเครือข่าย ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลได้พัฒนาความร่วมมือและเครือข่ายกับชุมชนทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีรูปแบบเครือข่ายบุคคล ในรูปคณะกรรมการห้องสมุด อาสาสมัครห้องสมุด เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสถาบัน เช่น กับสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ห้องสมุดเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริการและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และโดยเฉพาะเพื่อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารตระหนักว่าตนจะต้องมีบทบาทในการดำเนินการและบรรณารักษ์ทำเองตามลำพังไม่ได้

12.5 แนวทางการพัฒนา ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาบทบาทของห้องสมุดจะต้องเน้นให้ห้องสมุดเป็นมากกว่าห้องสมุด เป็นศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์ไอซีที และการเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์และผู้บริหารให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ให้ต่อเนื่องและยั่งยืน โดยการสร้างองค์ความรู้และมีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้ห้องสมุดมีชีวิตและพัฒนาเป็นเครือข่ายของसर. และต้องการให้सर.ทำงานเชิงรุกถึงห้องสมุดในต่างจังหวัด ประชาสัมพันธ์หน่วยงานและโครงการให้มากขึ้น เนื่องจากในต่างจังหวัด ยังมีระดับผู้บริหารที่ไม่รู้จัก सर. จำนวนหนึ่ง

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ได้รับ

รางวัล

13. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้ใช้ การใช้บริการห้องสมุด การรับรู้เกี่ยวกับโครงการและसर.

13.1 กลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดมีหลากหลาย ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ทุกวัย ทั้งเด็กวัยรุ่น ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ ทุกกลุ่มการศึกษา กลุ่มนักเรียนอนุบาล นักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา นักศึกษาระดับอุดมศึกษา ทุกกลุ่มผู้ประกอบการหลากหลาย ครู อาจารย์ ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ พ่อค้า แม่ค้า เกษตรกร แม่บ้าน ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ

13.2 การใช้บริการห้องสมุด ผู้ใช้บริการมีวัตถุประสงค์ในการใช้แตกต่างกันไป ได้แก่ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ ความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ เพื่อใช้สถานที่อ่านหนังสือ สถานที่นัดพบ พบปะเพื่อน ส่วนใหญ่มาใช้บริการสัปดาห์ละ 3-5 วัน ผู้มาใช้บริการเป็นประจำทุกวัน ให้เหตุผลว่าห้องสมุดอยู่ใกล้บ้าน บริการของห้องสมุดที่ผู้ใช้ใช้เป็นประจำ ได้แก่ บริการอ่านหนังสือ บริการยืมคืนหนังสือ บริการอินเทอร์เน็ต ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดที่นิยมใช้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสารและนิตยสาร หนังสือ ซีดีรอม เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่สนใจอ่านแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ เช่น นักเรียน นักศึกษาใช้ทรัพยากรสารสนเทศทางวิชาการ

เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าเขียนรายงาน ทำการบ้านส่งครู ส่วนผู้ใหญ่ เช่น แม่บ้าน อ่านหนังสือสารคดี นวนิยาย ผู้สูงอายุสนใจเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพและธรรมะ นอกจากนี้ยังพบว่าห้องสมุดประชาชนหลายแห่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นโดยครูพานักเรียน มาศึกษาดูงาน มาค้นคว้าจากห้องสมุด และครูอนุบาลพาเด็กมาห้องสมุดและร่วมกับบรรณารักษ์ จัดกิจกรรมเล่านิทาน เนื่องจากห้องสมุดมีมุมเด็กและมีหนังสือเด็กที่ทันสมัย

13.3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ และสื่อ. ผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้ใช้ที่เพิ่งมาใช้บริการในช่วงไม่นานมานี้จะไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการอบรม และประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 และการได้รับรางวัล บางคนเคยเห็นโลโก้รางวัล หลายคนไม่เคยเห็น ผู้ใช้บริการห้องสมุดที่รับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 และการได้รับรางวัลรับทราบข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อบุคคล คือ บรรณารักษ์ ครูอาจารย์ เพื่อนสมาชิก การบอกข่าวกันต่อๆ และผ่านสื่อ หลากหลาย ได้แก่ ป้าย ประกาศของห้องสมุดและของหน่วยงานที่สังกัด ประกาศเสียงตามสายในโรงเรียนโลโก้รางวัล สื่อมวลชนในท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เคเบิลทีวี วิทยุชุมชน แผ่นพับประชาสัมพันธ์ เป็นที่น่าสังเกตว่าสื่อท้องถิ่นเป็นช่องทางสำคัญที่มีบทบาทในการกระจายข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ มีผู้ใช้บางคนทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง และอินเทอร์เน็ต

ผู้ใช้บริการจำนวนมากรู้จัก TK Park สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ มีบางคนแต่เป็นจำนวนน้อยเคยไปที่สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ การรับรู้เกี่ยวกับสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ส่วนใหญ่รับทราบว่าเป็นสถานที่ใหญ่โต เป็นห้องสมุดมีชีวิต ที่ทันสมัย มีสื่อและบริการให้เลือกหลากหลาย เช่น มุมอ่านหนังสือ มุมดูทีวี ผู้ใช้บริการได้รับบริการได้อย่างที่ต้องการ

14.ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดโดยรวม ผู้ใช้บริการเห็นว่าห้องสมุดมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเพิ่มมากขึ้น ห้องสมุดสวยงามมีทรัพยากรสารสนเทศใหม่ๆ และเทคโนโลยีใหม่ๆ มีการทำงานเป็นระบบมากขึ้นและการบริการที่ดี และความสำเร็จของการพัฒนาห้องสมุดย่อมต้องอาศัยผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหาร ชุมชน และในโรงเรียน คือครูอาจารย์ที่เห็นความสำคัญของห้องสมุด ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุด

สถานที่ตั้งของห้องสมุดมีความสำคัญต่อการมาใช้บริการ พบว่าผู้ใช้เห็นว่าสถานที่ตั้งของห้องสมุดที่ได้รับรางวัลมีความเหมาะสม คือ อยู่ใกล้ชุมชน หรือในศูนย์กลางของชุมชน เช่น ใกล้ตลาด ใกล้โรงเรียน ใกล้สถานที่ราชการ เดินทางสะดวก มีรถเมล์ผ่าน หรือห้องสมุดโรงเรียนอยู่ชั้นล่างของโรงเรียน นอกจากนี้มีการจัดภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ลักษณะภายนอก ทำให้เห็นเด่นชัดมากกว่าเป็นห้องสมุด มีการจัดมุมสวนหย่อม ดึงดูดสายตา เชิญชวนผู้เข้ามาใช้

ห้องสมุด สถานที่สะอาด ร่มรื่น มีต้นไม้ใหญ่ และมีที่นั่งที่ทำเป็นที่นั่งคอนกรีตเพื่อให้ผู้ใช้สามารถนั่งอ่านหนังสือใต้ต้นไม้ หรือภายนอกห้องสมุดได้ การจัดออกแบบภายในให้มีสีสัน แสงสว่างเพียงพอ จัดแบบเปิด เข้าถึงง่าย แบ่งพื้นที่ที่สามารถใช้เสียง และพื้นที่เงียบสงบสำหรับผู้ที่ต้องการความสงบเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ บรรยากาศสบาย ผ่อนคลาย ให้รู้สึกเหมือนอยู่บ้าน มีมุมต่างๆ ตามกลุ่มความสนใจ มีโซฟาให้นั่งแบบสบายๆ เย็นสบาย และต้องการให้ห้องสมุดให้ความสนใจในเรื่องการจัดส่วนรับฝากของผู้ใช้ก่อนเข้าใช้บริการห้องสมุดและบริการสถานที่จอดรถยนต์และรถมอเตอร์ไซด์

ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย ทั้งเนื้อหาและรูปแบบทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และผู้ใช้เห็นว่าทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมีน้อย ยังไม่พอเพียง อยากให้มีทรัพยากรสารสนเทศใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ผู้ใช้บริการบางคนต้องการได้หนังสือใหม่ ๆ ที่เขียนโดยนักวิชาการ นักเรียนอยากได้หนังสือเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย ศาสตราจารย์ คณบดี และแม่บ้านอยากได้เพิ่มหนังสือพิมพ์ธุรกิจ ซีดี ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนที่ทันสมัย ที่สำคัญ การเปิดโอกาสให้ผู้ใช้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะหรือเลือกซื้อทรัพยากรสารสนเทศมีความสำคัญยิ่ง ห้องสมุดบางแห่งแก้ไขปัญหาไม่มีงบประมาณจัดหาหนังสือใหม่ โดยการผลิตหนังสือซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นเอง และการได้รับบริจาค

การจัดหาและบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย ห้องสมุดมีคอมพิวเตอร์ไว้บริการผู้ใช้สืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด แต่ห้องสมุดบางแห่งไม่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทราบ ทำให้ผู้ใช้เข้าใจผิดว่าคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นหาสารสนเทศนั้นเป็นเครื่องที่จัดเตรียมไว้ให้ใช้เฉพาะอินเทอร์เน็ต จึงไม่มีผู้ใช้เข้าไปใช้ ทั้งที่ห้องสมุดได้มีการจัดเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้สืบค้นอินเทอร์เน็ตไว้ให้กับผู้ใช้แล้วเป็นการเฉพาะในอีกชั้นหนึ่ง ผู้ใช้ทุกกลุ่มต้องการให้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพราะตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยี โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน นอกจากนี้ห้องสมุดทุกแห่งมีบริการอินเทอร์เน็ต แต่จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในการใช้อินเทอร์เน็ตยังไม่พอเพียง

การจัดหมวดหมู่หนังสือ เป็นระบบ ยืดความสะดวกและง่ายต่อการค้นหา เช่น ใช้สีเป็นสัญลักษณ์ แยกกลุ่มหนังสือตามเนื้อหา เช่น นวนิยาย หนังสือสำหรับเด็ก เพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาหนังสือด้วยตนเอง บางห้องสมุดจัดหมวดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้ มีการจัดทำไอบัค เพื่อเป็นเครื่องมือสืบค้นด้วยคอมพิวเตอร์ บางห้องสมุดยังไม่มีมีการจัดทำบัตรรายการ แต่จัดทำป้ายบอกชื่อหมวดหมู่ และมีบรรณารักษ์หรืออาสาสมัครห้องสมุดช่วยให้คำแนะนำ

การจัดบริการห้องสมุด ผู้ใช้บริการทุกกลุ่มอาชีพระบุว่าบริการของห้องสมุดเป็นประโยชน์ ห้องสมุดมีการจัดบริการห้องสมุดเชิงรุก จัดบริการรูปแบบหลากหลาย และการจัดบริการที่มีคุณภาพ สามารถตอบสนองของผู้ใช้บริการดีมาก เพื่อส่งเสริมการอ่านในชุมชน การจัดบริการของห้องสมุดทำให้ผู้ใช้ได้สารสนเทศตามที่ต้องการ และบริการอินเทอร์เน็ตได้รับความสนใจมากจากผู้ใช้ทุกกลุ่ม ห้องสมุดหลายแห่งยังมีปัญหาการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์บริการ เช่น มีห้องสมุดแห่งหนึ่งผู้สนทนากลุ่มไม่มีผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกเพราะไม่ทราบว่าปัจจุบันสามารถสมัครเป็นสมาชิกโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ทราบแต่ว่าในอดีตต้องจ่ายค่าสมัครเป็นสมาชิก นอกจากนี้ความร่วมมือระหว่างบรรณารักษ์กับผู้ใช้บริการช่วยส่งเสริมให้มีผู้มาใช้บริการและได้รับประโยชน์จากการบริการมากขึ้น

การจัดกิจกรรมห้องสมุด ห้องสมุดให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ความบันเทิง รวมทั้งกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ใช้มีนิสัยรักการอ่าน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ กิจกรรมที่จัดมีหลากหลาย สำหรับผู้ใช้ทุกกลุ่ม มีทั้งกิจกรรมที่จัดต่อเนื่องเป็นประจำ เช่น การจัดนิทรรศการ และกิจกรรมเป็นครั้งคราว เช่น โอกาสพิเศษงานสัปดาห์ห้องสมุด เทศกาลต่างๆ ในการจัดกิจกรรมห้องสมุดอาจจัดกิจกรรมเองหรือร่วมกับหน่วยราชการอื่นในสังกัด ในท้องถิ่น หรือภาคเอกชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ การนำหนังสือและห้องสมุดสู่ชุมชน ในรูปห้องสมุดเคลื่อนที่ เน้นการจัดกิจกรรมเชิงรุกถึงตัวผู้รับบริการ และ บูรณาการความรู้ ความสามารถหลายๆ ด้านกับหนังสือและการอ่าน เช่น ด้านศิลปะ การประกวดวาดภาพ ด้านการนำเสนอโดยการพูดและการเขียน เช่น การแนะนำหนังสือเล่มโปรด แต่อย่างไรก็ตามพบจุดอ่อนคือด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เนื่องจากผู้ใช้ได้รับทราบไม่ทั่วถึง มักรับทราบโดยการบอกต่อจากผู้ใช้คนอื่น นอกจากนี้ผู้ใช้ยังต้องการการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ต้องการ และผู้ใช้ยินดีเป็นอาสาสมัครห้องสมุด

ห้องสมุดใช้ช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย สื่อบุคคลเป็นสื่อหลักในห้องสมุดจัดบอร์ดประกาศข่าวสารของห้องสมุด ติดป้ายประชาสัมพันธ์ที่เคาน์เตอร์และยังมีสื่อกิจกรรมและสื่ออื่นๆ ในท้องถิ่น เช่น สื่อธรรมชาติ สื่อเคลื่อนที่หรือสื่อกลางแจ้ง สื่อพื้นบ้านหรือสื่อประเพณี เคเบิลทีวีท้องถิ่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าว แต่ผู้ใช้ก็ยังเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงและเป็นจุดอ่อนของห้องสมุด

ห้องสมุดมีความร่วมมือและเครือข่ายกับบุคคล องค์กรในท้องถิ่น ทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ โดยส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายปฐมภูมิกับประชาชนในชุมชน และเป็นศูนย์กลาง การสร้างเครือข่ายของชุมชน

ผู้ใช้บริการแสดงความพึงพอใจต่อบรรณารักษ์ ในด้านต่างๆ ด้านความรู้ ความสามารถ และโดยเฉพาะคุณสมบัติส่วนบุคคล เช่น การอุทิศตน ความทุ่มเทในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความกระตือรือร้น ความเต็มใจให้บริการ การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ การพัฒนาตนเอง การนำ ความรู้ไปขยายผล ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและอื่น ๆ รับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น เป็นแบบอย่างที่ดี แต่ยังมีปัญหาในด้านภาพลักษณ์ของบรรณารักษ์ ห้องสมุดบางแห่ง มีผู้ให้บริการหลายคน ผู้ใช้ไม่สามารถแยกได้ว่าใครคือบรรณารักษ์วิชาชีพหรือเจ้าหน้าที่ บรรณารักษ์ขาดการประชาสัมพันธ์ตนเอง และจำนวนบรรณารักษ์ไม่พอเพียง บางแห่งมี บรรณารักษ์คนเดียว นอกจากนี้ผู้ใช้ยังคาดหวังให้บรรณารักษ์มีบทบาทในการสอนการสืบค้น สารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีบริการในห้องสมุดด้วย

กลุ่มผู้ใช้เห็นความสำคัญของโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตและเสนอให้ ดำเนินการต่อเนื่อง แนวทางของความสำเร็จเกิดจากการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตอย่างต่อเนื่อง ใน ทุกๆด้าน ทั้งด้านบรรยากาศ ทรัพยากรสารสนเทศที่มีความหลากหลาย ทันสมัย มีการใช้และการ บริการเทคโนโลยี ไม่มีกฎเกณฑ์ห้องสมุดที่เข้มงวดมากเกินไป และโดยเฉพาะเรื่องการบริหารและ การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และความสนใจอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การมีส่วนร่วม ของผู้ใช้และชุมชน รวมถึงบทบาทของบรรณารักษ์ โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารและการ ประชาสัมพันธ์และการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งการสนับสนุนจากผู้บริหารนับว่ามีความจำเป็นยิ่ง และเนื่องจากผู้ใช้ส่วนใหญ่อยู่ในต่างจังหวัดจึงไม่ค่อยรู้จักและไม่ได้มาใช้บริการห้องสมุดส่วน ใหญ่ไม่ทราบเรื่องเกี่ยวกับโครงการและการได้รับรางวัล และส่วนใหญ่ได้ให้ข้อเสนอแนะให้ สอ. ประชาสัมพันธ์หน่วยงานและโครงการในวงกว้างเพิ่มมากขึ้น

ผลการวิจัย สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการติดตามและประเมินโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 โดยรวม ทั้งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) กับเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีค่า มากกว่า 3.50 ถือว่ามีการดำเนินงานที่มีความเหมาะสมในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มพบว่าทั้งบรรณารักษ์ ผู้ใช้บริการ และผู้บริหาร มีความเห็นสอดคล้องกันว่าโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 มีคุณค่าและเป็น ประโยชน์ มีการดำเนินงานเหมาะสมระดับมาก ทั้งโดยรวมและในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้าน

กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ โครงการนี้ได้ก่อให้เกิดความตื่นตัว ความตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต และขับเคลื่อนชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้ สร้างเจตคติที่ดี ความพึงพอใจและความภาคภูมิใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การได้รับรางวัลทำให้ห้องสมุดเป็นที่รู้จัก เป็นต้นแบบ มีผู้มาศึกษาดูงาน เกิดการเปลี่ยนแปลงและภาพลักษณ์ใหม่ โดยเฉพาะบรรณารักษ์มีความพึงพอใจต่อโครงการฯโดยรวม ต่อความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่ได้รับ ห้องสมุด การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุดอย่างเหมาะสม การพัฒนา กายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต และการส่งเสริมนิสัย รักการอ่าน ใฝ่รู้ และรักการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการ

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 พบว่าบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมระดับมาก เรียงตามลำดับคือ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 – 2 และการจัดประกวดห้องสมุดมีชีวิต มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับกระบวนการบริหารจัดการโครงการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก 5 อันดับ ได้แก่ วิทยากร ในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับการบริการของเจ้าหน้าที่ หลักสูตรและกิจกรรมในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 และ สถานที่/ ห้องประชุม และอาหารมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และรายการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ การบริหารจัดการมีระบบและเป็นขั้นตอน การประสานงานมีประสิทธิภาพ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 ในด้านหลักสูตร และหัวข้อการฝึกอบรม

เมื่อประเมินกระบวนการแต่ละด้าน พบรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงอยู่ในระดับมากในแต่ละด้าน ดังนี้

- 2.1 การบริหารจัดการมีระบบเป็นขั้นตอน การประสานงานมีประสิทธิภาพ การสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ถึงกลุ่มเป้าหมาย
- 2.2 การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ได้แก่ วิทยากรและการบริการของเจ้าหน้าที่
- 2.3 การจัดประกวดห้องสมุดมีชีวิต ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกห้องสมุดที่ได้รับรางวัล

3. ผลการประเมินด้านผลผลิตโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุด ลงไปดังนี้

3.1 ความพึงพอใจต่อโครงการโดยรวม ความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่ได้รับ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันทั้งสามรายการ

3.2 การแบ่งปัน ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ห้องสมุดมีชีวิต

3.3 ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับจากการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตและโดยรวมผลผลิตมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสองรายการ

4. ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ของโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุด ลงไปดังนี้

4.1 ผู้เข้าร่วมโครงการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต โดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน

4.2 ผู้เข้าร่วมโครงการนำแนวคิดเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารจัดการและดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิต ผู้เข้าร่วมโครงการมีเจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน และ ห้องสมุดได้รับการพัฒนาคุณภาพการบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

4.3 ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการห้องสมุดมีชีวิต ห้องสมุดได้รับการพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตและแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ห้องสมุดได้รับการพัฒนาทางกายภาพ ภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต ห้องสมุดได้รับการออกแบบตกแต่ง จัดพื้นที่อย่างเหมาะสม เครือข่าย/ ความร่วมมือกับห้องสมุด หน่วยงาน และชุมชน เพื่อขับเคลื่อนชุมชน/ สังคมการเรียนรู้มีจำนวนเพิ่มขึ้นผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชนผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ สนับสนุนบทบาทและการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตในการขับเคลื่อนชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

5. แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต การพัฒนาโครงการจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งหน่วยงานที่กำกับดูแลหรือต้นสังกัดของห้องสมุด บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดพัฒนาห้องสมุดรูปแบบห้องสมุดมีชีวิต ประชาชน/ผู้ใช้บริการ และसर. สรุปได้ดังนี้

5.1 หน่วยงานที่กำกับดูแลหรือต้นสังกัดของห้องสมุด โดยผู้บริหารห้องสมุด

- มีความตระหนัก และเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

- มีการกำหนดนโยบายและ บรรจุแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดและหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับโครงการไว้ชัดเจน
- ให้การสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมบรรณารักษ์ เข้าร่วมโครงการและนำความรู้สู่การปฏิบัติ
- จัดสรรงบประมาณเพื่อให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลได้พัฒนางานต่อเนื่องเพื่อให้สามารถเป็นต้นแบบแก่ห้องสมุดอื่นๆ

5.2 บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด พัฒนาห้องสมุดในรูปแบบห้องสมุดมีชีวิต

- จัดภูมิทัศน์ / บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ส่งเสริมการเรียนรู้ มีการออกแบบตกแต่งภายใน ให้มีมุมพักผ่อน มุมสำหรับผู้ใช้แต่ละช่วงอายุ มีบรรยากาศเสมือนบ้าน
- จัดบริการและกิจกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้
- ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและบริการอินเทอร์เน็ต มีเว็บไซต์ห้องสมุด เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย
- มีความสามารถ ในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต
- เป็น "บรรณารักษ์ดี" มีเจตคติที่ดี มีความมุ่งมั่น ในการทำงาน และมีความยืดหยุ่น
- พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- สร้างความร่วมมือและเครือข่ายบุคคลและองค์กร เช่น กับห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ หรือ องค์กรอื่นในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง
- เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต

5.3 ประชาชน / ผู้ใช้บริการ

- เห็นความสำคัญและมีนิสัยรักการอ่าน
- สร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ รักการอ่าน และการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากขึ้น
- ช่วยประชาสัมพันธ์และชักชวนให้ผู้อื่นมาใช้บริการห้องสมุด

5.4 สำนักงานอุทยานการเรียนรู้

- พัฒนาองค์ความรู้ห้องสมุดมีชีวิต
- มีการพัฒนาและจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่อเนื่องใหม่ ๆ

- ประชาสัมพันธ์หน่วยงานและโครงการให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาและประชาชนในต่างจังหวัดรู้จักโครงการและสอ.มากขึ้น
- ทำงานเชิงรุกถึงกลุ่มเป้าหมายห้องสมุดต่างจังหวัด
- เป็นแกนกลางพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดมีชีวิตโดยให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย
- ประเมินและติดตามผลงานของห้องสมุดที่ได้รับรางวัลอย่างต่อเนื่อง
- เสนอแผนงานและโครงการให้รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินให้ สอ. เพื่อการสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการกว้างขวางและเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการติดตามประเมินโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 จัดโดยสำนักงานอุทยานการเรียนรู้โดยรวม พบว่าผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ทั้งบรรณารักษ์ ผู้ใช้บริการ และผู้บริหาร มีความเห็นสอดคล้องกันว่าโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 ของสอ. มีการดำเนินงานทุกด้านมีความเหมาะสมระดับมากทั้งโดยรวมและในทุกด้าน ทั้งด้านกระบวนการผลิต และผลลัพธ์ เป็นการกระตุ้น ก่อให้เกิดความตื่นตัว ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต สร้างความพึงพอใจ มีเจตคติที่ดีและความภาคภูมิใจที่ห้องสมุดได้รับรางวัล ผู้ใช้บริการพึงพอใจต่อการบริการของห้องสมุดที่ได้รับรางวัล และรางวัลเป็นการรับประกันคุณภาพ แสดงให้เห็นว่าสำนักงานอุทยานการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่ระบุไว้ว่า “1. เพื่อเป็นการกระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุน ให้หน่วยงานต่าง ๆ เห็นความสำคัญและเกิดการพัฒนาห้องสมุดสาธารณะ ซึ่งเป็นแหล่งค้นคว้า แสวงหาความรู้ สำหรับเยาวชนและประชาชนในชุมชน ให้เป็น “ห้องสมุดมีชีวิต” โดยมีเอกลักษณ์และความงดงามในแบบเฉพาะตนตามบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ 2. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและสร้างโอกาสให้หน่วยงานต่าง ๆ และผู้ที่สนใจได้พัฒนา “ห้องสมุดมีชีวิต” (สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ 2550) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 ซึ่งได้มีการประเมินผลการจัดอบรมในขั้นตอนการเข้ารับการอบรม ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ที่พบว่าอยู่ในระดับมาก (สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ 2550; สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ 2551)

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 พบว่า

2.1 สอว. ได้ดำเนินการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เชิงรุกถึงกลุ่มเป้าหมาย คือห้องสมุด หน่วยงานต้นสังกัดในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง โดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าบรรณารักษ์และผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัลทุกคนรับรู้ข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตจากจดหมายของสอว. ผ่านหน่วยงานต้นสังกัด และเว็บไซต์ของสอว. แต่เป็นการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่เน้นกลุ่มเป้าหมายของโครงการ ในแง่ผู้ใช้และชุมชน ผลการวิจัยพบว่าประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการและการได้รับรางวัลจากบรรณารักษ์และสื่อประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด แต่ไม่ค่อยรู้จักสอว. กอปรกับผลการลงพื้นที่ภาคสนามและการสังเกตพบว่าห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจำนวนน้อยที่มีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การได้รับรางวัลอย่างเด่นชัด จึงทำให้ประชาชนและชุมชนยังไม่รู้จักโครงการและสอว. เท่าที่ควรจะเป็น

2.2 ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่าสอว. กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานโครงการหลายขั้นตอน มีกิจกรรมหลายรูปแบบ และต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงาน การเข้าร่วมโครงการของห้องสมุดจึงจำเป็นต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจของบรรณารักษ์ การสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า การเข้าร่วมโครงการของห้องสมุดที่ได้รับรางวัลดำเนินการในหลายลักษณะและหลายระดับ ทั้งจากการพิจารณาของเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกับหน่วยงาน การพิจารณาของผู้บริหาร การนำเสนอโดยบรรณารักษ์ และการพิจารณาร่วมกันของผู้บริหาร บรรณารักษ์ และชุมชน รวมทั้งบางแห่งมีการนำเสนอเข้าที่ประชุม โดยมีแนวคิดว่าการเข้าร่วมโครงการนี้ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันพัฒนา อภิปรายได้ว่าโครงการนี้ได้ส่งเสริม สนับสนุน ตลอดจนสร้างความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนา “ห้องสมุดมีชีวิต” ซึ่งมีความจำเป็นต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน และจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อได้รับรางวัลแล้ว

2.3 ผลการวิจัยพบว่าด้านกระบวนการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดระดับมากเกี่ยวข้องกับการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการซึ่งนอกจากความเหมาะสมในการดำเนินการด้านกระบวนการของสอว.แล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่บรรณารักษ์หรือบุคลากรห้องสมุดได้เข้าร่วมและรับประโยชน์โดยตรง สอดคล้องกับแนวคิดของสอว. ซึ่งตระหนักว่าบรรณารักษ์เป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่จะช่วยพัฒนาห้องสมุดสู่การเป็นห้องสมุดมีชีวิต ให้มีผู้ใช้บริการมากขึ้น และการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาศักยภาพของบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ แนวคิดในการแก้ปัญหา การศึกษาข้อมูลและสร้างสรรค์กลยุทธ์ในการบริหารจัดการให้ “ห้องสมุดมีชีวิต” (สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ 2551) จึงนับได้ว่าเป็น

แนวคิดและกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักการบริหารยุคใหม่ที่ให้ความสำคัญกับทรัพยากรบุคคลและการเพิ่มขีดสมรรถนะของบุคลากร โดยเฉพาะโดยการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเป็นหัวใจสำคัญ

3. ผลการประเมิน**ด้านผลผลิต**โครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 ระดับมากแสดงให้เห็นถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาบรรณารักษ์ผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งในด้านเจตคติ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์และอื่นๆ สอดคล้องกับผลการประเมินผลลัพธ์ที่ผู้บริหารและผู้ใช้บริการห้องสมุดที่รับรางวัลให้ความเห็นว่ามีเหมาะสมระดับมาก นอกจากนี้การที่บรรณารักษ์ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจ มีความรู้ ความสามารถและนำความรู้ไปใช้สอดคล้องกับหัวข้อการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมเชิงรุก และการสร้างนิสัยรักการอ่าน แสดงถึงความสำเร็จของกระบวนการกับผลผลิตของโครงการ สอดคล้องกับผลการประเมินการดำเนินงานโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ของวิภาวี พงษ์อนันต์ (2539) ที่ได้ทำการประเมินกระบวนการดำเนินการ พบว่าห้องสมุดใช้แนวทางการจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชนแนวใหม่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โครงการ และการประเมินผลผลิตจากกระบวนการ พบว่าห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” มีผลผลิตจากกระบวนการดำเนินการ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์โครงการ มีเพียงประเด็นด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้ใช้บริการพบว่ายังเป็นจุดอ่อนของบรรณารักษ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชุตติมา สัจจนันท์ บุญศรี พรหมมาพันธ์ และศิริพร สัจจนันท์ (2550) ที่พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนมีจุดอ่อนในด้านการประชาสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามบรรณารักษ์แห่งหนึ่งให้สัมภาษณ์ถึงปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ เนื่องจากขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร และกฎ ระเบียบ ขั้นตอน แนวปฏิบัติที่จะต้องนำเสนอผ่านผู้บังคับบัญชาตามสายงาน หรือประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของต้นสังกัด เป็นต้น

4. ผลการประเมิน**ด้านผลลัพธ์**โครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตครั้งที่ 2 พบว่ามีความเหมาะสมระดับมาก

4.1 ผลลัพธ์ของโครงการได้ก่อให้เกิดผลในทางพัฒนาทั้งบรรณารักษ์ผู้เข้าร่วมโครงการ ห้องสมุด ผู้บริหารและผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดที่ได้รับรางวัลเป็นห้องสมุดมีชีวิต มีบทบาทในการพัฒนาและขับเคลื่อนห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การขับเคลื่อนชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้ การพัฒนากายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุด อย่างเหมาะสม และการสร้างเสริมนิสัย

รักการอ่าน ใฝ่รู้และรักการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการ นอกจากนี้การมีผู้ใช้บริการห้องสมุดและเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดเพิ่มมากขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้ และการเรียนรู้แสดงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ “3.เยาวชนและประชาชนมีเจตคติแสวงหา สักสมความรู้ และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในชุมชนมากขึ้น”

4.2 ผลลัพธ์ของโครงการแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและผู้ใช้บริการห้องสมุดมีความเห็นว่าห้องสมุดมีการดำเนินงานเหมาะสมระดับมาก และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านบทบาทของห้องสมุด ด้านกายภาพ สภาพแวดล้อม บรรยากาศ การจัดบริการ และกิจกรรมเชิงรุกของห้องสมุด และด้านเทคโนโลยี แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดที่ได้รับรางวัลมีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาในด้านต่างๆ แต่ผลการวิจัยยังพบว่าปัญหาอุปสรรคของบรรณารักษ์ในการนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางานต่อเนื่อง ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งผลการวิจัยหลายเรื่องต่างพบว่าปัญหาสำคัญของห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย(ภัทรี ภูมิหาทอง 2540, ชุตติมา สัจจามันท์ บุญศรี พรหมมาพันธ์ และศิริพร สัจจามันท์ 2550)

4.3 เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากโครงการนี้กับผลการประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยของชุตติมา สัจจามันท์ บุญศรี พรหมมาพันธ์และ ศิริพร สัจจามันท์ (2550) พบว่าคุณลักษณะของผู้ใช้บริการห้องสมุดสอดคล้องกัน กล่าวคือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุไม่เกิน 18 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษา เป็นนักเรียน ใช้บริการห้องสมุดสัปดาห์ละ 2- 3 วัน วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า ข้อมูลข่าวสาร แต่แตกต่างกันในด้านระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการซึ่งผลการวิจัยนี้พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากขณะที่ผลการวิจัยและผลการปริทัศน์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยของชุตติมา สัจจามันท์ บุญศรี พรหมมาพันธ์และศิริพร สัจจามันท์ (2550) พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับผลการประเมินโครงการการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมุกดาหารของภัทรี ภูมิหาทอง (2540)พบว่าผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นในด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านการดำเนินงาน และด้านผลที่ได้รับ อยู่ในระดับปานกลางและผลการประเมินโครงการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี ของวิวัฒน์ ศรีสมพงษ์ (2544) โดยศึกษาใน 4 ด้าน คือ ความเหมาะสมขององค์ประกอบของโครงการ ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า ความมีประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และควมมีคุณภาพของผลที่ได้รับ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

โครงการอยู่ในระดับปานกลาง การที่ผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ได้รับรางวัลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว. ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจระดับมากแตกต่างจากระดับของผลการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียนแห่งอื่นๆ แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดที่ได้รับรางวัลสามารถตอบสนองและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการและโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว. มีผลกระทบต่อการพัฒนาห้องสมุด ชุมชนและสังคม

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอว.) ควรนำผลวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาการดำเนินโครงการดังนี้

1.1 สอว. ควรดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เพราะผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร บรรณารักษ์ ผู้ใช้ และชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นความสำคัญและคุณค่าของโครงการ มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ของโครงการ มีความภูมิใจที่ห้องสมุดได้รับรางวัล โครงการได้ช่วยสร้างความตระหนัก ความตื่นตัว ความสนใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของห้องสมุด เจตคติที่ดี และแนวคิดใหม่แก่บรรณารักษ์ และสร้างโอกาสในการพัฒนางานต่อเนื่อง

1.2 สอว. ควรประชาสัมพันธ์เชิงรุกเกี่ยวกับ สอว. และโครงการถึงชุมชนและสังคมในวงกว้าง โดยเฉพาะผู้บริหารหน่วยงานการศึกษาและประชาชนในต่างจังหวัดซึ่งยังไม่ค่อยรู้จัก สอว. และโครงการนี้เท่าที่ควร นอกจากจะเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการและสอว. แล้ว ยังช่วยขยายแนวคิดห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นที่รู้จักและสร้างภาพลักษณ์ห้องสมุดยุคใหม่ด้วย แนวทางที่น่าเสนอมีดังนี้

1) สอว. ควรเปลี่ยนโลโก้รางวัลเป็นป้ายประกาศถาวร มีสัญลักษณ์ของสอว. และข้อความระบุนามที่ได้รับรางวัลติดไว้ที่สถานที่ห้องสมุด เช่น ด้านหน้าอาคาร เพื่อให้ผู้ใช้บริการและประชาชนได้รับทราบและมีความถาวร

2) สอว. ควรจัดนิทรรศการเคลื่อนที่เกี่ยวกับโครงการและห้องสมุดที่ได้รับรางวัลหมุนเวียนไปนำเสนอตามห้องสมุดต่างๆ

3) สอว. ควรใช้พลังห้องสมุดและบรรณารักษ์ที่ได้รับรางวัลเป็นแนวร่วมในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์โครงการอย่างมียุทธศาสตร์ และใช้สื่อชุมชน สื่อพื้นบ้านและสื่อท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 สอธ.ควรพิจารณาเรื่องเกณฑ์การให้รางวัลและการกำหนดรางวัลสำหรับการประกวด เนื่องจาก ผลการวิจัยพบว่าทั้งผู้บริหารและบรรณารักษ์บางคนยังต้องการคำอธิบายจุดเด่นของห้องสมุดที่ได้รับรางวัลต่างๆ รวมทั้งห้องสมุดของตน เพื่อการพัฒนาสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืนของโครงการ จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) สอธ. ควรกำหนดแนวทางและเกณฑ์การประกวดให้ชัดเจน โดยอิงมาตรฐานห้องสมุดเป็นแนวทางการประเมินห้องสมุดในเบื้องต้น และจัดจำแนกประเภทของรางวัล ตามองค์ประกอบ เช่น ด้านกายภาพ ด้านเครือข่ายกับชุมชน ด้านการบริการและมีรางวัลชนะเลิศ รองชนะเลิศในแต่ละด้านพร้อมมีคำอธิบายที่ชัดเจน

2) สอธ. ควรแยกประเภทรางวัลตามขนาดห้องสมุด เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ โดยจัดประกวดในกลุ่มที่ใกล้เคียงกัน ในแต่ละประเภทก็มีรางวัลชนะเลิศ รองชนะเลิศ รางวัลชมเชย

3) สอธ. ควรกำหนดให้บริษัทที่รับจัดดำเนินการชี้แจงเกณฑ์ตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นอย่างได้มาตรฐาน ครอบคลุมในแต่ละมิติให้ชัดเจน เพื่อให้ห้องสมุดรับทราบและเข้าใจตรงกันตั้งแต่เบื้องต้น นอกจากนี้ควรกำหนดเกณฑ์และแนวทางการนำเสนอ ตลอดจน ผู้นำเสนอให้ชัดเจน

4) สอธ. ควรพิจารณาการจัดรางวัลสำหรับผู้บริหารที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนแนวคิดและการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตอย่างเด่นชัดและต่อเนื่อง เนื่องจากพบว่าผู้บริหารที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

5) สอธ. ควรจัดรางวัลให้ห้องสมุดและบรรณารักษ์ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลที่มีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องและโดดเด่น เพื่อให้โครงการนี้มีความยั่งยืนและเห็นผลระยะยาว

6) สอธ. ควรสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนแก่บรรณารักษ์ผู้เข้าร่วมโครงการ ผู้บริหาร และชุมชนเกี่ยวกับการมอบรางวัล ว่าเป็นรางวัลมอบให้บุคคลคือบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการ หรือหน่วยงานคือห้องสมุดเข้าร่วมโครงการ หรือทั้งหน่วยงานและบุคคลเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและยกย่องบุคคลและหน่วยงาน และลดปัญหาความขัดแย้งในหน่วยงานที่อาจเกิดขึ้น

1.4 สอธ. ควรเป็นแกนกลางในการสร้างเครือข่ายห้องสมุด โดยจัดให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลเป็นห้องสมุดเครือข่ายเพื่อสนับสนุนให้มีการพัฒนาห้องสมุดอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนและต่อยอดเป็นห้องสมุดต้นแบบในชุมชนต่อไป

1.5 สอธ. ควรบริหารโครงการในลักษณะโครงการร่วมมือระหว่าง สอธ. กับองค์การในท้องถิ่น หน่วยงานต้นสังกัดที่กำกับดูแลห้องสมุดอย่างเป็นทางการ หรือในลักษณะภาคีความ

ร่วมมือระหว่างसर.กับสถาบันการศึกษาในวิชาชีพ สถาบันห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
อย่างเป็นทางการ

1.6 सर. ควรสร้างเครือข่ายกับองค์การระดับชาติ รวมทั้งองค์การทางวิชาชีพระดับ
ภูมิภาคหรือระดับนานาชาติ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อการพัฒนาให้รางวัลนี้มีความสำคัญ
และมีคุณค่าเป็นโครงการในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับสากลได้ในที่สุด

1.7 सर. ควรมีการประเมินและติดตามโครงการอย่างต่อเนื่องทั้งระยะสั้นและระยะยาว
เพราะการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาในหลายๆเรื่องจำเป็นต้องมีการวางแผน การกำหนด
ยุทธศาสตร์และใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน นอกจากนี้ควรจัดรางวัลให้ห้องสมุดที่มีการพัฒนา
งานอย่างต่อเนื่องและโดดเด่น

1.8 सर. ควรพัฒนาองค์ความรู้ห้องสมุดมีชีวิตและสร้างความโดดเด่นในการพัฒนา
และถ่ายทอดองค์ความรู้เป็นการต่อยอดความรู้ให้แก่ห้องสมุด และเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์
ภูมิปัญญาและสารสนเทศท้องถิ่นในหลักสูตรการฝึกอบรมและเกณฑ์การประเมิน เนื่องจากเป็น
บทบาทสำคัญของห้องสมุดต่อชุมชนเพื่อตอบสนองพันธกิจการทำนุบำรุงวัฒนธรรม

2. ข้อเสนอแนะต่อ ห้องสมุดที่ได้รับรางวัล และชุมชน

ห้องสมุดที่ได้รับรางวัล โดยผู้บริหาร บรรณารักษ์ ผู้เกี่ยวข้อง และชุมชนควรมีส่วนร่วม
และมีบทบาท ดังนี้

2.1 ควรนำผลวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาการดำเนินการให้เป็นห้องสมุดมี
ชีวิต ที่เน้นการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้และกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสมกับ
บริบทของชุมชน

2.2 ควรพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การสร้างเครือข่าย การ
ถ่ายทอดความรู้ และการนำเสนอแก่บรรณารักษ์ และให้บรรณารักษ์ได้มีการพัฒนาสมรรถนะทาง
วิชาการ วิชาชีพที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างแรงจูงใจ ตลอดจนขวัญและกำลังใจ โอกาส
และความก้าวหน้าในเรื่องสถานภาพของบรรณารักษ์ เพื่อลดปัญหาการเปลี่ยนย้ายงานของ
บรรณารักษ์ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคของการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้ต่อเนื่อง

2.3 ควรกระตุ้นให้ผู้รับบริการ/ประชาชน/ชุมชน เห็นความสำคัญของการอ่าน มีนิสัย
รักการอ่าน มาใช้บริการห้องสมุดมากขึ้น และมีส่วนร่วมพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต โดย
บรรณารักษ์จำเป็นต้องมุ่งเน้นการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการจัดกายภาพ สภาพแวดล้อมของ
ห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และการจัดบริการและกิจกรรมที่เน้นประชาชน
กลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง

2.4 ควรพัฒนาเครือข่ายชุมชน โดยมีห้องสมุดเป็นศูนย์กลาง และเน้นการมีส่วนร่วมกับชุมชนในทุกรูปแบบ เช่น คณะกรรมการห้องสมุด อาสาสมัครห้องสมุด เพื่อนห้องสมุดและอื่นๆ

3. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐและเอกชน

3.1 ผู้บริหารหน่วยงานของรัฐ ทั้งหน่วยงานส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นที่เป็นต้นสังกัด และเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการห้องสมุดที่ได้รับรางวัลและห้องสมุดที่ให้บริการประชาชนควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ และให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลได้มีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

3.2 หน่วยงานของรัฐ ควรจัดสรรงบประมาณให้สอ.ดำเนินโครงการและจัดสรรทุนเพื่อสนับสนุนบรรณารักษ์ห้องสมุดแห่งอื่นๆ ซึ่งอาจมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณได้เข้าร่วมโครงการ อันจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาห้องสมุดโดยรวม

3.3 หน่วยงานของรัฐและเอกชนควรสนับสนุนและเป็นเครือข่ายสนับสนุนการพัฒนาโครงการ การพัฒนาห้องสมุดที่ได้รับรางวัล และห้องสมุดที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการพัฒนาบรรณารักษ์ ห้องสมุด ประชาชนและชุมชน โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมการอ่านและการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

4. ข้อเสนอแนะโดยรวม

แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย รูปแบบและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสอ. มุ่งเน้นการกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต การบริหารจัดการห้องสมุดมีชีวิตโดยเน้นการมีส่วนร่วม ความร่วมมือและเครือข่าย แนวทางการพัฒนาโครงการให้ยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในสังคมทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะผู้บริหาร ประชาชนและชุมชนจำเป็นต้องสนับสนุนการดำเนินงานโดยสอ. เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เรื่องห้องสมุดมีชีวิตทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับสากล

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตอย่างต่อเนื่องทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. ควรมีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างห้องสมุดที่ได้รับรางวัล
3. ควรมีการวิจัยต้นแบบห้องสมุดมีชีวิตตามแนวคิดของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้
4. ควรมีการวิจัยและพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต

บรรณานุกรม

- ชุติมา สัจจามันท์ (2548) “การประเมินระบบสารสนเทศ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการระบบสารสนเทศ ฉบับปรับปรุง หน่วยที่ 15 หน้า 135 - 168 นนทบุรี สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____ บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และศิริพร สัจจามันท์ (2550) การประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุด ประชาชนในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ณัฐกานต์ ภูมิคอนสาร (2551) การประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนในอำเภอวังชิ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่เขต 2 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ดิเรก ศรีสุโข (2540) รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล (2552) “หนังสือที่ สอว. 02/460 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2552 เรื่องขอเชิญเป็นผู้ดำเนินโครงการประเมินติดตามผลการดำเนินงานโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2”
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545) กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- ภัสรี ภูมิหาทอง (2540) การประเมินโครงการการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ภิญญาพร นิตยะประภา (2522) การประเมินผล “โครงการทอดผ้าป่าหนังสือฯ” ระหว่าง 5 ธันวาคม 2518 – 5 ธันวาคม 2519 วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546) การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัตนะ บัวสนธ์ (2540) การประเมินผลโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน กรุงเทพมหานคร คอมแพคท์พรีนซ์
- วิลาวัลย์ รักพรา (2548) การประเมินผลการให้บริการของห้องสมุดประชาชนอำเภอไชยปราการ

- จังหวัดเชียงใหม่ วิทยาลัยเชียงใหม่
- วิภาวี พงษ์อนันต์ (2539) การประเมินโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”
วิทยาลัยนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาระดับปริญญาโทและการศึกษาต่อเนื่อง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วิวัฒน์ ศรีสมพงษ์ (2544) การประเมินโครงการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี วิทยาลัยนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- ศิริชัย กาญจนวาสี (2552) ทฤษฎีการประเมิน พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมคิด พรหมจ้อย (2542) เทคนิคการประเมินโครงการ พิมพ์ครั้งที่ 4 นนทบุรี สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544) รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____ (2549) วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (ม.ป.ป.) โครงการประกวดและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ด้านการอ่าน
ห้องสมุดมีชีวิต
- _____ (2550) ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมี
ชีวิต ครั้งที่ 1 (เอกสารอัดสำเนา)
- _____ (2551) ความพึงพอใจของบรรณารักษ์ผู้เข้ารับการอบรมโครงการอบรมและประกวด
ห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 (เอกสารอัดสำเนา)
- สุรางค์ กุณวงษ์ (2517) การประเมินผลการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร
ปริญญาโทนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร
- Nitecki, Danuta A. (2004). “Program Evaluation in Libraries: Relating Operations and
Clients.” *Archival Science* 4: 17 – 44.
- Posavac, Emil J. and Carey, Raymond J. (2006). *Program Evaluation: Methods and
Case*

Studies. 7th ed. New York: Prentice –Hall.

Stufflebeam, Daniel L.(2002). *CIPP Evaluation Model Checklist*. Retrieved October 12, 2009. From www.wmich.edu/evalctr/checklists

Western Michigan University. The Evaluation Center. (2009). *Methods of the Evaluation Component*. Retrieved October 12, 2009. From <http://www.wmich.edu/evalctr/charter/cleveland/eval-methods.html>

ภาคผนวก

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามบรรณารักษ์เพื่อการติดตามประเมินผลโครงการอบรม
และประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้

ที่ ศธ (พ)0522.15/

สาขาวิชาศิลปศาสตร์
 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
 จังหวัดนนทบุรี 11120

1 ตุลาคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน บรรณารักษ์/ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากการประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต
 ครั้งที่ 2

ด้วยสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ได้มอบหมายให้ให้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชโดยดิฉันและ
 รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์ ดำเนินการโครงการวิจัยติดตามประเมินผลโครงการอบรมและ
 ประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 จัดโดยสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการ
 พัฒนาการบริหารจัดการโครงการและการดำเนินโครงการนี้ให้ยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคนและ
 พัฒนาสังคมไทยสู่สังคมการอ่านและการเรียนรู้ต่อไป

เนื่องจากท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้เข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 และได้รับรางวัล
 จากการประกวดห้องสมุดมีชีวิต จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามเพื่อติดตามประเมินผล
 โครงการ โดยโปรดตอบคำถามได้โดยอิสระ คำตอบของท่านจะได้รับการวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ทางด้านการ
 บริหารและวิชาการโดยนำเสนอเป็นผลรวมไม่ระบุเป็นรายห้องสมุด/บุคคล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการ และขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยภายในวันที่
 21 ตุลาคม 2552 จักขอขอบคุณยิ่ง ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา สัจจามันท์)

หัวหน้าโครงการ

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การเข้าร่วมโครงการและความคิดเห็นต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต

ตอนที่ 3 การนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางาน ปัญหา อุปสรรค ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต

2. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือช่องในตารางตามความคิดเห็นของท่านที่ระบุไว้ในคำถามแต่ละข้อ กรณีที่ท่านมีความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โปรดระบุในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

3. ขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพการสมรส () 1. โสด () 2. สมรส () 3. หย่า/หม้าย

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- () 1. ปริญญาตรี วุฒิ.....วิชาเอก.....
สถานประกอบการศึกษา.....ปีที่สำเร็จการศึกษา.....
- () 2. ปริญญาโท วุฒิ.....วิชาเอก.....
สถานประกอบการศึกษา.....ปีที่สำเร็จการศึกษา.....
- () 3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. พื้นฐานความรู้ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

- () 1. มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1.1 การศึกษาในระดับอุดมศึกษา
- () 1.2 การอบรมจัดโดยหน่วยงานต้นสังกัด
- () 1.3 การอบรมจัดโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
- () 1.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

() 2. ไม่มี

6. ตำแหน่งงาน () 1. บรรณารักษ์ ระดับ..... () 2. ครู/อาจารย์ ระดับ.....
- () 3. เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ระดับ..... () 4. เจ้าหน้าที่ห้องสมุด อัตรากำลัง
- () 5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. ตำแหน่งบริหาร ถ้ามี โปรดระบุ.....

8. ห้องสมุดที่ท่านปฏิบัติงาน

- () 1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสกลนคร
- () 2. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงราย
- () 3. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
- () 4. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
- () 5. ห้องสมุดโรงเรียนปากท่อพิทยาคม จังหวัดชลบุรี
- () 6. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสมุทรสงคราม

- () 7. ห้องสมุดประชาชนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดขอนแก่น
- () 8. หอสมุดเทศบาลนครพิษณุโลก
- () 9. ห้องสมุดโรงเรียนยางชุมนุมวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์
- () 10. ห้องสมุดประชาชนอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร
- () 11. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
9. หน่วยงานที่ท่านสังกัด
- () 1. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- () 2. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โปรดระบุ.....() 3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 การเข้าร่วมโครงการและความคิดเห็นต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต

1. ท่านรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. จดหมายจากสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร) () 2. เว็บไซต์สำนักงานอุทยานการเรียนรู้
- () 3. ผู้บังคับบัญชา () 4. หน่วยงานต้นสังกัด
- () 5. หนังสือพิมพ์ โปรดระบุ..... () 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
2. การเข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของท่าน
- () 1. ความสนใจของตนเอง () 2. ผู้บริหารส่งเข้าร่วมโครงการ
- () 3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
3. แหล่งงบประมาณสนับสนุนการมาเข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต
- () 1. งบประมาณของห้องสมุด () 2. งบประมาณของสำนักงานกศ.น.
- () 3. งบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น () 4. งบประมาณส่วนตัว
- () 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. เหตุผลของท่านในการเข้าร่วมโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. หลีกสู่อะไรกับความสนใจ () 2. เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ
- () 3. ต้องการพัฒนาตนเอง () 4. ต้องการเข้าร่วมการประกวดห้องสมุด
- () 5. ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้มาเข้ารับการฝึกอบรม () 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

อุทยานการเรียนรู้

5. ความคิดเห็นต่อโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต

โปรดพิจารณาระดับผลการดำเนินการหรือระดับความเหมาะสมของรายการกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ซึ่งจัดโดยสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอว) และโปรดกาเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

กิจกรรม	ระดับผลการดำเนินการ/ความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านปัจจัยนำเข้า					
ความชัดเจนของโครงการ.....
ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ.....
แผนการดำเนินงานตามโครงการ.....
ความสามารถของสอวในการบริหารจัดการโครงการ.....
ความสามารถและความพร้อมของบุคลากรโครงการ.....
เทคนิควิธีการ กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย.....
งบประมาณโครงการ.....
เทคโนโลยี เครื่องมือ วัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน.....
เกณฑ์การคัดเลือกห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการ.....
เกณฑ์การคัดเลือกห้องสมุดที่ได้รับรางวัล.....
ความเหมาะสมของรางวัล.....
2. ด้านกระบวนการ					
การบริหารจัดการกระบวนการ					
การบริหารจัดการมีระบบและเป็นขั้นตอน.....
การทำงานแบบมีส่วนร่วม.....
การประสานงานมีประสิทธิภาพ.....
การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ถึงกลุ่มเป้าหมาย.....
วิธีการคัดเลือกห้องสมุดเข้ารอบในแต่ละรอบ (รอบที่ 1-3).....
การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1					
หลักสูตร.....
หัวข้อการฝึกอบรม.....
วิทยากร.....
กิจกรรม.....
ระยะเวลาการฝึกอบรม.....
เอกสารประกอบการฝึกอบรม.....
สื่อประกอบการฝึกอบรม.....

กิจกรรม	ระดับผลการดำเนินการ/ความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
สถานที่/ห้องประชุม
อาหาร.....
การบริการของเจ้าหน้าที่.....
การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2
หลักสูตร.....
หัวข้อการฝึกอบรม.....
วิทยากร.....
กิจกรรม.....
ระยะเวลาการฝึกอบรม.....
เอกสารประกอบการฝึกอบรม.....
สถานที่/ห้องประชุม.....
สื่อประกอบการฝึกอบรม.....
สถานที่/ห้องประชุม
อาหาร.....
การบริการของเจ้าหน้าที่.....
การจัดประกวดห้องสมุดมีชีวิต
การวางแผนการดำเนินงาน.....
วิธีการดำเนินงาน.....
การติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต.....
3. ด้านผลผลิต
ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อ การจัดการอบรม โดยรวม.....
ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อ การจัดการประกวด ห้องสมุดมีชีวิตโดยรวม.....
ความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับ.....
ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต.....
เจตคติที่ดีของผู้เข้าร่วมโครงการในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต.....
การแบ่งปัน ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ห้องสมุดมีชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการ.....

กิจกรรม	ระดับผลการดำเนินการ/ความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ด้านผลลัพธ์					
ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการห้องสมุดมีชีวิตเพิ่มขึ้น.....
ผู้เข้าร่วมโครงการนำแนวคิดเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารจัดการและดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิต.....
ผู้เข้าร่วมโครงการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน.....
ผู้เข้าร่วมโครงการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้ได้มาตรฐาน.....
ผู้เข้าร่วมโครงการมีเจตคติที่ดีในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน.....
ห้องสมุดที่ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานได้รับการพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตและแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย.....
ห้องสมุดที่ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานได้รับการพัฒนาทางกายภาพ ภูมิทัศน์ และสภาพแวดล้อมที่สวยงาม.....
ห้องสมุดที่ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานได้รับการออกแบบตกแต่ง จัดพื้นที่อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม.....
ห้องสมุดที่ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานได้รับการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้.....
ห้องสมุดที่ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานมีเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ.....
ห้องสมุดที่ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานมีทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้...
ห้องสมุดที่ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานมีเครื่องมือเข้าถึง/สืบค้น ค้นหาใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้.....
ห้องสมุดที่ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานได้รับการพัฒนาคุณภาพการบริการ.....

กิจกรรม	ระดับผลการดำเนินการ/ความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ห้องสมุดที่ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานจัดกิจกรรมเชิงรุกที่ตอบสนองต่อความสนใจของผู้ใช้และ เติมชีวิตให้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น.....
ห้องสมุดที่ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และคู่มือถ่ายทอดความรู้เพิ่มขึ้น.....
ห้องสมุดที่ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานมีเครือข่าย/ ความร่วมมือกับห้องสมุด หน่วยงานและชุมชนเพื่อขับเคลื่อนชุมชน/ สังคมการเรียนรู้เพิ่มขึ้น.....
ผู้รับบริการ/กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารห้องสมุดมีชีวิตเพิ่มขึ้น.....
ผู้ใช้บริการห้องสมุดมีชีวิตเพิ่มมากขึ้น
ผู้เข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตเพิ่มขึ้น
ผู้รับบริการ/กลุ่มเป้าหมายมีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่าน รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....
ผู้รับบริการ/กลุ่มเป้าหมายมีทักษะ การแสวงหาความรู้.....
ผู้รับบริการ/กลุ่มเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน.....
ผู้รับบริการ/กลุ่มเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญร่วมมือ สนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตเพิ่มขึ้น.....
ความคิดเห็นต่อโครงการโดยภาพรวม					

ในกรณีที่รายการใดที่ท่านมีความเห็นว่า**ผลการดำเนินการหรือความเหมาะสมในระดับน้อยหรือน้อยที่สุด** โปรดให้รายละเอียดเพิ่มเติมและโปรดเสนอแนะ เพื่อการนำไปปรับปรุงและพัฒนา การดำเนินงาน.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนางาน ปัญหา อุปสรรค ความ คิดเห็น

และข้อเสนอแนะ

1. ท่านได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนางานหลังการเข้าร่วมโครงการในประเด็นต่อไปนี้ระดับใด โปรดกา
เครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับการดำเนินงาน

การนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนางาน	ระดับผลการดำเนินงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การบริหารจัดการห้องสมุดมีชีวิต.....
การวางแผนกลยุทธ์ การจัดทำแผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาห้องสมุดมีชีวิต.....
การพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ บริบทสังคม และวัฒนธรรม.....
การพัฒนาห้องสมุดสู่มาตรฐาน.....
การพัฒนา กายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต.....
การพัฒนาบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และความ รับผิดชอบต่อสังคม.....
การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุด อย่างเหมาะสม.....
การจัดเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก ทันสมัย พร้อมใช้งาน.....
การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย หลากหลาย สอดคล้อง กับความต้องการของผู้ใช้
การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและสารสนเทศท้องถิ่น.....
การจัดหมวดหมู่หนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ.....
การจัดทำเครื่องมือช่วยค้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึง สืบค้น/ค้นหาใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมีชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพ
การจัดบริการที่มีคุณภาพ (เช่น ความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น การเข้าถึงจิตใจ และการตอบสนองผู้ใช้บริการ).....
การจัดกิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการและ ความพึงพอใจผู้ใช้และเติมชีวิตให้ห้องสมุด.....

การสร้างเสริมนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่าน รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต แก่ผู้รับบริการ.....
การให้ความรู้และทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้ห้องสมุดแก่ผู้ใช้.....
การนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางาน	ระดับผลการดำเนินงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การสื่อสารกับผู้ให้บริการ/กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง.....
การประชาสัมพันธ์ถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยรูปแบบหรือช่องทางต่างๆ.....
การพัฒนาความร่วมมือ เครือข่ายกับห้องสมุดและองค์กรในชุมชน.....
การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/อาสาสมัครห้องสมุด.....
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ห้องสมุดมีชีวิตแก่ชุมชน.....
การสร้างคู่มือถ่ายทอดความรู้.....
การสร้างนิสัยรักการอ่าน การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แก่ผู้รับบริการ.....
การพัฒนาการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิตแก่ผู้รับบริการ.....
การพัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน.....
การขับเคลื่อนห้องสมุดให้มีบทบาทในชุมชน เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้.....

2. โปรดนำเสนอรายละเอียด **เพิ่มเติม** หากท่านนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางานอื่นๆ หลังการเข้าร่วมโครงการ และ/หรือได้รับรางวัล นอกเหนือจาก รายการที่ระบุ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหา อุปสรรค ที่ทำให้ท่านไม่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (โปรดใส่ตัวเลข 1 – 5 ในช่อง () เฉพาะรายการที่ท่านมีปัญหา โดยโปรดลำดับความสำคัญและระบุรายละเอียด)

() 1.ผู้บริหาร โปรดระบุระดับการบริหาร เช่น ผู้บริหารห้องสมุด ผู้บริหารองค์กรต้นสังกัด ผู้บริหารระดับท้องถิ่น

.....

.....

.....

() 2. ตัวผู้เข้าร่วมโครงการฯ/บรรณารักษ์.....

.....

() 3. งบประมาณ.....

.....

() 4. เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี.....

.....

() 5. ผู้รับบริการ/ ประชาชน / ชุมชน.....

.....

() 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

.....

**ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต จัดโดย
 สำนักงานอุทยานการเรียนรู้**

1. ท่านมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตให้บรรลุวัตถุประสงค์และยั่งยืนควรมี
 แนวทางอย่างไร โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุด มีชีวิต	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ด้านปัจจัยนำเข้า					
ด้านผู้บริหารห้องสมุด					
มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการห้องสมุดมีชีวิต.....
มีความตระหนักและเจตคติที่ต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต.....
ให้การสนับสนุนส่งเสริมบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ.....
ด้านตัวบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด					
มีความรู้ ความสามารถและสมรรถนะทางวิชาชีพที่เหมาะสม.....
มีความตระหนัก ความสนใจ ความตื่นตัว เจตคติ และความ มุ่งมั่นในการทำงาน.....
มีภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์และความสามารถในการประสานงาน
มีความสามารถถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ เผยแพร่ แลกเปลี่ยน เรียนรู้กับผู้อื่น
.....

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
มีความสามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผลงาน การบริการและ กิจกรรมถึงกลุ่มเป้าหมาย.....
มีความสามารถสร้างเนื้อหาสาระและคู่มือ.....
มีการพัฒนาบุคลากรต่อเนื่อง.....
ด้านกายภาพของห้องสมุด					
มีภูมิทัศน์บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สวยงาม.....
มีอาคารสถานที่ และทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม.....
มีการออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุด อย่างเหมาะสม.....
มีการจัดเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก ทันสมัย พร้อมใช้งาน.....
ด้านงบประมาณและการเงิน					
ห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการจัดสรรงบประมาณการดำเนินงาน ตามโครงการต่อเนื่อง.....
มีการระดมทุนหรือจัดตั้งกองทุนพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต.....
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการโครงการให้อุทยานการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง.....
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการโครงการให้อุทยานการ เรียนรู้เพิ่มขึ้นเพื่อการสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายกว้างขึ้น.....
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการให้ห้องสมุดที่เข้าร่วม โครงการ.....
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัล เพื่อเป็นต้นแบบ.....
ด้านเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์					
มีเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยและพอเพียง
มีการใช้เทคโนโลยี เครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....
มีเว็บไซต์ห้องสมุดที่เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย...
2. ด้านกระบวนการ					
ด้านการบริหารจัดการของห้องสมุด					
มีการกำหนดนโยบายและบรรจุแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดและ หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับโครงการไว้ชัดเจน.....

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
มีการจัดสรรงบประมาณการเข้าร่วมโครงการและรับการอบรมเป็นการเฉพาะและต่อเนื่อง.....
ด้านความร่วมมือและเครือข่าย					
มีความร่วมมือกับห้องสมุด แหล่งเรียนรู้หรือองค์กรอื่นในท้องถิ่น
มีเครือข่ายบุคคล/ชุมชน / เครือข่ายภูมิปัญญาหรือเครือข่ายท้องถิ่น/เครือข่ายการเรียนรู้.....
มีชมรมหรือโครงการเพื่อนห้องสมุดหรืออาสาสมัครห้องสมุด.....
ด้านการบริหารจัดการของสอ					
มีการบริหารโครงการในลักษณะโครงการร่วมมือระหว่างสำนักอุทยานการเรียนรู้กับหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นทางการ.....
มีการบริหารโครงการในลักษณะภาคีความร่วมมือระหว่างสำนักอุทยานการเรียนรู้กับสถาบันการศึกษาในวิชาชีพ สถาบันห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการ.....
มีการพัฒนาและจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่อเนื่องใหม่ๆ.....
3. ด้านผลผลิต					
การมุ่งเน้นความพึงพอใจให้ผู้เข้าร่วมโครงการ.....
การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการและดำเนินโครงการ.....
การมุ่งเน้นความสำคัญและคุณค่าของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ.....
การมุ่งเน้นความสามารถ ทักษะและประสบการณ์การพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแก่ผู้เข้าร่วมโครงการให้สามารถนำไปใช้ในบริบทต่างๆ.....
การสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เข้าร่วมโครงการในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต.....
4. ด้านผลลัพธ์					
การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้รับบริการจากผลการดำเนินการโครงการ.....
การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือของผู้รับบริการประชาชนและชุมชนในการสนับสนุนการดำเนินงาน.....
ผู้รับบริการ/ ประชาชนเป็นสมาชิกห้องสมุดเพิ่มขึ้น.....

แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ผู้รับบริการ/ ประชาชน ใช้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตเพิ่มขึ้น.....
ผู้รับบริการ/ ประชาชน เป็นผู้ใฝ่รู้ รักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....
ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน.....

2.. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตให้ต่อเนื่องและยั่งยืนนอกจากที่ระบุ ถ้ามี โปรดกาเครื่องหมาย ✓ และระบุรายละเอียด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. ด้านผู้บริหาร สอธ และหน่วยงานต้นสังกัด.....

.....

() 2. ตัวบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด

.....

() 3. งบประมาณและการเงิน

.....

() 4. เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี

.....

() 5. ผู้รับบริการ / ประชาชน / ชุมชน

.....

() 6. ด้านความร่วมมือและเครือข่าย

.....

() 7. อื่นๆ โปรดระบุ

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

โปรดส่งคืนผู้วิจัยตามชื่อ/ที่อยู่ทีระบุหน้าของเอกสาร

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามผู้ใช้บริการห้องสมุด
เพื่อการติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต
ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้

คำแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอว) โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา สัจจามันท์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญศรี พรหมมาพันธุ์ จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการ ผลที่ได้จะนำไปสู่ การพัฒนาการบริหารจัดการโครงการให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตและการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้/สังคมการ เรียนรู้

2. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน () หรือเติมข้อความในช่องว่างตาม ความเป็นจริง กรณีสี่ท่านมีความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โปรดระบุในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม และการใช้บริการห้องสมุด

ตอนที่ 2 การรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสอว

โปรดตอบคำถามได้โดยอิสระ คำตอบของท่านจะได้รับการวิเคราะห์และ นำเสนอเป็นผลรวมไม่ระบุเป็นรายห้องสมุด/

บุคคล

3. ขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนที่ผู้แจกแบบสอบถาม

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามและการใช้บริการห้องสมุด

1.1 เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง

1.2 อายุ.....ปี

1.3 ระดับการศึกษาสูงสุด

() 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษา () 3. อาชีวศึกษา () 4. อนุปริญญา

() 5.ปริญญาตรี () 6. สูงกว่าปริญญาตรี () 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

1.4 อาชีพ

() 1. ข้าราชการ () 2. ครูอาจารย์ () 3. นักเรียน () 4. นิสิต นักศึกษา

() 5. เกษตรกร () 6. นักธุรกิจ/ค้าขาย () 7. สื่อมวลชน () 8. อาชีพส่วนตัว/อาชีพอิสระ

() 9. แม่บ้าน () 9. ไม่ประกอบอาชีพ () 11. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

1.5 ห้องสมุดที่ท่านใช้บริการ

() 1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสกลนคร

() 2. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงราย

() 3. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

() 4. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

() 5. ห้องสมุดโรงเรียนปากท่อพิทยาคม จังหวัดราชบุรี

() 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

1.6 ท่านเคยใช้ห้องสมุดแห่งนี้มาเป็นระยะเวลาานเท่าใด

- () 1. น้อยกว่า 1 ปี () 2. 1-2 ปี () 3. 3-4 ปี () 4. 4-5 ปี () 5. 5 ปีขึ้นไป
- 1.7 ท่านใช้ห้องสมุดแห่งนี้ โดยเฉลี่ยบ่อยครั้งเพียงใด
- () 1. ทุกวัน () 2. สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง () 3. สัปดาห์ละครั้ง
- () 4. เดือนละ 1-2 ครั้ง () 5. 2-3 เดือนครั้ง () 6. ปีละ 1-2 ครั้ง
- 1.8 ท่านมีวัตถุประสงค์ใดในการใช้ห้องสมุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ข้อมูล ข่าวสาร () 2. การศึกษา () 3. การค้นคว้า () 4. ความบันเทิง ผักผ่อนหย่อนใจ
- () 5. ใช้สถานที่ของห้องสมุด () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 1.9 ท่านใช้ทรัพยากรสารสนเทศใดของห้องสมุดที่ท่านใช้บริการเป็นประจำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. หนังสือ () 2. วารสาร () 3. หนังสือพิมพ์ () 4. จุลสาร
- () 5. กฤตภาค () 6. ภาพ () 7. เทปเสียง () 8. วีดิทัศน์
- () 9. ของเล่น/เครื่องเล่น () 10. ซีดี / ดีวีดี () 11. เว็บไซต์ของห้องสมุด
- () 12. ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด
- () 13. เครื่องมือช่วยค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด
- () 14. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของ สอว.และความคิดเห็นต่อห้องสมุดที่ได้รับรางวัลที่ใช้บริการ

- 2.1. ท่านทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้หรือไม่
- () 1. ทราบ () 2. ไม่ทราบ
- 2.2 แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับทราบเกี่ยวกับโครงการฯ
- () 1. บรรณารักษ์ () 2. สื่อประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด (โปรดระบุ).....
- () 3. สื่อประชาสัมพันธ์ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (โปรดระบุ).....
- () 5. สื่อมวลชน (โปรดระบุ).....
- () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 2.3 ท่านทราบหรือไม่ว่าห้องสมุดของท่านได้รับรางวัลการประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสอว.
- () 1. ทราบ () 2. ไม่ทราบ
- 2.4 แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ
- () 1. บรรณารักษ์ () 2. สื่อประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด (โปรดระบุ).....
- () 3. สื่อประชาสัมพันธ์ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (โปรดระบุ).....
- () 5. สื่อมวลชน (โปรดระบุ).....
- () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 2.5 โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านต่อผลการดำเนินงานหรือระดับความเหมาะสมของห้องสมุดที่ได้รับรางวัลที่ท่านใช้บริการในประเด็นต่อไปนี้ โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ผลการดำเนินงาน	ระดับผลการดำเนินงาน/ความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะสงฆ์มีชีวิต.....
การจัดทำแผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณะสงฆ์มีชีวิต.....
การพัฒนาคณะสงฆ์สู่มาตรฐาน.....
การบริหารจัดการคณะสงฆ์มีชีวิตโดยคำนึงถึงเอกลักษณ์บริบททางสังคมและวัฒนธรรม.....
การพัฒนาคุณภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการเป็นคณะสงฆ์มีชีวิต.....
การพัฒนาบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และยอมรับผิดชอบต่อสังคม.....
การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ของคณะสงฆ์ อย่างเหมาะสม.....
การจัดเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ของคณะสงฆ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ทันสมัย พร้อมใช้งาน.....
การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้.....
การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและสารสนเทศท้องถิ่น.....
การจัดหมวดหมู่หนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ.....
การจัดทำเครื่องมือช่วยค้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของคณะสงฆ์มีชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เช่น ฐานข้อมูล รายการทรัพยากรสารสนเทศ)
การจัดบริการที่มีคุณภาพ (เช่น ความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น การเข้าถึงจิตใจและการตอบสนองของผู้ใช้บริการ).....
การจัดกิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจผู้ใช้และเติมชีวิตให้คณะสงฆ์.....
การสร้างเสริมนิสัยใฝ่รู้และรักการอ่านแก่ผู้รับบริการ.....
การให้ความรู้และทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้คณะสงฆ์แก่ผู้ใช้.....
การสื่อสารกับผู้ให้บริการ/กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง.....
การประชาสัมพันธ์ถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยรูปแบบหรือช่องทางต่างๆ.....

ผลการดำเนินงาน	ระดับผลการดำเนินงาน/ความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การพัฒนาความร่วมมือ เครือข่ายกับห้องสมุดและองค์กรในชุมชน
การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/อาสาสมัครห้องสมุด.....
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ห้องสมุดมีชีวิตแก่ชุมชน
การสร้างคู่มือถ่ายทอดความรู้.....
ผู้รับบริการมีนิสัยรักการอ่าน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้.....
ผู้รับบริการมีการพัฒนาการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต.....
ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน.....
ห้องสมุดมีบทบาทในการขับเคลื่อนชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และสังคมการเรียนรู้.....

ในกรณีที่ท่านระบุว่ารายการใดมีผลการดำเนินงานหรือความเหมาะสมระดับน้อยหรือน้อยที่สุด โปรดให้รายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อการนำไปปรับปรุงและพัฒนา การดำเนินงาน.....

.....

.....

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต

4.1 ท่านมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตให้บรรลุวัตถุประสงค์และยั่งยืนควรมีแนวทางอย่างไร โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

แนวทางการพัฒนา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ด้านปัจจัยนำเข้า					
<i>ด้านผู้บริหารห้องสมุด</i>					
มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการห้องสมุดมีชีวิต.....
มีความตระหนักและเจตคติที่ต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต.....
ให้การสนับสนุนส่งเสริมบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ.....
<i>ด้านตัวบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด</i>					

มีความรู้ ความสามารถและสมรรถนะทางวิชาชีพที่เหมาะสม
มีความตระหนัก ความสนใจ ความตื่นตัว เจตคติ และความมุ่งมั่นในการทำงาน.....
มีภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ และความสามารถในการประสานงาน
มีความสามารถถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น.....
มีความสามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผลงาน การบริการและกิจกรรมถึงกลุ่มเป้าหมาย.....
มีความสามารถสร้างเนื้อหาสาระและคู่มือ.....
มีการพัฒนาบุคลากรต่อเนื่อง.....
<i>ด้านกายภาพของห้องสมุด</i>					
มีภูมิทัศน์/บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สวยงาม.....
มีอาคารสถานที่ และทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม.....
มีการออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุด อย่างสวยงาม.....
มีการจัด เทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวก ทันสมัย พร้อมใช้งาน.....
<i>ด้านงบประมาณและการเงิน</i>					
ห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการจัดสรรงบประมาณการดำเนินงานตามโครงการต่อเนื่อง.....
มีการระดมทุนหรือจัดตั้งกองทุนพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต.....
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการโครงการให้อุทยานการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง.....
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการโครงการให้อุทยานการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเพื่อการสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายกว้างขึ้น.....
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการให้ห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการ.....

แนวทาง	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
รัฐสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการให้ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลเพื่อเป็นต้นแบบ.....
<i>ด้าน เทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์</i>					

มีเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยและพอเพียง
มีการใช้เทคโนโลยี เครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....
มีเว็บไซต์ของห้องสมุด.....
2.ด้านกระบวนการ					
<i>ด้านการบริหารจัดการของห้องสมุด</i>					
มีการกำหนดนโยบายและบรรจุแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดและ หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับโครงการอบรมไว้ชัดเจน.....
มีการจัดสรรงบประมาณการเข้าร่วมโครงการและรับการอบรม เป็นการเฉพาะและต่อเนื่อง
<i>ด้านความร่วมมือและเครือข่าย</i>					
มีความร่วมมือกับห้องสมุด แหล่งเรียนรู้อื่นหรือองค์กรอื่นใน ท้องถิ่น.....
มีเครือข่ายบุคคล /ชุมชน เครือข่ายภูมิปัญญาหรือเครือข่าย ท้องถิ่น เครือข่ายการเรียนรู้.....
มีชมรมหรือโครงการเพื่อนห้องสมุดหรืออาสาสมัคร ห้องสมุด
<i>ด้านการบริหารจัดการของสอ</i>					
มีการบริหารโครงการในลักษณะโครงการร่วมมือระหว่างสำนัก อุทยานการเรียนรู้กับหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นทางการ.....
มีการบริหารโครงการในลักษณะภาคีความร่วมมือระหว่างสำนัก อุทยานการเรียนรู้กับสถาบันการศึกษาในวิชาชีพ สถาบัน ห้องสมุดและหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นทางการ.....
มีการพัฒนาและจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่อเนื่องใหม่ๆ.....
3. ด้านผลผลิต					
การมุ่งเน้นความพึงพอใจให้ผู้เข้าร่วมโครงการ.....
การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ และดำเนินโครงการ.....
การมุ่งเน้นความสำคัญและคุณค่าของความรู้แก่ผู้เข้าร่วม โครงการ.....
แนวทาง	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
การมุ่งเน้นความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ที่ผู้เข้าร่วม โครงการนำไปใช้ในบริบทต่างๆ.....

การสร้างเจตคติที่ดีของผู้เข้าร่วมโครงการในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต.....
4. ด้านผลลัพธ์					
การมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้รับบริการ.....
การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือของผู้รับบริการ ประชาชนและชุมชนในการสนับสนุนการดำเนินงาน.....
ผู้รับบริการ/ ประชาชนเป็นสมาชิกห้องสมุด เพิ่มขึ้น.....
ผู้รับบริการ/ ประชาชน ใช้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุด มีชีวิตเพิ่มขึ้น.....
ผู้รับบริการ/ ประชาชน เป็นผู้เป็นผู้ใฝ่รู้ รักการอ่านและการเรียนรู้ ตลอดชีวิต.....
ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน....

4.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2 ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอว) โปรดระบุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

โปรดส่งคืนบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่แจกแบบสอบถามท่าน ภายในวันที่

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารผู้บริหารเพื่อการติดตามประเมินผล
โครงการวิจัยติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต
ครั้งที่ 2

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ.....นามสกุล.....
 ตำแหน่ง.....
 1.2 ห้องสมุดที่กำลังดูแล.....
 1.3 วันเดือนปีที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่.....

2. คำถามที่ใช้สัมภาษณ์

2.1 การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้และ แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับทราบเกี่ยวกับโครงการฯ

2.2 การรับทราบว่าห้องสมุดได้รับรางวัลการประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้และแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับทราบเกี่ยวกับการได้รับรางวัล

2.3 ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ในด้านวัตถุประสงค์ นโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์ และการบริหารจัดการ เช่น แผนงาน งบประมาณสนับสนุน

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของห้องสมุดที่ท่านกำกับดูแลในประเด็นต่อไปนี โปรดเน้นการเปรียบเทียบก่อนและหลังห้องสมุดได้รับรางวัลเพื่อแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง

2.4.1 การบริหารจัดการห้องสมุดมีชีวิต การพัฒนาบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคมและ การพัฒนาห้องสมุดสู่มาตรฐาน

2.4.2 การวางแผนยุทธศาสตร์ การจัดทำแผนงาน โครงการ การประสานงานการพัฒนาห้องสมุดชีวิต

2.4.3 การพัฒนา กายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต การพัฒนาบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุด อย่างเหมาะสม

2.4.4 การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและสารสนเทศท้องถิ่น

2.4.5 การจัดหาและบริการเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและพอเพียง มีการใช้เทคโนโลยี เครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีเว็บไซต์ของห้องสมุดที่เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทันสมัย

2.4.6 การจัดทำเครื่องมือเข้าถึง/สืบค้น/ ค้นหา/ใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดที่สะดวกแก่ผู้ใช้

2.4.7 การจัดบริการห้องสมุดที่มีคุณภาพ (เช่น ความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น การเข้าถึงจิตใจและตอบสนองของผู้ใช้บริการ)

2.4.8 การจัดกิจกรรมห้องสมุด การจัดกิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการ ความพึงพอใจผู้ใช้และเติมชีวิตให้ห้องสมุด เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างเสริมนิสัยใฝ่รู้และรักการอ่าน การพัฒนาความรู้และทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้ห้องสมุดแก่ผู้ใช้ การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/อาสาสมัครห้องสมุด การสร้างคู่มือถ่ายทอดความรู้

2.4.9 การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ถึงผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย ทั้งภายในและภายนอกด้วยรูปแบบหรือช่องทางและวิธีการต่างๆ

2.4.10 การสร้างความร่วมมือและเครือข่ายกับห้องสมุดและองค์กรในชุมชนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนพันธกิจ วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์ของห้องสมุดมีชีวิต การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/อาสาสมัครห้องสมุด

2.4.11 การพัฒนาบทบาทของห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน ก้าวพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย การขับเคลื่อนชุมชนสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ และสังคมการเรียนรู้

2.5 ความพึงพอใจ

2.5.1 ความพึงพอใจต่อ บรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการอบรมฯ

- ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพ เจตคติ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ความกระตือรือร้น ความเต็มใจให้บริการ การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ การนำความรู้ไปขยายผล ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและอื่นๆ

- ผลการดำเนินงานในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโดยคำนึงถึงบริบทของสังคม และวัฒนธรรมของชุมชน

2.5.2 ความพึงพอใจต่อผู้ใช้บริการห้องสมุดมีชีวิต

- ด้านสมาชิก/ผู้ใช้บริการ(เช่น จำนวน การมาใช้บริการ และอื่นๆ)

- ด้านผู้เข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุด(เช่น จำนวน ความร่วมมือ การเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดเพิ่มขึ้น และอื่นๆ)
- การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุด การแนะนำ/บอกต่อผู้อื่นให้รู้จักห้องสมุดและมาใช้บริการ การให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมกับห้องสมุดในด้านต่างๆ
- การมีนิสัยรักการอ่าน การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ การเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.5.3 ความพึงพอใจต่อจำนวนความร่วมมือและเครือข่ายห้องสมุด องค์กรและชุมชนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนพันธกิจ วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์ของห้องสมุดมีชีวิต

3. แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ให้ต่อเนื่องและยั่งยืนและประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

3.1 สำนักงานอุทยานการเรียนรู้(สอร.) เช่น ความชัดเจน วัตถุประสงค์ ของโครงการ การบริหารจัดการ การประสานงาน เทคนิควิธีการ กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีวัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ เกณฑ์การคัดเลือกห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการ เกณฑ์การคัดเลือกห้องสมุดที่ได้รับรางวัล ความเหมาะสมของรางวัล การจัดประกายให้เกิดความตื่นตัวในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต รูปแบบการบริหารจัดการโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมหรือการสร้างเครือข่าย

3.2 ห้องสมุดที่ท่านกำกับดูแล เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก เจตคติและการสนับสนุนของผู้บริหารเกี่ยวกับโครงการห้องสมุดมีชีวิต การกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต การสนับสนุนส่งเสริมบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ การสนับสนุนส่งเสริมทรัพยากรการบริหารเพื่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตในด้านกายภาพ และคุณภาพ

3.3 บรรณารักษ์/บุคลากรห้องสมุด เช่น ความรู้ ความสามารถและสมรรถนะทางวิชาชีพ ความตระหนัก ความสนใจ ความตื่นตัว เจตคติ ภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการประสานงาน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปใช้พัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโดยคำนึงถึงบริบทสังคมและวัฒนธรรม การถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น สามารถสร้างเนื้อหาสาระและคู่มือ มีความมุ่งมั่นในการทำงานและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การสร้างความร่วมมือ/เครือข่ายกับห้องสมุด แหล่งเรียนรู้หรือองค์กรอื่นในท้องถิ่น เครือข่ายบุคคล /ชุมชน เครือข่ายภูมิปัญญา/

เครือข่ายท้องถิ่น/ เครือข่ายการเรียนรู้ที่หลากหลาย ชมรมหรือโครงการเพื่อนห้องสมุดหรือ
อาสาสมัคร

3.4 ผู้ให้บริการ /ประชาชน /ชุมชน เช่น การให้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุด
มีชีวิตมากขึ้น เป็นผู้ใฝ่รู้ รักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือ เป็น
สมาชิกห้องสมุด เป็นอาสาสมัคร ห้องสมุดให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านความร่วมมือและ
เครือข่าย ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน

3.5 ด้านอื่นๆ ถ้ามี

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

ภาคผนวก ง

แบบสนทนากลุ่มผู้ให้บริการเพื่อการติดตามประเมินผลโครงการวิจัย
ติดตามประเมินผลโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ครั้งที่ 2

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม

1.1 ชื่อห้องสมุด

- () 1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสมุทรสงคราม
- () 2. ห้องสมุดประชาชนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดขอนแก่น
- () 3. หอสมุดเทศบาลนครพิษณุโลก
- () 4. ห้องสมุดโรงเรียนยางชุมนุมวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์
- () 5. ห้องสมุดประชาชนอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

1.2 วันเดือนปีที่.....เวลา.....- สถานที่.....

1.3 จำนวนผู้เข้าสนทนากลุ่ม.....คน

1.3.1 จำแนกตามเพศ 1. หญิง.....คน 2. ชาย.....คน

1.3.2 จำแนกตามวัย 1. เด็ก..... คน 2. วัยรุ่น.....คน

3. ผู้ใหญ่.....คน 4. ผู้สูงอายุ.....คน

1.3.3 จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

1. ประถมศึกษา คน 2. มัธยมศึกษา คน 3. อาชีวศึกษา คน

4. อนุปริญญา คน 5. ปริญญาตรี คน 6. สูงกว่าปริญญาตรี คน

7. อื่น ๆ (โปรดระบุ). คน

1.3.4 อาชีพ

1. ข้าราชการ คน 2. ครูอาจารย์ คน 3. นักเรียน..... คน

4. นิสิต นักศึกษา..... คน 5. เกษตรกร คน 6. นักธุรกิจ/ค้าขาย..... คน

7. อาชีพส่วนตัว/อาชีพอิสระ..... คน 8. แม่บ้าน คน 9. ไม่ประกอบอาชีพ

10. อื่นๆ (โปรดระบุ) คน

1.4 การใช้ห้องสมุด เช่น ใช้ห้องสมุดแห่งนี้มานานเท่าไร ใช้บ่อยครั้งเพียงใด วัตถุประสงค์ของการใช้ ใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทใดเป็นประจำ.....

.....

.....

2. ปัจจัยนำเข้า

2.1 การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้และ แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับทราบเกี่ยวกับโครงการฯ

2.2 การรับทราบว่าห้องสมุดได้รับรางวัลการประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้และแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับทราบเกี่ยวกับการได้รับรางวัล

2.3 ด้านบุคลากร/บรรณารักษ์ เช่น ความรู้ ความสามารถ เจตคติ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ความกระตือรือร้น ความเต็มใจให้บริการ การตอบสนองต่อผู้ให้บริการ การนำความรู้ไปขยายผล ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและอื่นๆ

2.4 ด้านกายภาพของห้องสมุด เช่น สถานที่ตั้ง สภาพแวดล้อม/ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่กลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มคนพิการ ระบบการรักษาความปลอดภัย ระบบป้องกันสาธารณภัย ระบบควบคุมอุณหภูมิและความชื้นและแสงสว่างครุภัณฑ์

2.5 ด้านเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น มี เทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยและพอเพียง มีการใช้เทคโนโลยี เครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีเว็บไซต์ของห้องสมุดที่เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทันสมัย

2.6 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ ความทันสมัย ความหลากหลาย การตอบสนองความต้องการ

3. กระบวนการดำเนินงาน

3.1 การพัฒนา กายภาพ ภูมิทัศน์ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ของการเป็นห้องสมุดมีชีวิต การพัฒนาบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้และความ รับผิดชอบต่อสังคม การออกแบบ ตกแต่ง จัดพื้นที่ห้องสมุด อย่างเหมาะสม

3.2 การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

3.3 การจัดบริการห้องสมุดที่มีคุณภาพ (เช่น ความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น การเข้าถึงจิตใจและตอบสนองผู้ให้บริการ)

3.4 การจัดกิจกรรมห้องสมุด การจัดกิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการ ความพึงพอใจผู้ให้บริการและเติมชีวิตให้ห้องสมุด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างเสริม

นิสัยใฝ่รู้และรักการอ่าน การพัฒนาความรู้และทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้ห้องสมุดแก่
ผู้ใช้ การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/อาสาสมัครห้องสมุด การสร้างคู่มือถ่ายทอดความรู้

3.5 การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ รูปแบบ วิธีการ ช่องทางการสื่อสารและการ
ประชาสัมพันธ์ถึงผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย/ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 การสร้างความร่วมมือ/เครือข่ายกับห้องสมุดและองค์กรในชุมชนเพื่อส่งเสริม
สนับสนุนพันธกิจ วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์ของห้องสมุดมีชีวิต

3.7 การพัฒนาบทบาทของห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน
การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย การขับเคลื่อนชุมชนสู่ชุมชนแห่งการ
เรียนรู้และสังคมการเรียนรู้

4. ผลผลิต

4.1 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อบรรณารักษ์ที่เข้าร่วมโครงการฯในด้านต่างๆ เช่น
ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพ เจตคติ เพื่อนำความรู้และประสิทธิภาพที่ได้รับจาก
การเข้าร่วมโครงการฯ ไปใช้ ถ่ายทอดความรู้ สร้างสาระความรู้และคู่มือเพื่อการพัฒนาห้องสมุดมี
ชีวิตโดยคำนึงถึงบริบทของสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน

4.2 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการบริหารจัดการของบรรณารักษ์ที่เข้าร่วม
โครงการฯ ในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโดยคำนึงถึงบริบทของ
สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน

4.3 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมายต่อห้องสมุดมีชีวิตในด้านการบริการและ
การปฏิบัติงานต่างๆ

4.4 การมีส่วนร่วม การสนับสนุน ส่งเสริม การให้ความร่วมมือของผู้ใช้บริการ เพื่อ
ส่งเสริมสนับสนุนพันธกิจ วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์ของห้องสมุดมีชีวิต

5. ผลลัพธ์

5.1 ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน เช่น การมาใช้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดเพิ่ม
มากขึ้น การมีส่วนร่วม การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดในรูปแบบต่างๆ การ
แนะนำ/บอกต่อผู้อื่นให้รู้จักห้องสมุดและมาใช้บริการ การมีนิสัยรักการอ่าน การเป็นบุคคลแห่ง
การเรียนรู้ มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ การเรียนรู้ตลอดชีวิต

5.2 *ต่อบรรณารักษ์* เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ของบรรณารักษ์ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ความกระตือรือร้น ความเต็มใจให้บริการ การตอบสนองต่อ ผู้ใช้บริการ การนำความรู้ไปขยายผล ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและอื่นๆ

5.3 *ต่อห้องสมุด* เช่น

- การพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตและแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ทันสมัย โดยคำนึงถึงบริบทของสังคมและวัฒนธรรม
- มีการพัฒนากายภาพ ภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม การออกแบบ ตกแต่งพื้นที่ อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม
- การพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้
- มีเทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ
- มีทรัพยากรสารสนเทศที่ ทันสมัย หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้
- มีเครื่องมือเข้าถึง/สืบค้น/ ค้นหา/ใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดสะดวกแก่ผู้ใช้
- มีการพัฒนาคุณภาพการบริการ (เช่น ความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น การเข้าถึงจิตใจและตอบสนองผู้ใช้บริการ)
- มีจำนวนกิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลาย ตอบสนองความสนใจของผู้ใช้และเติมชีวิตให้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น การจัดตั้งชมรมห้องสมุด/อาสาสมัครห้องสมุด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ห้องสมุดมีชีวิตแก่ชุมชน การสร้างคู่มือถ่ายทอดความรู้
- มีการสร้างเสริมนิสัยใฝ่รู้และรักการอ่านแก่ผู้รับบริการ
- มีการให้ความรู้และทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้ห้องสมุดแก่ผู้ใช้
- มีการสื่อสารกับผู้ใช้บริการ/กลุ่มเป้าหมาย การประชาสัมพันธ์ถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยรูปแบบหรือช่องทางต่างๆ
- มีการสร้างความร่วมมือระหว่างห้องสมุดและและเพิ่มจำนวนเครือข่ายการบริการ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนพันธกิจ วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์ของห้องสมุดมีชีวิต จำนวนผู้ใช้บริการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมห้องสมุดมีชีวิตเพิ่มมากขึ้น

5.4 *ต่อชุมชน/สังคม* เช่น ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพ มีความทันสมัย และมีบทบาทเข้มแข็งในการสร้างชุมชนและสังคมสู่การเป็นชุมชนและสังคมการเรียนรู้

6. แนวทางการพัฒนาโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ให้ต่อเนื่องและยั่งยืนและประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

6.1 ด้านการบริหารจัดการโครงการของสอธ เช่น ความชัดเจน วัตถุประสงค์ ของโครงการ การบริหารจัดการ ความสามารถและความพร้อมของบุคลากรโครงการ การประสานงาน เทคนิควิธีการ กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีวัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ เกณฑ์การคัดเลือกห้องสมุดที่เข้าร่วมโครงการ เกณฑ์การคัดเลือกห้องสมุดที่ได้รับรางวัล ความเหมาะสมของรางวัล การจูงใจให้เกิดความตื่นตัวในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต รูปแบบการบริหารจัดการโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมหรือการสร้างเครือข่าย

6.2 ด้านห้องสมุด

6.2.1 ผู้บริหาร ในด้านความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับโครงการห้องสมุดมีชีวิต การกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต การสนับสนุนส่งเสริมบรรณารักษ์เข้าร่วมโครงการ การสนับสนุนส่งเสริมทรัพยากรการบริหารเพื่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตในด้านกายภาพและคุณภาพ

6.2.2 ด้านตัวบรรณารักษ์/บุคลากรห้องสมุด เช่น ความรู้ ความสามารถและสมรรถนะทางวิชาชีพ ความตระหนัก ความสนใจ ความตื่นตัว เจตคติ ภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการประสานงาน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปใช้พัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโดยคำนึงถึงบริบทสังคมและวัฒนธรรม การถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น สามารถสร้างเนื้อหาสาระและคู่มือ มีความมุ่งมั่นในการทำงานและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างเครือข่าย/ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด/แหล่งเรียนรู้

6.3 ด้านผู้รับบริการ /ประชาชน / ชุมชน ใช้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตมากขึ้น เป็นผู้ใฝ่รู้ รักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือ เป็นสมาชิกห้องสมุด เป็นอาสาสมัคร ห้องสมุดให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านความร่วมมือและเครือข่ายห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน

6.4 ด้านอื่นๆ โปรดระบุ.....

.....
.....
.....

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

จันทิมา เขียวแก้ว, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

วุฒิการศึกษา ศศ.บ (บรรณารักษศาสตร์) ศศ.บ.(รัฐศาสตร์) M.L.S.(Library

Science) Ph.D.(Communication) University of the Philippines

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์

และผู้อำนวยการหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

อดีตประธานชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ความเชี่ยวชาญ การบริหารห้องสมุด การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

วุฒิการศึกษา กศ.บ. (ศึกษาศาสตร์) ศศ. ม. (การสอนวิทยาศาสตร์) กศ. ด.

(พัฒนศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โปรแกรมวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ความเชี่ยวชาญ การบริหารการศึกษา การวิจัยเชิงคุณภาพ

จุมพล หนิมพานิช, รองศาสตราจารย์ ดร.

วุฒิการศึกษา ค.บ. สค.ม. ร.ม. ร.ด. (การปกครอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำวิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก

อดีตอาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์และรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช

ความเชี่ยวชาญ การบริหาร การประเมินโครงการ

ฉันทนา เวชโอสถศักดา, ดร.

วุฒิกการศึกษา ศศ.บ.(บรรณารักษศาสตร์) ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) Ph.D (Public Policy) Auckland University of Technology, New Zealand

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์โพรแรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความเชี่ยวชาญ การวิจัยชุมชน

พิมพ์รำไพ เปรมสมิทธิ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

วุฒิกการศึกษา อ.บ.(เกียรตินิยม), อ.ม. (ประวัติศาสตร์) M.S. (Library and Information Science) Ph.D. (Library and Information Science) Simmons College

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสถาบันวิทยบริการและผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ อดีตรองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเชี่ยวชาญ การบริหารห้องสมุด การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

พฐา สุวรรณรัตน์, ดร.

วุฒิกการศึกษา ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) เกียรตินิยมดีมาก,

อ.ม.(บรรณารักษศาสตร์), Ed.D.(General Administrative Leadership) Vanderbilt,U.S.A.

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

อดีตผู้อำนวยการศูนย์ข้อมูล สำนักข่าวสารอเมริกัน กรุงเทพมหานคร

อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ความเชี่ยวชาญ การบริหารงานห้องสมุด บริการห้องสมุดและสารสนเทศ

พวา พันธุ์เมฆา, รองศาสตราจารย์

วุฒิกการศึกษา กศ.บ. (ฟิสิกส์), กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ

ตำแหน่งปัจจุบัน ข้าราชการบำนาญ รองศาสตราจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความเชี่ยวชาญ การวิจัย

มาลี ไชยเสนา , รองศาสตราจารย์ ดร.

วุฒิกการศึกษา ศศ.บ (เกียรตินิยม) ค.ม. (วิจัยทางการศึกษา) ศศ.ด. (พัฒนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ระดับ 9 ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ
และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ความเชี่ยวชาญ ห้องสมุดประชาชน การบริหารห้องสมุด

รินศิริ ทองคำ,นางสาว

วุฒิกการศึกษา ศศ.บ. (ภาษาและวรรณคดีอังกฤษ) ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วท.ม.
(เทคโนโลยีสารสนเทศ) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง

ตำแหน่งปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายวิชาการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

ความเชี่ยวชาญ การบริหารโครงการห้องสมุดมีชีวิต

วัฒนชัย วินิจจะกุล,นาย

วุฒิกการศึกษา ศ.บ. ศ.ม. (ภาคภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้จัดการฝ่ายวิชาการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

ความเชี่ยวชาญ การบริหารโครงการห้องสมุดมีชีวิต

อรุณวรรณ พิมพ์พัฒนโยธิน, นาง

วุฒิการศึกษา ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) ศศ.ม. (พัฒนาสังคม)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตำแหน่งปัจจุบัน บรรณารักษ์ 8 ว กลุ่มงานพัฒนาห้องสมุดประชาชน

กองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว

กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก จ

รายชื่อบรรณารักษ์และผู้บริหารห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากโครงการอบรมและประกวดห้องสมุดมีชีวิต ของ สอว.เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ชื่อห้องสมุด	รางวัล	บรรณารักษ์	ผู้บริหาร
1. ห้องสมุดประชาชน อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร หมู่ 3 ถ.บางมูลนาก- โพทะเล ต.โพทะเล อ.โพทะเล จ. พิจิตร 66130	ชนะเลิศ	นางลักคณา บุญดี	นายชูชาติ ปรีชาจารย์ ผู้อำนวยการศูนย์ การศึกษาอิสระแบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย อ.โพทะเล จ.พิจิตร
2. ห้องสมุดโรงเรียน ยางชุมนุมวิทยาคาร บ้านยางชุมนุม ต.ยางชุมนุม อ.ท่าคันโท จ. กาฬสินธุ์ 46190	รองชนะเลิศ	นางพิกุล วิเทห์	นายสุนทร ทองคำ ผู้อำนวยการโรงเรียน ยางชุมนุมวิทยาคาร
3. ห้องสมุดประชาชน จังหวัดเชียงราย ถ.สิงห์ไคล ต.เวียง อ.เมือง จังหวัด เชียงราย 57000	รองชนะเลิศ	นายศรภัสดี นพรัตน์ศิริกุล	นายอรุณประเสริฐ ศรีวิชัยมูล ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาออก ระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย อ. เมือง จ.เชียงราย
4. ห้องสมุดโรงเรียน ปากท่อพิทยาคม 2 หมู่ 2 ถ.ท่าอู่ทอง ต.ปากท่อ อ.ปากท่อ จังหวัดราชบุรี 70140	รองชนะเลิศ	นางพัลลภา ใต้ตบ	นายรัตนชัย ศรสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียน ปากท่อพิทยาคม 2

ชื่อห้องสมุด	รางวัล	บรรณารักษ์	ผู้อำนวยการ
5. ห้องสมุดประชาชน เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตน- ราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี จ.ขอนแก่น 174 ถ.ตรุณสำราญ ต.ในเมือง อ.เมือง จ. ขอนแก่น 40000	รองชนะเลิศ	นางสาวอมรรัตน์ ศรีสร้อย	นายดิษฐพงษ์ กัลยาลักษณ ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาออก ระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย อ.เมือง จ.ขอนแก่น
6. หอสมุดเทศบาลนคร พิษณุโลก 217 ถ.ขุนพิเรนทรเทพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000	รองชนะเลิศ	นางเกศนี ไพรสนธิ์	นางจันทร์ศรี รักดีวงศ์ ผู้อำนวยการสำนัก การศึกษาเทศบาลนคร พิษณุโลก
7. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” สถาบันการศึกษาและ พัฒนาต่อเนื่อง อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา ถ.นิคมลำตะคอง ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา 30130	ชมเชย	นางสาวนิตยา ชัยมงคล	นายประเสริฐ สุขใส ผู้อำนวยการ (รักษาการแทน ผู้อำนวยการสถาบัน การศึกษาและพัฒนา ต่อเนื่อง)

ชื่อห้องสมุด	รางวัล	บรรณารักษ์	ผู้อำนวยการ
8. ห้องสมุดประชาชน จังหวัดสมุทรสงคราม 510 ถนน สมุทรสงคราม-บางแพ ต.แม่กลอง อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม 75000	ชมเชย	นางสาวนภาภรณ์ ปานประทีป	นายสุจินต์ กัลด์ประสิทธิ์ ผู้อำนวยการศูนย์ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
9. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อ.บ้านตาก จ.ตาก หมู่ 14 ถ.พหลโยธิน ต.ตากออก อ.บ้านตาก จ.ตาก 63120	ชมเชย	นางสาวบังอร บุญชู	นายเสนอ ทองคำ ผู้อำนวยการศูนย์ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย อ.บ้านตาก จ.ตาก
10. ห้องสมุดประชาชน จังหวัดสกลนคร ต.ชาติเชิงชุม อ.เมือง จ.สกลนคร 47000	ชมเชย	นางอุมากร นามวงศ์ชัย	นายสมเกียรติ คำทะเนตร ผู้อำนวยการ สถานศึกษา ผู้อำนวยการชำนาญ พิเศษ ศปอ.เมือง สกลนคร ศนจ. สกลนคร

ภาคผนวก ข
รายชื่อกลุ่มสนทนาผู้ใช้บริการห้องสมุด

รายชื่อกลุ่มสนทนาผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ
1	นางวันดี นาควิจิตร	32 ปี	ปริญญาตรี	รับราชการ ตำแหน่งเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข
2	นายทศพร ดิษบรรจง	35 ปี	ปริญญาตรี	รับราชการ ตำแหน่งนักบริหารงานสวัสดิการสังคม เทศบาลโพทะเล
3	นายอภิมุข สุขศิริมัท	50 ปี	ปริญญาโท	อาจารย์วิทยาลัยชุมชน
4	นายรุ่งชัย แสงจำนงค์	26 ปี	ม.3	รับจ้าง
5	นางอัจฉรา ย้อยเมือง	53 ปี	ปริญญาตรี	รับราชการ ตำแหน่งครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านคลองตลาด
6	นางสาวเกษอนงค์ รุ่งรอด	50 ปี	ม.6	ค้าขาย
7	นางสาวสายรุ่ง เขียมพร	23 ปี	ม.3	เกษตรกรรม
8	นางสาวดาริกา เสนาพันธ์	17 ปี	ม.3	รับจ้าง
9	นางสาวพรทิพย์พา บัวศรี	48 ปี	ปริญญาตรี	พนักงานราชการ ตำแหน่งครูอาสาสมัคร
10	นางสาวกาญจนา พรมแดน	29 ปี	ปริญญาตรี	พนักงานราชการ ตำแหน่งครูสรช.
11	นางสาวอัจฉรา พูลทองคำ	18 ปี	ม.6	นักเรียนโรงเรียนโพธิธรรม สุวัฒน์
12	นางสาวดาริกา เครือแดง	18 ปี	ม.6	นักเรียนโรงเรียนโพธิธรรม สุวัฒน์

รายชื่อกลุ่มสนทนาคู่ใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนยางชุมนุ มวิทยาคาร
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ
1	นางอัจฉราภรณ์ ทองคำ	37	ปริญญาตรี	ครู
2	นายจิรศักดิ์ ทองคำ	26	ปริญญาตรี	ครู
3	นายสุรเดช วิชัยโย	53	ปริญญาตรี	ครู
4	นายทรัพย์สิน จักรบุตร	49	ปริญญาตรี	ครู
5	นายไพสิฐ พิณพงษ์	52	ปริญญาตรี	ครู
6	นายวรารุท อัจฉริยะ	27	ปริญญาตรี	ค้าขาย
7	นางสาวสุธรรมา ทองคำ	26	ปริญญาตรี	ครู
8	นายคำนวน บัวทอง	30	ปริญญาตรี	ค้าขาย
9	เด็กชายศิวกร นามชาติ	12	ป.6	นักเรียน
10	เด็กหญิงภัชราพร ทอดภักดี	13	ม.1	นักเรียน
11	เด็กหญิงโสภา นามเมืองรักษ์	14	ม.2	นักเรียน
12	เด็กหญิงรัชนิกร อุนารักษ์	15	ม.3	นักเรียน

park
อุทยานการเรียนรู้

รายชื่อกลุ่มสนทนาผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดขอนแก่น

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ
1	นายทองพูน ทองนาค	45	ปริญญาตรี	พัฒนาชุมชนสำนักงาน พัฒนาชุมชนอำเภอ บ้านเสียด
2	นางสาวนิตากร เป้าลี	28	ปริญญาตรี	พยาบาลโรงพยาบาล ศรีนครินทร์
3	นายอมรเทพ แซ่ตั้ง	35	ปริญญาตรี	ประกอบอาชีพส่วนตัว
4	นางสาวจิรภา พรหมแพง	27	ปริญญาตรี	ครูโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ระดับอนุบาล)
5	นางสาววิตรี ชัยวงษ์	30	ปริญญาตรี	ข้าราชการศูนย์การ เรียนชุมชน (กศน.)
6	นางสาวศิวาพร สำนักบ้านโคก	24	ปริญญาตรี	ประกอบอาชีพส่วนตัว
7	นางสาวกรรณิการ์ พรหมมาตร	21	ม.6	นักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏร้อยเอ็ด
8	นางสาวอรทัย โมธรรม	17	ม.6	นักเรียน
9	นางสาวกรรณิการ์ ชาสมบัติ	17	ม.6	นักเรียน
10	นางนาถญา มลตรีแพน	16	ม.5	นักเรียน โรงเรียน กัลยาณวัตร
11	นางสาวภัศรา เขียมสะอาด	17	ม.6	นักเรียน
12	นายไพรัตน์ คนว่อง	17	ม.6	นักเรียน

**รายชื่อกลุ่มสนทนาผู้ใช้บริการห้องสมุดเทศบาลนครพิษณุโลก
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก**

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ
1	นางณิชาพร จันทรา	41 ปี	ปริญญาตรี	รับจ้าง
2	นายจิระศักดิ์ ปานเพชร	22 ปี	ปริญญาตรี	นักศึกษา
3	นางสาวภาวณี พาทา	21 ปี	ปริญญาตรี	นักศึกษา
4	นายปริญญา ชันทอง	17 ปี	ม.3	อาสาสมัคร (รับจ้างทั่วไป)
5	นายปรีชา ทิมโต	30 ปี	ปริญญาตรี	พนักงานราชการ
6	นายพุทธิพัฒน์ วรอินทร์	29 ปี	ปริญญาตรี	พนักงานราชการ
7	นางสาวพิมพ์พิมล วาสิงห์หน	38 ปี	ปริญญาตรี	ค้าขาย
8	นายภคนันท์ อภิชัยเฉลิมวงศ์	57 ปี	ปริญญาตรี	โหรา
9	ด.ช.ปฐมพร แซ่ตั้ง	13 ปี	ม.1	นักเรียน
10	ด.ญ.บุญสิตา นาคบุรี	14 ปี	ม.2	นักเรียน
11	ด.ญ.สุริยุ เฉลิมศรี	14 ปี	ม.2	นักเรียน
12	นางบุญเทียม วีระอากาศัย	68 ปี	ป.4	ไม่ประกอบอาชีพ

รายชื่อกลุ่มสนทนาผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดสมุทรสงคราม

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	อายุ	การศึกษา	อาชีพ
1	พล.ต.ต.วรพงษ์ ฟูตระกูล	60 ปี	ปริญญาตรี	ข้าราชการบำนาญ
2	นางเบญจา สีมากุล	51 ปี	ปริญญาตรี	แม่บ้าน
3	นางนงเยาว์ บัวลอย	60 ปี	ปริญญาตรี	ข้าราชการบำนาญ
4	นางกนกกร นุชพิทักษ์	51 ปี	ม.3	รับจ้าง
5	ด.ญ.จิตสุภา นุชพิทักษ์	13 ปี	ม.ต้น	นักเรียน
6	น.ส.เจนจิรา แก้วทับทิม	30 ปี	ม.ปลาย	รับจ้าง
7	น.ส.วาสนา วิหกหาญ	30 ปี	ม.3	รับจ้าง
8	นางภาวดี สายพงษ์	37 ปี	ปริญญาตรี	แม่บ้าน
9	น.ส.ดุจเดือน โพธิ์ศิริ	20 ปี	ปวส.	นักศึกษา
10	ด.ญ.กิริวรรณ ลีทรัพย์บุญมี	12 ปี	ม.ต้น	นักเรียน
11	นางธรรมพร ตันจรรยา	37 ปี	ปริญญาตรี	แม่บ้าน
12	น.ส.พะยอม บัวลอย	60 ปี	ปริญญาตรี	ข้าราชการบำนาญ

ภาคผนวก ซ
แนะนำผู้วิจัย

ศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา สัจจามันท์ หัวหน้าโครงการ

วุฒิการศึกษา อ.บ., พ.ม., อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Post Grad.
Dip.,

M.L.S.(Information Science) EdD Charles Sturt University, Australia

ตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ระดับ 10

สถานที่ทำงาน แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร. บุญศรี พรหมมาพันธุ์

วุฒิการศึกษา นศ.บ (เกียรตินิยม) ค.ม. (วิจัยทางการศึกษา) กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนา
หลักสูตร) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ระดับ 9

สถานที่ทำงาน แขนงวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

อุทยานการเรียนรู้

